



46^{ste}
29^{ste} j.a.v.
ALGEMENE VERGADERING 1.

Rotterdam
duelen

V.V.D. - 12^{en 13} maart 1976 - kleine zaal.

Dames en Heren, de vergadering is geopend. Ik heet namens het hoofdbestuur de vele al vertegenwoordigde afdelingen, de vele aanwezige leden, zowel van de partij als van de 2e kamerfractie, van de 1e kamerfractie nog niet, van harte welkom. Aan de orde is punt 2 van de agenda, het jaarverslag van de secretaris dat aan de afdelingen is toegezonden op 26 februari. Wie vraagt n.a.v. het jaarverslag het woord. Niemand vraagt het woord over het jaarverslag. Dan dank ik voor de opstelling van het jaarverslag juffrouw van Everdingen, mevrouw van Aartse, de Heer ten Brugge Cate, juffrouw Tangel en ook de algemeen secretaris en ik constateer dat het jaarverslag is goedgekeurd.

-Applaus-

Aan de orde is punt 3 - rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester. Het woord is aan de penningmeester, mevrouw van Someren.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, hiervoor U staat een op zichzelf tevreden penningmeester, maar niet dat ik nou zo tevreden over mezelf ben. Ik ben zo bijzonder gelukkig met wat de partij heeft gedaan voor ons. En dan denk ik aan de tientjesaktie, die ik heb gestart zodra ik penningmeester werd. Ik heb geen moment kunnen geloven, voorzitter, dat deze aktie ruim een half miljoen zou opbrengen, daarvoor wil ik U bedanken en daarover gaat mijn tevredenheid.

-Applaus-

Mijnheer de voorzitter er is aan de afdeling, aan alle over de 500 afdelingen is een overzicht gegaan. Ik kan dus in deze vergadering volstaan met enkele globale cijfers. Wij sluiten dit jaar met het mooie saldo, ik rond het nu even af, van 74.000 gulden, zonder de tientjesaktie zouden wij een tekort hebben gehad. Dan zouden wij een tekort hebben gehad van 90.000,--. Ik heb dus dat gat dat er over het afgelopen jaar was kunnen vullen en ik heb een voorschotje genomen voor het nieuwe jaar in de vorm van die 74.000. Dan zult U zeggen, heeft die vorige penningmeester het nou zo slecht gedaan dat jij met een gat zat van 90.000. Nee, natuurlijk was dat niet zo, maar U weet het wij ijlen met de contributieverhoging natuurlijk na. Die contributieverhoging ging pas 1 januari in en wij konden met de enorm gestegen kosten, denkt U alleen aan materiaal, aan porti aan salarissen, konden wij over het afgelopen jaar de zaak niet meer sluitend krijgen. Dat was een van de redenen, waarom ik de tientjesaktie ben begonnen. Dan zult U zeggen, waar heb je de rest gelaten. Nou hij heeft 30.000 gekost. Het versturen van zo'n brief aan alle leden is natuurlijk toch wel vrij duur maar in de praktijk is het geb leken, dat het zenden van zo'n brief toch veel en veel meer opbrengt dan een oproep in Vrijheid en Democratie. Aan de afdelingen heb ik afgedragen bijna 90.000 gulden en nou blijft er over 250.000,--. En nu zult U zeggen wat doe je daarmee, die heb ik gestort op het verkiezingsfonds. Er strijden in mijn ziel natuurlijk twee gedachten om de voorrang. De penningmeester zegt, verkiezingen aub niet. De burger en de liberaal zegt, verkiezingen, zo snel mogelijk. En ik wil U wel bekennen de vorige verkiezingen hebben, dat was dus in '73, hebben 3 ton gekost aan de centrale kas. Ik geloof niet dat ik een sombere penningmeester ben als ik verwacht dat volgende verkiezingen wanneer die ook zullen zijn, vier ton zullen kosten. Het zal dus op de een of andere wijze nog 150.000 gulden bij elkaar moeten zien te sparen. Ik verwacht met de verhoogde contributie het lopende jaar, dus het jaar waar nu in leven de gewone dienst met de contributie te kunnen dekken, dat wil zeggen Vrijheid en Democratie, ons hele apparaat en de normale activiteiten van de Partij. Ik hoop dat de vergadering mij toestaat de 250.000 als het kan met enige rente opzij te leggen. Dus niet in een oude kous, maar wel ergens waar we er ook nog rente op krijgen, want dat verdient je uiteindelijk slapend en dat men akkoord kan gaan met deze beleidsbeslissing, want dat is het natuurlijk. Ik had ook die 250.000 onder U uit kunnen delen, maar ik hoop dat U het dagelijks bestuur, en dan in mijn persoon, de persoon van de penningmeester wil toestaan om deze rentedragende oude kous te bewaren voor de verkiezingen en nu spreekt dus de liberaal, zo spoedig mogelijk. Dank U wel.

-Applaus-

Dank U zeer, mevrouw van Someren.

Na de rekening en verantwoording stel ik aan de orde het verslag van de commissie Voorlichting over de Rekening en Verantwoording van de penningmeester over het jaar 1975.



De commissie heeft bestaan uit de heren Mr. G.C. van Dijk te Wassenaar. Drs. J.A.F. Roelen te Arnhem en de Heer E.L. van den Berg te Goorle. Ik heb begrepen dat de laatstgenoemde de heer van den Berg als woordvoerder van de commissie optreedt.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, met veel genoegen heeft de kaskommissie de stukken gecontroleerd en geconstateerd dat alles bijzonder goed bijgehouden was en het rapport van het accountantsbureau le Tombe, Melsen en Co. te Leiden was ons zeer tijdig toegezonden, zodat wij ook zeer uitgebreid van de stukken hebben kunnen kennis nemen. Ik mag U thans het verslag voorlezen, wat door de kaskommissie is opgesteld. Ondergetekenden Mr. G.C.J. van Dijk te Wassenaar, Drs. J.A.F. Roelen te Arnhem en ondergetekende te Goorle de algemene vergadering van de V.V.D. van 14 maart 1975 benoemd tot leden respectievelijk plaatsvervangend lid van de commissie van Voorlichting van de algemene vergadering met behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester, verklaren hierbij kennis genomen te hebben van het rapport d.d. 17 februari 1976 van het accountantsbureau Le Tombe Melsen en Co. te Leiden, betreffende de balans per 31 december 1975 en de rekening baten, lasten over 1975 van de vereniging. V.V.D. waarin begrepen de Stichting Vrijheid en Democratie te 's-Gravenhage. Aan de hand van dit rapport hebben ondergetekende de overtuiging gekregen dat het beleid van de penningmeester der Partij, tevens penningmeester van de stichting Vrijheid en democratie, welke het partijorgaan uitgeeft, mevrouw H.V. van Someren-Downer op de juiste wijze is gevoerd. Derhalve adviseren zij ook overeenkomstig artikel 21 lid 3 van de statuten der Partij alsmede overeenkomstig artikel 9 van de statuten vrijheid en democratie goedkeuring te verlenen aan de rekening en verantwoording van het financiële beleid van de penningmeester over het jaar 1975 en haar decharge te verlenen onder dankzegging van het beheer van de financiën van de partij en de stichting. Den Haag 4 maart 1976.

Dank U zeer, mijnheer van de Berg.

-Applaus-

Uit het applaus concludeer ik, dat het verslag is goedgekeurd en dat de vergadering daarmee heeft besloten de voorgestelde decharge voor het beheer aan de penningmeester te verlenen. Dank U zeer en ik hoop, ik ben ervan overtuigd dat wij dat nog eens een keer t.a.v. deze penningmeester mogen horen en dat het verslag dan weer zo goed zal zijn. Hopelijk nadat die door de penningmeester gevreesde verkiezingen achter de rug zijn. Met het oog op de volgend jaar te houden kaskontrolé zou ik U willen voorstellen een nieuwe commissie van drie leden te benoemen. De nieuwe kaskommissie zou naar het voorstel van het hoofdbestuur kunnen bestaan uit de heren Mr. G.C. van Dijk te Wassenaar, die dit jaar dus ervaring heeft kunnen opdoen en twee nieuwe leden, te weten Dr. J. Kimmel te Bloemendaal, G. van der Zande te Nieuw-Beijerland en als plaatsvervangende leden de heer H.A. M. Hoefnagels te 's-Gravenhage, Mr. H.P. Jager te Ede en Mr. A. van Vuren te Wassenaar. Dan de vraag of ze zich daarmee verenigen. Dank U zeer. Dan rest mij de kaskommissie van het nu afgelopen jaar van harte te danken voor de werkzaamheden die zij heeft verricht.

Aan de orde is punt 6 van de agenda. Voorstel van het hoofdbestuur tot contributieverdeling met 2 daarop ingediende amendementen. Ik open de beraadslagingen over het voorstel van het hoofdbestuur en de ingediende amendementen.

Het woord is aan de heer Bos. Ik verzoek de sprekers na hem om bij het begin mee te delen hun naam en de afdeling- of centrale namens wie zij spreken.

Bos - Kamercentrale Gelderland.

Mijnheer de voorzitter, het oorspronkelijk voorstel van het hoofdbestuur alle kamercentrales onafhankelijk van hun grootte hetzelfde bedrag te geven achten wij dermate nivellerend, dat wij het een liberale partij onwaardig was. Het verheugd ons dan ook bijzonder dat het hoofdbestuur van dat voorstel is teruggekomen. In het voorstel van het hoofdbestuur, de verdeling van de aan de kamercentrales toekomstige percentage te doen in 10% gelijk en 4% naar ledental, worden naar onze mening a. De kamercentrales met het aantal afdelingen variërend van ruim 50 tot ruim 70 er gevoelig door gedupeerd. En ernstig in hun mogelijkheden voor het ontwikkelen van activiteiten beknot. De kamercentrales die uit een afdeling bestaan, ten koste van vele andere kamercentrales onevenredig bevoordeeld. Immers zij krijgen voor hun afdelingen de afdracht van de contributie voor hun afdeling en daarin boven nog eens de afdracht voor deze zelfde afdeling als kamercentrale.



Wij blijven nog steeds van mening, dat in de afdracht aan de kamercentrales het ledental een duidelijke rol moet blijven spelen. Dat anderzijds de kleinere kamercentrales met meer dan een afdeling thans in de moeilijkheden zitten is ons duidelijk. Evenals het feit dat daar iets aan moet worden gedaan. Hoewel iedere verdeelsleutel van de voor de kamercentrales beschikbare veertien procent tot op zekere hoogte arbitrair is, blijven wij van mening dat in die verdeling, het ledental toch een belangrijke rol moet spelen. En dan geef ik de vergadering in overweging het door de vijf grote centrales gedane voorstel te steunen, namelijk 7.000 gulden vast en het overige bedrag gebaseerd op het ledental. Dat blijkt de door het hoofdbestuur gegeven berekening neerkomt op ongeveer $\frac{1}{3}$ vast en $\frac{2}{3}$ gebaseerd op het ledental. Wij dachten dat dat een reele zaak is. Ik dank U zeer. Van de Burg, kamercentrale Leiden.

Vooraf mijnheer de voorzitter, zou ik willen mededelen dat ik deze zaak waarneem voor de voorzitter van de kamercentrale die sedert gisterenavond weet dat hij benoemd is tot burgemeester van de gemeente Rhoon. Zijn hoofd loopt ietwat om, vrees ik met de nieuwe zaken die hem te wachten staan en vandaar mijn optreden hier. Voor het overige kan ik het kort houden. De kamercentrale Leiden sluit zich uiteraard moet ik zeggen aan bij het voorstel net geopperd door de Heer Bos, omdat dit voorstel is ontworpen door de vijf grote kamercentrales, die het meest erop achteruit zouden gaan bij de invoering van het voorstel van het hoofdbestuur. Ik zou er twee dingen aan willen toevoegen. Als dit voorstel verworpen zal worden, heeft de kamercentrale Leiden gesteund daarin door de afdelingen geen bezwaar tegen het aannemen van het compromisvoorstel van het Land van Altena. Dat op niet zoveel plaatsen afwijkt van en in getallen ook waarschijnlijk niet zoveel afwijkt van het voorstel van de vijf kamercentrales. Tenslotte zou ik graag willen opmerken dat als er een definitieve regeling getroffen gaat worden, aan te bevelen zou zijn vergelijkingsmateriaal te krijgen in de vorm van een modelbegroting en een model voor de jaarcijfers waaruit geconcludeerd kan worden hoe de gelden door de kamercentrales besteed worden. Op die manier krijgt men daar een behoorlijk inzicht in en is bovendien vergelijking mogelijk. Dank U zeer.

Dank U zeer mijnheer van den Burg.

Zijn er nog meer sprekers en zou ik die mogen vragen zich vast zoveel mogelijk nabij de microfoon te willen opstellen. U hebt het woord.

Willems, Lichtenvoorde en van de kamercentrale Gelderland.

De Heer bos heeft al het woord gevoerd namens de kamercentrale Gelderland omdat hij ook een beetje ontevreden is over de verdeling, voorstel van het hoofdbestuur. Ik mag U wel zeggen, voorzitter, het heeft mij ook verwonderd als ik het bekijk naar de verschillende kamercentrales, naar het aantal afdelingen, naar het gemeente en de geografische ligging. Dan mag U toch wel weten dat bijvoorbeeld Gelderland met 74 afdelingen en aantal gemeenten 104 procentueel met het voorstel van het hoofdbestuur er bekaaid afkomt. Het scheelt bijna 11.000 gulden. Ik kan mij echt niet aan de indruk onttrekken, dat ook niet alleen de afdeling Lichtenvoorde waar ik nu ook voor spreek, maar ook namens de kamercentrale Gelderland dit toch wel ook bij de kamercentrale onrust en beroering wekt, want ik heb gehoord dat ook gevraagd is aan het hoofdbestuur om het aantal leden te mogen weten per kamercentrale. Die hebt U toch. Nou ik kan U alleen maar vertellen dat wij die nog niet gekregen hebben hoe dat de stand voor vandaag is.

Als bijlage voor het jaarverslag is aan alle afdelingen een volledige ledenlijst per afdeling en per kamercentrale toegezonden.

Maar nogmaals voorzitter, ik wou U toch wel bijzondere en ook.

Het is mijn secretaris van de kamercentrale Gelderland die dit beamen kan.

Voorzitter mag ik dan nog even, ik wist het dus niet eerder, ik hoor het juist van onze secretaris de heer Mees, vandaar dat ik ook zo benieuwd was naar het ledenaantal per heden. Dan had ik het procentueel ook uitgedrukt. Naar het aantal afdelingen, het aantal gemeenten en nogmaals de geografische ligging.

Om een misverstand te voorkomen ik was in zoverre niet juist, bij het jaarverslag was gevoegd de lijst die U bedoelt, namelijk de ledenlijst per kamercentrale. Gisteren is binnengekomen de ledenlijst per afdeling. Maar de ledenlijst per kamercentrale en dat was de lijst waarom U vroeg die is bij het jaarverslag toegezonden. Daar wil ik dan niet over strijden.

Mijn secretaris van de kamercentrale Gelderland zegt dus dat het niet het geval was. Wat moet ik dan daarop antwoorden.

Hij staat tot nog toe geloof ik alleen.



Maar ik zou toch de vergadering graag willen verzoeken om het voorstel van het hoofdbestuur ofschoon ik alle respekt heb voor het hoofdbestuur toch niet aan te nemen. En het oorspronkelijke stand van zaken te houden. Daar wil ik het bij laten.

De volgende spreker.

Van der Meijde, ~~voorzitter~~ voorzitter van de ondercentrale Land van Altena, afgevaardigde voor de afdeling Land van Altena. Mijnheer de voorzitter, wij hebben een amendement ingediend gewoon als een compromisvoorstel, omdat wij volledig begrip hebben voor de grote centrales die enorm veel moeten laten vallen en als tweede voor de kamercentrales die toch wel te weinig hebben. Die verdeelsleutel van 7-7% die is ook aanvechtbaar en het zou ook 6-8 kunnen worden. Maar wij zien het meer als een compromisvoorstel, omdat de zeer grote verschillen in die grote kamercentrales niet gerechtvaardigd zijn. Ik dank U.

Dank U zeer.

Voorzitter, mijn naam is Hartenlust, ik ben vice-voorzitter van de kamercentrale Utrecht en bijontstentenis van de heer Hemmes mag ik hier staan.

Voorzitter ook na de kamercentrale Utrecht is van mening dat het bestuursvoorstel niet aanvaardbaar is. En zeker ook niet na de laatste toelichting, waarin U heeft gesteld dat U eigenlijk wat pragmatisch wilt gaan uitzoeken of het nou werkelijk wel zinvol is om de verdeling van de 10 en 4% om die te handhaven. Ons inziens is er in ons voorstel duidelijk uitgegaan van een stuk vaste lasten en dat houdt verband ook in de verdeling Wordt ook gevolgd bij de verdeling van het provinciefonds, waarvoor een derde deel op basis van vaste lasten geschied en een derde deel op basis van inwoners en een derde deel op basis van kilometers. Die laatste onderscheding vonden wij niet zinvol om aan te brengen, maar wel de verdeling naar vaste lasten omdat wij ook op zichzelf begrip hebben voor vaste lasten die ook naar kleinere kamercentrales hebben te dragen. Voorzitter, dus wanneer U wat wilt gaan beslissen, doet u dat dan liever nu, maar niet een halfslachtige regeling waarin U dat later nog wel eens zult bezien. Op zichzelf is die gelegenheid er altijd weer bij een volgende algemen ledenvergadering om op zichzelf in een verleden genomen beslissing nog te veranderen. En dan mag U nog even in aansluiting tot hetgeen mijnheer Bos gezegd heeft van de kamercentrale Gelderland, zeggen dat globale berekeningen hebben aangewezen dat bijvoorbeeld een kamercentrale Amsterdam naast de afdrachten als per afdeling uit hoofde van het kamercentralesfonds rond 8 gulden ontvangt per lid, terwijl dat voor kamercentrales in de orde en grootte van Gelderland en Utrecht neerkomt van 2,40 tot drie gulden. En daar vinden wij toch ook wel een belangrijke discipantie in zeker omdat het gebaseerd is op een, niet een verschil in vaste kosten. Ik dank U zeer, mijnheer de voorzitter.

Dank U zeer, mijnheer Hartenlust. Volgende spreker.

Verbeek, mijnheer de voorzitter, Rotterdam.

Ik zou willen beginnen met mijn collega uit Leiden te willen feliciteren met zijn benoeming tot burgemeester van een plaats in dit goede Rijnmondgebied. Het zal hem hopelijk ertoe brengen om beter kennis te nemen van de financiële situatie van de centrale Rotterdam en de afdelingen die in deze regio tot Rotterdam gerekend worden. Wanneer ik hier sta, mijnheer de voorzitter, dan sta ik hier namens een van de allerarmste afdelingen van de partij en ik kom derhalve een beroep doen op de vergadering om, zo arm dat er niet eens een goede microfoon is. Een beroep te doen op de vergadering om toch begrip te hebben voor de bijzondere situatie waarin afdelingen als Rotterdam, over wie ik spreek, maar vermoedelijk ook Amsterdam voor zitten. Wanneer ik U mag schilderen, dat wij door de structuur van de afdeling c.q. kamercentrale en door de politieke situatie in deze stad, waar wij rekening moeten houden met de Rijnmondraadverkiezingen in andere steden niet bekend, deelgemeenteraadsverkiezingen met alle extra activiteiten vandien en extra fondsen die daar voor nodig zijn. Dan meen ik dat een zekere nivellering, hoe zeer wij daar ook als liberalen landelijk politiek tegen zijn binnen deze partij, op zichzelf wel zouden kunnen gebruiken. Ik begrijp heel wel dat de woordvoerders van wat ik dan in de wandeling pleeg te noemen de rijke centrales het voorstel van het H.B. in de grond willen stampen. Ik zou de vergadering zeer bepaald willen vragen, dat niet te doen en een open oog te willen hebben voor de moeilijkheden van de arme afdelingen, zeker de grote afdelingen die het bijzonder moeilijk hebben om met een professioneel bemand sekretariaat de eindjes aan elkaar te knopen.



Ik kan U verzekeren er wordt met de gelden die op deze wijze herinverdeeld worden bijzonder zuinig omgesprongen en om U te illustreren hoe de situatie in een afdeling als bijvoorbeeld Rotterdam is, slechts op basis van het oorspronkelijke hoofdbestuur voorstel zal Rotterdam het jaar 1976 kunnen afsluiten na drie deelgemeenteraadsverkiezingen etc. met een positief saldo van 248 gulden. Mijne Heren collegas, centralevoorzitters, bedenkt U dit straks bij het uitbrengen van Uw stem. Ik dank U zeer.

Dank U wel, mijnheer Verbeek.

Mijnheer de voorzitter, mijn naam is van den Bos, voorzitter van de afdeling Reeuwijk en de regio Gouda.

Ik heb de geachte voorzitter dan de kamercentrale Rotterdam gehoord. Ik heb gehoord dat ze een heel arme afdeling zijn. De argumenten van het hoofdbestuur gelezen. Als ik een aantal zaken naast elkaar zet en wat vergelijkingen gaat treffen dan zeg ik als het voorstel van de grote kamercentrales aangenomen wordt, betekent dat voor een afdeling als Rotterdam dat zij hun stijging hebben in inkomen t.o.v. vorig jaar van rond 50%. Ik weet dat als het voorstel van het hoofdbestuur geaccepteerd wordt, dat die stijging veel groter zal zijn, maar er ligt duidelijk een heel stuk onduidelijkheid over wat nou precies de goede verhouding is.

En ik dacht als het voorstel van de kamercentrales voorlopig geaccepteerd werd, dat er al een zodanige verandering in was dat in elk geval voor het komende jaar ook die kamercentrales uit de voeten kunnen en dat we dan het volgende jaar met meer gegevens en achtergrondfeiten een meer en beter overwogen beslissing kunnen nemen. Als U daarentegen nu het voorstel van het hoofdbestuur zou volgen, dan ben ik van mening dat de verschuivingen zo drastisch zijn dat daarvoor met name voor de grote kamercentrales een aantal problemen uit voortvloeien en mijn advies is dus om voorlopig een voorzichtig voorstel te volgen. Het komende jaar te gebruiken om een aantal feiten boven water te halen en het volgende jaar die zaken te herbezien en eventueel als dat nodig mocht blijken op dat moment alsnog de zaak verder terug te draaien voor die grotere kamercentrales.

Dank U zeer.

Geen sprekers meer.

Mijnheer Bos U was al geweest. Misschien heeft U nog wel veel meer te reageren als wij aan het woord zijn geweest en dan mag U Rotterdam meenemen.

Mevrouw Gerritsma, kamercentrale Leeuwarden, mijnheer de voorzitter.

Ik wou U toch even op een klein punt nog attent maken, want wij behoren dan tot de klein kamercentrales, maar wij horen wel bij de bijzonder uitgestrekte kamercentrales, die enorm uitgestrekt gebied met heel veel afdelingen, die bijvoorbeeld financieel ook geen kans zien om hier te komen. Daarnaast liggen wij excentrisch, dus elke vergadering die wij moeten meemaken en waar wij heen moeten gaan, naar de commissievergaderingen, de landelijke propaganda, de kadercommissies en de gewone landbouwkmissies, al die vergaderingen kosten ons veel geld omdat die reiskosten ook vrij hoog zijn. Dit is een opmerking die ik toch wel graag enigszins verwerkt zou willen zien in de voorstellen. Dat was het even wat ik wilde zeggen.

Dank U.

Kruizinga van de kamercentrale Groningen, mijnheer de voorzitter.

Ik wil mij graag bij de woorden van de vorige spreekster aansluiten.

Dank U.

Dames en Heren, nog iemand die in eerste instantie het woord wil voeren.

Ik stel U als procedure voor dat het standpunt van het hoofdbestuur nu wordt toegelicht. Dat daarna een tweede termijn komt, dan zonodig nog een antwoord van het hoofdbestuur en dat de stemming. Kunt U zich daarmee verenigen.

De penningmeester, die hier natuurlijk een belangrijke stem in het kapittel heeft, heeft mij gemachtigd om U mede te delen, dat zij in zoverre volledig tevreden is, dat er tenminste geen enkele kamercentrale of afdeling heeft gedaan om die afdracht van 14% te gaan verhogen. Want als dat zou zijn voorgesteld, dan zou zij uit oogpunt van budgetaire overwegingen in het geding hebben moeten treden. Het gaat nu uitsluitend over een organisatorische kwestie over die 14% is iedereen het eens. Het gaat over die organisatorische kwestie hoe die 14% verdeeld moet worden over de kamercentrales. Nu heeft het hoofdbestuur, eigenlijk moet ik zeggen het dagelijks bestuur al in 1973 voor het eerst contacten opgenomen in de tijd dat wij nog regelmatig overleg hebben met voorzitters van de kamercentrales over de kosten van de kamercentrales en of de vergoeding die de kamercentrales voor die kosten kregen wel of niet toereikend waren.



Want we hadden daarin op dat ogenblik geen enkel inzicht, ondanks het feit dat toen ook al in artikel 40 van het huishoudelijk reglement stond, dat de kamercentrales ieder jaar hun rekening en verantwoording dienen in te sturen aan het hoofdbestuur. Dat is een tot nog toe dode letter gebleken. Alleen niet de schuld van de kamercentrales of van het hoofdbestuur, dat wij daar niet achterheen hebben gezeten, maar we zijn in 1973 dit overleg gaan openen en wel om de volgende redenen. Op dat ogenblik was de enorme ledenwinst begonnen. U weet dat wij toen in anderhalf jaar verdubbeld zijn. Daar kwam ook een heel groot aantal nieuwe afdelingen tot stand, waarin bestuursleden kwamen, die nog niet precies wisten hoe de partijorganisatie liep en bij een aantal kamercentrales bestond toen de wens om een eigen bureautje te kunnen gaan inrichten dat dan part-time bezet zou zijn. Bijvoorbeeld twee dagen of twee middagen in de week, waar afdelingssekretarissen van nieuwe afdelingen en waar ook nieuwe leden die tot de centrale behoorden met al hun vragen terecht konden. Wij begrepen toen als hoofdbestuur heel goed, dat als de kamercentrales een dergelijk bureau gingen instellen, dat dat extra kosten met zich zou meenemen en we hebben ons toen bereid verklaard om wanneer die bureaus waren ingesteld en wanneer uit de cijfers zou blijken dat de centrales dat niet konden bekostigen om dan daarvoor een speciale doelsubsidie te geven. Dergelijke bureaus bestonden op ogenblik alleen in de drie grote steden, afdeling teven kamercentrale, Amsterdam, Rotterdam en den Haag omdat het in die plaatsen al heel lang niet meer mogelijk was eenvoudigweg niet om de circulaires aan de leden te sturen, wanneer je daar niet een bemand apparaat voor had. Er bestond bovendien een dergelijk bureau in Limburg. En Limburg kreeg daarvoor ook van tijd tot tijd een doelsubsidie van het hoofdbestuur. Opdat de aanbod van het hoofdbestuur om een dergelijke subsidie te geven als er een bureau kwam zijn andere centrales toen niet ingegaan, hoewel het voorstel met groot enthousiasme werd ontvangen. De bureaus zijn niet gekomen en de financieel verantwoording is niet gekomen. Waarom de bureaus niet gekomen zijn, is ons nooit helemaal duidelijk geworden. Omdat wij toch de indruk hebben dat in een groot aantal centrales in een behoefte zou worden voorzien. Waarom de verantwoordingen niet zijn gekomen is ons pas in de laatste weken voor deze vergadering duidelijk geworden, toen we van onze kant hebben laten horen, dat wij die verantwoording persé wilden ontvangen. Ik kom daar straks op terug. De heer Bos heeft gezegd, het voorstel van het hoofdbestuur dat is te nivellerend en dat is dus liberalen onwaardig. Het is een verrukkelijk politiek argument. En dat doet het in onze kring uitstekend. En U gaat dus ook niet van mij verwachten dat ik zeg dat wij onder deze omstandigheid toch voor nivelleringszouden zijn. Dat ga ik ook niet zeggen. Het heeft namelijk volstrekt niets met nivellering te maken. Het gaat erom volgens welke verdeelsleutel wordt een bedrag dat door de leden wordt opgebracht om de partijorganisatie draaiende te kunnen houden, volgens welke sleutel wordt die verdeel. Ieder lid betaalt de contributie en een deel daarvan moet bestemd zijn voor het partijorgaan. Dat deel is natuurlijk voor alle leden gelijk om de doodeenvoudige reden, dat het partijorgaan voor ieder lid evenveel kost. Dan gaat er een percentage naar het hoofdbestuur om het algemeen sekretariaat draaiende te kunnen houden. Iedereen is het er blijkbaar over eens dat 44% daarvoor een redelijk percentage is. Dan moet er een bedrag naar de afdelingen. En bij de afdelingen ligt er een heel duidelijke relatie tussen het aantal leden en het bedrag dat men nodig heeft om de organisatie draaiende te houden. Van het belangrijkste deel van de kosten die afdelingen moeten maken is gerelateerd aan de portokosten aan de drukwerkkosten aan het huren van de zalen. Is het een kleine afdeling met weinig leden, dan kan men een kleine zaal huren, dat kost weinig, is het een grote afdeling, dan moet er een grotere zaak worden gehuurd, dat kost veel. De relatie tussen aantal leden-het kostenbedrag dat met het runnen van een afdeling wordt gemoeid ligt daar dus heel duidelijk aanwezig. En vandaar dus dat er voor die afdeling ook is gezegd, per lid een afdracht. Bij de kamercentrales ligt het naar onze smaak anders. Kamercentrales hebben basiskosten die of de kamercentrale nu groot is of klein, veel leden heeft of weinig leden, voor die kamercentrales doorsnee gelijk zullen liggen. Wil men wat wij dus hopen dat er gaat gebeuren een part-time bemand bureau inrichten, dan zijn de kosten van huur, van telefoon, van het personeel dat men daar moet hebben gedurende die een, twee of drie middagen, ongeveer gelijk.



Dat heeft dus niets te maken met het aantal leden van de centrale. Men moet die kosten betalen ook wanneer men dat bureau zou moeten laten dragen door een kamercentrale die maar een lid zou hebben. Tweede punt dat een belangrijke rol speelt is, is de uitgestrektheid van het gebied. Hoeveel afdelingen zijn er in een kamercentrale. Wij hebben in de voorstellen van de kamercentrale, van de grote kamercentrales niet gelezen dat er een relatie moest worden gelegd tussen een aantal afdelingen. Ons is zelf medegedeel te hebben geprobeerd daarvoor een sleutel te vinden, maar die hebben wij niet gevonden. Zou die sleutel er wel komen en dan kom ik even op de mededeling van de heer Willems dat die kamercentrale Gelderland toch maar 104 gemeenten telt en dat wij daarmee rekening hadden moeten houden. Ik merk daarbij op dat in de eerste plaats in het voorstel van de grote centrales daarmee geen rekening is gehouden. Maar in de tweede plaats merk ik op dat ook de provincie Limburg precies 104 gemeenten heeft en 1 kamercentrale is en dat is volgens die sleutel Limburg dan ook een stuk meer zou moeten hebben en dat is wat wij in het hoofdbestuur voorstel wel hebben gedaan. Wij vinden dus eenvoudigweg, dat ledental alleen een niet juiste verdeelsleutel is en als je daarvan dan gaat afwijken omdat de praktijk aantoonde dat die verdeelsleutel niet goed is, dan heeft dat met nivellering als zodanig niets te maken maar wel met een juiste aanwending van de juiste geldmiddelen die men heeft gekregen van de leden om de partijorganisatie door het hele land heen zo goed mogelijk te laten lopen. De Heer van Emburg heeft medegedeeld dat hij sprak in plaats van de heer Temming, die benoemd is tot burgemeester van Rhon. Van onze kant wil ik graag de heer Temming van harte gelukwensen met zijn benoeming. Ik had een ogenblik het idee, dat daarmee misschien ook zijn standpunt zou zijn gewijzigd, maar nadat de kamercentrale Dordrecht aan het woord is geweest heb ik die hoop opgegeven. Maar misschien dat de heer Verbeek wat dat betreft nog gelijk krijgt. De heer van Emburg heeft daar nog twee punten aan toegevoegd. Die heeft gezegd als het voorstel van de grote centrales wordt verworpen dan is hij voor het voorstel van het land van Altena. Dat kunnen wij ons volledig voorstellen. Maar hij zegt er moet eerst meer vergelijkingsmateriaal komen. Daarmee is het hoofdbestuur het volledig eens. Het hoofdbestuur heeft dus pas de laatste weken zoals ik zei de gegevens van de kamercentrales ontvangen en daarbij heeft het hoofdbestuur ook begrepen waarom de kamercentrales zo lang gewacht hebben met het insturen van die gegevens. Wanneer er namelijk in ons land wordt gesproken over openbaarheid van inkomens dan wordt er meestal geen bezwaar gemaakt, door diegenen die het minimumloon krijgen, want dat bedrag is openbaar. Het zijn de mensen die meer krijgen en hoe meer meer, hoe groter vaak de bezwaren. En dat blijkt nu ook bij de kamercentrales, Op het ogenblik dat wij vragen zouden wij de gegevens mogen zien, dan zijn de kamercentrales niet toeschietelijk. Toen wij die gegevens kregen, bleek en ik moet U zeggen dat het hoofdbestuur daar toch wel van geschrokken is, dat het verkiezingsjaar 1974 waarin statenverkiezingen werden gehouden en dus met name een enorme aanslag zou moeten worden gedaan op de middelen van de kamercentrales dat dat verkiezingsjaar is afgesloten met een totaal saldo van de kamercentrales gezamenlijk van meer dan 200.000 gulden. Tot dat totaal saldo is niets bijgedragen door de kamercentrale Amsterdam, want die had op dat ogenblik een lening van het hoofdbestuur van 40.000 gulden. Als we die lening niet hadden verstrekt, was de afdeling Amsterdam Failliet gegaan. De kamercentrale Rotterdam heeft omdat er Rijnmondverkiezingen waren daarvoor een aparte subsidie moeten krijgen en ik kan U de verzekering geven dat wij geen subsidies geven, wanneer ons niet met cijfers is aangetoond dat daarvoor enige aanleiding voor bestaat, want op die wijze worden de middelen door de penningmeester gelukkig niet beheerd. Het wordt nauwkeurig nagegaan of het nuttig, nodig is om die subsidie te geven. Maar wanneer ik dan zie dat de partij en de afdelingen allemaal in datzelfde verkiezingsjaar vierenvestig in financiële moeilijkheden verkeren, dat wij dat jaar toen hebben moeten afsluiten met een tekort van 55.000 gulden. Dat wij toen aan de leden hebben gevraagd om een tientjesaktie die een half miljoen heeft opgebracht terwijl en 200.000 gulden bij de kamercentrales lag, dan zeg ik dan is het fundamenteel iets verkeerd geweest, juist met die oude verdeelsleutel. Daar moeten wij dus in elk geval vanaf, wij moeten er ook vanaf dat de kamercentrales zeggen, het is zo goed om een appeltje voor de dorst te hebben. Het is voor ieder individu erg nuttig om te sparen en wanneer men middelen heeft toe- vertrouwd gekregen van de leden om ze uit te geven voor de partij, dan zijn wij van mening dat je zeker in een tijd van geldontwaarding die middelen ook zou moeten uitgeven voor de partij en ze niet moet sparen.



Dat is het niet meest gunstige beleid. Wat wij nu willen doen met ons voorstel is alle kamercentrales in de gelegenheid te stellen om een dergelijk bureau te beginnen voor zover ze het nog niet hebben. Wij geloven dat het hoofdbestuursvoorstel de middelen in voldoende mate geeft. Gaat men naar het voorstel van de grote kamercentrales toe, waarin ze zeggen, die vaste lasten van 7.000 gulden dat is genoeg, dan hoef ik U toch echt niet voor te rekenen dat je van 7.000 gulden niet een bureautje met telefoon en een part-time kracht kunt betalen. Dat is een veel te gering bedrag. Een andere verdeling kan dat wel. Gelet op de reserves geloof ik ook niet dat als we in de loop van het jaar tot de conclusie zouden komen dat het hoofdbestuursvoorstel te ver is doorgeslagen. Ik geloof niet dat we tot die conclusie zullen komen als dat zo is dan is het gelet op de reserves die er zijn ook niet een geweldig drama. In de eerste plaats kun je het met de volgende contributieverdeling weer rechttrekken. In de tweede plaats is er geen enkele kamercentrale die acuut in liquiditeitsnood komt, gelet op de reserves waarover ik sprak. Wij zijn daarom van mening dat we dit voorstel moeten doen. Wij zijn ook van mening dat de vergadering volgend jaar opnieuw in de gelegenheid moet zijn om gelet op de kostenontwikkeling, gelet op de ledenontwikkeling opnieuw na te gaan of het de meest verstandige beslissing is. Wij hebben dat moeten doen omdat we die gegevens pas zo laat hebben gekregen. Wij doen een dringend beroep op de algemene vergadering om het voorstel van het hoofdbestuur aan te nemen. De protesten zijn uitsluitend gekomen en dat ligt ook wel voor de hand, maar ik zou er toch op willen wijzen uit die kamercentrales die er op achteruit gaan van andere kamercentrales hebben wij geen protest en alleen instemming gehoord. Ik wil in dit verband nog met nadruk wijzen op datgene wat mevrouw Gerritsma van de kamercentrale Leeuwarden heeft opgemerkt. Friesland is een heel moeilijk te organiseren provincie met een buitengewoon groot aantal dorpen die moeilijke verbindingen met elkaar hebben en dat stelt zo'n kamercentrale voor extra hoge kosten. Het ledental in Friesland is mede gelet op de bevolkingsdichtheid aanzienlijk kleiner dan bijvoorbeeld in provincies als Utrecht of in de kamercentrale Haarlem, de kamercentrale Dordrecht. En dat neemt niet weg dat de kosten naar alle waarschijnlijkheid zou men daar dezelfde activiteiten ontplooiën als de kamercentrale Leiden nog weleens hoger zou kunnen liggen dan in de kamercentrale Leiden. Met dat element wordt geen rekening gehouden wanneer het ledental de verdeelsleutel is, met dat element wordt wel rekening gehouden wanneer die 14% voor ongeveer $\frac{2}{3}$ gelijkelijk wordt verdeeld zoals ons voorstel en voor $\frac{1}{3}$ naar aantal van het aantal leden. Als de heer Bos om die als laatste nog te kunnen zeggen, het ledental moet een rol spelen, dan heb ik alleen maar de vraag te stellen die hij dan nu in tweede instantie kan beantwoorden. Waarom.

Bos, voorzitter, kamercentrale Gelderland.

Mijnheer de voorzitter, deze laatste vraag, waarom. Omdat door het ledenaantal ook het aantal afdelingen groeit. En je als centrale toch te maken hebt met een groot aantal afdelingen. Als ik denk en U zegt wel in de voorstellen van de vijf centrales is ook over het aantal afdelingen niet gesproken, dat is mogelijk, maar wij zijn wel van het idee uitgegaan, dit is straks door Utrecht genoemd, welke basis we genomen hadden. Dat het erg moeilijk was om dat naar voren te laten brengen en wij dachten dat juist het ledental door de aantallen afdelingen eigenlijk tot uiting kwam. Als ik U zeg dat Gelderland en dat hoef ik U niet te vertellen, dat weet U loopt van Gorkum tot Eibergen, van Nijmegen tot Zwolle, dat wij 74 afdelingen hebben. Ik moet zeggen, dat zoals wij nu ervaren na de groei van de partij dat dat bureau waar U het over heeft, hebben wij er op dit moment geen behoefte aan. Wij hebben voldoende lieden die de zaak kunnen runnen en kunnen draaien en wij blijven toch van mening dat er een duidelijker verband moet bestaan tussen het ledental en de afdracht van het hoofdbestuur. Ik wil mij niet ontveinzen dat als U zegt een bedrag van 7.000 gulden ja wat doe je daar mee, dat dat aan de lage kant is. En ik denk daarbij nogmaals aan de centrales, mevrouw Gerritsma heeft Friesland genoemd. Ik denk aan Drente, Groningen, Overijssel mogelijk Zeeland die zitten met moeilijkheden dat dan een bedrag van 7.000 gulden vaste lasten aan de lage kant is, dat is begrijpelijk daar kan ik inkomen. Ik moet zeggen ten aanzien van wat de heer Verbeek, Rotterdam zei. Het is mogelijk dat Rotterdam ook nu veel activiteiten heeft maar nogmaals ik dacht dat het Rijnmondgebied niet alleen Rotterdam was, maar dat er ook een groot aantal afdelingen toebehoorden.



En dat dat afdelingen zijn die niet tot de afdeling Rotterdam behoren, maar wel tot de ondercentrale Rijnmond of hoe die officieel heten mogen. Mijnheer de voorzitter ik dacht dat U heeft zelf gezegd dat de het voorstel eigenlijk een compromis is, een begin om dan later te herverdelen een volgend jaar eens te kijken hoe het is. Ik dacht dat als het dan toch een compromisvoorstel is, dan zou ik de vergadering in overweging willen geven om dan het voorstel van het Land van Altena te ondersteunen, waarbij tegemoet gekomen wordt aan de wat krappe vaste bedragen die gaan naar de kleine centrales en daarbij denk ik dus aan de centrales die uit een provincie bestaan, ik denk dus de centrales in het noorden o.a. ik denk aan Zeeland en dan speelt toch ook het ledental daar een belangrijke rol in. Derhalve zou ik voor willen stellen aan de vergadering om als compromisvoorstel het voorstel van het land van Altena te steunen en dan kunnen we altijd volgend jaar zien hoe het uitwerkt. Dank U zeer.

Mijnheer Bos, mag ik U de vraag stellen of U gemachtigd bent namens de indieners om het voorstel van de centrales in te trekken of mag ik U voorstel om het land van Altena te steunen niet als een intrekking beschouwen.

Ik beschouw het als een intrekking voor Gelderland.

Maar het voorstel blijft dus door de andere voorhands nog gehandhaafd.

Maar ik zou dus de vergadering in overweging willen geven om het voorstel van het land van Altena wat een duidelijk compromisvoorstel is te steunen.

Zou ik dan voordat andere sprekers komen eerst mogen vragen aan de vertegenwoordigers van de centrales Leiden, Dordrecht, Utrecht en Haarlem of die zich willen uitlaten over de vraag of zij het voorstel handhaven of intrekken, dat is dan voor de rest van de discussie gemakkelijk.

U bent duidelijk genoeg.

Dat is centrale Leiden. Centrale Utrecht.

Ja dat vindt ik goed, maar als het is ingetrokken hoeft het niet, maar als het niet wordt ingetrokken dan zullen we uiteraard eerst over het meest verstrekkende amendement stemmen. Maar daar zijn we nog niet aan toe. We zijn nog aan de beraadslagingen bezig. Dus Utrecht trekt het niet in. Dan hoef ik verderaan Haarlem niks te vragen en Dordrecht ook niet. Dan gaan we verder. Wie.

Van der Meijde, voorzitter, ondercentrale land van Altena.

Ik wil nog even kwijt die 7-7 %, die is juist gekozen om niet een vast bedrag 7.000 gulden waarmee men de kans loopt om de zoveel jaar dat bedrag te gaan corrigeren door de vergadering en tevens als het ledenaantal stijgt, dat zakt, wat we niet hopen. Dat toch die 7% wel reëel kan blijven. Ik dank U.

Mijnheer de voorzitter, Kosinski, afdeling Haarlem.

Den Haag heeft U gezegd en hebben we bemerkt, dat de partij was doorgelicht, de organisatie van de partij was doorgelicht. U spreekt hier en ook in de kamercentrales heb ik dat al mogen beluisteren van bureaus. Bureaus op part-time basis. Ik zou U willen vragen, toen U de partij liet doorlichten door de organisatie van de partij. Is dit een punt van studie geweest, want ik kan mij voorstellen dat een kamercentrale zoals waar wij deel van mogen maken nou niet direct zit te gillen om een bureau. Dat mijn eerste vraag. Mijn tweede vraag is, U heeft te kennen gegeven, nu de gegevens binnen zijn, vanwege de financiën. Van die kamercentrales, dat er enorm gepot is, u spreekt over 200.000 gulden. Ik zou willen vragen, is dat inderdaad alleen maar het geval bij de grote kamercentrales of dragen de kleinere kamercentrales daar naar raad ook bij. Dat waren mijn vragen. Dank U wel.

Ik zal daar straks op in gaan.

Zijn er nog meer sprekers of niet.

Dan zal ik er nu op in gaan.

Bij de doorlichting heeft het bureau niet uitdrukkelijk over de wenselijkheid van bureaus of niet bureaus gesproken. Ik herinner mij wel dat in de gesprekken die van de kant van het dagelijks bestuur zijn gehouden het punt van de ondercentrales en ook van de bureaus ter sprake is gekomen. Maar er is in het rapport voor zover ik mij nu herinner niet als zodanig behandeld. De tweede vraag die had betrekking op het oppotten. U vroeg, ik heb gezegd dat Amsterdam en Rotterdam daaraan niet hadden bijgedragen. Amsterdam zelfs in het negatieve. Alle andere centrales hebben daar naar rato van het ledental kan ik wel zeggen bij bijgedragen. Dus dat is een algemeen verschijnsel geweest, waarbij de kamercentrale Utrecht uitdrukkelijk heeft opgemerkt en daar zit wel iets in, dat men niet van tevoren had voorzien dat als gevolg van de stijging van het ledental die middelen zo zouden olopen.



Ik geloof dat wij nu zo meteen tot de stemming kunnen overgaan. Het hoofdbestuur blijft er sterk op aandringen, dat U het voorstel van het hoofdbestuur aannemt. Wij hebben ook van onze kant overwogen heel uitdrukkelijk of het voorstel van het land van Altena niet zou inderdaad kunnen gelden als een aantrekkelijk compromis. Maar wij zijn toch tot de conclusie gekomen, dat wij dat compromis als hoofdbestuur een merderheid van het hoofdbestuur is tot die conclusie gekomen niet zouden moeten aanbevelen omdat het hier naar onze mening niet zo zeer gaat om het vinden van een comprmis, maar om het vinden van een zo juist mogelijk financiering van de partijactiviteiten. Wij zijn niet over een nacht ijs gegaan toen we met die 10-4 verdeelsleutel zijn gekomen. We hebben in oktober al de centrales ingelicht met betrekking tot de voornemens die het dagelijks bestuur en het hoofdbestuur hadden. Daarop is toen als antwoord gekomen een 7.000 gulden. Het voorstel van de kamercentrales dat was voor ons niet aanvaardbaar en wij geloven als je daar nou tussen in gaat zitten, dat dat helemaal niet hoeft te betekenen dat je met de juiste oplossing komt. Als Haarlem zegt, wij hebben geen enkele behoefte in onze kamercentrale aan een bureau, dan wil ik dat van Haarlem direct aannemen, want iedere kamercentrale is volledig autonoom in het nemen van een beslissing over hoe de gelden worden besteed. En Haarlem mag dat natuurlijk zelf beslissen. Maar wanneer ik kijk naar een groot aantal andere kamercentrales waar in allerlei gemeente nog geen afdelingen zijn, terwijl daar beslist wel leden woonachtig zijn en dan denk ik aan de kop van Noord-Holland, waarin de kamercentrale den Helder nog een heel gebied is waar geen afdelingen in de afzonderlijke gemeente zijn. Dan denk ik natuurlijk aan de zuidelijke provincie waar de afdelingen wel als paddestoelen uit de grond schieten, maar nog lang niet in elke gemeente een afdeling is. Dan denk ik ook aan de organisatie die het hebben van ondercentrales met zich meebrengt. Dan geloof ik dat juist in die provincies het hebben van een eigen bureau, dat de activiteiten kan gaan stimuleren in die gebieden waar nog afdelingen opgericht kunnen worden, dat het een heel groot nut is. En misschien dat wij dan aan het eind van het jaar heel de zaak opnieuw bekijken en tot de conclusie komen dat de verdeling 10-4 in zoverre niet gehandhaafd moet worden, dat de kamercentrales die geen bureau hebben de 4% niet krijgen, maar dat weet ik nog niet. Het gaat er tenslotte om om een zo nuchter mogelijke, zuiver zakelijke verdeling te krijgen. Wij willen niemand iets afnemen, wat hem rechtens zou toekomen. Het gaat er alleen maar om dat de 85 gulden of 30 gulden of 25 gulden die het partijlid betaalt, die zo efficiënt mogelijk wordt besteed. Als U zich dat voor ogen wilt houden zal ik overgaan tot de stemming. Mag ik vragen of het voorstel van de kamercentrales nog wordt gehandhaafd, want dan komt dat het eerst in stemming. Handhaven. Mag ik, we zullen zonder enige twijfel hierover met stembriefjes stemmen, maar ik wou toch even kijken naar een aantal handen om van tevoren enigszins te peilen hoe dat ligt in de zaal, want dan kunnen we bij volgende stemmingen ook iets gemakkelijker conclusies trekken uit het aantal handen wat wordt opgestoken. Wie steunt het voorstel van de kamercentrales Gelderland, Utrecht, Leiden, Dordrecht en Haarlem om te komen tot een verdeling op basis van 7.000 gulden vast en de rest naar aantal van het ledental. Wie steunt dat. Dank U zeer. Wie steunt, gesteld dat dit verworpen zou worden, want anders komt het niet meer aan de orde, het voorstel van het land van Altena. En wie steunt het voorstel van het hoofdbestuur. Daar is geen peil op te trekken. Ik zie er wel veel. Wij gaan met behulp van. Er wordt nu een stembureau ingesteld. Stembriefje 1 wordt gebruikt en het gaat om voor of tegen het amendement van de kamercentrales. Dus als U voor de verdeling bent 7.000 gulden vast en de rest naar aantal van het ledental dan moet U met behulp van stembriefje 1 voor stemmen. Bent U daartegen, dan stemt U tegen. Aan de orde is dus het amendement van de kamercentrales.

De bedoeling is dat U de stembriefjes inlevert in de gang. Wilt U de stembriefjes in de gang inleveren.

Mag ik tot leden van het stembureau benoemen de volgende heren, de heer Hartenlust, de heer Verbeek en de heer van der Meijde. Dat betekent dus dat van alle soorten er een lid in het stembureau zit.

Ik schors de vergadering.



Dames en heren, er moet nu een stemming komen op het voorstel van het land van Altena. Maar ik zou toch even willen kijken met de volgende proef, maar die is tamelijk ingewikkeld. Er zijn voorstanders van het amendement land van Altena, die nu net voor de kamercentrales hebben gestemd. Daar ben ik van overtuigd dat die er zijn. Er zijn er wellicht ook die tegen het voorstel van de kamercentrales hebben gestemd en wel voor het voorstel van het land van Altena zijn. Die laatste groep, de groep die dus nu net tegen heeft gestemd, maar die nu van plan is voor het voorstel van het land van Altena te gaan stemmen zou die de vingers willen opsteken. En mag ik nu eens vragen. Dus mijnheer Bos zie ik zijn hand opsteken, maar die heeft daarnet ook voor gestemd. Dus om de groep die daarnet tegen heeft gestemd en die nu voor is. Wil die de hand opsteken. Heeft die groep behoefte om na te gaan door middel van een schriftelijke stemming of zij het winnen. Ja. Nee ik vroeg of die groep de behoefte had, Niet of de andere er behoefte aan hebben. Stembriefje 2 is bestemd om voor of tegen het land van Altena te stemmen. Het hoofdbestuur handhaaft het andere voorstel. Ik stel U voor dat U direct na het inleveren van de stembriefjes terug komt, zodat we kunnen verder vergaderen.

Dames en heren, ik stel aan de orde punt 6a van de agenda. Punt 6a is ten laatste opgevoerd. Daar is het hoofdbestuur zich van bewust, maar het is toch dringend nodig dat we daar vandaag een beslissing over nemen. Is er iemand die bezwaar heeft tegen de behandeling van punt 6a. We gaan het nu behandelen.

Mag ik vragen of er iemand bezwaar wil maken tegen de behandeling van punt 6a. Zo niet dan open ik de behandeling. Is er iemand die over punt 6a het woord wil voeren. Zo niet dan breng ik punt 6a in stemming. Wie is tegen de voorgestelde wijziging tegen de voorgesteld wijziging van het reglement op de kandidaatstelling. Wie is daar tegen. Niemand. Wie is voor. Weet U waarover wij vergaderen. Ja. Daar is niemand die daarover het woord wil voeren.

Ik zie nog geen sprekers over punt 6a.

Wil men niet blijven staan in de zaal, maar de plaatsen innemen anders dan kunnen we niet verder vergaderen. Dames niet blijven staan. Ik zal nog even zeggen waar punt 6a om gaat. Het voorstel is om het maximum van 30 kandidaten dat straks in de afdelingsvergaderingen en de centrale vergaderingen mag worden genoemd, om dat maximum te laten vervallen, omdat wij anders in moeilijkheden komen met de kandidaatstelling. Er is niemand die het woord heeft verzocht. Ik breng het nu opnieuw in stemming. Wie is tegen deze wijziging van het reglement op de kandidaatstelling. Dat is niemand. Dan is het voorstel aangenomen en ga ik over naar agenda-punt 7. Het verslag en voorstellen van de commissie tot herschrijving van de statuten en het huishoudelijk reglement. Wie mag ik naar aanleiding van dat verslag en van de voorstellen het woord verlenen.

Dames en heren, punt 7 van de agenda is aan de orde. Wie wenst het woord te voeren over het verslag van de commissie tot herschrijving van de statuten en huishoudelijk reglement. Mijnheer Koskinski.

Mijnheer de voorzitter, de afdeling Haarlem is graag met U akkoord wat die statuten later zullen worden bekeken, waar de commissie met de reglementen van huishoudelijk zaken klaar is. Reeds nu zou ik U toch willen meegeven voor die commissie en dat heb ik er niet in kunnen lezen betreffende de statuten, dat onze gedachte uitgaat naar een beperking van de zittingsduur van het hoofdbestuursleden. Onze gedachte, de gedachte dus die in de afdeling Haarlem leeft, zou maximum negen jaar zijn. Ik kan mij voorstellen dat U daar vandaag geen antwoord op wil en kan geven. Ik zou het de commissie graag willen meegeven. Dat is alleen mijn enige vraag hierover. Dank U wel.

Ik kan U mededelen dat de commissie op dat punt een voorstel heeft gedaan. Dat het hoofdbestuur zijn definitieve standpunt over dat voorstel nog moet bepalen. Het hoofdbestuur zal als ze het op dit punt niet met de commissie eens is, een wijzigingsvoorstel indienen en als het straks behandeld wordt, zijn alle afdelingen zoals gebruikelijk bevoegd om amendementen in te dienen. Punt 8. Ik stel voor t.a.v. punt 7 dat het verslag voor kennisgeving is aangenomen. Punt 8 is het voorstel van de vier niet tot het hoofdbestuur behorende leden van de commissie om in artikel 23 lid 8 van de nieuwe statuten het een en ander op te nemen over het onderwerp waarover de heer Koskinski al het woord heeft gevoerd, dat is de maximum duur van herkiesbaarheid, dat is de wijze van de kandidaatstelling.



Het gaat hier om voorstellen die de commissie heeft gedaan, waarvan het hoofdbestuur heeft gezegd, nu die voorstellen nog niet in behandeling kunnen worden genomen moeten wij een voorstel doen, hoever in de toekomst te handelen, zo lang die statuten niet zijn gewijzigd en het hoofdbestuur heeft zich voorgenomen om te handelen alsof deze bepalingen al zouden bestaan. Dat neemt niet weg dat iedereen natuurlijk op het ogenblik, dat die voorstellen wel in behandeling komen het recht heeft om ze te amenderen. Maar zolang de behandeling niet heeft plaats gevonden zou het hoofdbestuur dus willen handelen alsof de nieuwe artikelen 23 lid 8 en 24 lid 5 al wel gelden. Dat brengt in de praktijk het volgende met zich mee. Volgend jaar zijn in de jaarvergadering reglementair aan de beurt van aftreden, periodiek aftreden de heer Lausterman, die sekretaris van de organisatie is en ik zelf. U weet dus nu al dat dan die twee vacatures ontstaan en het hoofdbestuur zal volgens deze regels in september daarvoor kandidaten mogen stellen. Maar men weet dus dat die vacatures ontstaan en dat de partij dus het recht heeft om vanaf 15 september ook kandidaten te stellen. Dat zijn degene die periodiek aftreden van het dagelijks bestuur voor wat betreft de functie van penningmeester kan ik U het volgende mededelen. Mocht het zo zijn dat in de loop van dit jaar mevrouw van Someren zou worden gekozen tot voorzitter van de eerste kamerfractie, dan brengen de statuten met zich mee dat zij in de volgende jaarvergadering zou dienen af te treden als penningmeester, omdat fractievoorzitter niet tegelijkertijd penningmeester kan zijn. Daar moet dus dan in de volgende jaarvergadering over worden beslist. Daarvoor geldt dus ook dat, mocht U straks vernemen, dat mevrouw van Someren voorzitter van de eerste kamerfractie wordt, dat dat een vacature met zich meebrengt, waarvoor het hoofdbestuur dan na een tussenperiode van minimaal twee maanden kandidaten kan stellen en waarvoor ook de partij gelegenheid krijgt kandidaten te stellen. Het is niet uitgesloten, maar dat weten wij nog niet, dat in die vacature misschien wat eerder dan in de jaarvergadering wordt voorzien. Om namelijk de periode waarin die onverenigbaarheid van die twee functies zou bestaan te bekorten. Denkbaar is dat daarin zou worden voorzien in de vergadering, die wij toch in januari moeten houden voor de kandidaatstelling. Als dat gebeurt, dan geldt dus ook de toezegging van het hoofdbestuur voor dat geval, dat die minimumtermijnen in elk geval in acht genomen zullen worden. Wie wil naar aanleiding van art. 8 het woord.

Voorzitter, Kruizinga, kamercentrale Groningen.

Mij lijkt het heel erg moeilijk om pal voor de verkiezingen voor de 2e kamer bestuursmutaties te houden op voorzitters of op penningmeestersterrein en het lijkt mij daarom niet zinvol indien mevrouw tot voorzitter van de fractie van de eerste kamer wordt gekozen om deze verkiezing te houden voor de kamerverkiezing, want ik zou graag zien dat mevrouw van Someren dan de hele campagne wat financieel aspect betreft van de verkiezing 1977 geheel mee te maken.

Vooraf omdat deze statuten nog niet van kracht zijn.

Dank U zeer, wie nog meer over art. punt 8 van de agenda.

Mijnheer Makreel, wou U gaan zeggen dat het anders is.

Met alle sympathie voor de gedachte die er achter de interventie van de heer Kruizinga zit moet ik toch aanmerken dat hij zich vergist in het al dan niet van toepassing zijn van de onverenigbaarheid.

Ja, het is inderdaad zo, dat ook onder de huidige statuten, dus de nog niet gewijzigde statuten het zo is dat de fractievoorzitter niet tegelijkertijd lid van het dagelijks bestuur kan zijn, dus wij hebben juist die keuze die mijnheer Kruizinga zo graag zou maken en misschien wel een aantal andere met hem. Die keus hebben we niet en om nu te voorkomen, dat die wisseling midden in de verkiezingen plaats vinden is het misschien verstandiger en daarom heb ik aangekondigd dat we dat overwegen om het dan niet naar voren te schuiven, zodat de campagne zelf dan onder de financiële aanvoering staat van een en dezelfde penningmeester. Maar wij komen daar nog op terug. Maar om een verlangen te continueren is eenvoudigweg statutair verboden en je zit nu eenmaal in de politieke partij altijd met het probleem, dat de verkiezingen niet wachten op onze reglementaire verkiezingen en omgekeerd ook niet. Is er nog iemand die over punt 8 van de agenda het woord wenst te voeren. Zo niet dan begrijp ik daaruit dat ook dit voorstel van het hoofdbestuur voor kennisgeving wordt aangenomen.



Mijnheer Verbeek vraagt het woord.

Namens het stembureau.

Mijnheer de voorzitter, namens het stembureau kan ik U mededelen dat voor het voorstel van Altena zijn uitgebracht 712 stemmen, tegen 659 totaal 1371 stemmen alsmede nog 7 ongeldige stemmen.

Dan constateer ik dat het voorstel van het land van Altena is aangenomen en dan kan ik daarmee teruggaan naar de afhandeling van punt 6 van de agenda. Dames en heren er zijn nog weer stembriefjes met het nr. 3 bij het stembureau terecht gekomen. Zou de geachte afgevaardigde die deze daar gedeponereerd heeft die bij mij willen komen afhalen.

Dames en heren. Dan komt nu na aanvaarding van het amendement land van Altena de totale contributieverdeling aan de orde. Het voorstel is nu aldus. Bij de groep leden 01 die een contributie betaalt van 25 gulden is de afdracht aan Vrijheid en democratie 11,25. De afdracht aan het hoofdbestuur 6,05. De afdracht aan de kamercentrales is 7% gelijk plus 7% naar aantal van het ledental en het overige gaat naar de afdelingen. Bij de ledengroep 02 is de contributie 50 gulden. 11,25 gaat naar vrijheid en democratie. 17,05 gaat naar het hoofdbestuur. 7% gaat gelijk naar de kamercentrales en 7% gaat naar aantal van het ledental. Het overige naar de afdelingen. Voor de ledengroep 03 is de contributie 30 gulden. 11,25 gaat naar vrijheid en democratie, 8,25 voor het hoofdbestuur, 7% kamercentrales, 7% gelijk en 7% naar aantal van het ledental. Het overige naar de afdelingen. Voor de groep 04 is de contributie 12,50. 5,50 naar het hoofdbestuur, 7% naar de kamercentrales volgens het ledental en 7% gelijk, het overige naar de afdelingen. En voor de groep 05 geldt hetzelfde. Ik constateer dat het voorstel aldus geamendeerd is aangenomen.

Agendapunt 9. Voorstel van de afdeling Groningen art. 16.1 van de oude statuten als volgt te wijzigen, dat ten minste een maal per jaar, niet ten minste een maal per jaar een algemene vergadering wordt gehouden, maar ten minste twee maal per jaar. Wil de voorsteller dit voorstel nog nader toelichten. Groningen. Zijlstra, voorzitter, afdeling Groningen.

Mijnheer de voorzitter, ik heb er eigenlijk weinig meer aan toe te voegen, dan wat al in de toelichting staat. Ik wil er nog even als antwoord op het advies van het hoofdbestuur zeggen, dat wij het wel heel fijn vinden dat er een extra vergadering bijeen wordt geroepen als het nodig is, maar het aantal voorbeelden wat hier genoemd wordt betreft ons inziens toch teveel ad-hoc voorstellen en wij zouden graag zien dat er een lijn in gebracht werd, zoals wij dat voorstellen. Dank U.

Dank U zeer. Er is een amendement ingediend door de afdeling Schaik-Reek. Wil de afdeling Schaik-Reek dat amendement nog toelichten. Neen. Dames en heren het is zo dat het leven in een politieke partij laat zich soms erg moeilijk in regelmentsbepalingen vastleggen. Wij proberen dat zoveel mogelijk te doen om in ieder geval de rechten van de leden zo goed mogelijk te waarborgen. Dat is ook het uitgangspunt geweest van de commissie tot herschrijving. Wanneer je het aantal vergaderingen gaat reglementeren loop je altijd de kans dat je of teveel of te weinig hebt geregelementeerd, want de behoefte aan vergaderen, die moet de doorslag geven of er een vergadering wordt gehouden. Wij hebben vorig jaar twee vergaderingen gehouden, dit jaar ziet het er naar uit dat we de agenda in een vergadering kunnen afhandelen. Wij hebben binnen die agenda zoveel mogelijk geprobeerd de huishoudelijke voorstellen op vanmiddag te krijgen en de politieke voorstellen op morgen. Dat onderscheid wat het amendement beoogt, wordt dus door het hoofdbestuur zoveel mogelijk al gemaakt. Of er dus dit jaar een tweede algemene vergadering nodig is, dat kan worden betwijfeld. Als er tussentijdse verkiezingen komen, dat staat echter vast dat U of het nu wel of niet is voorgeschreven, dit jaar nog zeker twee keer vergadert. Want wij moeten dan kandidaten stellen en we moeten een verkiezingsprogramma vaststellen. Als de verkiezingen pas in mei volgend jaar worden gehouden, dan staat nu al vast dat U voor die verkiezingen in het volgend jaar drie maal als algemene vergadering bijeen zult komen. Een keer in januari voor de kandidaatstelling, een keer in maart voor het programma en omdat het duidelijk is dat je dan niet alle huishoudelijke punten kunt behandelen, misschien alleen de allerbelangrijkste, zullen wij in mei nog een vergadering moeten houden voor de huishoudelijke punten.



Maar wanneer je dan die vergadering vlak voor de verkiezingen houdt, dan lijkt het bijzonder aantrekkelijk om daar dan toch weer een hoge politiek bij te doen. En zo heb ik deze week met de heer Wiegel en met mevrouw van Someren het plan kunnen bespreken, het is dus ook nog geen voorstel van het hoofdbestuur om het volgend jaar aldus in het vat te gieten, dat we in januari de kandidaatstellingsvergadering houden, dat in maart op de gebruikelijke datum, die wij hebben voor de jaarvergadering het verkiezingsprogramma definitief wordt vastgesteld. Daarbij zal dan eventueel ook de bestuursverkiezing plaatsvinden. Maar alle andere huishoudelijke punten zouden dan verschuiven naar mei, bijvoorbeeld tien dagen voor de verkiezingen en in die vergadering van mei zouden dan de lijstaanvoerder, voorzitter van de 1e kamerfractie en de voorzitter van de partij een extra politiek accent op die vergadering leggen als laatste oproep voor de verkiezingen. Dat systeem leek ons beter dan om nu al vast te leggen dat het ook in jaren waarin de stof wel in een vergadering kan worden behandeld ons zelf te verplichten twee maal bijeen te komen. U kunt er zeker van zijn dat dit hoofdbestuur de vergadering echt niet thuis zal laten zitten wanneer het beter is dat de vergadering de activiteiten als vergadering ontplooit. Dat is in ieder geval datgene wat wij voorstaan om de activiteit zo groot mogelijk te doen zijn. U hebt het woord. Heemstra, afdeling Deventer.

Mijnheer de voorzitter, de afdeling Deventer heeft zich over het voorstel van Groningen beraden en heeft gemeend dat het juist zou zijn om dat voorstel te ondersteunen. Nu heb ik van U begrepen, dat in elk geval voor het komende jaar deze zaak al van heel weinig praktisch belang is, maar ik heb ook begrepen dat er duidelijk wel een zeker inzicht, een verschil van inzicht bestaat tussen het doel van die tweede vergadering, tussen het bestuur en althans mijzelf, maar ik meen de afdeling Deventer. Ik geloof dat ondanks het feit dat wij gewend zijn op deze vergadering ook vaak heel goede politieke toeleidingen te houden die dan nauwelijks het voorwerp van discussie kunnen zijn, bij gebreke aan tijd. Dat het juist is om daarnaast eenmaal per jaar een vergadering te wijden aan een onderwerp van algemeen belang. Dat hoeft niet specifiek een typische politieke zaak van het moment te zijn. Ik herinner aan de diverse artikelen die er de laatste tijd in ons veel verbeterde V & D verschijnen over de levensbeschouwelijke achtergrond van de V.V.D. en waarin ons verweten wordt, dat we niet werkelijk liberaal zijn. Ik geloof dat het wenselijk is om een congres en dat mag dan van mij een eendagscongres zijn over een dergelijk onderwerp aan de te houden waar verschillende standpunten naar voren worden gebracht en waar gediscussieerd kan worden, uitsluitend over dat ene onderwerp. Ik meen mijnheer de voorzitter, dat wanneer het voorstel van Groningen zou worden aangenomen, dat het bestuur dan inderdaad de taak heeft om ieder jaar een dergelijk congres voor een dag te houden. Ik geloof mijnheer de voorzitter dat er daarnaast nog een reden is om dit wel te doen. Namelijk deze. Wanneer een congres zoals wij nu hebben in Rotterdam wordt gehouden, dan is Rotterdam daar niet kapot van. Er zijn weleens meer belangrijke dingen in Rotterdam en ik vrees dat het voor Rotterdam eigenlijk een vrij onopgemerkte zaak is. In Breda was dat misschien al wat anders, maar wanneer U daarmee in andere plaatsen komt, dan zijn daar vele plaatsen, waardoor de V.V.D. daar een sterk accent krijgen, waar het werkelijk een belevenis is. En ik geloof dat U op deze manier doordat U dan een keer vaker per jaar een congres kunt houden en dat congres kunt spreiden, dat U zowel voor het onderwerp als voor de V.V.D. daar meer belangstelling en meer publiciteit krijgt. Dank U wel.

Dank U zeer.

Van Kemenade voorzitter, namens de kamercentrale Tilburg.

Punt 9 van de beschrijvingsbrief, het voorstel dus van de afdeling Groningen om punt 16.1 van de statuten te wijzigen en zodoende te komen tot een tweede vaste algemene ledenvergadering per jaar, spreekt de kamercentrale Tilburg bijzonder aan. In zijn toelichting op het voorstel sprak de afdeling Groningen over twee erg belangrijke zaken. Punt a de grote publiciteitswaarde welke van zo'n vergadering kan uitgaan en b. het moedig maken van de V.V.D. leden. Over de publiciteitswaarde kan ik erg kort zijn. Naar het inzicht van de kamercentrale Tilburg is elke goede publiciteit, welke we op het ogenblik kunnen krijgen van harte welkom, want we lopen langzaam maar zeker naar het verkiezingsjaar 1977. Alleen al deze publiciteit zal voor ons een zwaarwegend argument kunnen zijn.



Maar dan voorzitter, het mondig maken van de leden. Ik mag hier een van de snelst groeiende kamercentrales van het land vertegenwoordigen en ik ben er trots op maar die snelle groei in het zuiden van het land ontstaat door een grote aanwas van mensen uit C.D.A. en ook wel uit P.v.d.A.kringen. Die toevloed van nieuwe leden die legt een loodzware verantwoordelijkheid op de afdelingen en op de centralen in het zuiden en we zullen die mensen politiek dat wil zeggen liberaal politiek moeten opvangen. Bij die opvang kan ons inziens een tweede jaarlijkse algemene ledenvergadering een bijzonder grote rol spelen en bijzonder goede diensten bewijzen. De algemene ledenvergadering zoals wij die nu kennen is voor een groot deel gewijd aan huishoudelijke beslommeringen en dat is hard nodig. Daarnaast horen een aantal speeches van prominenten en dat is prachtig want die kunnen ons gesterkt naar huis sturen. Het geheel echter is meestal zo overladen dat in veel gevallen voorzitter, ik heb het in het verleden al eens meegemaakt het vraag en antwoordspel met de kamerleden min of meer de mist in gaat. Voor oude rotten zoals statenleden, raadsleden, bestuurders, kaderleden waarvan er zeer veel hier aanwezig zijn, zijn dit dacht ik nuttige zaken. Maar of dat ook voor een doorsnee V.V.D.lid zo is valt te betwijfelen om over de nieuwkomers maar niet te spreken. Toch dacht de kamercentrale Tilburg, dat het juist deze mensen zijn die op dit moment onze achterban vormen en we zullen die op een of andere manier moeten blijven boeien om de partij zoals wij die nu kennen te behouden of om nog maar te doen groeien. Een tweede jaarlijkse algemene ledenvergadering voorzitter, zou er een kunnen zijn met een algemeen politiek karakter waar ieder aan zijn trekken komt. Individuele leden en afdelingen zouden ten volle aan het woord kunnen komen en er zou een uitwisseling van standpunten en ideeën kunnen plaatsvinden tussen de leden enerzijds en het hoofdbestuur en fractie anderzijds. Een dergelijke jaarlijkse idealoog tussen top en basis blijkt ons van eminent belang voor een levende partij als de onze. Zoals de leden in de kamercentrale Tilburg voorzitter gesterkt naar huis gaan na een vergadering of vanuit een vergadering na een pittige discussie met of alleen maar luisteren naar mensen als Dik Dees, Henk Koning en niet in de laatste plaats Pol de Beer, zo zouden ook de gewone leden die een dergelijk landelijk politieke vergadering bezoeken gesterkt naar huis kunnen gaan. Wat wij bedoelen voorzitter is duidelijk iets anders als de gewone algemene ledenvergadering, maar ook als deelcongressen of partijraadsvergaderingen. Want daar komen te weinig van de mensen die we zo hard nodig hebben. Voorzitter het voorstel van de afdeling Groningen kan de kamercentrale Tilburg van harte ondersteunen en wij bevelen hem aan aan hoofdbestuur en vergadering. Dank U.

Voorzitter, mijn naam is Remkes.

Voorzitter, dames en heren de constatering van afdeling Groningen dat er op de normale jaarlijkse ledenvergadering weinig ruimte over blijft voor een politieke discussie kan ik eigenlijk volledig delen. Daarom ook komt mij dat voorstel en met mij de J.O.V.D. eigenlijk bijzonder zinvol voor. De tot dusver gehouden deelcongressen, voorzitter, in het kader van het verkiezingsprogramma, die wij bijzonder toegejuicht hebben, dat wil ik er wel bij zeggen, zijn iedere keer weer een bewijs dat ook binnen de V.V.D. een grote behoefte bestaat om met elkaar over politieke zaken van discussie, van gedachte te wisselen. Het lijkt ons dan ook bijzonder zinvol om statutair vast te leggen, dat alle leden van de V.V.D. het recht hebben om met elkaar over politieke zaken van gedachte te wisselen. Ik kan mij voorstellen, dat hebt U zo pas gememoreerd, dat het komende jaar een dergelijke zaak nog niet zo relevant is, maar daarom juist zou het zinvol kunnen zijn, als de commissie die zich bezig houdt met de herziening van de statuten deze suggestie van de afdeling Groningen meeneemt. Voorzitter de mogelijkheid om onafhankelijk van de tot standkoming van het verkiezingsprogramma met elkaar te discussieren, dat lijkt mij voor een dynamische partij als de V.V.D. een heel goede zaak en daarom zou ik het voorstel van de afdeling Groningen ook van harte aan willen bevelen.

Dank U.

Mijnheer de voorzitter, in den Haag lijkt het voorstel om twee maal per jaar een congres te houden verplicht ons geen goede gedachte. Als er stof is die het noodzakelijk maakt, ja dan gebeurt het ook. Maar om een congres te gaan maken, omdat we de ervaring hebben, dat hier op dit congres allemaal administratief gepriegel aan de orde is en geen politiek terwijl we de politiek bedrijven in deelcongressen, waar geen besluiten kunnen worden genomen en in partijraadsvergaderingen die doordat de stellingen laat komen niet doorgesproken kunnen worden.



Dat is het omkeren van de wereld. Wat we nodig hebben, zijn bijcongressen waar politiek wordt gedaan en die partijraad heeft als een van zijn taken, adviseren en als ze daar de opdracht van de partijcongressen heeft, besluiten o.a. over administratieve zaken. Dat lijkt ons in den Haag een veel betere weg. Een maal per jaar een politiek congres, waar we eventueel besluiten nemen over zaken die we hier nou net in stemming hebben gehad om die in de partijraad te delegeren en inderdaad veel meer tijd in te ruimen voor politieke besluitvorming, voorbereid door de partijcommissies etc. Maar niet om twee maal per jaar zonder meer definitief zonder meer dit hele geweldige congres met alle geweldige administratie eraan daarvan bijeen te roepen. Dank U.

Zijn er nog meer sprekers.

Dames en heren, ik geloof dat het hoofdbestuur een ding met de voorstanders van een tweede verplicht congres, dat door de statuten wordt voorgeschreven volledig eens kan zijn en dat is dat een grote behoefte bestaat aan politieke discussies. Dat is dan ook daaraanleiding geweest voor het hoofdbestuur om met de deelcongressen te beginnen. Wat dat op het ogenblik aan administratief werk kost, moet U bepaald niet onderschatten daar zit een hele grote hoeveelheid arbeid in. Wij zijn bijzonder erkentelijk aan de besturen van de kamercentrales dat zij een groot deel van die organisatie op zich hebben genomen en dat neemt niet weg dat er ook op het algemeen sekretariaat daar nog geweldig veel werk aan wordt verzet. O.a. omdat de voorbereiding van die deelcongressen gebeurt in de partijcommissies en in die partijcommissies ook weer de medewerkers van het algemeen sekretariaat zijn ingeschakeld. Het tweede dat wij hebben gedaan om de behoefte aan die discussie om daaraan tegemoet te komen, dat is dat we in de afgelopen drie, vier maanden drie partijraadsvergaderingen hebben gehouden i.p.v. vroeger een. Waarbij we bovendien in de partijraadsvergadering van september in deze zaal niet alleen de algemene politieke toestand hebben besproken zoals dat gebruikelijk was aan de hand van een inleiding van de voorzitter van de tweede kamerfractie, maar we hebben daar ook de ochtend gebruikt en een deel van de middag om over resoluties te stemmen, die door de werkgroep woningbouw en huurpolitiek van de sociaal economische commissie waren voorbereid. We doen dus voor zover het in onze macht ligt alles om die interne discussie om daar aan te doen wat we kunnen, maar we moeten een ding niet vergeten, dat is dat de partij niet voor niets afdelingen heeft en centrales heeft en dat juist ook op die afdelingen en centrales een hele belangrijke taak rust om het lid van de partij in de gelegenheid te stellen zijn lidmaatschapsrechten uit te oefenen en tot de belangrijkste lidmaatschapsrechten behoort, dat men met elkaar discussieert. Een algemene vergadering, dat moet U zich ook wel realiseren, kost aan directe kosten, dus afgezien van alles wat er aan personeelskosten indirect inzit 15.000 gulden. U gaat dus bij het verplichten van een 2e vergadering, de lasten wel flink verhogen. Wij geloven dat met een partijraadsvergadering, waar alle leden mogen komen, waarbij alle leden recht van spreken hebben in de discussiegroepen, dat daarmee al in belangrijke mate wordt tegemoet gekomen aan de behoefte die er bestaat aan onderlinge discussie. We hebben die discussie dus niet beperkt tot de leden van de partijraad alleen. Ieder lid kan daar komen en kan daar met andere van gedachte wisselen. Hetzelfde geldt voor deelcongressen. Nu wordt in die deelcongressen inderdaad geen bindend besluit genomen, maar dat hoeft in dit geval ook niet, omdat datgene wat in die deelcongressen wordt behandeld straks in het verkiezingsprogramma zijn weerslag moet vinden. En over dat verkiezingsprogramma zal een vergadering als deze zonder meer worden gehouden. U hebt gezegd dat in deze vergadering vaak de politieke gedachtenwisseling met de leden van de fracties in het gedrang kwam. Ik wil niet ontkennen dat dat een aantal malen is gebeurd, maar ik hoop dat U van ons zult willen aannemen, dat wij ook wel onze lessen uit het verleden proberen te trekken en wij hebben toegezegd, daar zullen we ons ook aan houden dat hoe het met deze agenda ook loopt, morgenochtend tijdig zal worden begonnen met het laten stellen over het beleid van de 2e kamerfractie en de 1e kamerfractie. Dat om twee uur de antwoorden volgen, dat daarna de re- en duplieken zijn en als er dan agendapunten over zijn gebleven die zij in de morgen niet hebben kunnen afhandelen en het is niet te veel, dan kan het nog daarna. Maar anders zullen die agendapunten inderdaad naar een volgende vergadering worden verschoven. Als de behoefte er is zal er vergaderd worden.



Ik zou U nog op een ander punt willen wijzen, de behoefte is nu in de afdeling Groningen om op die 2e vergadering verplicht voor te schrijven en er zijn ongetwijfeld een groot aantal Uwer die daar voor voelen. Maar in het verleden is nog nooit door een afdeling een gebruik gemaakt van het recht om zelf om een vergadering te vragen. Dat heeft dus bij het hoofdbestuur de mening doen postvatten dat die behoefte als die er was in ieder geval niet zo urgent was, dat afdelingen van dat recht, om een algemene vergadering te vragen gebruik hebben gemaakt. Ik zou U dringend willen verzoeken, gaat U niet het hoofdbestuur verplichten om iets te doen, zelfs in jaren wanneer de behoefte er niet zou bestaan. Het hoofdbestuur zegt U uitdrukkelijk toe dat zodra de behoefte er is om over een onderwerp een algemene vergadering te houden, het hoofdbestuur daartoe zelf het initiatief zal nemen. Maar is het hoofdbestuur in gebreke, zou het hoofdbestuur dat niet doen, dan kunnen twee kamercentrales of tien afdelingen een verzoek indienen en dan volgt er een algemene vergadering, dat gebeurt dan eenvoudig, dat is een reglementair recht om erom te vragen. Dat geeft U allemaal de zekerheid, dat als er een vergadering gehouden moet worden, omdat de wens daartoe leeft, dat die dan ook wordt gehouden. Als er een tweede algemene vergadering komt, zou dat in de praktijk betekenen, dat dan de partijraad minder bijeen komt. Maar ik kan U dit zeggen die vergaderingen van de partijraden hebben buitengewoon veel publiciteit gekregen. Wat dat betreft voldoen die ook heel duidelijk aan de behoefte. Zolang de partijleden van hun recht om vrijwillig naar een partijraadsvergadering toe te gaan geen gebruik maken, vraag ik me af of wij zou verstandig doen verplicht voor te schrijven dat men naar deze algemene vergadering komt. Volgend jaar hebben we in elk geval drie vergaderingen en het hoofdbestuur ziet het heus ook wel dat naarmate de partij groeit, naarmate de organisatie en de politiek steeds weer tot de leden gaat spreken, het aantal vergaderingen zal moeten toenemen en dan dus ook zal toenemen. We moeten niet overdrijven. De P.v.d.A. vergadert nog maar eens in de twee jaar, dat is hun vaste periode. Jazeker, de V.V.D. is een van de weinige partijen die ieder jaar tenminste een maal met algemene vergadering bijeen komt. De P.v.d.A. doet dat dus maar eens in de 2 jaar. De K.V.P. kent niet eens een algemene vergadering. Wij lopen al voorop, maar we moeten ons hoeden voor overdrijving.

Van Vliet, Groesbeek, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer de voorzitter, U drukte het net uit in geld. Een vergadering kost 15.000 gulden. Dat lijkt veel. Maar wat zou er gebeurd zijn in het verleden, wanneer men een congres had gehouden over de abortusaangelegenheid. Ik zou kunnen zijn wanneer die aangelgenheid uitvoerig besproken was, dat dan de initiatiefwet van de V.V.D. er niet gekomen zou zijn, want ik kan U zeggen mijnheer de voorzitter bij het prot. christelijk gedeelte van de bevolking en bij de katholieken zit de initiatiefwet van de V.V.D. verschrikkelijk hoog. En ik ben heel erg bang dat wanneer de V.V.D. samen gaat spannen met de P.v.d.A. om op die wijze een wet erdoor te krijgen dat het heel veel leden zal kosten. Ik dank U wel.

Wij moeten ons wel tot de orde bepalen, maar ik zou U dit willen zeggen. Het verkiezingsprogramma van 1961, 1971 bevat een heel duidelijke passage over de abortus. Dat verkiezingsprogramma en ook die passage zijn toen vastgesteld door de algemene vergadering en het initiatiefontwerp van de fractie is in overeenstemming met de passage die we in dat verkiezingsprogramma staat. En het is heel wel mogelijk dat daar lang niet de hele partij achter staat, ieder individueel niet, dat zal altijd zo blijven. Bij een aantal onderwerpen is het volstekt onmogelijk een grote groep nu van 86.000 leden het allemaal volstrekt met elkaar eens zou zijn. Het aardige van een liberale partij is, naar onze overtuiging dat ieder zijn individuele mening heeft. En dat we elkaar trachten te vinden op die punten waarin we het met elkaar kunnen vinden, met een beetje verdraagzaamheid en gevoel voor elkaar dat is tot nog toe t.a.v. dat onderwerp ook altijd gebeurd. Kan ik over gaan tot het in stemming brengen van.

Zijlstra, afdeling Groningen.

Voorzitter, inhakend op de laatste woorden van Uw repliek U hebt zelf gezegd er zullen meer vergaderingen moeten komen. Dat is nu juist wat het voorstel van de afdeling Groningen beoogt. Alle andere vergaderingen die U hebt genoemd die zijn voor ons te incidenteel van karakter. De kostenaspecten hebben wij zeker over nagedacht. U noemt 15.000 gulden. Wij vinden 20 cent per lid niet teveel voor een extra vergadering.



Ik breng eerst in stemming het amendement van de afdeling Schaik-Reek.

Mag ik eerst kijken of dat met hand opsteken kan worden beslist. Het hoofdbestuur zegt aan het amendement bestaat geen behoefte in zoverre dat wij al zoveel mogelijk aan die indeling huishoudelijk politiek gescheiden van elkaar gevolg geven.

Wie is voor het amendement Schaik-Reek. Wie is tegen. Dan constateer ik dat dit met algemene stemmen is verworpen. Dan komt nu het voorstel Groningen. Ik stel voor dat daarover een stemming wordt gehouden d.m.v. stembriefjes. Maar alweer om ons zelf een beeld te vormen van hoe de verhoudingen liggen tussen de uitslag van de stembriefjes en de uitslag met behulp van omhoog gestoken vingers, vraag ik U om eerst de afgevaardigden de stemboekjes omhoog te steken. Wie is voor het voorstel Groningen. Wie is daartegen. Er moet een 2/3 meerderheid voor die wijziging zijn die zie ik niet zitten. Ik ga even met iemand telefoneren. Korthals-Altes.

Ik was aan het constateren dat er een 2/3 meerderheid vereist is om het voorstel van Groningen aan te nemen. Heeft Groningen behoefte aan een schriftelijke stemming Gelet op de uitslag van de vingers. Groningen. Het was duidelijk dat er een 2/3 meerderheid niet voor was. Goed, dan met Uw welnemen en met de toestemming van de indieners is dan dit voorstel verworpen.

Agendapunt 10. Voorstel van de kamercentrale Leiden om van elke vergadering notulen aan de afdelingen, ondercentrales en kamercentrales toe te zenden. Dit voorstel houdt in, de herroeping van een besluit dat in 1968 in de stad Leiden is genomen. Wil Leiden het toelichten.

Mijnheer de voorzitter, van der Meulen van de afdeling Leiderdorp. Ik wou even terughaken, U zult het niet erg vinden op agendapunt 6a. Ik was niet tegen agendapunt 6a op zich. Ik dacht dat het vergadertechisch niet helemaal juist was om de afgevaardigden eerst naar buiten te sturen om te stemmen en dan stemming alvast binnen de zaal om 6a te vragen. Maar dan nu verder, namens de kamercentrale Leiderdorp. Mijnheer de voorzitter, de afdeling Leiderdorp heeft bij de kamercentrale Leiden een voorstel ingediend zoals dat voor U ligt en dat voorstel is door de kamercentrale Leiden overgenomen. De kamercentrale, mijnheer de voorzitter met zo'n 52 afdelingen. En het bleek dus dat die 52 afdelingen de behoefte hebben om een verslag te hebben van de vergadering. En dan een verslag mijnheer de voorzitter, niet in extenso, wij hebben dat ook aangegeven. Maar gewoon korte bondige puntjes van wat er besloten is, welk amendement en welke voorstellen er zijn aangenomen. En daarnaast ook alle tussendoor gedane toezeggingen en vragen van afgevaardigde die nog uitgezocht zouden moeten worden. Ik dacht dat iedereen die bestuurlijk een beetje bezig is, dat daar geen probleem bij zou bestaan en men weet allemaal het voordeel wat het heeft om van een vergadering een verslag een soort van notulen te hebben. Ik wou ingaan eigenlijk op Uw opmerking t.a.v. het voorstel. U heeft een aantal puntjes die U naar voren haalt, waarom U tegen zou zijn. Het eerste punt wat U aanhaalt is, U heeft het net ook al even gezegd. U is in 1971 een dergelijk idee wat bestond binnen de partij is afgeschaft omdat er op dat moment geen behoefte aan was. Mijnheer de voorzitter het is nu 1976 ik dacht dat het niet helemaal te vergelijken was 1971 en 1976. We hadden toen ongeveer 30.000 leden. Wij hebben er nu op 1 januari 1976 82.831, wij hebben 540 afdelingen. Ik dacht dat deze twee zaken gewoon niet met elkaar te vergelijken zijn. De partij wordt groter, de balngstelling voor de partij wordt groter. Ik hoef maar de heer Hoefnagels aan te halen die dat heeft gezegd over deelcongres in den Haag, over buitenlandse zaken en defensie. Die had nog nooit zo'n belangstelling voor buitenlandse zaken meegemaakt in al die jaren dat hij daar werkzaam in is. Het lijkt mij ook niet helemaal liberaal om te zeggen, nou we doen het nu niet meer omdat het in 1971 af is gestemd. Er is, ik ben gelukkig niet alleen, want ik heb geconstateerd dat de sekretaris op pagina 2 van zijn jaarverslag ook schrijft, dat liberaal betekent progressief. Progressief betekent opnieuw al vooruit kijken en iets niet meer veranderen omdat je daar vroeger geen behoefte aan had of omdat dat niet nodig was. Dan Uw tweede puntje. Ik heb, het is veel werk om dat te doen. Ik kan mij dat heel goed voorstellen mijnheer de voorzitter, dat dat veel werk is. Het lijkt mij toch dat het voor het dagelijks bestuur en voor het hoofdbestuurleden dat die iemand of de mensen zelf of het algemeen sekretariaat het hele verslag zal moeten doorlopen om nou na te gaan wat precies in die vergadering is beloofd en toegezegd, waar er het komende jaar aan gewerkt moet worden. Ik kan me toch zo voorstellen, ik weet het niet, maar ik hoor het gaarne van U dat U zelf een lijstje heeft wat U moet gaan doen in het komende jaar.



Wat er verzocht is. Nou, dat lijstje dat is nou precies het lijstje waar wij om vragen. U zegt er is een besluitenlijstje in vrijheid en democratie. U zegt zelfs er is een uitvoerige besluitenlijst in vrijheid en democratie. Terwijl wij al in onze toelichting hebben gezegd, dat wij vrijheid en democratie niet het geeigende orgaan vinden om dat te doen. Ik wil wel even aanhalen, het verslag wat in vrijheid en democratie heeft gestaan van de vergadering van vorig jaar 14 en 15 maart dat is een verslag, U heeft het gelukkig gekleurd het is blauw, het is niet zoveel wat daar van die hele vergadering instaat. Althans het had van mij ook rood mogen zijn, want het stelt eigenlijk niet zoveel voor. Als ik dan even inga op dat verslag mijnheer de voorzitter, dan zegt U daar op een gegeven ogenblik, kritiek was er ook op het feit dat er nog geen partijkommissie justitie is ingesteld. Nou hoe lag nou de werkelijkheid. De werkelijkheid was als volgt. De afdeling Hellevoetsluis die vroeg in maart 75 om de kommissie justitie. De afdeling Hellevoetsluis vroeg zelfs waarom die kommissie justitie niet was ingesteld, waar zij in maart 1974 om hadden gevraagd en die volgens de afdeling Hellevoetsluis was toegezegd. U zei toen die is niet toegezegd. Okay dan krijg je een ja nee discussie, daar kom je op zo'n moment niet verder uit. Maar U zei in maart 75 wel toe dat het hoofdbestuur met de Telderstichting in contact zou treden, in hoeverre een vaste kommissie of een ad-hoc kommissie, deelkommissies omtrent justitie mogelijk zou zijn en U zou dat bekijken en dan zo spoedig mogelijk mededeling in V en D doen. Zo spoedig mogelijk, we zijn een jaar verder, ik heb behalve dat ik het normaal lees, heb ik het nog eens nagelezen deze dagen. Ik heb het nergens kunnen vinden. Voor de rest komt U terug op als een van de laatste opmerkingen, dat de belangstellende afschriften uit passages kunnen krijgen. U begrijpt mijnheer de voorzitter, ik heb dat gedaan. Ik heb dat gevraagd en mevrouw van Everdingen was zo vriendelijk om mij dat op te sturen. Ik kreeg alleen niet de passages, ik kreeg de twee uitvoerige mappen van allebei de vergaderingen. Er is een originele map heb ik begrepen en er is een kopie voorradig. Ik heb wel de mededeling, dat ik ze kwamen op 24 februari binnen of ik ze a.u.b. voor 3 maart weer terug wilde sturen. 8 dagen de tijd en aangezien we allemaal amateurs zijn ook in het afdelingswerk komt dat niet altijd uit om dat precies in die acht dagen te doen. Er zit nog een bezwaar aan vast. Een jaar telt 365 dagen, wij hebben 540 afdelingen. Als elke afdeling dat nou zou doen en we zouden daar acht dagen de tijd voor krijgen, dan komt U een beetje knijp dacht ik.

U was tot nog toe echt de enige hoor.

Ja maar er komen er meer, rekent U maar. Mevrouw van Everdingen heeft mij ook verteld dat zij met het uitzoeken van zo'n verslag zoals dat vroeger gebeurde de hele zomerperiode bezig was. Dan vraag ik mij af hoe ik dat dan in acht dagen moet doen. Als afdelingssekretaris. Tenslotte wil ik dan zeggen dat n.a.v. deze punten wij dus geconstateerd hebben dat Uw argumenten waarom U ons voorstel afwijst niet helemaal steekhoudend zijn dacht ik. Tenslotte wil ik U zeggen dat ik U dankbaar ben voor de nieuwe vorm van vrijheid en democratie. Het bewaart wat makkelijker en het is voor ons dan in ieder geval wat makkelijker om op deze punten ietwat terug te komen. Nu eindig ik mijnheer de voorzitter zoals ik ben begonnen, ik spreek eventjes nu niet namens de kamercentrale Leiden, omdat ik dat niet precies weet hoe zij daarover denken. Ik heb afgelopen dagen veel moeten zoeken in vrijheid en democratie en ik wou nu vast een lans breken voor het voorstel van de afdeling Roden voorstel B, agendapunt 21 om een lijstje op te nemen met wat waar ongeveer staat in zo'n jaargang. Ik dank U wel.

Wil nog iemand het woord voeren over voorstel Leiderdorp.

Het voorstel Luidde en zo hebben wij het ook opgevat, dat de centrale Leiden of de afdeling Leiderdorp en de centrale Leiden, dat die wense te beschikken over notulen. Onder notulen verstaan wij een vrij uitvoerig verslag, dat niet alleen weergeeft de genomen besluiten of gedane toezeggingen, maar dat ook de discussie weergeeft. Niet volstrekt letterlijk, wel in essentie. Waarbij dus alles wat iedere spreker gezegd heeft, kort wordt weergegeven. Wij hebben die notulen vanaf het begin van de partij vanaf 1948 af. Tot en met 1970 gemaakt. En daar was juffrouw van Everdingen, die al die tijd sekretaresse was, dan inderdaad de hele zomerperiode mee bezig. Er kwam dan een heel mooi leesbaar geheel uit de bus. Aanzienlijk leesbaarder dan het stuk dat nu de afdeling Leiderdorp onder ogen heeft gehad, waar letterlijk alles is uitgetikt al datgene wat hier gezegd is.



En dat was een ongelooflijk werk, wat bleek er was totaal geen belangstelling voor behalve van de zijde van dagelijks en hoofdbestuur die van tijd tot tijd moesten naslaan wat besloten gezegd en toegezegd was. Voor dat doel kon ook heel goed het leterlijke verslag dienen, dat wij nu van de band af laten aftikken. Daarom is in 1971 aan de vergadering voorgesteld om van het uitvoerig notuleren af te zien. En dat is toen aangenomen. Maar als ik nu de toelichting hoor van de heer van der Meulen, dan gaat het hem niet zozeer om de notulen in deze zin. Het gaat hem ook niet om een weergave van discussie. Hij wil een heel duidelijke beluistenlijst hebben. Waarbij in de besluiten ook nog wordt tussen de besluiten door wordt vermeld of er bepaalde toezeggingen zijn gedaan. Dat is iets anders, dat kost natuurlijk veel minder tijd van voorbereiding en dat plegen wij in vrijheid en democratie niet alleen aan die 532 afdelingen te doen toekomen, maar aan alle leden. Wij vinden, dat wanneer je een partij hebt, waar ieder lid het rech van spreken heeft, maar waarbij niet ieder lid op de vergadering kan komen, het veel beter om een dergelijke lijst van datgene wat er behandeld is gezegd en toegezegd om dat aan al die 86.000 leden zelf te laten toekomen, niet alleen aan afdelingsbesturen. Het is ons in de Haag heel goed bekend, dat de afdeling in de kamercentrale Leiden een uiterst actief bestaan leiden. Zo zal het ook met al die afdelingen zijn, die hier op het ogenblik zijn vertegenwoordigd. Maar als U hoort bij de stemmingen, dat er 1300zoveel stemmen worden uitgebracht, terwijl er theoretisch 1900zoveel stemmen zouden kunnen worden uitgebracht, dan zal het U ook duidelijk zijn, dat helaas niet alle afdelingen zo actief zijn als wij graag zouden willen. Stukken die je aan die afdelingssekreterissen toestuurt, die blijven daar eenvoudigweg liggen. De postzegel is weggegooid. Wat je bij een lid in de bus stopt, in gedruktevorm in vrijheid en democratie, is niet weggegooid. Mag ik nu het voorstel van de kamercentrale Leiden zo opvatten, dat het er niet om gaat om weer op de vroegere wijze te gaan notuleren met een verslag ook van de discussies, maar dat het erom gaat dat men een wat uitvoeriger besluitenlijst krijgt, dan die nu staat in vrijheid en democratie, met daar bovendien puntsgewijs in vermeld toezeggingen die het hoofdbestuur heeft gedaan. Want ik geloof en nu moet ik gaan oppassen, want ik ga een toezegging doen, dat wanneer het in die zin zou mogen worden opgevat, dat ik dan wel namens het hoofdbestuur kan zeggen, we zullen die lijst in deze vorm proberen te doen opnemen in vrijheid en democratie. Zijn er punten, waarvan wij denken nou dat is niet voor elk lid van belang, maar het is toch goed om dat vast te leggen voor de afdelingsbesturen, dan zullen die in een aanvulling op dat verslag worden opgenomen en dat stuk zal dan aan de afdelingen worden toegezonden. Kan de afdeling Leiderdorp zich met zo een voorstel verenigen, want dan ben ik misschien zover dat we een toezegging zullen doen, die we dan in vrijheid en democratie zullen proberen te laten vastleggen.

Ik heb op een paar puntjes nog niet helemaal een antwoord gehad. Ik heb gevraagd Of U zelf in het hoofdbestuur, U zei wij maken nou gebruik van die grote mappen, of U toch niet een lijstje voor Uzelf maakt, wat U moet doen. Als U ook de toelichting misschien helemaal had gelezen, dan komt U daarin tegen dat wij zeggen de notulen hoeven niet in extenso te worden gegeven, doch een overzicht waarin de verschillende vragne, antwoorden toezeggingen en besluiten vermeld staan is reeds voldoende om het bovenstaande gemis op te heffen. Wij vroegen daar in wezen al om. Een implicitering in vrijheid.

Vragen en antwoorden was ik dus niet van plan om toe te zeggen, eerlijk gezegd om die allemaal te gaan opnemen. Daar is geen beginnen aan. Er wordt zoveel gevraagd ook bij het beleid van de kamerfrakties, dat het dan toch echte notulen gaan worden, met het verslag van de hele discussie. En die toezegging had ik dus heel duidelijk niet willen gaan doen.

Maar daar vat U dus niet in een vraag van de afdeling Hellevoetsluis zoals die vorig jaar gesteld is en waarin U toegezegd heeft, dat U daarmee op spoedige termijn zou komen. Dat komt dan wel in het lijstje te staan.

Dat zou inderdaad in de lijst kunnen komen te staan. Ik wil die vraag op zichzelf wel beantwoorden, hoe het zit met die kommissie van justitie. Daar is op dit ogenblik overleg over nog., tussen de ondervoorzitter, die een voorstander is van het instellen van die kommissie, maar hij heeft helaas ook tegenstanders. Maar daar wordt overleg over gepleegd tussen hem en het lid van de hoofdbestuur de heer van der Goes-van Natos en de ondervoorzitter die verwacht dat daar misschien nu op korte termijn een definitief bericht over kan komen.



Ja en dan een laatste puntje voorzitter, dan U wel voor Uw toelichting. Publicatie in vrijheid en democratie. Alleleden hebben er natuurlijk geen bezwaar tegen. Wij hadden gevraagd om het toch aan die sekretarissen van die organisaties te zenden. Omdat dat in een archief bewaard blijft, dan in ieder geval toch voor die aktieve afdelingen en vrijheid en democratie verzand nog wel eens op een ander hoopje dan waar het misschien voor gemaakt is.

Mag ik dan eens vragen, over verzanden gesproken, wie van de hier aanwezige afdelingssektarissen nog, heeft in zijn bezit de handleiding van afdelingssektarissen. Het valt me nog niet tegen, maar helemaal mee valt het mij ook niet. Het is zo dat ik geloof, dat wanneer je het in gedrukte vorm bij alle leden thuis stuurt, dat je dan van de afdelingssektaris kunt verwachten, dat die dat opbergt en dat die ook nog eens een keer een stencilformaat nodig heeft, Laten wij aub een beetje zuinig zijn met de papier en postzegels. Als het op de ene manier gestuurd is, dan is een op een tweede manier ook nog eens sturen volledig overbodig.

Wij kunnen natuurlijk doorgaan met een beschrijvingsbrief, die stuurt U ook 2 keer. Dat moet vanwege die termijn van tien weken, die wij heel moeielijk kunnen halen en die wij in vrijheid en democratie nooit kunnen halen. Dat moet. Het hoofdbestuur doet dan nu de toezegging dat de besluitenlijst in vrijheid en democratie als dat enigszins mogelijk is iets zal worden uitgebreid voor zover dat niet mogelijk is, zal een aanvulling daarop in gestencilde of gefotokopieerde vorm aan de afdelingsbesturen worden toegezonden. En in die aanvullingen zullen dan ook worden opgenomen konkrete toezeggingen als bijvoorbeeld deze toezegging. Voor zover ze niet in vrijheid en democratie mochten zijn verschenen. En als die toezegging is gedaan, mag ik dan vragen of het voorstel is ingetrokken. Dank U zeer.

Dan gaan we naar punt 11, de afdeling Hengelo heeft een voorstel ingediend om het abonnement op vrijheid en democratie los te koppelen van het lidmaatschap, zodat uitsluiten een abonnement kan nemen. De afdeling Hengelo heeft laten weten, dat het advies van het hoofdbestuur op te volgen. Er was echter een amendement op dit voorstel van Hengelo ingediend, alweer door de afdeling Leiderdorp, waarin werd gezegd, dan moet je dat ook duidelijk laten weten. Wie het laatste nummen van vrijheid en democratie voor zich neemt pagina 2, ziet dat wij direkt na het toezegging ook de toezegging hebben uitgevoerd.

Van der Meulen trouwens weer voor het bandje.

Ik was van plan geweest om te vragen, wat het antwoord was van de heer Lachapelle. Ik heb dat geconstateerd met U en wij zijn verheugd, dat het op deze manier is afgerond. Dank U zeer.

Mag ik dan het voorstel Hengelo als ingetrokken beschouwen. Evenals het amendement daarop.

Dan gaan wij over naar voorstel nummer 12. Voorstel van de afdeling Woerden om de mogelijkheid te scheppen om met ingang van 77 de contributie van het lidmaatschap van de V.V.D. in termijnen te betalen. En daar zijn geen amendementen op ingediend. De afdeling Woerden, wil zij het voorstel toelichten. Gaat Uw gang mijnheer. Afdeling Woerden.

Mijnheer de voorzitter dames en heren ik zou graag het voorstel van de afdeling Woerden wat nader willen toelichten en wat nader willen konketiseren. Uit de partij statistiek die recentelijk tot betrekking van de nieuwe leden is opgesteld, is heel duidelijk komen vast te staan dat het aantal leden juist uit de lagere inkomensgroeperingen, bij voortduring toeneemt. Wat uiteraard een bijzonder verheugend verschijnsel is. Het zou dankbaar zijn, dat het er nog veel meer zouden hebben kunnen zijn, ware de contributie niet wellicht wat lager respektievelijk zou er een verfijnder inningsmogelijkheid met betrekking tot de contributie zijn. Deze veronderstelling is zeker niet uit de lucht gegrepen. Bij de praktijk van de ledenwerving blijkt steeds dat er een aantal mensen zijn voor wie een contributie van 50 gulden nog altijd een probleem kennelijk is. Voorts is het zo dat elke afdeling nog altijd zit met het probleem van een groep van toch wel 5-10% van mensen die veel te weinig betalen. In onze eigen afdeling hebben wij het eens nagelopen waar dat aan lag. In een aantal gevallen moet dat toch worden verklaard vanuit een soort protest, dat men kennelijk eigenlijk vindt dat dat lidmaatschap te hoog is of men het niet kan opbrengen om welke reden dan ook. Tenslotte constateerden we elk jaar, dat we ettelijke duizenden leden moeten afvoeren wegens wanbetaling en ook dat zou weleens kunnen liggen aan het feit dat een eenmalige contributie-inning dan wel het contributiebedrag aan de hoge kant is.



De afdeling Woerden heeft er zich over bezonnen wat je eraan zou kunnen doen. Contributieverlaging is eenvoudig niet im Frage, Alleen valt er wel te verwachten dat in de komende jaren de contributie omhoog zal gaan. Wat staat je dan derhalve te doen. Wel datgene wat de P.v.d.A. doet, gestaffeld innen. In concreto, de afdeling Woerden zou zich kunnen voorstellen dat je bijvoorbeeld vier keer per jaar een dergelijke contributie-inning zou kunnen als alternatief aan een lid zou kunnen voorstellen. Met andere woorden of een keer een accept-girokaart waarin een lidbedrag van 50 gulden invult of het alternatief te geven om bijvoorbeeld vier keer per jaar een accept-girokaart te ontvangen, waar hij 12,50 invult eventueel vermeerder met wat administratiekosten zo daar aanleiding toe zou bestaan. Dank U wel voorzitter.

Nou, dat laatste punt, de vraag of daar aanleiding toe bestaat, dat om die administratiekosten in rekening te brengen. Dat is nu juist een van de meest doorslaggevende argumenten voor het hoofdbestuur om U met klem te adviseren het voorstel van Woerden niet aan te nemen. Er is op het ogenblik in feite in het reglement voldaan aan het verzoek van Woerden, maar dat werkt dus wat technisch genoemd wordt het zogenaamde piepsysteem. Het lid dat in termijnen wil betalen, kan daarom vragen. Waarom hebben wij dat destijds gedaan. Toen de centrale contributie-inning werd ingevoerd was die contributie 30 gulden per lid. Dat was in die tijd evenveel, zo niet meer dan 50 gulden nu. Maar als U kijkt naar wat wij aan alle afdelingen hebben toegestuurd. De verantwoording van de tientjesactie, dan ziet U dat alleen al de kosten van girokaarten en het verzenden daarvan een keer aan alle leden van de partij de lieve som kosten van 32.100,78. Als wij zelfs vier maal per jaar, ik had gehoopt dat Woerden zich nog had willen beperken tot twee, maar zelfs die hoop is al de bodem ingeslagen, vier maal per jaar, die kaarten moeten sturen, dan kost dat dus meer dan 90.000 gulden alleen al aan dat onderdeel van de contributie-inning meer. Maar die computer die draait wel ongelooflijk snel met al zijn betalingsregistraties, maar ook buitengewoon duur. Ik kan U niet exact vertellen hoeveel een extra betalingsronde alleen al aan computerkosten kost. Maar dat schat ik ook al gauw in orde van grootte van 100.000 gulden. Daarmee zijn wij er niet. Want de personeelskosten vanwege alle fouten die gemaakt worden. Iedere kaart die niet helemaal goed is ingevuld, iedere kaart die per ongeluk gevouwen is, moet met de hand worden behandeld, die wordt door die computer niet verwerkt. De leden worden geregistreerd als zijn niet betaald die hebben dan wel betaald, maar het blijkt alleen niet geregistreerd te zijn, dat moet met man- en vrouwkracht door de afdeling ledenadministratie van de heer van der Meer allemaal worden behandeld. En ik zou mij kunnen voorstellen, dat als U het voorstel aanneemt, dat de heer van der Meer dan zegt, ik ga eens kijken op de arbeidsmarkt of er voor mij niet toch nog ergens anders een plaats te vinden is. Het is werkelijk ondoenlijk. Wat is nu de praktijk. Wij hebben een heel eenvoudig systeem. De dichtsbijzinde organisatie van de partij voor een lid is zijn eigen afdeling. Als een lid zegt sorry die 50 gulden eens, dat past mij niet, dan is het de bedoeling, dat de afdelingssekretaris de volle 50 gulden voor rekening van de afdeling betaald aan het hoofdbestuur, door middel van die kaart van dat lid wordt het gewoon betaald en het lid wordt geboekt als volledig te hebben betaald. En aan dat lid wordt die 50 gulden uit de afdelingskas teruggegeven en dat gaat hij dan in de loop van het jaar in twee termijnen, vier termijnen, voor mijn part twaalf termijnen betalen aan de penningmeester of de sekretaris van de afdeling. Dat is verreweg het goedkoopste en eenvoudigste systeem. Hetzelfde zou ook moeten gelden voor de leden, die het recht hebben op dispensatie. Dat kunnen wij ook in den Haag niet beoordelen of iemand wel of niet 50 gulden kan betalen. Dat kan wel op afdelingsniveau worden beoordeeld en het systeem is ook daar, de afdeling neemt het contributiebedrag voor zijn rekening en laat zich door het lid, het bedrag betalen waarvoor het dan niet dispensatie heeft gekregen. En wanneer de heer Brak zegt, jullie moeten ieder jaar zo'n 5-6% van de leden afvoeren wegens wanbetaling en daar heeft hij gelijk aan, dan zeg ik daar twee dingen op. In de eerste plaats blijkt dat bij organisaties van onze grote dat wanbetalingspercentage op ongeveer hetzelfde niveau ligt. Dus ook wat dat betreft blijken wij volkspartij, een doorsnede te zijn, maar wanneer dat incasseren bij ons moeilijkheden geeft dan ligt er juist een taak bij de afdelingsbesturen om dat bedrag te innen. Daarom krijgen de afdelingsbesturen ook altijd lijsten van afwijkende betaling en de bedoeling is dat de afdelingsbesturen zich belasten met het incasseren van dat bedrag.



En als dan bij die gelegenheid blijkt dat het enige argument om niet te betalen was, ja die 50 gulden ineens was mij teveel, dan kan alsnog die regeling zoals ik hem daarnet heb uiteengezet worden toegepast. Wij dachten dat voor alle problemen er een veel eenvoudiger oplossing was in het nu bestaande systeem, dan in het systeem van de afdeling Leiderdorp.

Mijnheer Brak.

Mijnheer de voorzitter, het is toch zo dat wanneer een lid op een bepaald moment zijn contributie heeft voldaan niet, een reminder uitgaat, en zelfs twee keer een reminder uitgaat. Zou dan volgens hetzelfde systeem er ook niet een extra acceptgirokaart kunnen uitgaan. Ip.v. van een reminder. Die vier keer daar hecht ik niet aan, als het twee keer per jaar wordt, dan vindt ik het ook best.

Het gaat namelijk zo, dat je moet zo'n computer altijd een beetje programmeren van te voren.

Die is namelijk geprogrammeerd op reminders kennelijk.

Die is geprogrammeerd op reminders en dat gaat zo, wanneer het lid betaald heeft, dan krijgt hij geen reminder en heeft hij niet betaald, dan krijgt hij er wel een. Dus je stuurt die reminder alleen aan diegene die de eerste betalingsronde niet zijn geregistreerd. Je kunt ook die computer zo instellen, dat die om de drie maanden aan alle leden een kaart toestuurt. Dan moet je aantal te betalen moet je dan muteren van 1 tot 4 en dan ben je dus iedere keer al die portiekosten kwijt en daar moeten we dus echt niet aan beginnen.

Mijnheer de voorzitter zou U de interruptiemicrofoons willen aanzetten. Nee dat kan ik helaas niet, want dat doen de heren daar achter U. En die hebben daar een systeem voor.

Mijnheer de voorzitter, toch begrijp ik iets niet. Die computer, die kan dus toch ook zo gevoed worden, dat diegene die als we innen in 2 maal, dat diegene die dus de helft betaald hebben dan opnieuw dus een herinneringsnota krijgen. Zoals U het heeft voorgesteld, de afdeling moet gaan innen, is niet haalbaar ook al gezien de samenwerking van bestuur, van c.q. penningmeester in dat geval met degene die het in termijnen zou willen betalen, waar ik denk aan mijn afdeling, van ten hoogste twee termijnen, is dus de samenwerking met dat lid verschrikkelijk moeilijk. En niet iedereen wenst uit te komen voor zijn financiële problemen. En indien we toch een volkspartij zijn en willen blijven, zou toch willen vragen aan U of het voorstel van de afdeling Woerden niet in die zin door U kan worden overgenomen dat het innen in twee maal, twee maal 25 gulden, dat moet toch mogelijk zijn. En niet die twee inningen door de afdelingen te laten geschieden. Dat is zijn gezicht niet tegenover de afdeling verliest, want daar hebben wij niets mee te maken althans niet naar buiten uit. Uiteraard zien wij het wel op de computerlijsten, dat moet ik U toegeven, maar dat zijn voor ons dan interne gegevens. Nu hoeft de man niet naar ons toe te komen. Wij constateren alleen en dat zijn mijn gegevens voor het bestuur. Dank U wel.

Ik heb ook niet gezegd, dat het niet uitvoerbaar zou zijn. Het is natuurlijk uitvoerbaar om het zo te doen als U zegt, maar het kost alleen een zo ongelooflijk groot bedrag, ik heb U dat genoemd en bovendien is het zo, die computer is nu geprogrammeerd op een betaling en anders een reminder. Je moet dus het programma gaan veranderen, waarbij die groep die voor termijnbetaling in aanmerking zou willen komen, dan in het bestand zou moeten worden gemuteerd en dan zou er moeten worden gezegd, dat die in twee termijnen betaalt, zonder opgaaf van de betrokkene is een dergelijke mutatie niet mogelijk. Dus dat betekent dat je alle leden een antwoord zou moeten laten sturen of ze in 1 of in 2 keer willen betalen of dat je daar het pieksysteem voor instelt dat zij moeten opgeven. Wij willen voortaan voor een termijnbetaling in aanmerking komen. Ik geef U de verzekering dat gelet op het incassopercentage wat wij maken, het werkelijk ook t.a.v. die mensen de kosten niet waard is om dit te gaan doen.

Mijnheer de voorzitter, als iemand die regelmatig met computers werkt, dacht ik dat het zonder enige probleem mogelijk moet zijn dat programma zo te wijzigen dat en ik dacht ook dat er voldoende deskundige in computerprogrammering hier binnen de partij aanwezig is, dat dat binnen de partij gedaan zou kunnen worden.

Ik zei dus ook dat het wel kon. Het kan ook, het is zelfs geen enkel probleem voor wat de computer betreft, maar wel voor wat de penningmeester betreft.

Mijnheer de voorzitter, ik ben diep geroerd door Uw verhaal van de kosten, maar U gaat er wel vanuit dat alle leden van de partij in 4 termijnen willen betalen.



Nee.

Jawel. U geeft een bedrag van ongeveer 100.000 gulden. U zegt 30.000 per keer. Betekent dat er dus 4 acceptkaarten gestuurd moeten worden. En dat is niet waar. Ik geloof dat alle afdelingen slechts een beperkt aantal leden hebben die in termijnen willen betalen.

Ja, nu gaat de heer Talsma het proberen.

Dames en heren, ik ben nu zo langzamerhand een jaar op drie op de computer bezig. Ik wist er helemaal niks van, ik ben dus niet zo deskundig als die mijnheer daar, maar ik weet wel op dit moment hoe het bij ons loopt en met name wat het kost. Wij kunnen natuurlijk technisch alles. Dat staat vast, maar of we veranderen het systeem dat alle 80 of 85.000 leden vierkwartaalkaarten krijgen of we krijgen een uitselecteringsproces wat immense bedragen kosten voor mijn schatting maar een paar honderd mensen, dat die computer dus naast de huidige acht categoriën nog andere acht categoriën moet instellen namelijk van jongere tot mensen boven de 65 die in kwartalen betalen. Het kan allemaal wel, maar dan zou ik nog veel liever hebben dat die paar honderd leden of helemaal geen contributie betaalden of als dit niet genotuleerd wordt, dan gewoon maar een beetje laten lopen tot mei, juni dan krijgen ze een paar keer die betaalkaarten en dan betalen ze de helft van het jaar. De mensen die denken dat ze het beter weten dan wat ik hier nu zeg, laten die het na afloop van de vergadering met mij komen bespreken, wij kunnen in deze zaal computerkwesities met zoveel meningen niet verder aan de orde stellen.

Bravo.

Mijnheer de voorzitter, moeten we ons nu werkelijk. Uw naam en afdeling.

Schuijer, Zoetermeer.

Moeten we ons nu werkelijk over 50 gulden zo ontzettend druk maken of we die nu in 4 keer, 3 keer of 2 keer gaan betalen.

Ik behandel en dat probeer ik nog zo democratisch mogelijk te doen, de voorstellen die zijn ingediend. Ik vond U w argument eerlijk gezegd niet erg relevant nog kosten mogen in dit verband zo'n grote rol spelen als U deed voorkomen van 100.000 gulden dat zondermeer een misleidend punt. Waar het mij om gaat is dat het in deze tijd met de huidige inkomens zelfs voor iemand die het minimuminkomen heeft 50 gulden best in een keer is op te brengen. Zeker na een kerstgratificatie. Dat heb ik niet gezegd, maar iedereen mag zelf denken wat hij wil in onze partij. Dat zeg ik, U weet het van tevoren, dat U die 50guldenaanslag krijgt.

Ja, ik moet U bekennen dat ik zelf in de gelukkige omstandigheid verkeer, dat ik dat moeilijk kan beoordelen.

Voorzitter, mag ik wat vragen. Het lijkt mij dat het probleem op zich zelf toch wel relevant is voor een deel van onze bevolking, die wij ook graag in onze contreien zouden willen scharen. Nu heb ik gewoon het gevoel dat een en ander mede in de hand wordt gewerkt en dat is met name voor diegene die al een jaar lid zijn of dus voor de tweede keer aan betaling toekomen. Die krijgen allemaal de acceptgirokaart in januari. Januari weten we allemaal-

In december, maar dat stelt het verhaal, nou ja december januari.

Zou het niet denkbaar zijn om de acceptgirokaart op een ander tijdstip te versturen. Het gaat er om, ik realiseer mij dat heel goed, onze voorzitter heeft dat al gezegd, dat jekunt best wat dingen opzij leggen, maar er zijn ook een heleboel mensen die op dat moment hun financieel positie gaan bekijken, gaan schrappen waar ze geen zin in hebben en mogelijkterwijls en daar zitten ook vaak de wanbetalers bij. In verplaatsing van die datum zou ons welkom zijn, mijnheer de voorzitter.

Wij hebben er destijds uitvoerig bij stilgestaan wat de beste tijd was. Iedere tijd heeft wat dat betreft problemen, maar als we gaan verschuiven zal dat altijd een verschuiven naar de toekomst moeten zijn, want je kunt niet volgend jaar zeggen we gaan het nu al in oktober halen. Ook dat kost vrij aanzienlijke bedragen want U ziet in de stukken die U hebt toegestuurd gekregen, dat wij op 31 december al op een miljoen aan contributies zaten en zelfs in deze tijd van lage rente betekent dat toch nog een heel aardige extra inkomsten. Ik wou geen toezegging doen op dit punt dat we dat weleens zullen bekijken, ik geloofdat als iemand in december alles afwegende tot de conclusie komt, dat hij die 50 gulden het komende jaar beter niet kan betalen en daarom het lidmaatschap opzegt, dat wij dat lid die vrijheid moeten geven.



En de afdrachten aan de afdelings en centrales komt ook later als U denkt, dat verkiezingen altijd in het voorjaar zijn. Hoe willen afdelingen hun verkiezings-campagne voor staten en raden financieren wanneer ze nog niet de afdracht hebben gekregen. Dat kost een hoop rente.

Voorzitter, misschien bestaat de mogelijkheid om op de acceptgirokaart die aan de leden wordt gestuurd, de mogelijkheid van betaling in termijnen op te nemen. Zodat en dat is een eenmalige ingreep zodat alle leden op de hoogte zijn van de mogelijkheid die volgens de reglementen bestaat. Ik denk dat het bezwaar groter is dat de onbekendheid bij de leden voor betaling in termijnen een mogelijk is dan het bezwaar van de inning zelf.

Als het zo was dat het bij ons klachten regenden over de hoogte van de contributie of bij de penningmeesters van de afdelingen dan zou er inderdaad wat van te zeggen zijn om de hand in eigen boezem te steken en ons af te vragen of we het werkelijk verkeerd doen. Maar aangezien de betalingen echt vrij snel binnen komen en we op zo'n eerste betalingsronde 80% binnen een maand binnen hebben, vraag ik me werkelijk af, waarover we ons op dit ogenblik druk zitten te maken.

Ik heb geprobeerd om iedereen die hier iets nuttigs over kan opmerken het woord te geven, maar ik geloof dat we nu tot stemming over moeten gaan.

Een klein puntje mijnheer, de voorzitter, van der Meulen uit Leiderdorp.

Of we nou voor of tegen moeten zijn, dat is dat de zaak daarwil ik me nu nog niet over uitlaten. Uw argumentatie van het geld wat het kost om al die leden weer een nieuw kaartje te sturen, gaat niet helemaal op want we geloven toch niet dat als we het invoeren meteen alle leden daarvan gebruik zouden maken. Zeker niet het feit dat er 80% van de leden.

Maar dat punt is al met de ondervoorzitter besproken en hij is graag bereid om onder het genot van een oude jenever straks met U voort te zetten.

Dames en heren we gaan over tot de stemming. Wie is voor het voorstel Woerden.

Wie is daarvoor, wie is daartegen. Ik constateer dat het is verworpen. Wij gaan over naar voorstel 13. Een punt is altijd aantrekkelijk, hoewel we zoveel mogelijk tijd moeten hebben voor de politieke discussie, jagen we elkaar toch niet op bij de huishoudelijke. Voorstel van de afdeling Maartensdijk. Tot wijziging van artikel 21 van het beginselprogram. Er is uitvoerig aan U medegedeeld waarom het hoofdbestuur er enigszins huiverig voor is om aan het beginselprogramma te gaan sleutelen. Ik zou over dit punt nog willen opmerken dat wij voornemens zijn om in het ontwerp verkiezingsprogram in alle duidelijkheid op te nemen een passage die geheel is in de richting van het voorstel van de afdeling Maartensdijk.

Dank U voorzitter, Kersten namens de afdeling Maartensdijk.

Ik ben zelf ook emotioneel bij dit onderwerp nogal betrokken. Ik heb voorzitter en met mij heeft de afdeling dat toch een beetje moeite gehad om ons in een rijtje technisch gestructureerde vergaderingszaken te vinden die gingen om tijd of geld. Dat is een ding. Anderzijds kan ik er genoeg mee hebben dat we dan tenminste de zaak op papier krijgen. Ik heb ook moeite, de afdeling heeft moeite met de formulering van het hoofdbestuur. Wij hebben nadrukkelijk gelezen en dachten ja is het nou bijna niet voor of helemaal een beetje tegen. De deur stond open, U heeft een verklaring aangehaald dat U niet zomaar het beginselprogramma wenst te wijzigen. Dat willen wij ook zeker niet zo maar, zo maar nooit. Het beginselprogram behoort voor ons een program te zijn waar we ons jaren mee moeten vinden en dat zo iets is bijgesteld moet worden op onderdelen dat is logisch. Wij evoleren namelijk. Dat we dan niet om dogmatische redenen moeten zeggen, we nemen ons dat voor en we gaan dat doen. Die verkiezingen dat is ook een inzetpunt en onderwijs is op dit moment een smakelijk gerecht aan het worden, maar het is natuurlijk veel meer. Het had voor ons al sinds de lager onderwijswet om maar eens wat te noemen in 1920 had al een redelijk idee kunnen hebben. We hebben daar ook wel wat aan gedaan in het verleden. Zoals mevrouw van Someren in den Haag gezegd heeft bij de partijraad over onderwijs, we hebben onze kindertjes op bijzondere scholen zitten, en wij kunnen dan wat makkelijker praten over andere kindertjes dat die dan ook naar een ander soort onderwijs gaan o.a. openbaar onderwijs. Wij vinden openbaar onderwijs, vinden wij een goede zaak, wij vonden dat een zaak voor de staat. Mijn persoonlijke gedachte is, dat als de burger het niet doet, moet de staat het doen en maar de burger in eerste instantie, dus ik noem dat zelfs plaatsvervangend. Maar dat is mijn mening



Het is goed, dat Maartensdijk heeft mogen vaststellen, dat o.a. ook weer Leiderdorp en Deventer en in de kamercentrale enig respons gekregen heeft. Wij vinden zoals de zaak nu georgandeerd is en met de opening die U als Hoofdbestuur gegeven heeft, dat het nauwelijks vlees noch vis is, ik wil bijna zeggen een soort vegetarisch en dat is dit onderwerp niet. Dit onderwerp verschrikkelijk bezielend en daar hoort een dijk van een stuk emotie achter te liggen. Als we dat willen opbrengen, dan voel ik er weinig voor om in een zaal zoals die nu is, waar we nauwelijks gedachte zouden hebben om over onderwijs te gaan spreken, dat we daar even een technische beslissing nemen of we dat even wijzigen of niet. Ik vind als we dan spraken dat we met elkaar meer ingesprek moeten zijn, dat waren we in den Haag een unanieme aanbeveling van de partijraad die uitverkocht was. Dat was een geweldige zaak. Ik geloof dat we die vlek moeten uitbreiden en voorzitter ik ben genegen om wat de techniek betreft, dat er geen voorstel een stemzaal van te laten maken, maar Uw toezegging zou ik graag wat verhard willen zien. De techniek of U dat nou na de verkiezingen van de tweede kamer wil doen daar ben ik ook nog niet van overtuigd of dat beter is, maar ik vind dat U het voordeel van de twijfel zonder meer heeft als bestuur, uiteindelijk we hebben U met zijn allen gekozen en daar kan ik dus vrede mee hebben, ik zou zeggen luistert U af en toe ook nog wat naar Uw achterban t.a.v. dit onderwerp en dan geloof ik dat wij er gezamenlijk op tijd uitkomen.

Daar ben ik van overtuigd. Het is zo dat wij geen enkel bezwaar zien om met de huidige ongewijzigde tekst van het beginselprogramma op dit punt in het verkiezingsprogramma een duidelijke passage op te nemen in de zin zoals die door de partijraad in den Haag is uitgesproken, dus ook in de zin zoals die nu door Maartensdijk wordt voorgesteld. Ik kan deze toezegging doen, niet dat die zo in het verkiezingsprogramma komt, want dat bepaald deze vergadering, maar wel dat het van onze kant zo zal worden voorgesteld. Voorzitter, dank U. U heeft nu gezegd wat ik graag wilde horen. Ik wil ook nog graag een aantal anderen mensen danken en dat is namelijk die V.V.D.ers die zonder dat het beginselprogramma herschreven was al reeds handelden in de stijl van het nieuwe en dat zijn o.a. de kamerleden en een aantal in de provincie. Die ik vandaag niet uitgebreid kan bedanken maar van waar ik zou willen zeggen wethouder van onderwijs waar dan ook in Nederland, als je alleen het beginselprogramma lees, voor je keuze of je voor of tegen een stichting van een bijzondere school moet zijn, bel dan den Haag op en vraag of je zondermeer daar tegen moet zijn en dat is een punt waar ik dan als exponent van het veld erg mee problemen heb, en dat is een van de redenen wat ik eigenlijk wel pragmatisch vind dat we die mensen moeten voorlichten. Ik zou het hierbij willen laten.

Dank U zeer. Dan neem ik aan dat hiermee de punten 13 en ook 13a buiten behandeling zijn gesteld.

13 is ingetrokken en 13a was alleen opgevoerd voor het geval dat 13 in behandeling kwam. Ik blijf bij mijn vaststelling dat 13 en 13a buiten behandeling zijn.

Als U wat te zeggen heeft moet U achter de microfoon komen.

Ja mijnheer de voorzitter, dat voorstel 13a dat is vorig jaar al ingediend op een telefonisch gesprek dat we samen hebben gehad hebben wij het teruggetrokken. Dit jaar is het dus weer naar voren gebracht, dat hadden wij dus gewoon weer ingediend.

Nee wij hebben het naar voren gebracht, omdat het punt weer aan de orde was gesteld. Omdat U dat vorig jaar ook toegezegd had. Wij hebben dit jaar weer een telefoongesprek gehad. U heeft gezegd wij krijgen het niet voor de verkiezingen meer voor elkaar. Wij hebben daarna dus dit voorstel gewoon op ingegaan dat we dit voorstel willen handhaven gezien ook omdat het zeer dringend nodig is propagandistisch gezien ook om dit op te nemen. Het zijn twee korte woorden en we moeten het zeer zakelijk en kort houden, dat willen wij ook doen. Twee korte woorden maar je hebt een hele hoop ellende en moeite heb je dus voorkomen. En daarom zou ik toch beslist willen aanraden de vergadering om toch dit voorstel te gaan ondersteunen. Dank U.

Ik zit natuurlijk met een grote moeilijkheid dat als de een het voorstel intrekt en de ander doet het niet dat ik er dan van moet uitgaan dat die eerste intrekking niet geldt. Ik zal vragen aan de vergadering of de vergadering zijn hand wil opsteken het hoofdbestuur wil volgen dat wij nu niet in het beginselprogramma verandering gaan aanbrengen, maar dat wij wel in het verkiezingsprogramma in alle duidelijkheid zullen zeggen hoe het standpunt van de partij over deze kwestie is.



Mag ik vragen, wie is voor dit voorstel van het hoofdbestuur.

Als U mij daarna het niet onmogelijk wil maken er nog iets over te zeggen, dan wil ik natuurlijk graag nu.

Nu, maar mag ik wel aandringen op snelheid.

Mijn naam is Nieuwenkamp afdeling den Haag.

Voorzitter ik wou graag het volgende er nog van zeggen, los van het feit of het punt nu wel of niet vandaag aan de orde is of althans wordt ingetrokken.

Het hoofdbestuur heeft bij herhaling binnen gekregen verzoeken om een beginselprogramma te herzien of te herschrijven zo U wilt o.a. nu vandaag met de punten die op tafel liggen. Het betreft hier punten voor een incidentele herziening.

De afdeling den Haag wil er de nadruk op leggen, dat wij met het hoofdbestuur van mening zijn dat het beginselprogramma niet op onderdelen moet worden herzien, maar in een maal. Dat betekent dus dat wij zeker het voorstel van het hoofdbestuur willen volgen. Dit neemt echter niet weg, dat de noodzaak om het beginselprogramma te herzien door al die voorstellen die U bereiken duidelijk wordt aangetoond.

En zeker nu in een jaar waar de verkiezingen voor de deur staan is het belangrijk. Ik zou daar nog het volgende aan willen toevoegen. Het beginselprogramma heet beginselprogramma. Wanneer U bij die betiteling.

Mag ik U echt vragen om Uw interventie te bekorten. Aan de orde is namelijk de vraag en daar hebt U antwoord op gegeven. Praten we er nu wel of niet over.

De Heer Wiegel is voornemens om vanavond in zijn rede in te gaan op het beginselprogramma. Misschien dat hij daarmee een stuk van de discussie zou kunnen bekorten.

Het hoofdbestuur heeft een duidelijke toezegging gedaan in deze schriftelijke stukken. Als wij die procedure zullen gaan bekijken maar niet voor de verkiezing, dat lukt niet, want zo'n herschrijving van het beginselprogramma kost jaren.

De afdeling den Haag steund U daarbij ten volle, wil alleen de nadruk erop leggen dat wij onderscheid moeten maken tussen beginselen en programma indien het programma. Die hele discussie komt volledig aan de orde. Dat is hij tien jaar geleden ook geweest. Maakt U zich daarover geen zorgen.

Dank U.

Ik stel dus voor 13 en 13a buiten behandeling te stellen. Wie is daarvoor. Wie is daartegen. Ik constateer dat het voorstel van het hoofdbestuur is aangenomen.

Punt 14 van de agenda is door de indieners ingetrokken.

Wat doet U met het amendement van Leiderdorp op dat punt 13.

Het punt is buiten behandeling gesteld.

Daar is een antwoord op gegeven, schriftelijk staat voor U.

Ik dacht toch dat een aktualisering op korte termijn, ik hoop dat dat niet te lang duurt. Er staan namelijk enkele dingetjes in het beginselprogramma.

Ja maar we gaan nu niet over het beginselprogramma discussieren.

Wij zullen het zo snel doen dat we de Antillen er dan over tien jaar ook uit kunnen halen.

Punt 15. Punt 14 is ingetrokken. Punt 15 voorstellen van de afdeling Naarden.

Mag ik Naarden het woord geven. Mijnheer de voorzitter ik heb gelezen bij het advies van het hoofdbestuur, dat U bij het eerste punt zegt, na de verkiezingen zal het hoofdbestuur op de door Naarden beschreven weg voortgaan. Betekent dat dat U dit eerste voorstel van Naarden overneemt.

Als wij komen met een verkiezingsprogramma oude stijl, waarbij de partij vaststelt dat dit de basis moet zijn voor het beleid van de tweede kamerfractie van de V.V.D. voor de komende vier jaar, dan zal het naar onze opvatting niet mogelijk zijn om terwijl die 2e kamerfractie zit, het fundament waarop zij zijn gekozen te gaan veranderen. Als het wordt een werkprogramma voor een langere termijn waar een aantal concrete wensen instaan en waarvan niet uitdrukkelijk is gezegd, dit moet voor de komende vier jaar zoveel mogelijk worden uitgevoerd, dan zal een bijstelling wel mogelijk zijn. Het gaat er namelijk om verkiest men op een programma een 2e kamerfractie, dan mag men daarna de arbeidsvoorwaarden van de dames en heren niet meer veranderen. Ik geloof niet dat we over hetzelfde praten mijnheer de voorzitter.

Ons voorstel is om regelmatig aan het begin van een parlementair jaar, dat is voorstel 15 van bijlage 5 om een werkprogramma voor de leden te ontwerpen, dat wil zeggen dat wij van tevoren graag weten wat er in de 2e kamer wordt behandeld, of dat wij daar met onze afdeling en ik hoop dat er meer van die afdelingen zijn in den lande op in kunnen spelen om de aktuele politiek te volgen. Dat is mijn vraag.



Nou, daarvan hebben wij gezegd, niet een volledig programma, maar wij willen wel, wat we in het verleden ook altijd gedaan hebben aan de hand van discussiepunten en vragen de discussie in de afdeling bevorderen. En dat zal altijd gaan over actuele onderwerpen.

Dat heb ik gelezen, maar nou denk ik aan die situatie van november vorig jaar, twee jaar geleden is het dan waarbij een aantal punten zijn opgenomen in V en D over de grondwetsherziening en daar hebben wij als afdeling op ingespeeld en Groningen heeft daar vorig jaar zijn misnoegen over uitgesproken zodat wij dat niet meer hoefden te doen. Waarbij het er op neer kwam dat in de periode dat wij dat zaten te behandelen in de vaste kamerkommissie van binnelandse zaken die hele zaak al werd besproken en dat de gedachten van de V.V.D.al bepaald bleken te zijn. Nou in een dergelijke situatie hebben wij niet de minste behoefte. Wij willen van te voren ongeveer weten welke onderwerpen er aan de orde komen in de 2e kamer van de staten generaal opdat wij daar met de afdeling op kunnen inspelen.

Maar de moeilijkheid is dat je in september niet kunt voorzien welke onderwerpen in de loop van een heel parlementair jaar aan de orde zullen komen en wanneer dat zal zijn. De agenda van de kamer wordt vastgesteld in een overleg tussen regering en het presidium van de 2e kamer als ik het goed zeg. Er is belangrijk initiatief aan de kant van het kabinet of aan de kant van de regering waar ook de kamer geen invloed op heeft en de regering wacht niet op het moment tot op wanneer de partijen klaar zijn. Het zal altijd moeten zijn een zoveel mogelijk moeten proberen bij te blijven met de aktualiteit maar een zekerheid kunnen we nooit van te voren geven. Wij hebben ook gedacht bijvoorbeeld dat de medianota niet in februari zou worden behandeld. Achteraf bleek die toch in februari te worden behandeld. Dat kun je niet met zekerheid vaststellen.

Akkoord, is er dan wel een mogelijk, dat als de troonrede is geweest, dat er in algemene lijnen wordt aangegeven wat er aan de orde komt. Iets duidelijker als er in de troonrede staat, want dat is voor ons niet te lezen wat er precies aan de hand is.

Wij hebben ieder jaar direkt na de troonrede hebben wij een partijraad waarin het beleid dat de fractie zal gaan voeren wordt uiteengezet.

Ja, maar dat is het bleid mijnheer de voorzitter, daar heb ik het niet over.

Ik wil inspelen met de afdeling op de actuele politiek.

Dan mogen de afdelingen ook hun eigen initiatief in ontplooiën, het hoofdbestuur doet alleen zijn best om af en toe wat materiaal te verschaffen. De afdelingen mogen ook met sterke mate hun eigen initiatieven ontplooiën.

Wij ontplooiën ontzettend veel eigen initiatieven, maar ik wou wel graag een handleiding van bovenaf hebben ongeveer wat er speelt, dat is mijn vraag. En als U het op deze manier wenst af te doen. Dan wens ik dit eerste deel van ons voorstel in stemming te brengen.

Goed.

We steunen Naarden, we vinden ook inderdaad dat er inderdaad wat meer mag gebeuren. U kunt zich daar niet zo licht af maken zoals U nu van plan bent te doen.

Neemt U mij nou niet kwalijk, wij maken ons nergens van af, wij hebben ieder jaar in september, oktober en november van onderwerpen die op dat ogenblik actueel waren en in het komende jaar actueel zouden worden voorstellen ingediend via vrijheid en democratie bij alle leden. Dat is gebeurd. We hebben hier schriftelijk toegezegd, dat wij daarmee doorgaan. Ik maak me nergens vanaf en dat doet het hele hoofdbestuur niet. Iedere centrale zit in het hoofdbestuur en zodra ook maar een hoofdbestuurslid het idee zou krijgen dat een lid van het dagelijks bestuur zich ergens van af maakt dan kan die boven op de ketting springen. Geen enkel probleem. Minnheer de voorzitter, Rondertap, kamercentrale Amsterdam.

Is het voorstel van Naarden niet op praktische wijze op te lossen door dat iedere kamercentrale, ieder kamercentralebestuur zo in de tijd van september eens goed contact onderhoud met de kamerleden die aan die kamercentrale zijn toegewezen. Dat kan met die kamerleden doorgesproken worden en als daar veranderingen komen in tijdschemas dat dat kamerlid dat na een maand of drie nog eens even belt met het betreffende kamercentralebestuur en zegt nou jongens het is wat verschoven, dus liever nu eerst dit onderwerp aanpakken en dan dat onderwerp.



Ik vind dit een uitstekende voorstel.

Wij moeten proberen ons zelf aan het beginsel van de liberale decentralisatie te houden.

Ik ga hiermee akkoord, mijnheer de voorzitter.

Dan kom ik met dezelfde vraag voor het tweede voorstel, waar U aan het eind, ik bepaal me tot de konklusie, het hoofdbestuur wil gaarne handelen in de geest als door Naarden voorgesteld. Geesten zijn namelijk een beetje ongrijpbaar daarom wou ik het graag iets geconcretiseerd horen. Neemt U dit voorstel over.

Ja, wij hebben gezegd, dat wij in die geest willen handelen.

Wat bedoelt U daarmee, dat wil ik graag weten.

Dat wij ons niet aan een exact getal kunnen verbinden. Waarom niet. Omdat blijkt dat ook de voorbereiding in de afdelingen weleens iets langer duurt dan het hoofdbestuur hoopt. Wij hebben vorig jaar in of anderhalf jaar geleden in september die voorstellen over dat woningbouw- en huurbeleid ingediend. We hebben voorstellen bekend gemaakt over het onderwijs. Wij hadden het vaste voornemen als hoofdbestuur de datum lag al vast om daar in februari van het vorig jaar een partijraad over te houden. Om daar op dat ogenblik waren er nog maar van een drietal afdelingen antwoorden binnen. Wij hebben dat dus later in het seizoen moeten doen en het is dus ook gebeurd. We hebben bij het ondernemingsrecht wel het tempo kunnen volhouden. Als het aan ons ligt, aan het hoofdbestuur ligt, dan zullen we het zeker in de frequentie doen die de afdeling Naarden aangeeft, maar wij kunnen geen ijzer met handen breken. Als blijkt dat voorbereiding in de partij meer tijd kost, dan wij hebben voorzien dan zal het dus ook wel kunnen voorkomen, dat wij dat niet halen. Maar als U nogmaals let op de activiteiten die bij de laatste maanden toch heel duidelijk hebben ontplooid met partijraden en deelcongressen dan geloof ik toch echt dat U niet hoeft te twijfelen aan de intensie die het hoofdbestuur in dit opzicht heeft.

Daar twijfel ik ook niet aan mijnheer de voorzitter, want ik heb U vorige week voor de radio horen zeggen dat deze deelcongressen voor het verkiezingsprogramma bijzonder goed aansloegen en ons de nodige publiciteit gaven en dat is nu net waar het ons hier om te doen is. Exact. Als we elkaar daarop kunnen vinden dan heb ik aan Uw toezegging voldoende.

Volledig.

Dan kom ik aan ons derde voorstel en dat is ja wat principieler nog. U zegt daar het hoofdbestuur stelt voor dit onderwerp te betrekken in de discussie over de motie van de afdeling Baarn. Nu mond de motie van de afdeling Baarn, die mond uit in een voorstel om te gaan onderzoeken of we tot een liberale omroep kunnen komen en dat staat in ons derde voorstel geheel en al niet. Daarom voel ik mij bijzonder ongelukkig en ik zou ons derde punt ook helemaal niet kunnen behandelen bij Baarn gezien de stemming in onze afdeling dat U ons naar Baarn hebt gestuurd.

Ik zou daar voorlopig U willen vragen om ons te stallen bij nr. 20 de motie van de afdeling Heusden met een amendement Hoevelaken, wanneer dat amendement Hoevelaken vind ik een heleboel wezenlijks terug van wat wij geformuleerd hebben. En dat wezenlijke is namelijk en dat is een punt wat door een groot aantal voorstellen die U bereikt hebben als een rode draad loopt zijn voorstellen van Naarden en van Leusden en van Hilversum, Soest, Soesterberg, Baarn, Woudenberg, Hoevelaken. Dat er kennelijk het gevoel heerst in de V.V.D. dat er iets mankeert aan de public relations. Nogmaals het loopt als een rode draad daar doorheen. En voorlopig wil ik U dus vragen om naar nr. 20 gestald te worden. Maar er is op het ogenblik een overleg gaande tussen een aantal afdeling zoals hier genoemd om aan het einde, dus na afloop van Baarn, nog met een motie te komen op dit hele punt over public relations. Mag ik U volgen naar 20.

Ja als U zegt dat U zich daar beter thuis voelt, dan zullen wij U niet in Baarn stallen als U dat niet wilt.

Dan gaan we nu over naar het agendapunt 16, bespreking van het beleid van het hoofdbestuur. Mag ik eens even aan vingers vragen hoeveel sprekers daarvoor zich aanmelden.

Willen de sprekers zich opstellen. Ik zeg niet toe dat we dat punt voor de onderbreking van vanavond gaan afhandelen, wel beginnen.

Mijnheer Ronteltap heeft het woord.

Ronteltap, kamercentrale Amsterdam.



Mijnheer de voorzitter, wij willen eerst een paar woorden van waardering uitspreken voor het beleid van het hoofdbestuur in de afgelopen jaar. Met name concrete dingen als het inderdaad van de grond komen van die deelcongressen, het toenemen van het aantal partijraadsvergaderingen, het voortdurend als een regelmaat aanhouden, van het uitkomen van de infomatiedienst, dat zijn zaken die wij buitengewoon op prijs stellen. Daarmee zitten we op het terrein van de communicatie binnen de partij. En omdat punt 14 ingetrokken is, is nog niet aan de orde geweest de hele communicatie die moet leiden tot public relations en propaganda. Maar er is nog een ander stuk van communicatie binnen de partij en dat is de communicatie die moet leiden tot de standpuntsbepalingen, de politieke standpuntsbepalingen. En daar hebben we toch nog wel een paar opmerkingen over. We zouden als klein puntje als eerste te noemen graag wat meer willen weten hoe het loopt met die commissie die indertijd eens is ook nog op initiatief van de kamercentrale Amsterdam in het leven is geroepen, om na te gaan wat ons standpunt zal zijn bij de gewestvorming annex binnengemeentelijke decentralisatie. Daar is een commissie voor in het leven geroepen en ik heb begrepen uit berichten uit den Haag, politiek den Haag, dat die standpuntbepaling toch wel eens heel dringend kan worden, omdat het kabinet dit jaar nog dat ontwerp in de kamer wil brengen. Dus graag wat informatie hoe wij als partij verder kunnen inspelen op de resultaten van die commissie. Een ander punt van communicatie in de partij dat is dat we er toch wel behoefte aan hebben om ons van het onderwerp aanpakken om dan in het begin ook een aardig tijdschema voor ogen te hebben. Zoals U dat nu gegeven heb voor de kandidaatstellingstoestand. Een zelfde soort tijdschema zouden we ook graag zien voor het tot stand komen van het verkiezingsprogramma. Dan weten wij tenminste wanneer welke standpunten naar voren gebracht kunnen worden. En dan in het algemeen mijnheer de voorzitter speelt het punt van de continue communicatie een belangrijke rol en daarvoor hebben wij in de partij onze landelijke partijcommissies. Nou dan hebben we toch de indruk dat er nog iets moet gaan gebeuren met die landelijke commissies. Een aantal jaren geleden hebben wij als kamercentrale Amsterdam al eens het voorstel gedaan om te zorgen dat er wat permanente verbinding komt naar de afdelingen, die ook studiegroepen of commissies hebben aan het werk op eenzelfde terrein als dat er ook een landelijke commissie bestond. Inderdaad was het financiële argument doorslaggevend om te zeggen, dat kan je nog niet gaan doen, maar er blijkt uit de vele voorstellen die ook nog aan de orde gaan komen in deze agenda, dat er wel degelijk behoefte bestaat aan het wat meer structureren, meer vastigheid geven aan de communicatiekanalen tussen het hoofdbestuur, wat zich laat adviseren door zijn landelijke commissies en de standpuntontwikkeling zoals die op tot stand komt bij de afdelingen, in studiegroepen in werkkommissies en op afdelingsvergaderingen. Daar zit aan vast ook een doorspelen van de ideeën van beneden af naar boven toe naar de kamerleden. Natuurlijk is het zo dat ieder lid vrijuit gaat om zijn ideeën rechtstreeks te brengen bij een kamerlid. Het lijkt mij een verstandige weg, dat die ook meer open gemaakt wordt, meer geëffend wordt dan standpunten van de leden kunnen lopen via ook met name die landelijke commissies. Maar dan moeten de leden wel beter op de hoogte zijn welke onderwerpen in die landelijke commissie aan de orde zijn. Er is een verbetering al zichtbaar geweest in het afgelopen jaar. Er is van diverse landelijke commissies als in vrijheid en democratie gezegd, waar ze het over hebben, maar dat slaat toch nog niet voldoende aan. En de kamercentrale Amsterdam, zou U dan ook willen verzoeken om zich nog eens opnieuw te buigen de mogelijkheden te vergroten van de doorstroming van ideeën van beneden af naar boven toe. Ik dan U wel.

Dank U zeer, mijnheer Ronteltap.

Siebesma, afdeling Coevorden.

Mijnheer de voorzitter, ik meen dat het 2 jaar geleden in Utrecht was, dat de heer Langman aan het bestuur vroeg, om een studie op het gebied van de financieel economische problematiek opdat de V.V.D. wanneer zij weer tot het bestuur zal worden geroepen van te voren aan het volk kon tonen dit zijn onze plannen en zo zullen wij het in de toekomst gaan doen. Is dat reeds gebeurd. Dat is de eerste vraag die ik namens mijn afdeling zou willen stellen. Ten tweede U hebt in vrijheid en democratie gezegd, dat de motie Woudenberg hoewel niet in behandeling de aanmerking toch bij dit punt zouden kunnen naar voren komen en ik wil dus al iets zeggen over de publiciteit en de propaganda en wanneer U die ~~van~~ vond bij punt 20 wilt beantwoorden dan is mij dat wel, maar in onze afdeling was toch de opvatting, dat U die opmerking in antwoord op de motie Woudenberg, dat de



journalisten zelfstandig oordelen, wat zij als nieuws presenteren. Maar dat dat het hoofdbestuur niet ontslaat om zich toch intensief bezig te houden met het probleem van de propaganda naar buiten en de image van de V.V.D. Wij hebben een beetje de verontrusting dat U in zekere zelfgenoegzaamheid als ik het mag zeggen U verschuilt achter het feit journalisten zijn vrij en willen ze dan schrijven over de V.V.D. dan doen ze dat maar, willen ze het niet dan doen ze het niet. Zou de V.V.D. zich niet iets meer zo kunnen presenteren, dat men om onze partij niet heen kan. Ik vraag mij daarbij af of niet het feit dat wij de laatste jaren zo gegroeid zijn, dat wel genoeg propagandistisch wordt uitgebuit. Vinden wij het niet te vanzelfsprekend en ik hoor te weinig het geluid, dat ik nu van mevrouw van Someren-Downer gelezen heb, dat zij tegen Andriessen zegt, nee mijnheer Andriessen wij zijn daarvoor te groot. Ik dacht dat wij dat misschien iets meer zouden kunnen horen.

U zult het vanavond horen.

Dank U wel. Ten tweede kan er iets meer gedaan worden in de redevoeringen die namens de partij worden gehouden aan het belichten dacht ik van de liberale achtergronden van onze politieke stellingname. Ik vraag mij af en onze afdeling vraagt zich af of de betogen niet vaak te technisch zijn, te aktueel politiek, waarbij het ontbreekt aan uiteenzettingen over de verbanden van de aktuele feiten met ons liberaal beginsel. Ik dacht dat het niet voldoende was om alleen maar te zeggen dat wij meer vrijheid willen voor de individuele burger, maar dat er dieper te grazen is en beter aan het nederlandse volk uiteen te zetten wat het kader is, waartegen onze politiek zich afspeelt. In dit verband zou ik een vraag willen stellen namelijk of er go-straighter zijn die de principiele passages schrijven, bijvoorbeeld in speeches van de heer Wiegel. Ik heb zeer grote waardering voor de aktueel politieke passages uit zijn redevoeringen, maar onze afdeling is van mening dat de partijideologische passages enige versteviging kunnen verdragen. Hebben wij een sous-slof een partijideoloog zo niet hebben wij die niet nodig. Dank U wel.

Dank U zeer.

Van der Meulen uit Leiderdorp mijnheer de voorzitter, een kort puntje hoop ik. Ik heb mogen lezen in allerlei partijaankondigingen dat op 26 en 27 maart te Stuttgart de oprichting zal plaatsvinden van de liberale partijen binnen de E.E.G. De federatie althans daarvan. Ik had bij wijze van spreken al stappen ondernomen maar een van de kleiner wordende categoriën dat van tevoren moet aanvragen of je naar het buitenland mag om dat allemaal te gaan regelen om dat bij te wonen. Wij horen nu via via dat niet helemaal in tegenstelling tot die statuten die we vorig jaar hebben aangenomen, want er zit een ontsnappingsclausule in, maar dat dat een besloten vergadering is geworden. Ik begrijp heel wel dat dat niet aan U ligt, ik zou daarvoor bij de Duitsers moeten zijn, ik moet wel zeggen dat ik het betreure en ik betreure het ook een beetje dat we dat via via moeten horen. Als niemand mij dat verteld had, dan had ik over 2 weken in Stuttgart gezeten. Was jammer misschien geweest van het openbaar vervoer, waar ik geen gebruik van had gemaakt dan. Mijnheer de voorzitter, ik heb ook begrepen dat 6 november wellicht de echte oprichting van het geheel hier in Nederland zal plaatsvinden.

U weet al bijna meer dan wij.

Nou dan, als dat dan in het bandje komt dan kunt U dat weer meenemen.

Er komt een voorlopig bestuur, had ik begrepen in Stuttgart, dat is een beetje korte termijn om nou te regelen wie daar nou in komt. Ik veronderstel dat op 6 november in Nederland dat er een echt bestuur komt. En ik had ook begrepen dat daar Nederlander, V.V.D.ers in komen te zitten. Bent U van plan en zo ja hoe om een democratische procedure te ontwerpen zodat de V.V.D. kan meepraten over het feit wie nou van die V.V.D. in dat bestuur van die federatie komt te zitten. Dat was het.

Dank U.

Kruizinga, kamercentrale Groningen, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer de voorzitter, wij hebben vanmiddag uitvoerig gesproken over de contributieverdeling tussen de kamercentrales. Ik zou U willen vragen of het misschien mogelijk is dat onze landelijke penningmeester eens een bijeenkomt uitschrijft waar de provinciale penningmeesters of de kamercentralepenningmeesters om bij elkaar te komen om de verschillende financiële aspecten die zowel landelijk als in kamercentraleverband liggen om die met elkaar door te nemen.



Dit kan misschien voor de partij ontzettend vruchtbaar financiële resultaten hebben.

Dank U.

Mijnheer de voorzitter, van der Stoel uit Bergen op Zoom

Ik spreek namens de kamercentrale Tilburg. Wij wilden namens de kamercentrale vragen of U eens met onze ogen de antwoorden op de amendementen mee wilde lezen. Wij zijn namelijk van mening in onze kamercentrale dat de inspanningen die door allerlei liberale werkers in afdelingen wordt gedaan toch wel op prijs moet worden gesteld. Het blijkt bijvoorbeeld ook het amendement van Rijswijk, wat dan nou ingetrokken is dat er bij vele afdelingen toch wel problemen bestaan met betrekking tot de propaganda en de presentatie daarvan. Wij kunnen ook constateren dat er veel afdelingen zijn die niet direct geïnformeerd zijn zoals afdelingen die beschikking kunnen hebben over kamerleden, Hbleden en andere kaderleden. Men blijkt dus moeite te hebben met de communicatie en dat vindt, mijnheer de voorzitter toch wel zijn weerslag in de voorstellen die van diverse afdelingen komen. En dan kom ik tot het punt waarvoor ik hier naar het spreekgestoelte ben gekomen. De kamercentrale vindt unaniem dat de toetsing door het hoofdbestuur van de amendementen die zijn ingediend nogal formeel is om niet helemaal te zeggen streng van toon is. En wij zijn van mening mijnheer de voorzitter dat ook al zijn amendementen dan niet correct gesteld, ook al berusten ze op gebrekkige informatie of op gebrekkige kennis, dan nog verdienen die mensen niet wat geringschattend weggezet te worden. Een punt wat we ook het hoofdbestuur willen vragen, we weten niet of dat ook gebeurd of U contacten met afdelingen zoekt om voorstellen te herformuleren waarvan U zegt, nou het spreekt ons wel aan alleen de formulering is niet zo geweldig. Wij vinden het namelijk een beetje triest als mensen zich uitsloven en ze lezen dan in V en D op hun amendement wat koeltjes van dit kan helemaal niet. Dat was onze grootste vraag. Wij hebben ons eigenlijk en misschien is dat wat brutaal afgevraagd of het hoofdbestuur nadat ze de amendementen behandeld heeft, niet zegt van fijn de armen over elkaar die amendementen zijn weer van de baan. Het moet dachten wij gaan om de informatie van de voorstellers. De kamercentrale maakt dus ook bezwaren dan dan voornamelijk tegen de toon waarop de antwoorden plaatsvinden en wij verzoeken daar Uw aandacht voor op die toch enigszins te wijzigen en dan hoeft niet mijnheer de voorzitter te leiden tot een formulering als lieve afdeling we hebben jullie interessante voorstel gelezen, maar toch. Wij willen met de laatste opmerking niet de indruk geven dat wat wij nu stellen niet serieus bedoeld zou zijn en ik wil ter nuancering en dat is een stukje particulier initiatief ik heb er niemand over kunnen raadplegen wel stellen dat de manier waarop U als voorzitter vanmiddag namens het hoofdbestuur de mensen te woord hebt gestaan dat die mij uiterst bekwaam voorkomt en uiterst democratisch en dat het eigenlijk de manier is die wij graag in V en D in antwoord op de amendementen zouden willen vinden en die wij daarin niet hebben gevonden. Dank U wel.

Mijn naam is de Rijk van de afdeling Woudenberg.

Woudenberg had een motie ingediend welke te laat was ingediend en daardoor niet in behandeling kon worden genomen. Formeel heeft het hoofdbestuur gelijk, mijnheer de voorzitter. De motie van de afdeling Woudenberg was niet ingediend voor 15 november 1975. Zo het fenomeen amendement op een motie recht van bestaan zou hebben zou deze motie beschouwd kunnen worden als amendement op de motie van Baarn. Met andere woorden mijnheer de voorzitter, deze motie sluit aan op de inhoud van de motie van Baarn punt 23 van de agenda. In Uw advies staat U terecht dat journalisten van nieuwsmedia zelfstandig oordelen over wat zij als nieuws presenteren. De afdeling Woudenberg spreekt echter niet over nieuws naar voren schuiven maar over politici. Een voorbeeld. Het eerste elftal van de voetbalclub Ajax had een aantal jaren geleden een uitmuntende voetballer in zijn midden, Johan Cruyff. Het elftal was veel in de publiciteit en Cruyff was steeds de held van het verhaal. Het ging in die jaren goed met Ajax, Cruyff, maar alle voortreffelijke kwaliteiten van die topvoetballer ten spijt, rond om hem waren nog 10 spelers die het team vormden. Toen de superster naar het buitenlandse club verdween was er een gat gevallen dat moeilijk te dicht bleek, de glans van Ajax werd minder. Moet het voorbeeld nog verder uitgewerkt worden mijnheer de voorzitter. Leest U voor Ajax de V.V.D. en voor Cruyff Wiegel en het zal U duidelijk zijn dat de afdeling Woudenberg U verzoekt het gehele team, elke vergelijking gaat mank dus ook deze.



Wij zijn niet bang, dat de heer Wiegel opgekocht wordt door Spanje. Het zal U duidelijk zijn dat de afdeling Woudenberg Uw verzoek het gehele team met reservespelers, de kamerleden, kandidaten voor het kamerlidmaatschap en kandidaten voor de ministerpost straks bekendheid te geven bij het Nederlandse volk via de publiciteitsmedia. Zowel bij de schaarse televisieuitzendingen, de radiopraatjes als via fotos in de verkiezingsprogram in de verkiezingscampagne.

Dank U zeer, mevrouw.

De volgende spreker.

Ik ban nogal lang mijnheer de voorzitter, ik wilde hem een beetje omhoog hebben. Maar maakt U het kort.

Ik zal wat lager gaan staan. Mijnheer de voorzitter de afdeling Eindhoven en omstreken heeft in haar algemene ledenvergadering van 8 maart j.l. - Mijn naam is van Nooijen uit Oirschot en zoals ik net al zei ik spreek hier namens de afdeling Eindhoven. Wij hebben in de vergadering van 8 maart j.l. de wens geuit om opnieuw nu in de landelijke vergadering hier in Rotterdam het volgende aan de orde te stellen. Wij zijn van mening dat de partij dus niet haar aanhang 20 à 25% van de kiezers zich als zodanig te weinig ligt op de totale samenleving en dat dat niet strookt met haar liberale beginselen. Kwantitatief gezien mag zij zich een volkspartij noemen, maar kwalitatief nog niet voldoende. Wij sluiten ons dan ook volledig aan bij de woorden van de heer Geertsema in het laatste nummer van liberaal Reveil onder het hoofd liberalisme en partijvorming. Wij citeren, het is mijn overtuiging dat er in de partij en dan spreek ik niet voor het kader, maar voor de achterban van de V.V.D. te weinig sprake is van werkelijke sociale bewogenheid. Die kritiek van de heer Andriessen in vrijheid en democratie van 5 maart j.l. staat niet alleen, doch wordt frequent vanuit allerlei richtingen gehoord. Wij doen er goed aan daarnaar te luisteren en bij onze politieke beslissingen en activiteiten rekening mee te houden. Wij hebben dit punt onder beleid hoofdbestuur naar voren gebracht, alhoewel we het hoofdbestuur in deze niet direkt verantwoordelijk kunnen stellen. Gezien het belang van deze zaak echter, menen wij dit toch nu en op deze plaats ten voordele van de hele partij te moeten stellen. Het is niet zozeer een organisatorische kwestie, doch eerder een van mentaliteiten van ons allemaal. Ook van de mensen in de afdelingen overal in het land. Het is deze vermaatschappelijking van de partij die naar onze mening een zwaarder accent moet gaan krijgen. Wij zullen ons gezichtsveld moeten gaan verruimen buiten de partij en ons meer moeten gaan bezighouden met de ontwikkelingen in onze samenleving. Niet alleen in Nederland maar ook daarbuiten. Dat wij dan met ons liberaal programma de beoogde kwalitatieve volkspartij willen gaan worden is voor ons als vaststaand te beschouwen. Ik dank U wel

Ik dank U zeer

Mijnheer de voorzitter, ik ben me bewust.

Ik ben Rita Blom uit Geldrop van de afdeling Eindhoven.

Ik ben me bewust mijnheer de voorzitter, dat ik in wezen ga herhalen wat mensen voor mij al gezegd hebben, maar ik wil het op een beetje een andere manier doen. Ik heb een cadeautje voor U meegebracht. Maar voordat ik U dat cadeautje geef, wil ik er iets over verklaren. Ik wou de politieke partijen vergelijken met een reisbureau. Men is op weg naar een betere samenleving, men prijst die nieuwe samenleving aan en die lijken in zoverre op elkaar dat men voorspelt dat de burger zich daar gelukkig voelt. Nu weten wij dat de burger zoals wij die ons voorstellen zich niet gelukkig zal voelen in een socialistische maatschappij, maar omgekeerd denkt de socialist dat zijn burger zich niet gelukkig zal voelen in de maatschappij die wij dan aanprijzen. Maar als men op weg is dat gebruikt men daarbij landkaarten, routebeschrijvingen en wegwijzers en nou wou ik die kaart vergelijken met de politieke doorwerking en in dit geval binnen de V.V.D. En ik wou zeggen wij hebben prima kaarten. Kadercursussen, congressen, deelcongressen. het blad V en D. Daar wil ik niets negatiefs over zeggen. Maar ik heb wel het gevoel dat de routebeschrijvingen wat mager uitvallen. En nou wil ik het ook niet hebben over de maatschappelijke doorwerking die de Telderstichting ons geeft, maar ik mis het genre van Egeeraat mijnheer de voorzitter en in tegenstelling tot wat mevrouw van Someren een een tijdje geleden zei, dat wij als V.V.D.ers ons teveel afzijdig houden van verenigingen, schoolbesturen en dergelijke ben ik overtuigd van het tegendeel en waarschijnlijk evenzeer met de natte vingen als mevrouw van Someren dat heeft gedaan.



Want ik keek in mijn eigen woonplaats eens in de ledenlijst en ik dacht verdraaid al die mensen zitten in kruisverenigingen, in stichting bejaardenzorg, in de schoolbesturen, de bibliotheek ik kon werkelijk geen instelling bedenken waar niet een V.V.D.lid in vertegenwoordigd was, dus misschien zou het aardig zijn om te kijken of die opmerking van mevrouw van Someren veel te bescheiden is geweest en misschien is het aardig om eens een keertje op een of andere manier neuzen te tellen van leden en tevens leden van gewone verenigingen, commissies in een plaats.

Maar om terug te komen op mijn vergelijking van die routebeschrijving. Dat genre van Egeraat dus. Ik heb hier meegebracht een brochure indertijd gemaakt door de commissie grondslagen van vrijheid en democratie van de afdeling Eindhoven en die brochure heet waar staan wij voor op de bres ... en tegenover wie. Die brochure is uiteindelijk geschreven door mijnheer Ramar en die heeft U enige tijd geleden al eens gekregen en die ligt daar want ik heb eigenlijk begrepen dat U niet goed weet wat U daarmee aanmoet.

Hij is gedrukt, hij ligt in gedrukte vorm voor me.

Maar dan zou ik wel graag willen weten hoe groot de oplage is waarin die gedrukt is. Want wat ik toch zeg, dat genre van Egeraat, dat is een populair genre en dat heeft tot gevolg dat bijna iedereen die op reis gaat, naar Frankrijk of dergelijke die heeft een Egeraat op zak en dus zou ik om een vergelijking te willen trekken zou ik willen zien dat dus deze brochure zo ruim is uitgekomen dat ieder gewoon V.V.D.lid, ik bedoel dus dat lid wat daar in die gewone vereniging en commissies meedraait, dat die zo geïnteresseerd is dat die voor 2 gulden of 2,50 dat ding besteld en daarover praat dat het in en fin eigenlijk iets is wat een gedachtensteuntje geeft. Ik zou dat niet alleen willen met dit stuk, maar ik zou willen dat op een gegeven ogenblik, want onze afdelingen die kennen toch allemaal die groepjes die met elkaar ergens over praten. Ik zou dus willen dat U op een of andere manier een mogelijkheid creëert om a titre personeel voor die kleine commissies om daar dus iets op een goedkope maar vlotte manier uit te brengen en wat degene die daarin geïnteresseerd zijn kunnen kopen. Dat zal dan financieel niet zo'n bezwaar voor de V.V.D. zijn. En tenslotte mijnheer de voorzitter dat cadeautje. Ik had het over de kaarten, de routebeschrijvingen en tenslotte over de wegwijzer. Ik vind dat wij wegwijzers missen en ik heb er een voor U meegebracht. Er kunnen er ongetwijfeld nog vele andere gemaakt worden.

Mevrouw Blom, hartelijk dank. Ik kom vanavond bij de beantwoording op dit alles terug. Ik ga over naar de volgende spreker.

Hezemans, Landsmeer.

Tevens ondercentrale Waterland.

Mijnheer de voorzitter, wat betreft het standpunt van de V.V.D. t.a.v. de mechanisatie van soft-drugs heb ik namens een groot deel van de regio Waterland een motie ingediend ingevolge het advies van het hoofdbestuur.

Mag ik even onderbreken. Vraagt U een standpunt van het hoofdbestuur of wordt het onderwerp dat U aanroert meer bij de bespreking van het beleid van de 2e kamer. Ik wilde juist zeggen voorzitter dat ik het met U eens ben dat het onderwerp op dit moment niet helemaal jist thuis hoort, maar dat dit door ons zal worden besproken bij het a.s. deelcongres over dit onderwerp, maar dat ik morgen inderdaad in het vragen stellen aan de fractie op dit onderwerp terugkomt. Dank U zeer.

Mag ik vragen of U de laatste spreker bent.

Beijer, afdeling Haarlem.

Mijnheer de voorzitter, ik heb iets dat toch ook al door diverse andere sprekers genoemd is. Namelijk discussie in de partij. Ik heb met bijzonder veel genoegen gezien dat de Teldersstichting een speciale commissie werkgroep in gaat stellen om te onderzoeken naar de achtergrond van de huidige economische situatie zich moet richten op de vraag waarom partikulier ondernemingsgewijze produktie.

Ik zou U willen aanbevelen mijnheer de voorzitter niet te wachten op het rapport van de Teldersstichting, maar de Teldersstichting te vragen hiervan meer een discussienota aan te maken opdat in de afdeling of in kamercentralesverband zo we willen deze punten behandeld kunnen worden en dat daarna pas het eindrapport van de Telderstichting komt. Ik dacht mijnheer de voorzitter dit is een zeer belangrijk onderwerp, wat de laatste tijd veel in discussie is in vrijheid en democratie in de partijraad in Amersfoort en ik dacht dat de afdelingen het recht hebben om nog meer over te discussieren. Ik dank U.



Voorzitter mijn naam is van Vessem uit Schipluiden tot 29 maart van afdeling Delft, op 29 maart afdeling Schipluiden, ik lig dus in arbeid, maar daar kom ik niet voor. Agendapunt 16 Her Majesty most loyal opposition. De liberale kwaliteit van de partij wordt landelijk in hoofdzaak bepaald door de kwaliteit en inzet van leden die getalsmatig een kleine minderheid vormen. Is het hoofdbestuur bereid om organisatorisch maatregelen te overwegen tot verkleining van het isolement van talrijke in het wild levende partijleden. Deze zijn organiek ingedeeld bij afdelingen, die in meerderheid slechts functioneren als kiesvereniging van een paar generaties terug, dat wil zeggen dat zij niet functioneel zijn toegerust met toereikend kader tot kwalitatieve toetsing van liberaal wervende vernieuwingsimpulsen. Dat was punt 1. Punt 2 de kamercentrale Rotterdam heeft mondeling en schriftelijk morele steun verschaft aan het verkiezingsprogramma bouwsteen als door U gevraagd van een in het wild levende liberaal uit het ressort van de voorleden nauwelijks effectief aanspreekbaar gebleken kamercentrale Dordrecht. Kan het hoofdbestuur mededelen wanneer en hoe de partij organisatorisch gelegenheid krijgt zich in discussie uit spreken over deze conceptbouwsteen. Volgens mededeling van 1 november j.l. van de algemeen sekretaris zou de betrokken bouwsteen als zodanig aanvaard zijn mede door steun uit de 2e kamerfractie en door de sekte voortgezet onderwijs van de landelijke V.V.D. onderwijskommissie. Punt 3 is het hoofdbestuur bereid zijn sekretariaatwerknemers met nadruk te weerhouden van onbevoegd gebruik van briefpapier met parlementair briefhoofd bijvoorbeeld voor ad.hoc partijsekretariaatswerkzaamheden. Ik ben niet van plan de V.V.D. afbreuk te doen door verder voor te lezen wat ik hier heb en wat ik U schriftelijk zal geven. Ik merk erbij op dat apparatskihoudingen niet zijn te rijmen met het V.V.D. beginselprogramma uit 1966 noch met welke fatsoenlijke opvatting inzake liberalisme dan ook. En punt 4 het kan een punt van overweging zijn aan te kondigen wanneer het hoofdbestuur overweegt om aan hertoetsing en herschrijving van het beginselprogramma 1966 na te denken. Het is natuurlijk ongeschikt om dat vlak voor verkiezingen te doen. Dat ligt voor de hand en wanneer we naar de concurrentie kijken constateren we dat er beginselprogramma's zijn die meer dan 25 jaar oud zijn. Maar niettemin kleeft er enige taalkundige bezwaren aan het beginselprogramma zoals we het nu kennen. en sommige punten, doeleinden zijn wat ranzig geworden in het licht van de aktualiteit. Dat was Het.

Dank U zeer. Dan zijn hiermee de vragen gesteld. Het is te laat om ze nu te beantwoorden. Dat zal vanavond gebeuren. Ik ga zo meteen de vergadering schorsen en verdagen tot vanavond acht uur. Mij is alleen dringend verzocht en zegt het voort wilt U voor achten op Uw plaats zitten want het NOSjournaal heeft het voornemen om van het begin van de avond live een uitzending te maken en als wij te laat zijn met de opening, dan is dat journaal voorbij. Wilt U dus als U ook nog andere leden en afgevaardigden tegen komt dringend verzoeken om op tijd te zijn het is vanavond in de grote zaal van de Doelen.

Ik schors de vergadering tot 8 uur precies.



Rede van F. Korthals Altes
Alg. Verg. 1976

V.V.D.-congres 12 maart 1976 - GROTE ZAAL.

Eerst die hier nog niet aanwezig konden zijn en dat zijn dan naar schatting nog altijd 84.000. Met de vele nieuwe leden die tot onze partij toetraden, rees de vraag of deze nieuwe leden wel voldoende werden opgevangen. En nu behoort het in de eerste plaats, wij kunnen daar geloof ik niet genoeg de nadruk op leggen tot de taak van de afdelingen om voor een zo goed mogelijke ontvangst een zo goed mogelijke opvang van de nieuwe leden te zorgen. Wij hopen dat de hier aanwezige afdelingsbesturen zich van die taak ten volle bewust zijn. Want in hun afdeling bepalen zij het gezicht van de partij. Er zijn afdelingen die dat buitengewoon goed weten en daar ook het nodige aan doen. Alle hulde verdient daar ook het initiatief van de afdeling Maastricht, die een grote advertentie heeft geplaatst over misstanden in de belasting op onroerend goed in Maastricht en daarbij heeft getoond dat de V.V.D. niet alleen de kiezers zoekt bij verkiezingen maar ook zichzelf tussentijds voor de kiezers inzet. Van de kant van het hoofdbestuur is door het organiseren van een aantal series kadercursussen uiterste gedaan zoveel mogelijk partijleden, zowel de oude als de nieuwe garde in de gelegenheid te stellen zich te oriënteren. Zich te oriënteren over het liberalisme over de idealen die ons bezielen en de strijd die wij voeren en de wijze waarop die strijd moet worden gevoerd. Wij voelen niet voor een richtingverkeer. Naast de deelcongressen die voor onderlinge discussie zijn bestemd zijn ook de kadercursussen bedoeld voor onderlinge meningsvorming en aan de organisatie daarvan is heel hard gewerkt. Een woord van hulde daarvoor is op zijn plaats voor die leden van het dagelijks bestuur en van het hoofdbestuur die zich daarvoor in de eerste plaats inzetten en aan de medewerkers van het algemeen sekretariaat.

Een van de vragen die gesteld worden bij kadercursussen en bij andere gelegenheden is, hoe is nu het toekomstbeeld dat de V.V.D. van de maatschappij heeft, hoe ziet de maatschappij er uit waarnaar wij als V.V.D.ers streven. Nu wij aan de vooravond staan van het opstellen van een nieuw programma wil ik daarover enkele gedachten naar voren brengen. Wij zijn gewend te horen en te lezen, dat socialistische een heel duidelijk maatschappijbeeld voor ogen staat. Het is een maatschappij waarin de gemeenschap het voor het zeggen heeft. De gemeenschap ons aller belangen behartigt en daartoe ook de mogelijkheden heeft door de gemeenschaps-eigendom van de grond. Gemeenschapsbeslissingen over investeringen over wat wel en niet geproduceerd moet worden en zoals het in het beginselprogramma van de partij van de Arbeid staat de eigendom van de produktiemiddelen en de beschikkingsmacht daarover moeten ondergeschikt zijn aan het welzijn van de gemeenschap. De grondgedachte is dat wat de gemeenschap bij meerderheidsbeslissing goed vindt het beste is voor elk individu. Ongelijkheid in individueel talent inspanning mag niet of nauwelijks leiden tot ongelijkheid in inkomen of bestedingen. Dat is een toekomstvisie waarbij het duidelijk is dat de maatschappij zoals zij thans is hervormd moet worden en wel in haar geheel. Wij liberalen stellen daar een ander uitgangspunt, een ander doel en een andere weg tegenover. Wij zijn de mening toegedaan dat ieder mens zijn eigen individualiteit alleen in vrijheid kan beleven. En zoals het in de universele verklaring van de rechten van de mens staat vrij en gelijk in waardigheid van en rechten is geboren. Die vrijheid van de mens en die gelijke waardigheid die staan voor ons voorop. En dat betekent dat ieder mens het recht moet hebben zich in vrijheid te ontplooiën. Hij moet dat doen volgens ons beginselprogramma met verantwoordelijkheidsgevoel in verdraagzaamheid en met inachtneming van de sociale gerechtigheid of zoals de universele verklaring dit noemt in een geest van broederschap. En dat brengt met zich mee, dat wij liberalen onmiskenbaar en in alle duidelijkheid belangrijke taken toekennen aan de overheid als het orgaan van de gemeenschap. De overheid heeft tot taak voor de gemeenschap ertegen te waken dat de vrijheid van de een de vrijheid van de ander belemmert. In de spanning die kan ontstaan tussen de vrijheid van de een en de vrijheid van de ander treedt de overheid op als een regulerende instantie. Voor zover de burger het zelf niet opbrengt zijn vrijheid in gebondenheid te beleven door een tekort aan verantwoordelijkheidsgevoel of een tekort aan verdraagzaamheid of een tekort aan gevoel voor sociale gerechtigheid voor zover de burger dat zelf dus niet kan moet de overheid de gebondenheid die bestaat en die ook bestaan moet tussen individu en gemeenschap tussen mens en medemens opleggen. De overheid is ook het instrument van de gemeenschap zich bedient voor het betrachten van de sociale gerechtigheid. De overheid moet proberen het zwakke te beschermen en dat zwakke sterk te maken. Die zin is in een liberale visie een gemeenschapstaak de vrijheid van ontplooiingskansen aan zoveel mogelijk medemensen te verlenen. Oud heeft het in zijn laatste



grote politieke reden die hij heeft gehouden tijdens het jubileumcongres van onze partij in 1968, een rede die wel zijn politieke testament genoemd kan worden toen heeft Oud het zo gezegd. Natuurlijk is het onze plicht het zwakke te beschutten, maar de beste weg is het sterk te maken. Met dit doel zal het liberalisme moeten opkomen voor alles wat economisch zwak is. In het verleden werd daarbij uitsluitend gezien aan de economisch zwakke groepen in ons eigen land. Tegenwoordig begrijpen wij dat onze zorg ook moet uitgaan van wat wij de economisch zwakke landen zouden kunnen noemen. Maar ook hier moet het richtsnoer zijn dat economisch zwakke sterk te maken en even verder zei Oud, wij verlangen van de overheid een verstandige leiding doch waarschuwen ertegen dat zij zich zal gedragen als de voorged van een onmondig volk. De vrijheid is niet alleen een uitgangspunt en het doel maar het is ook het middel van onze Partij. En daarom noemen wij de vrijheid ons lijdend beginsel. In ons maatschappijbeeld staat ons een onafhankelijke zo vrij mogelijke mens voor ogen. Vrijheid om te ondernemen of een dienstbetrekking te aangaan. Vrijheid van inkomstenwerveing en inkomensbesteding. Vrijheid van onderwijs zowel wat inrichting als oprichting betreft. Maar wel een vrijheid die gebonden is door verantwoordelijkheid tegenover de anderen, verdraagzaamheid tegenover de ander en een vrijheid die wordt vervolmaakt door sociale gerechtigheid. Betekent dat nu dat liberalen anders dan socialisten geen hervormingsdrang zouden kenn. Integendeel vaak is in onze kring gezegd en opgemerkt dat het liberalisme hervormingsgezind is. Maar wel in heel andere zin dan de hervormingsdrang van de socialisten die de maatschappij als geheel willen veranderen. De hervorming in liberale zin moet erop gericht zijn de vrijheid en ontgroeingskansen te vergroten voor die groepen in de samenleving die nog onvoldoende ontplooiingsvrijheid en ontplooiingsmogelijkheden hebben. Dat kunnen zijn de laagst betaalden, dat kan zijn de derde wereld. Het zwakke moet sterk gemaakt worden en ontwikkeld worden tot zelfstandige kracht. Maar die hervormingen kunnen ook betrekking hebben op het geven van overlevingskansen aan het die het slachtoffer dreigen te worden van de economische schaalvergroting. Bijvoorbeeld middenstand, kleine zelfstandigen en boeren. Het bevorderen van zelfstandige kracht houdt ook in het voorkomen dat dat gene wat vroeger sterk was, nu zwak dreigt te worden. Het betekent ook het tegengaan van machtsconcentraties. Want machtsuitoefening van de een over de ander is in strijd met ons vrijheidsbeginsel. En daarom ook spreken wij niet over de spreiding van macht maar over de vergroting van individuele ontplooiingskansen. Naar liberale overtuiging moet de overheid als gemeenschapsorgaan voortdurend alert zijn bij verandering in de maatschappij en juist die verandering bevorderen die een optimale vrijheidsbeleving mogelijk maken, juist die maatregelen treffen die de verdraagzaamheid voor de mensen onderling bevorderen, die ieder de kans geef de verantwoordelijkheid voor zich zelf en voor zijn gezin te dragen, die de sociale gerechtigheid waarborgen. Want zonder verdraagzaamheid en zonder sociale gerechtigheid zal de harmonie die wij in ons maatschappijbeeld nastreven niet kunnen bestaan. Dat betekent dat de overheid de zorg heeft voor een goed stelsel van sociale voorzieningen. Maar ook voor het bestrijden van vrijheidsexcessen van hen die onverantwoordelijk handelen door misbruik en oneigenlijk gebruik van die voorzieningen en het onwaarachtige van onze politieke tegenstanders is dat zij ook de liberalen verwijten dat wij de vrijheid voorop stellen en tegelijkertijd misbaar maken wanneer wij tegen misbruik van vrijheid waarschuwen.

-Applaus-

Onze hervormingsgezindheid betekent dus niet bevoogding, bureaucratie, beïnvloeding, bijvoorbeeld bij het onderwijs. Onze hervormingsgezindheid betekent ook niet door subsidiëring bepalen welke kranten kunnen blijven verschijnen. Of bepalen welke omroepenorganisaties wel of niet worden toegelaten ongeacht hun aanhang maar alleen bijvoorbeeld omdat de minister van oordeel is dat een bepaalde stroming al voldoende vertegenwoordigd is. Wat geeft nu eigenlijk een minister of je nu van Doorn heeft of van Amerongen noemt, wat geeft een minister het recht om een stroming al voldoende vertegenwoordigd te vinden als tenminste 100.000 mensen daarover anders oordelen en voor die mening nog geld over hebben ook. En dat terwijl diezelfde minister wel kranten wil laten voortbestaan waarvan vaststaat dat onvoldoende mensen daar belangstelling voor hebben. Betekent nu het verschil in uitgangspunt en doelstelling tussen liberalen en socialisten dat samenwerking tussen hen ten eeuwige dagen is uitgesloten



Sinds 1952 komt die samenwerking in de praktijk voor ons land niet meer voor. En sedert 1959 hebben P.v.d.A. en V.V.D. telkens voor de verkiezingen medegedeeld dat zij voor de komende periode die samenwerking niet mogelijk achten. Maar nooit zeiden ze nooit. En ook bij de komende verkiezingen zal die vraag weer opnieuw worden gesteld. En de algemene vergadering zal die vraag tegen die tijd moeten beantwoorden. Geertsema heeft gezegd, samenwerking tussen socialisten en liberalen nu niet mogelijk te achten. Ook Vonhoof richten zijn bespiegelingen op een wat verdere toekomst en ik zelf wil U heel eerlijk zeggen dat ik nu niet in staat ben U te voorspellen wat de ontwikkeling in een wat verdere toekomst zal zijn, maar geen van onze politieke leiders heeft ooit samenwerking met socialisten voor altijd uitgesloten en zij die samenwerking met gematigde socialisten niet afwijzen zullen bovendien moet afwachten of gematigde socialisten die er zeker zijn zich in voldoende mate zullen voordoen. Zodat de samenwerking met hen tot een meerderheid kan leiden. Maar op dit ogenblik bieden zowel de actuele politiek van de P.v.d.A. als het samen met de P.P.R. opgestelde ontwerp verkiezingsprogramma te weinig aanknopingspunten om de vraag van samenwerking tot een zinvol onderwerp van discussie te verwerken. Ik acht die mogelijkheid thans niet aanwezig.

Applaus-

Maar bovendien is er nog een geheel ander gezichtspunt. Onze partij bevindt zich in een veel krachtiger positie dan ooit tevoren. Ik noemde U al de stijging van het ledental van 38.000 naar 86.000 vermoedelijk nog geen 10.000 leden minder dan de P.v.d.A. en inmiddels al twee keer zo groot als de K.V.P. die vroeger haar leden met honderdduizenden telden. Onze kiezersaanhang heeft zich sinds 1945 langzaam ontwikkeld tot ongeveer 10,11 procent. Met een uitschieter in 1959 tot 12,3%. Deze uitschieter werd in 1972 toen Hans Wiegel onze lijststaanvoerder was ver overtroffen met 14,5%. En wij bevonden ons toen nog niet eens in zo'n erg aantrekkelijke positie. Want onder Hans Wiegel was de V.V.D. trouw gebleven aan het bij het kabinetsformatie gegeven woord. Ondanks de ondankbare taak zich sterk te maken voor een toen al gevallen kabinet. Maar desondanks boekten wij onder Hans Wiegel een grote verkiezingsoverwinning. En dan weer ondanks die verkiezingsoverwinning en ondanks de politieke betrouwbaarheid die toen getoond was kwamen we aan de langste en meest zonderlinge kabinetsformatie een kabinet tot stand met de meeste ministers, waaronder de meest zonderlinge.

Applaus-

De V.V.D. werd toen oppositie. Daartoe genoodzaakt omdat de confessionele partijen lange tijd vaste kern in elk kabinet deze keer besloten hun gijzelaars af te vaardigen. Of om met het taaleigen van een hunner in acht te nemen hun gegijzelden af te vaardigen die het gedogen van de grillen van de linkse drie zouden moeten rechtvaardigen.

Applaus-

En een merkwaardig feit doet zich daarbij voor. Met tegenzin lieten K.V.P. en A.R.P. zich van hun bondgenoten C.H.U. scheiden en zich opsluiten in het kabinet den Uyl en nu tonen ze zich van tijd tot tijd verontwaardigd als wij tegen die opsluiting bezwaar maken en hen de helpende hand proberen te reiken.

-Applaus-

Maar het nederlandse volk liet zich niet onbetuigd. Het toch al hoge percentage van 14,5% bij de kamerverkiezingen steeg bij de statenverkiezingen tot 19%. Nadien gehouden opiniepeilingen geven nog veel hogere cijfers, maar laten wij zo verstandig zijn die cijfers niet in zetels te vertalen, maar dan wel de indruk van over te houden dat de mogelijkheid bestaat dat hij verder groeit er nog wel in zit.

-Applaus-

Wij mogen daarom verwachten dat wij de verkiezingen uitkomen in een tot nog toe ongekende situatie van 2e partij in de 2e kamer. En dan is er minder dan voorheen aanleiding om beleefd aanbevelend en met de hoed in de hand voorkeuren te gaan uitspreken voor confessionele partijen die nog niet eens weten of ze elkaar wel zullen vinden.

-Applaus-

Want was al gebleken dat zogenaamde christen democratische beginsel geen politieke basis was voor eenheid van visie op sociaal economisch gebied, er is nu nog bijgekomen dat ook geen eensluidend antwoord bestaat op niet materiele problemen zoals bijvoorbeeld het drugsbeleid.



Ons eigen program zal er meer dan ooit het uitgangspunt moeten zijn voor het overleg in de kabinetsformatie. En ik acht de kans dat wij van dat program veel zullen kunnen realiseren aanzienlijk groter met de confessionele dan met de PvdA en ook acht ik de kans groter dat de confessionele meer van hun denkbeelden terug vinden in ons programma dat dat van de PvdA. Meer dan ooit zullen wij onder leiding van Hans Wiegel kunnen onderhandelen vanuit een positie van kracht.

-Applaus-

En laten we bij die onderhandelingen dan voorop stellen dat in elk geval voor ons land noodzakelijk zijn handhaving van de NAVO en nakoming van onze NAVO-verplichtingen want welke vrijheid zouden wij in onvrijheid nog nastreven.

-Applaus-

Bevordering van werkgelegenheid door het bedrijfsleven als bron van werkgelegenheid en meer inversteringsruimte te geven, want liever maken wij het zwakke sterk dan dat wij de zwakke beschutten. Dus liever meer werk met eigen inkomen dan een werkeloosheidsuitkering.

-Applaus-

Ook het zwakke sterk maken door winstdeling voor de individuele werknemer zelf in plaats van vrijheidbeperkende machtsconcentrerende in door de collectiviteit beheerde machtsfondsen.

-Applaus-

En dan ook geen onverdraagzaamheid en polarisatie inbouwen in de onderneming. Door de ondernemingsraad te vervangen door een personeelsraad die zich tegenover het management moet opstellen. En een onderwijsstelsel dat ieders individualiteit tot zijn recht laat komen en een massificatie en nivellering van de middenschool voorkomt.-

Applaus-

Op deze punten toegeven zou misplaatste verdraagzaamheid zijn die een vrij mens onwaardig is. Voor onze opvattingen zullen we strijden met alle kracht die in ons is.

-Applaus-

Dames en heren en tot zover was ik gekomen met deze rede, hij was klaar toen ik vorige week in onze partijorgaan het interview met Andriessen las. En mijn conclusie was toen, zolang de KVP haar gijzelaars in het kabinet den Uyl heeft, kon Andriessen eigenlijk niet anders verklaren dan hij deed. Met de analyse die I. den Boer van het interview heeft gegeven in het algemeen dagblad van zaterdag, ben ik het helemaal eens. Maar ik zou Andriessen er aan willen herinneren dat de VVD altijd heeft getoon een betrouwbare regeringspartner te zijn die ten volle de redelijkheid in acht heeft genomen en nooit haar wensen heeft overtroffen. Het is goedkoop en onjuist te beweren dat daarin verandering zou zijn gekomen in 1972. Want het was in dat jaar juist, dat Hans Wiegel besloot het gevallen kabinet Biesheuvel te blijven steunen en het bij de formatie gegeven woord gestand te doen. Ook al leek het toen elektoraal gunstiger de handen vrij te maken. Ons beleid wordt ook gekenmerkt door verdraagzaamheid. Maar als wij tegen onze zin in de oppositie worden gedrongen dan ziet een liberaal niet werkeloos toe. Dan strijd hij met alle kracht die een vrij mens over heeft voor zijn ideaal. En dat ideaal is een maatschappij met vrije mensen zich bewust van hun verantwoordelijkheid. Onze verantwoordelijkheid zullen wij of als oppositie of als regeringspartij nooit uit de weg gaan.

-Applaus-

Dames en heren het woord is aan Hans Wiegel.

-Applaus-

De toekomst van ons land, mijnheer de voorzitter, dames en heren en van onze samenleving staat op het spel. Voor die werkelijkheid staan we. 1976 is het jaar van de waarheid aan het worden en ons volk wordt met een keerpunt geconfronteerd. Maar wel een andere waarheid en wel met een ander keerpunt dan de PvdA voorspelde. Het is de waarheid van het funeste resultaat van bijna 3 jaar door socialisten overheerst bewind. De werkeloosheid wordt nietteruggedrongen. De overheidsuitgave zijn uit de pan gerezen. Ons aardgas wordt potverteerd. Ons systeem van sociale voorzieningen is in gevaar gekomen en ons bedrijfsleven is verzwakt. Dat lijken gemakkelijke verkiezings slogans, maar het zijn enkel harde feiten.



Want als het gevoerde beleid tot nu toe niet radicaal wordt omgebogen, dan zal de werkeloosheid verder toenemen, luisterend wordt nu al gesproken over 300.000 werkelozen in de tachtiger jaren en zelfs bij matiging van de overheidsuitgaven zoals aangekondig in de laatste miljoenennota gaat elk jaar meer dan 80% van de groei van het nationaal inkomen naar de collectiviteit. Al in 1978 zal de aardgasopbrengst dalen. In 1982 wordt voor ons land een energiebalans met een negatief saldo van 2 miljard verwacht in 1985 in dat negatieve saldo opgelopen tot meer dan 9 miljard. Als als ik spreek over het sociale beleid. Beleid ter zake zoals dat in de laatste jaren is gevoerd, wordt voortgezet, dan zullen de kosten van de sociale zekerheid oplopen van 54 miljard ongeveer in 1975 tot 110 miljard meer dan twee keer zoveel in 1980. En de scherpe daling mijnheer de voorzitter dames en heren van de rendementen van ons bedrijfsleven heeft ertoe geleid dat vele van oudsher gezonde ondernemingen het hoofd niet meer boven water kunnen houden, laat staan nieuwe investeringen kunnen doen, de faillissementen het laatste jaar zijn aanzienlijk toegenomen. En dat brengt mij tot deze conclusie dat wij in ons land op dit moment voor een onafwendbare keuze staan. Een keuze die niet alleen de economische ontwikkeling van ons land raakt, want als ons bedrijfsleven verder wordt verzwakt, dan als de bron van onze welvaart opdroogt, als onze ondernemingen geen ruim baan wordt gegeven, maar als zij in een door de overheid beheerd keuslijf worden geperst, dan betekent dat niet minder niet meer, dan betekent dat het wrikken aan een hoeksteen van onze samenleving. Dan gaat het om de toekomst van ons politiek maatschappelijk stelsel om de inrichting van onze maatschappij. Het ongebreideld verder oplopen van de sociale kosten zal onontkomelijk lijden tot ondergraving van solidariteit van de werkende in ons land met de niet werkende. En de eerste symptomen daarvan zijn al zichtbaar, de hedendaagse spilzucht met onze aardgasopbrengst gaat ten kosten van de maatschappij van morgen. De doelbewuste forse opvoering door dit kabinet van de overheidsuitgave verstoort de verhouding overheid, samenleving. Beknot de individuele burger in het dragen van een eigen verantwoordelijkheid en beperkt hem in zijn vrijheid. In de werkeloosheid mijnheer de voorzitter, niet enkel maar wel voor een deel te wijten aan het beleid van het huidige kabinet maakt gezinnen stuk. Dat is de eigenwaarde van de mensen aantasten en vervreemd mensen van elkaar en van de maatschappij. Die ontwikkelingen die zichtbaar zijn, moeten juist ons liberalen tot grote waakzaamheid brengen. Moeten ons in onrust brengen. Moeten ons strijdvaardig maken. Want het is de aantasting van de vier liberale beginselen. Beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid die ik signaleer. En het is de ontwrichting van onze samenleving die ik vrees. Het is nu niet de tijd om het gelijk dat wij met onze waarschuwingen hebben gekregen triomfantelijk binnen te halen, nog mogen we ons verslagen neerleggen bij wat is gebeurd. Het is nog niet te laat. Als het roer radicaal wordt omgegooid hoeft het schip waarin we met zijn allen inzitten niet op de klippen stuk te slaan.

-Applaus-

Heel concreet betekent dat dat het huidige kabinet precies het omgekeerde zou moeten doen van wat de minister-president in zijn beruchte VPROpraatje aan gedachten heeft ontvouwd. Geen benadering met de voeten op tafel, maar met de benen op de grond-

Applaus-

Geen eenzijdige aanval op de inkomenstrekken van boven de 24.000 gulden per jaar. Maar een faire spreiding van lasten. Niet de aantasting van het inkomen van de burger voorop stellen, maar het centraal zetten van de beperking van de overheidsuitgaven.

-Applaus-

Dat gebeurt op dit moment niet, terecht noemde de minister van financiën de 1%norm een linkse norm. Want die norm houdt in dat van de groei van het nationaal inkomen in de toekomst meer dan 80% zal gaan naar de collectieve sector. Die norm is te hoog. Is voor ons niet aanvaardbaar. Wij achten een groei van de collectieve uitgaven acceptabel, maar die groei mag niet groter zijn dan het relatieve aandeel dat de gemeenschapsvoorzieningen thans hebben in ons nationaal inkomen. En onze politieke conclusie voor vandaag de dag is dat de verhouding tussen collectieve en individuele bestedingen op zijn minst moet worden gestabiliseerd.



Dat betekent de nullijn voor de collectieve sektor.

-Applaus-

De gedachte, mijnheer de voorzitter, dames en heren die men nu op tafel leggen is er niet een die met de losse hand uit de lucht wordt geplukt. Zij komt overeen met de norm die in de 50er jaren in ons land werd gehanteerd en die bekend staat als de rommennorm en ook in het jongste verleden, want zoveel terug behoeven we niet te gaan. Ook in het jongste verleden is over een dergelijke norm gedacht. Deze onthulling uit de informatieperiode Ruppert. Toen 5 partners uit de vorige coalitie de zogenaamde oude5. Onder Rupperts leiding om de tafel zaten, bleek het terugdrukken van de stijging van de belastingdruk tot nul procent een van de gespreksouten waarover wij toen met zijn vijven gezamenlijk langs dezelfde lijnen dachten. Toen ging het in begin van januari 1973 alleen nog maar om de stijging van de belastingdruk. Nu gaat het ook om het terugdringen van de sociale kosten. Wij zullen en dat zeg ik vanavond ook in alle openbaarheid de beleidslijn die ons voor ogen staat niet laten zijn een losse kreet. Wij zullen die beleidslijn onderbouwen met een complex van concrete voorstellen. De Telderstichting en door een werkgroep van de sociaal economische commissie van onze partij wordt gewerkt aan het opstellen van wat ik zou willen noemen een saneringsplan van wat ik zou willen noemen de sociale sektor zullen een verdere bevrozing van de kinderbijslag. Een verruiming van het begrip passende arbeid. Een meer kritische toepassing van de W.A.o. Voorzitter hier merk ik dat er ook nog mensen aanwezig zijn die pas naam en betoog van onze partij zich als lid zullen opgeven.

-Applaus-

Ik vervolg voor de belangstellenden op de tribune een duidelijker bestrijding Mijnheer de voorzitter, dames en heren Wij laten hem rustig uitspreken, wij hebben gehoord wat U ervan vindt, U was erg kort en krachtig nu de heer Wiegel nog even. Voorzitter voordat ik mijn verhaal vervolg, deze opmerking. Dat hier in deze zaal kan worden geroepen wat men wil hebben we te danken aan het vrije democratische systeem dat we.

-Applaus-

Wij gaan verder met een punt dat de aanwezige zal aanspreken. Een duidelijker bestrijding van het oneigenlijk gebruik en misbruik van de sociale voorzieningen

-Applaus-

Het instellen mijnheer de voorzitter, dames en heren van een rekenkamer voor het sociale beleid. Het achterwege laten van de volksverzekering tegen ziektekosten. De realisering van de zogenaamde carenzdagen in de ziekwet. De invoering van beperkte eigen bijdrage. De verhouding minimumloon, sociale uitkering en het probleem welvaartsvaste of waarde vaste uitkering. Al die vraagstukken zullen aan de orde moeten komen en zullen moeten worden gezet, zeg ik en dat is ons antwoord op de minister-president, die vanuit de losse hand een serie opmerking heeft gemaakt. Alles gezegd in een algemeen kader, zo afgewogen dat niemand daardoor onredelijk en onrechtvaardig wordt getroffen. En als wij de maatregelen bepleiten die wij bepleiten dat doen wij dat niet zoals onze tegenstanders willen doen geloven een oorlog willen ontketenen tegen de niet aktieve. Wij doen dat omdat dat onze diepste overtuiging is, dat als er niet wordt ingegrepen dat dan de sociale voorzieningen onbetaalbaar zullen worden, dat dan met de botte bijl zal moeten worden gehakt en dat het dan juist de zwakste in onze samenleving zullen zijn die de dupe zullen worden.

'Applaus-

Met klem dames en heren zeggen wij erbij, dat de bezuinigingen die moeten worden gevonden niet alleen kunnen worden gezocht in de sociale sektor. Dan zouden de lasten onrechtvaardig op een groep in onze samenleving worden afgewenteld. De overheidsuitgaven mogen niet buiten schot blijven. Ook daat, misschien wel juist daar zal het beleid radicaal moeten worden omgebogen. Want de centrale vraag voor de komende jaren is zijn de burgers er voor de overheid of is de overheid er voor de burgers.

-Applaus-

Kies je voor de collectiviteit of voor het individu, voor verdere opvoering van de overheidsuitgaven op voor vergroting van de partikuliere bestedingen, het herstel van de stimulering van de investering.



Wij vinden dat na de exploitie van de collectieve uitgaven van de laatste jaren een pas op de plaats gerechtvaardigd is. Een meerderheid in de 2e kamer toevallig of niet toevallig bestaande uit de partijen die het vorige kabinet steunden heeft zich via aanvaarding van de motie Andriess-Aantjes voor een ingrijpende beleidsombuiging uitgesproken. Ons frappé, frappé toujours. Heeft in ieder geval tot die motie geleid. Tijperend voor het gebrek aan moed bij de huidige PvdA. Om de burgers de waarheid te durven vertellen is dat van die zijde slechts vaag over een koersverlegging wordt gesproken. Andere hebben zich wel uitgesproken. De KVP bepleit een ingreep in de huursubsidies en in de uitgave voor het openbaar vervoer. DS70 bepleit onder meer verdere bezuinigingen in het wetenschappelijk onderzoek.

Wij zijn dat zeg ik toe bereid al die suggesties van anderen vanuit een positieve instelling te benaderen en wij hopen dat de volksvertegenwoordiging de voorstellen die van onze kant zullen komen op precies dezelfde manier tegemoet zal treden. Die voorstellen zullen liggen in de lijn van de visie welke spreekt uit onze benadering van de laatste jaren. Geen enkel departement sluiten wij van bezuinigingen uit.

De grootste groeiers zullen het scherpst onder de loep moeten worden genomen
-Applaus-

De departementen die rechtstreeks bijdragen aan onze welvaart. En ik denk met name aan het ministerie van economische zaken. Typerend is het overigens dat juist dat departement in vergelijking met andere ministeries in uitgaveontwikkeling de laatste drie jaar is achtergebleven. Die departementen die rechtstreeks bijdragen aan onze economische groei moeten ruime aanslag krijgen. Onze vierde stelling is dat alle ministeries door deskundigen van binnenuit en van buiten af kritisch moeten worden doorgelicht. En dat er een daadwerkelijk begin moet worden gemaakt met een aanpassing van geldverslindende onderliggende wetten, samengevat betekent onze opvatting over de huidige economisch financiële situatie deze. Dat wij met zijn allen de komende jaren pijn zullen moeten lijden overheid en burgers, actieve en niet actieve, werknemers, zelfstandigen, werkgevers, allen zullen we moeten matigen. Iedereen zal zijn steen moeten bijdragen. Dat vereist politiek gezien ook de bereidheid van regering en oppositie naar elkaar te luisteren, elkaars voorstellen over en weer ernstig te nemen, wij zijn bereid en ik zeg dat vanavond over de scheidslijnen die er tussen de verschillende politieke partijen in ons land bestaan heen te kijken. Wij zijn bereid tot een nationale aanpak.

-Applaus-

Mijnheer, de voorzitter als wij bepleiten een stabilisatie van de collectieve voorzieningen, dan doen wij dat vanuit ons liberaal uitgangspunt. Dat wij de beheersing van ons economisch leven door de overheid van de hand wijzen. Als wij ervoor pleiten dat de burgers zoveel mogelijk zelf moeten kunnen beslissen over de besteding van hun inkomen, dan doen wij dat vanuit onze overtuiging. Dat als de vrijheid van de mens optimaal is. Als hij zich kan ontplooien als een eigen initiatief wordt gestimuleerd dat dat in het belang is van zijn toekomst. Van de toekomst van zijn gezin en van de toekomst van de samenleving. Diezelfde liberale beginselen zijn voor ons richtinggevend bij het vormen van ons oordeel over bijvoorbeeld de vermogensaanwasdeling. De toekomst van ondernemingsraad, de grondpolitiek, het onderwijsbeleid, de mediapolitiek en ons buitenlands beleid. Over al die zaken wil ik een paar opmerkingen maken. Het reeds meermalen aangekondigde wetsontwerp over de vermogensaanwasdeling laat op zich wachten, dat kan ook niet anders want het gaat hierbij niet in de eerste plaats om wetstechnische formuleringen maar om een poging twee fundamenteel van elkaar afwijkende maatschappijbeschouwingen te verenigen. Ook hier gaat het om de vraag, collectiviteit of individu. Gaat het om de vraag concentratie van macht of spreiding van macht. De huidige partij van de Arbeid heeft gekozen voor concentratie. Concentratie van macht bij de overheid omdat ze de vermogensaanwasdeling dwingend aan het bedrijfsleven wil opleggen. Concentratie van macht bij de vakbeweging omdat zij het bestuur van het beheersfonds bij de vakorganisaties wil leggen. Concentratie van macht t.o.v. werknemers. Omdat hen betuttelend een regeling wordt opgedrongen die gekenmerkt wordt door collectiviteit. En de persoonlijke bezitsvorming dient de plannen die binnen het kabinet leven met betrekking tot invoering van een wettelijk verplichte vermogensaanwasdeling gaan. Als zij worden verwezenlijkt ten koste van de staande winstdelingsregelingen. Onze opvatting daartegenover is dat wij geloven in een maatschappij van mondige mensen.



Wij willen de werknemers de verantwoordelijkheid bieden om met elkaar en in overleg met de bedrijfsleiding te beslissen over de vorm van hun aandeel in de winst. En wij willen de werknemers zelf de bestemming van dat aandeel laten bepalen. Over overleg spreek ik niet toevallig. Sommige willen het huidige instituut van de ondernemingsraad vervangen door een personeelsraad waarin niet het overleg tussen alle bij het bedrijf betrokkene centraal staat, maar waarbij personeel en leiding tegenover elkaar worden gezet. Wij wijzen het binnenhalen van de polarisatie binnen de poorten van de onderneming van de hand. Wij kiezen voor harmonie. Polarisation tussen werknemers, aandeelhouders en leiding is schadelijk voor alle betrokkenen. En voor de werknemers nog wel het meest schadelijk. Natuurlijk mijnheer de voorzitter is het zo dat er op korte termijn tussen de drie samenstellende delen van de onderneming conflicten kunnen rijzen, maar op een zaak, de wezenlijke zaak de lange termijn daar is er een gezamenlijk doel dat is de continuïteit van de onderneming. Dat is het optimaal functioneren ervan. En het is de werkgelegenheid die de onderneming biedt en daarom was het niet een incidentele botsing over een detail tussen die ministers in het huidige kabinet. Toen openbaar werden gemaakt de plannen die werden ontwikkeld om de wet op de ondernemingsraden te wijzigen. Ook hier speelden op de achtergrond fundamentele vragen. De vraag bijvoorbeeld of men kiest voor een maatschappij gebaseerd op verdraagzaamheid. Of op conflicten. De vraag of men kiest voor het dragen van medeverantwoordelijkheid van de werknemers. Voor het functioneren van de onderneming dan wel dat men de werknemers wil dwingen in een negatief strijdpositie. En de fundamentele vraag of men bij het beoordelen van datgene wat de ondernemersleiding doet uitgaat van vertrouwen of van wantrouwen, dat door ons liberalen als funest gevoeld wantrouwen in het in vrijheid functioneren van de samenleving spreekt even zo uit de plannen van het kabinet met betrekking tot de grondpolitiek. Als er onteigend wordt en dat kan nodig zijn, dan heeft de onteigende er toch wel tenminste recht op dat hij de werkelijke waarde van zijn grond vergoed krijgt. Als onteigening dreigt betekent dat voor de betrokkene jaren van onzekerheid, als er onteigend wordt, raakt de onteigende zijn bron van bestaan kwijt. Hij moet dat is onze politieke conclusie ten minste zo schadeloos worden gesteld, dat hij een vergelijkbaar bedrijf kan terugkopen en waarom toch zeg ik tegen de PvdA een wetswijziging doorgedramd die ertoe leidt dat niet meer de werkelijke waarde van de grond wordt vergoed, dat kan alleen als men geen besef of geen respect heeft voor datgene wat iemand wordt aangedaan. Wie van zijn misschien van generatie op generatie overgegaan bedrijf af moet, dat is het levensgeluk van veel mensen dat in het geding is.

-Applaus-

Mijnheer de voorzitter, staat in onze benadering van de grondpolitiek de mens centraal vanuit datzelfde uitgangspunt voeren wij ons onderwijsbeleid. Onderwijs en vorming moeten opleiden tot mondige mensen. Wij willen onderwijs van hoge kwaliteit. Wij willen niet dat het onderwijs wordt misbruikt om bepaalde politieke en maatschappelijke verandering die men nodig acht te bewerkstelligen.

-Applaus-

Onderwijs en vorming moeten de vrije keuzemogelijkheden bevorderen dienen bij te dragen tot echte spreiding van kennis, geen misbruik mag worden gemaakt van de weerloosheid van de onderwijsontvangers. Onderwijs moet de zwakkeren sterk maken. Moet hun kennis zo breed en diep mogelijk maken en daarom vinden wij massificatie in het onderwijs uit den boze, het onderwijs moet aansluiten bij de eigen aard en bekwaamheden van het individu. En moet ertoe bijdragen dat ieder zijn talenten ten volle kan ontplooien. Een middenschool die gelijke kansen biedt door de ontplooiingsmogelijkheden naar beneden toe te nivelleren is ons een gruwel.

-Applaus-

Zo'n middenschool ontkent dat ieder mens een individu is een eigen persoonlijkheid de overheid is er naar liberale opvatting voor om aan de ontplooiing van elke persoonheid ruimte te bieden. Mag de mensen niet tot dezelfde produkten in blikken. Daarom ook wijzen wij het in het gevaar brengen van de vrijheid van onderwijs van de hand. Daarom wensen wij ook dat niet wordt getornd aan de overeenkomst die bij de onderwijsmassificatie wordt gemaakt. Wijzen wij het zich bemoeien van de overheid met de richting en de inrichting van het bijzonder onderwijs van de hand.



Velen mijnheer de voorzitter in onze kring kiezen voor de opleiding van hun kinderen principieel voor de openbare school, anderen kiezen weer voor het bijzonder onderwijs. Beiden zijn in hun keuze even liberaal. Want het liberalisme erkent en acht de persoonlijke levensovertuiging van eenieder. Gaat van de opvatting uit dat alle mensen gelijkwaardig zijn in datgeen mens gelijk is aan een ander. Wij geloven in een maatschappij in verscheidenheid. Een maatschappij van mensen die zelf kunnen en willen uitmaken waar ze het mee eens zijn en waarmee niet. Welke uitingen van cultuur hun belangstelling hebben. Welke krant ze willen lezen. Welke radio- en televisieprogramma's ze willen horen en zien. Ook hier' U mijnheer de voorzitter hebt het al gezegd. Is het kabinet een voor ons onaanvaardbare weg ingeslagen. Als ik spreek over onaanvaardbaar vindt ik niet eens het meest belangrijk dat de minister van C.R.M. zich tegenwoordig onze woonplaats als een schuilnaam heeft aangenomen. Maar het gaat om een wezenlijke zaak, het gaat erom dat de huidige minister van C.R.M. wil bepalen welke kranten moeten blijven voortbestaan en voor welke dat niet nodig is. Mondige mensen willen dat voor hen, over hen en zonder hen door de overheid wordt beslist. Welke krant wel en welke krant geen subsidie ontvangt, willen niet dat de overheid andere dan objectieve criteria aanlegt bij de beoordeling van de vraag op een nieuwe omroep moet worden toegelaten of een bestaande uit de ether moet worden weggewerkt.

-Applaus-

Het wezenlijke van een samenleving als de onze is toch dit, dat wij kunnen zeggen wat we willen en dat wij vrijerlijk kennis kunnen nemen van de ideeën en de opvattingen die leven in onze maatschappij. Veel kritiek op onze samenleving mag misschien gerechtvaardigd zijn. Wij hebben met zijn allen een groot goed, laten we dat goed beseffen, dat is onze vrijheid een vrijheid die in een groot deel van de rest van de wereld ontbreekt. Vrijheid houdt de mogelijkheid van misbruik maken ervan in zich. Maar houd ook de vrijheid in zich om dat misbruik openlijk aan de kaak te stellen. En ons vrijheidsideaal is het waard om verdedigd te worden. Verdedigd als het dreigt te worden aangetast in ons eigen land. Verdedigd als het van buitenaf wordt bedreigd. Alleen zo door een voorbeeld te zijn van een maatschappij van vrije en zelfstandige mensen zullen wij in de toekomst iets blijven betekenen voor de rest van de wereld. Voor een liberale partij als de onze kan op het terrein van de buitenlandse politiek het richtsnoer niet anders zijn dan dat Nederland zich duidelijk en bewust als deel van de vrije westelijke wereld blijft beschouwen en gedragen actief en constructief blijft deelnemen aan verbetering en versterking van de westelijke samenwerking in Europees en in NAVOverband. Hoge prioriteit dient daarom aan de instandhouding en aan de verbetering van de militaire en politieke samenwerking in het atlantisch bondgenootschap te worden gegeven.

-Applaus-

Alleen een krachtig en een verenigd westen zal opgewassen blijven tegen de Sowjetunie die haar strijdkrachten ter land, ter zee en inde lucht gestadig blijft versterken, duidelijk naar verdere expansie van haar macht en invloedsfeer streeft. Het is in dit tijdperk van nucleaire wapen s van vitaal belang dat er een modes vivendi wordt gevonden tussen oost en west. Daar is alles voor er is niets tegen ontspanning tussen oost en west, als wij maar beseffen dat het begrip detante voor de Sowjet-Unie een geheel andere inhoud heeft dan het westen er gaarne aan zou geven. De uitspraken van officiële sow-jetzijde ook naar Helsinki. Hebben er geen twijfel aan gelaten dat de ideologische strijd onverminderd wordt voortgezet. En de actie van de Cubanen in Angola die daar zonder Russische wapensteun weinig of niets hadden kunnen uitrichten doet de vraag rijzen of niet een nieuwe fase van grotere Sowjetaggressiviteit dreigt aan te breken. Onbegrijpelijk mijnheer de voorzitter is het dat de KVP en de AR ons voorstel om hulp aan Cuba te staken in het parlement niet hebben gesteund-

-Applaus-

Nu U hebt dat wellicht in de krant kunnen zien achteraf lijken zij geschrokken door hun gebrek aan moed om voor de motie Waalkens te stemmen. Buiten het parlement zeggen ze thans ook dat ook zij vinden dat het beleid t.a.v. Cuba moet worden herzien. Ik daag hen vanavond uit dat ook binnen het parlement te doen.

-Applaus-



Onder de huidige internationale omstandigheden mag van zoete broodjes bakken van westelijke zijde geen sprake zijn. Meer dan ooit zullen wij er ons van bewust moeten zijn dat het voor het behoud van vrede veiligheid en stabiliteit in de wereld noodzakelijk is dat het machtsevenwicht niet verder ten nadele van het westen wordt verstoord. En ernstig streven naar werkelijk verantwoorde afspraken en overeenkomsten omtrent beperking van de bewapening mag geen afbreuk doen aan krachtige en geloofwaardige defensieinspanning regenover de voortgaande toeneming van de Sowjetmacht. Zou eenzijdige vermindering van het westen ronduit misdadig zijn.

-Applaus-

Zeker voor wat de defensieinspanning van ons land betreft geeft het kabinetsbeleid een gevoel van grote onrust. De defensie mag niet tot sluitpost worden gemaakt. Het is nu al zover gekomen dat een van de staatssecretarissen zich gedwongen heeft gezien in het openbaar te zeggen dat verdergaande bezuiniging op defensie niet aanvaardbaar zijn. Wij vragen ons af of die uitspraak KVPstaatssecretaris op defensie moet worden gezien als een wrekkelijk schot voor de boeg of als de zoveelste losse flodder uit het KVPkamp.

-Applaus-

Dames en heren ondanks het op zich verstandige en evenwichtige beleid van de huidige minister van buitenlandse zaken wordt door het huidige kabinet de indruk gewekt dat Nederland niet van harte deelgenoot is in NSVO en EEG, dat het moeite kost dat tegenzin moet worden overwonnen dat wij ons in ons land een beetje te goed vinden. Om met onze partners mee te doen. Het is het buitenlands beleid met het opgeheven vingertje. Iedereen loopt uit de pas behalve wij. Het is de houding van Europa moet een socialistisch Europa zijn. Anders doen wij niet mee. Terwijl juist ons land zich zou moeten inzeeten om meer vaart te geven aan de Europese zaak. Een aktiever en krachtiger voortzetting van het Europees eenwordingsproces is hard nodig. Het elan van de tijd waarin de EEG is opgebouwd lijkt weggeeft. Het Europese integratiestreven lijkt in het slop te zijn geraakt. Europa is stuurloos en terecht wordt en dan ook in de rapporten Spierenburg en Tindemans een klaaglied over West-Europa aangeheven. Europa zal op straffe van desintergratie achteruitgang zoniet een val verder moeten. Wij hopen dan ook dat de Nederlandse regering bij de komende besprekingen over de toekomst van de gemeenschap zich zal laten inspireren door het rapport Spierenburg dat een goed en duidelijk perspectief biedt voor het Europa van morgen. Voor dat Europa van morgen is onmisbaar een vrij gekozen Europees parlement met werkelijke bevoegdheden. Wil dat parlement echter een echt Europese volksvertegenwoordiging worden, dan zijn Europese partijen met een herkenbaar program geworteld in een politieke filosofie onontbeerlijk. Tijdens onze vorige algemene vergadering, heeft onze partij dames en heren haar goedkeuring gericht aan de oprichting van de federatie van liberale partijen in de gemeenschap. Over 2 weken hopen wij op het congres van de Europese liberalen in Stuttgart de oprichtingsakte van de federatie te ondertekenen. Ruim voor de eerste directe verkiezingen van het Europese parlement zullen wij gereed moeten zijn met een liberaal verkiezingsprogram. We lopen daarmee met de voorbereidingen daarvan voorop. En we hopen dat ons voorbeeldsocialisten en christendemokraten zal aanmoedigen de opstelling van ons nieuwe program krijgt hiermee een extra dimensie. Niet alleen zal ons programma het manifest zijn waarmee wij ons bij de komende kamerverkiezing aan de kiezers presenteren het zal ook zijn de bouwsteen die wij moeten leveren voor het program van de liberalen in Europa. Mede om die reden moet het concrete beleid dat wij in ons nieuwe program gaan schetsen ingebet zijn in onze liberale filosofie. Het voorop zetten van die filosofie geen ideologie, geen dogma, daarom hebben wij ook geen souslof nodig antwoordde ik de afgevaardigde van vanmiddag. Dat voorop zetten van die filosofie in ons nieuwe programma is ook nodig om de nieuwe kiezers die wij in grote getalen dank zij onze concrete politiek hebben gekregen blijvend aan ons te binden. De partij wint stemmen als de bevolking vertrouwen heeft in haar beleid. Maar zij slaagt er alleen in die stemmen te behouden als het haar gelukt de kiezers blijvend aan haar te binden. Als het haar gelukt die kiezers een thuis te bieden. De kiezers moeten uit ons program kunnen zien waar we staan. Daarom moet ons program ook een markant program zijn een program dat onze positie t.o.v. andere groeperingen markeert.



Een program dat de lijnen die ons scheiden van andere zichtbaar maakt maar die lijnen niet overdreven aanzet, die scheidslijnen niet laat verworden tot onoverkomenlijke barrières voor de samenwerking met anderen. Zo'n program moeten we de kiezers tegemoet treden. Onafhankelijk niet aan anderen gebonden voor hetsluiten van stembusakkoorden bij de komende verkiezingen, die zo ze al mogelijk zou zijn het zicht van de kiezers op de politiek die onze partij voorstaat verdoezelt, voel ik niets en ik zeg er vanavond ook t.a.v de heer Andriessen ook dit bij. Nooit zullen wij onze koers laten bepalen door anderen. Wij zullen onze eigen weg gaan niet de doolopende weg van de socialisten en ook niet het doolhof van de confessionelen.

-Applaus-

De kiezers dames en heren zullen van ons verwachten, dat wij met onze stem die wij krijgen de stem van hen dat wij daarmee verantwoordelijk handelen. Zullen ook van ons verwachten dat wij bij de kabinetsformatie ons sterk maken voor de verwezenlijking van ons program. Voorts van ons verwachten dat wij bereid zullen zijn dat program niet als een dictaat op tafel te leggen. Maar op basis van gelijkwaardigheid en respect voor elkaar te trachten het met anderen eens te worden. Keerpunt 72 betekende een dieptepunt in de nederlandse politiek. Het ging uit van het eigen absolute gelijk. Het stond gesprekken met anderen niet toe. En het was een waslijst van onvervulbare wensen. Wij zullen in zo'n fout niet vervallen. Daarom roep ik de partij vanavond op tot gematigheid tot verdraagzaamheid en tot het betrachten van soberheid bij het naar voren brengen van wensen voor ons nieuwe programma. Want de komende tijd is geen tijd van leuke wensen, het wordt een tijd van puin ruimen een tijd van bloed zweet en tranen. Solidariteit is nodig. Juist nu zullen wij liberalen solidair moeten zijn met elkaar, solidair met die politiek anders denkenden die net als wij de maatschappij niet willen afbreken, maar haar verder willen hervormen. Solidair met de zwaksten, solidair met de werklozen. Juist hun toekomst eist een ander beleid. Een van liberalisme doortrokken beleid.

-Applaus-

En voor ik kom tot het slot van mijn verhaal zeg ik hier vanavond niet alleen tot U, maar ook tot bijvoorbeeld een andere fractievoorzitter die althans de voorpagina van een van de belangrijkste weekbladen haalt. Als wij ons sterk maken voor de verbetering van ons ondernemingsklimaat, dan doen wij dat vanuit onze overtuiging dat het weer gezond maken van ons bedrijfsleven de enig weg is om de mensen weer aan werk te helpen. Als wij pleiten voor verbetering van rendementen van de bedrijven dan doen wij dat omdat dat onze opvatting is om het bedrijfsleven het draagvlak is van de collectieve voorzieningen. Als wij ons verzetten tegen verdere lastenverzwaringen voor de burger, dan doen wij dat niet uit materialisme maar vanuit onze liberale overtuiging dat de mensen zoveel mogelijk zelf moeten kunnen beslissen over de besteding van hun eigen inkomen.-

-Applaus-

Als wij strijden tegen nivellering, en de laatste PVDAeisen U hebt ze vanochtend in de krant kunnen zijn zijn daarvan doortrokken. Vroeger kwamen socialisten op voor de toekomst van de verschoppelingen nu verschoppen ze onze toekomst.

-Applaus-

Als bij het strijden tegen nivellering als wij strijden tegen het in de klem zetten van zelfstandigen dan gaat het ons daarbij om de ontplooiing van de mens. Als wij ons verzetten tegen het vergroten van de greep van de overheid op het vrije ondernemingsrecht, als wij ons verzetten tegen het concentreren van macht van de overheid in het onderwijs, in het maatschappelijk werk en bij de media dan doen wij dat omdat wij niet wensen dat de mens wordt gestuurd maar dat hij in vrije keuze zelf zijn richting kan bepalen. Voor ons staat de vrije mens centraal. En de vrijheid die wij bepleiten is geen vrijheid, dat is een gebondenheid. Is niet het recht van de sterkste, betekent niet de weg van de jungle de vrijheid die ons beweegt is een vrijheid in verantwoordelijkheid is een vrijheid die haar grenzen vindt daar waar de vrijheid van anderen wordt aangetast. Onze vrijheid is een vrijheid in verdraagzaamheid. Is een vrijheid in sociale rechtvaardigheid met die beginselen dames en heren, daar rond ik mijn betoog mee af gaan wij de komende strijd in, gaan wij in het offensief, wij zullen strijden voor ons ideaal, een vrije maatschappij voor vrije mensen.

-Applaus-



Dames en heren na deze opening van het avondgedeelte van onze algemene vergadering mag ik een aantal gasten in het bijzonder begroeten. Tussen de grote veelheid van leden en belangstellenden zijn er altijd nog een aantal die daar bijzonder bij uitspringen. En dat zijn vanavond in de eerste plaats de heer en mevrouw Kempinair van de partij voor vrijheid en vooruitgang uit België.

Er is onder de vele dingen die in België bijzonder aantrekkelijk is een ding altijd bijzonder aantrekkelijk. Stel dat het voor het liberalisme in dit land onmogelijk zou zijn om ons verder te ontploien dan is er altijd in België een partij van vrijheid en vooruitgang.

In de tweede plaats heet ik bijzonder hartelijk welkom in ons midden ons lid staatsraad Korthals.

En een aantal van onze ereleden de heren Oudspoel van de berg, Delprat van der Pols en Toxopeus. Hartelijk welkom.

U mist er een de heer Geertsema maar die komt morgen.

Onder de andere leden heet ik nog 2 oud bewindslieden in het bijzonder welkom dat zijn de heren Keizer en Vonhoff.

Wanneer je na een periode van bewindsman lid van de 2e kamer wordt wordt je niet in het bijzonder welkom geheten, maar U bent het wel mijnheer Rietkerk en mijnheer de Koster.

Dames en heren als volgend agendapunt stel ik U voor het gebruikelijk telegram zenden aan Hare Majesteit de koninging met als volgende inhoud. De volkspartij van vrijheid en democratie op vrijdag 12 en zaterdag 13 maart 1976 te Rotterdam in jaarlijkse algemene vergaderingbijeen betuigt trouw en aanhankelijkheid aan Uwe majesteit en haar huis.

Dames en heren, na dit agendapunt pleegt deze vergadering een snel verlopend karakter te krijgen. Ik wil daarom een experiment gaan proberen. Omdat ik toevallig of misschien niet toevalling in deze stad woon, ben ik meer in deze zaal en ik weet dat hier een voortreffelijk systeem is, niet alleen om pauzes te houden maar ook om aan te kondigen dat ze weer zijn afgelopen. Er wordt dan in de gang zo'n oorverdovend lawaai gemaakt dat U Uw heil binnen deze zaal gaat zoeken.

Ik stel daarom voor dat wij precies nu een kwartier pauzeren en daat daarna de agenda van de jaarvergadering wordt behandeld. Dank U zeer.

Wij zijn tijdens de rede van de voorzitter van de tweede kamerfractie door het oog van de naald gekropen, want de brandweercommandant had opdracht gegeven om de zaal te ontruimen. Als U wilt zien hoe dat gaat kunt U doorgaan, maar wij geven de voorkeur aan het verder behandelen van de agenda. U hebt recht op antwoord van het hoofdbestuur op de vragen die ik vanmiddag over het beleid van het hoofdbestuur zijn gesteld. En als eerste spreker heeft de heer Ronteltap ons enige lof toegezwaard en dat is altijd buitengewoon plezierig om die te horen over de deelcongressen, de partijraad, de informatiedienst. Hij heeft ook een aantal vragen gesteld en van belang is voor hem te weten voor de afdeling Amsterdam hoe het contact nu loopt tussen de plaatselijk commissie die studies verrichten en landelijke commissies. Wij zijn er ons van bewust dat dat contact niet zo loopt als wel nuttig zou zijn. Wij zijn op dit ogenblik bezig met in de partijkommissies weer een groot aantal hoofdbestuursleden te benoemen. In het afgelopen hebben zich ongeveer 15 mutaties in het hoofdbestuur voorgedaan.

Dat kwam door de reorganisatie en wat daar mee samnehing. Het is onze bedoeling om zodra wij in de commissies ook weer zo veel mogelijk in elke commissie een hoofdbestuurslid hebben ook te vragen of het hoofdbestuurslid er zoveel mogelijk voor wil zorgen dat alle commissies zijn uit afdelingen zijn die contact zoeken met de landelijke commissie dat dat contact dan ook tot stand komt.

Verder is het en daar zou ik toch erg op willen aandringen ook een kwestie van het eigen initiatief van de plaatselijke commissies om het contact met de landelijke commissie op te nemen want zonder dat eigen initiatief komt er te weinig van terecht. De heer Ronteltap heeft ook gezegd ik wil wel eens iets meer weten over wat die commissies nu precies doen en of er ook niet tijdschemas gepubliceerd kunnen worden.



U hebt als bijlage bij het jaarverslag, een verslag ontvangen van de commissie-activiteiten maar ik kan U ook dit zeggen dat ik korte tijd geleden met het algemeen sekretariaat hebt besproken de mogelijkheid dat er in vrijheid en democratie toch iets meer wordt geubliceerd over datgene wat de commissies onder handen hebben en wat zij aan het doen zijn. Of dat nou ook zo ver zal gaan dat men precies tijdschemas gaat publiceren weet ik niet omdat juist wanneer het wat ingewikkelder studies zijn men vaak afhankelijk is van de inbreng van bepaalde mensen en dat duurt soms weleens wat langer dan de bedoeling is, maar dat er wat meer informatie wordt verstrekt over het doen van de commissies, het nalaten da³r worden geen informatie³s over verstrekt, maar over het doen van de commissies daar zijn wij het graag mee eens. U hebt ook gezegd hoe gaat het verder met het verkiezingsprogramma en daar zou ik graag iets uitvoeriger wat over willen mededelen. Het hoofdbestuur en het dagelijks bestuur moeten beiden nog een definitieve procedure vaststellen, maar het is wel zo, dat in een aantal gesprekken die in de afgelopen weken hebben plaatsgevonden, nu de volgende voorstellen voorliggen die in het hoofdbestuur behandeld zullen gaan worden. Dat is dat direkt in de eerste veertien dagen van september het ontwerpverkiezingsprogramma aan de partij zal worden gepresenteerd, dat is een stuk dat verschijnt onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur en waar het hoofdbestuur dus. De bedoeling is dat stuk dat door het hoofdbestuur in de zomermaanden zal worden behandeld en vastgesteld om dat begin september te lanceren. Daarna krijgen de afdelingen de gelegenheid om wat intern te bediscussieren, amendementen in te dienen, die amendementen gaan dan vervolgens naar ondercentrales, U krijgt daar de samenvoegingsprocedure zoals onlangs in vrijheid en democratie beschreven. Dan gaat het naar de kamercentrales. U krijgt dan weer de samenvoegingsprocedure. En tenslotte gaat het, vermoedelijk zal het dan of december of januari zijn, komt het in het hoofdbestuur en onze bedoeling is om op de komende jaarvergadering het verkiezingsprogramma te behandelen als belangrijkste punt van die agenda. Dat betekent dat in die jaarvergadering een groot stuk van de huishoudelijke onderwerpen niet aan de orde zal kunnen komen. Wij zullen daarvoor een vergadering houden vermoedelijk 10 dagen voor de verkiezingen, 14 mei. En in die vergadering zullen uiteraard politieke redevoeringen worden gehouden als laatste inleiding voor de verkiezingen en dan verder zal daar zakelijk huishoudelijk worden gesproken. De bedoeling is dus dat er ruimschoots de tijd voor het in de afdelingen bespreken van het ontwerpprogramma en dat het in maart definitief wordt vastgesteld. Op het ogenblik van de kandidaatstelling zal het ontwerpprogramma en het grootste deel van de amendementen bekend zijn. Men weet dus op dat ogenblik, dat is ook wat enige jaren geleden is besloten. In hoofdlijnen hoe het programma waarop de kamerleden gekandideerd worden eruit zal zien. De heer Sietsema uit Coevorden, heeft gevraagd hoever het staat met de studies waar de heer Langman twee jaar geleden om heeft gevraagd, is dat gebeurd en wat is er mee gebeurd. Het is zo dat de Telderstichting waarvan de heer ook als lid van het curatorium deel uitmaakt in een uitgebreide studie over milieugroei en schaarste een groot aantal van de problemen die de heer Langman in zijn rede heeft aangestipt, heeft behandeld. De Telderstichting is verder gegaan en er zijn op het ogenblik een groot aantal studies in voorbereiding ik zou ter bekorting van dit antwoord willen verwijzen naar het artikel daarover van de directeur van de Telderstichting de heer van Aartsen in vrijheid en democratie van vorige week. Het is dus zo dat met name in de Telderstichting maar ook door studies die in de sociaal economische commissies van de partij worden gemaakt, uitvoerig wordt bekeken hoe de ontwikkelingen op de langere termijn zullen zijn. Dan is er ook nog door de heer Sietsema gevraagd of wij doen aan goast-writers. Dat was een interessante vraag vanmiddag voordat de redevoeringen vanavond werden uitgesproken. Ik kan U mededelen dat het geen geesten waren die tot U spraken, maar de mensen zelf.

En de heer van der Meulen in Leiderdorp die heeft nadere informatie gevraagd over de federatie oprichting in Stuttgart op 26 en 27 maart. De heer Talsma zal daar nog verdere mededelingen over doen omdat hij als lid van het dagelijks bestuur verreweg het meest met de liberale internationale en met de oprichting van de federatie te maken heeft en heeft gehad. U weet dat hij de internationale commissie heeft voorgezeten, die de statuten heeft ontworpen die wij vorig jaar hebben aangenomen. In zijn rede van vanavond heeft de heer Wiegel meegedeeld dat op 26 en 27 maart de oprichtingsakte zal worden ondertekend.



Het is voorts juist dat het eerste echte congres waarbij de afgevaardigden van de partijen ook zullen verschijnen en over het programma zullen praten, dat dat in het komende najaar zullen plaatsvinden en dat deze week in het dagelijks bestuur enig overleg heeft plaatsgevonden over de mogelijkheid dat Nederland de uitnodiging om dat eerste echte congres hier in Nederland te houden, om die uitnodiging ook te aanvaarde en de organisatie op zich te nemen. En het viel mij daarom op dat de heer van der Meulen uit Leiderdorp bijna beter was ingelicht dan het dagelijks bestuur. Ik moet zelfs bekennen beter was ingelicht dan het hoofdbestuur. Want dat hoort nu, moest ik bekennen dat wij deze week in principe hebben gezegd, als dit op ons afkomt en het blijkt op ons af te komen dan zullen wij dat zeker gaarne doen.

De heer Kruizinga van de kamercentrale Groningen, heeft gevraagd om een bijeenkomst van penningmeesters van de kamercentrales. Het is zo dat wij hebben toegezegd vanmiddag dat wij in de loop van het komende jaar nog eens zullen kijken of wat nu de meest ideale verdeling van de contributie is over de kamercentrales en het is dan inderdaad voor de hand liggend dat daarover een gesprek met de penningmeester zal plaatsvinden. De penningmeester van de partij is bereid om dat gesprek te voeren en acht het dan gewenst dat daar een delegatie van het dagelijks bestuur van de partij aanwezig is omdat het niet alleen budgetaire zaken zijn maar ook organisatorische. Dus ook dat kan in het lijstje van toezeggingen. De heer van der Stoep uit Bergen op Zoom. Die vindt dat de toon van de antwoorden op de amendementen dat die misschien toch wel wat aardiger zou kunnen zijn. Dat is best mogelijk, misschien is dat dan een punt om dan die voorgestelde goast.writer voor te gaan opzoeken. Ik kan U alleen dit zeggen dat het degene die zich belasten met het religieren van die antwoorden proberen om in zo min mogelijk woorden zo duidelijk mogelijk te maken wat er aan de hand is. Want plaatsruimte is ook kostbaar. Je moet ook het stuk nog min of meer leesbaar maken, dus er wordt weleens, dat zal zeker het geval zijn, betrekkelijk kort geantwoord. Vroeger was het zo dat het hoofdbestuur zich beperkte tot het geven van het advies tegen of voor. Dan werd de afdeling dus helemaal de mist ingestuurd. Men wist dan wel het standpunt, maar niet de motivering. Wij geven nu iets meer motivering, maar ik hoop dat U er begrip voor heeft, dat degene die die motivering moeten geven zich moeten bekorten. Er is in deze vergadering nog alle mogelijkheid de gelegenheid om over en weer de standpunten toe te lichten. Wij moeten niet proberen de volledigheid na te streven die in schriftelijke stukken van de 2e kamer wordt nagestreefd. Want terecht heeft een van desprekers meegedeeld, wij zijn tenslotte allemaal amateurs en dat is de 2e kamerfractie niet. Maar we zullen ons best doen om dat daarmee rekening te houden. Men vindt het wij zijn er ons volledig van bewust dat aan het opstellen van amendementen heel vaak veel tijd en veel discussie wordt besteed. En die discussie is er dacht ik ook vanmiddag in deze algemene vergadering ruimschoots geweest. Mevrouw de Rijk uit Woudenberg, die heeft haar motie toegelicht en heeft gezegd, je ziet ze meer als amendement op de motie Baarn. Dat kan dus betekenen dat dat punt morgen aan de orde zou komen. Er is van onze kant geen enkel bezwaar tegen, maar ze heeft ook de hele duidelijke vergelijking gemaakt tussen de positie van het 1e elftal van Ajax met Johan Cruyff, die zo in de publiciteit kwam en dat op het moment dat Johan Cruyff naar Barcelona ging en ondanks het feit dat er 10 uitstekende medewerkers waren in het elftal de publiciteit in elkaar storte. Ja het maken van vergelijkingen is altijd vreselijk moeilijk. De heer Wiegel heeft alvast gedementeed dat hij zich door Barcelona of wie dan ook zal laten weggokopen. Maar de opmerking was duidelijk. Wanneer je alles op de ene kaart van Wiegel speelt is dat dan wel verstandig en moet je de publiciteit niet meer spreiden. Nu zou ik in de eerste plaats willen opmerken, dat Ajax niet de wedstrijden won en kampioen werd omdat Ajax kampioen was in de publiciteit. En in de tweede plaats zou ik willen opmerken dat ook bij ons het niet zo is, dat wij het alleen van de publiciteit moeten hebben. Wij moeten het ook hebben van de deskundigheid van alle fractieleden en die is in sterke mate aanwezig. De grote moeilijkheid is dat velen in onze partij dat weten wij ook heel goed dat die zeggen er zou toch wat meer aandacht ook moeten worden geschonken in de publiciteit aan andere kamerleden. Ik denk dat ik weinig kamerleden voor het hoofd stoot wanneer ik het ook zeg dat zij dat ook wel vinden. Daar komt een tweede punt bij en dat is ons verweten dat zij zeiden, kijk de pers, de journalisten maken zelf uit wat zij als nieuws willen presenteren.



Dat blijft in grote mate het geval. Het ontbreekt de kamerleden volstrekt niet aan de goede wil om aan welke vorm van op de partij gerichtte publiciteit mee te werken maar er gebeuren weleens ongelukken. En terwijl ik dit zeg, zie ik al voor me zitten het kamerlid Ploeg. En dan moet ik aldoor denken aan zijn bereidwilligheid om een conferentie die hij in Kopenhagen had te onderbreken voor het laten opnemen van een uitzending voor de NOS in kort geding tegenwoordig heet dat frontaal. Die uitzending dat bleek achteraf een proefuitzending te zijn en die proef die was mislukt, niet het optreden van de heer Ploeg maar de proef. En die is dus niet uitgezonden, toen mocht de heer Ploeg daarover het een en ander komen vertellen in een uitzending van de K.R.O. genaamd de van Speyckshow, die uitzending is ook de lucht ingegaan maar zoals een landmacht officier betaamd is de heer Ploeg niet mee de lucht ingegaan die was daar niet bij, maar bij de aankondiging achteraf ston dat tot de medewerkers behoorde ook het 2e kamerlid Ploeg. Het lag dus niet aan hem, maar ondanks de uitdrukkelijke toezegging dat hij mee zou doen, ondanks het feit dat men dat ook in de aankondiging had opgenomen gebeurde het niet. En vandaar dat wij van onze kant zeggen, U moet ook goed begrijpen het is niet een kwestie van de kamerleden die tekort schieten. Het is ook niet een kwestie van het hoofdbestuur met de presentatie tekort zou schieten, maar de pers moet geweldig selecteren in het nieuws. Er is zo een geweldig nieuwsaanbod, dat men moet een keuze maken. En de ene keer lukt dat wel en de andere keer niet. De heer Berkhouwer die ook nu hier voor me zie zitter is wat gelukkiger, maar die gaat ook helemaal naar de Koning van Spanje. Maar aan activiteiten ontbreekt het niet. Maar een belangrijk punt, dat heb ik vanavond ook gezegd in mijn rede omdat wij dat punt echt al wel heel duidelijk voor ons zien. Als onze partij, als onze fractie zegt er moet meer publiciteit over ons komen wij zullen dat zelf in hele duidelijke mate moeten maken. Wij moeten zorgen dat er nieuws is en dat de V.V.D. in dat nieuws is. U kunt er van overtuigd zijn, dat wij zullen proberen door te gaan op deze weg. Wij hebben, voordat deze vergadering vanmiddag om twee uur werd geopend een persconferentie gehouden met de aanwezige journalisten om iets te vertellen over de gang van zaken in deze vergadering en een aantal punten te noemen. Dat was ook een nieuwe poging van het hoofdbestuur om te zorgen dat meer in de publiciteit komt. Maar we zullen altijd als liberalen moeten erkennen dat wij dat niet kunnen sturen en dat wij ook niet kunnen verschuiven de mensen die zelf de verantwoordelijkheid dragen voor wat er in de kranten verschijnen die maken ook de keus. Mijnheer van Nooijen van de afdeling Eindhoven die vindt dat wij ons te weinig hebben gericht op de totale samenleving en dat het V.V.D. programma, de V.V.D. punten die naar voren worden gebracht, dat die nog te weinig punten zijn voor een volkspartij, te weinig aanspreken, dat er te weinig sociale beweging in doorklinkt en dat er een visie op de totale samenleving zou moeten komen. Ik dacht dat zowel de voorzitter van de tweede kamerfractie als ik vanavond hadden getracht om duidelijk te maken aan de partij en ook buiten de partij, dat er wel degelijk sprake is van een dergelijke totale visie en dat daarbij bepaald ook het begrip sociale beweging voor ons een belangrijke rol speelt. Ook daarvan kan ik zeggen, wij zullen op deze wijze doorgaan als de heer van Nooijen meent dat hij eigenlijk nog iets anders had willen zien, dan zullen wij dat graag bij de replieken horen. Mevrouw Blom uit Geldrop voor de afdeling Eindhoven, die heeft gezegd dat wij te weinig nog de weg wezen die het liberalisme zou moeten gaan. Ik geloof dat dat niet een verwijt is aan het hoofdbestuur, maar dat we ons er allemaal van bewust moeten zijn als afdelingsbesturen hier dat er op ons allemaal die taak rust om de nieuwe leden op te vangen. Ik heb vanavond gezegd het is een grote verantwoordelijkheid die wij op ons nemen, die nieuwe leden te krijgen de nieuwe kiezers te krijgen, dat kunt U niet allemaal klaar en verpakt vanuit den Haag verwachten dat wij dat allemaal even opvangen. De partij is een partij die in het hele land overal aanwezig is en daarom ook zouden wij zo graag willen en dat zeg ik dan niet zonder reden tegen de afdeling Eindhoven dat ook daar in zoveel mogelijk gemeenten eigen afdelingen tot stand komen die zelf hun leden organiseren, want wat wij in het zuiden in bepaalde van Brabant en Limburg nog te dun met organisatie vertegenwoordigd zijn, dat is ook voor het hoofdbestuur een vaststaand feit.

De Heer Heeremans uit Landsmeer die heeft gezegd dat hij zijn punt morgen zal bespreken. De Heer Beijer uit Haarlem vraagt om een discussie inde partij en over een discussienota. Over het waarom van de particuliere ondernemingswijze produktie.



De vraag heeft mij in zoverre eniger mate verbaasd omdat wij 3 weken geleden op 21 februari in Amersfoort daarover een uitvoerige partijraad hebben gehad die ~~geëindigd~~ geëindigd is in resoluties. Die resoluties zijn met algemene stemmen aanvaard. En natuurlijk is het niet zo dat wanneer een algemene vergadering of een partijraad een resolutie aanneemt dat daarna over dat onderwerp nooit meer gesproken kan worden. Natuurlijk kan altijd over alles opnieuw weer gesproken worden, maar de urgentie om over dit punt te gaan spreken op het ogenblik dat wij net daarover een uitvoerig congres hebben gehad en op het ogenblik dat wij ook bezig zijn met de voorbereiding van een verkiezingsprogramma waarbij natuurlijk ook het punt van de ondernemingsgewijze produktie wel eer ter sprake zal komen om het voorzichtig te zeggen, dan geloof ik niet dat het nodig is om daar nu een werkgroep voor in te stellen alsof er iets aan de hand is wat ons een kwestie is waarover nog grote onzekerheid zou bestaan. Ik herinner eraan dat de beslissing van de partijraad dat die met alle stemmen unaniem zijn genomen. De heer van Vessem heeft een groot aantal mededelingen gedaan, waarvan de eerste was dat er op 29 maart een afdeling komt in Schipluiden. Iedere nieuwe afdeling is rede to vreugde en hij heeft gezegd wil het hoofdbestuur organisatorische maatregelen treffen voor de in het wild levende partijleden. Ieder partijlid leeft in vrijheid, sommige zelfs in ons land blijkbaar nog in het wild, maar het is wel duidelijk wat hij bedoelt. Ook het hoofdbestuur wil bij voorkeur dat in elke gemeente waar V.V.D. leden in voldoende aantal aanwezig zijn een eigen afdeling komt. Daarvoor hebben wij nodig veel meer kader en aan het vormen van dat kader wordt buitengewoon hard gewerkt. Misschien dat een van de leden van het dagelijks bestuur die zich speciaal met de kadervorming bemoeit daarover nog iets wil zeggen. Maar ik kan de heer van Vessem zeggen wij doen daar ons best voor, wij staan achter die gedachte. De heer van Vessem heeft gevraagd of het sekretariaat aan de medewerkers met nadruk zou er met nadruk van zou willen weerhouden om gebruik te maken van papier van de tweede kamer van de Staten Generaal. Ik heb onmiddellijk toen ik dit hoorde aan al de betrokkenen gevraagd wie zodanig papier onder zich had en daarvan gebruik maakten. En het antwoord was alleen op een plaats wel dat papier is maar niet van de tweede kamer maar van de 1e kamer en dat komt omdat de heer van Riel de bevoegdheid heeft om op het algemeen sekretariaat weleens wat van zijn brieven te laten tikken. Maar hij behoort niet tot de werknemers van het sekretariaat en misbruik wordt er dus niet althans niet door het personeel van gemaakt.

U krijgt straks de gelegenheid voor een georganiseerde repliek. Dit is wat ik over de opmerkingen had te zeggen. Ik zou nu het woord willen geven aan de heer Talsma over de federatie en aan de heer de Korte over enkele propagandapunten. Mijnheer de voorzitter dames en heren de vraag die uit Liederdorp is gesteld is terecht, U hebt terecht op dat U weet dat er met die federatie in wording is gebeurd sinds de vorige vergadering in Breda. Als de vraag niet gesteld was, dat kan ik nu gerust stellen zou ik ook wel gelegenheid hebben willen nemen om U deze verdere kwestie uiteen te zetten. Een jaar geleden heeft Uw ledenvergadering behandeld een ontwerp statuten en reglementen voor federatie van liberale partijen in de landen van de E.E.G. en Uw vergadering heeft die met zelfs algemene stemmen goedgekeurd. Deze vergadering was een van de eerste die daar toekwam in haar tijdschema, daarop hebben verschillende andere partijen in andere landen hun beraad gehad en er is over de opmerkingen die uit die velen partijen zijn gekomen eigenlijk tot vorige week toe beraadslaagt. Dat is de reden dat U er al niet eerder iets meer definitiefs in Uw partijblad hebt kunnen vinden. De aanvankelijke opzet was inderdaad om te proberen in Stuttgart niet alleen de oprichting tot stand te brengen maar ook al een eerste werkcongres meteen eraan te verbinden, waar men dus aan de gang kon gaan met name met de voorbereiding van een verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen in 1978, die zullen hoogstwaarschijnlijk als in dat jaar plaatsvinden. Maar doordat een en ander in de tijd, zoals dat meestal gebeurd toch iets tegenviel is dat niet gelukt. Daar kwam bovendien bij dat er met name uit Frankrijk en uit Italië nog een drietal en uit Italië een partij van liberale signatuur bleek bereid te zijn ook mee te doen. En die kon uiteraard omdat ze in een latere fase zich in het korps voegden niet meer ook voor maart de definitieve beslissing nemen. Dat betekent niet dat de zaak niet doorgaat, integendeel in Stuttgart op 26 en 27 maart komen de verschillende partijen bijeen.



Vertegenwoordigd ieder door drie personen en daar zal dan dus worden gesproken over de definitieve tekst van de statuten en het reglement. U hebt in Uw vergadering van vorig jaar een amendement aangenomen en erin gebracht om iets meer politieke invloed per land van de liberalen naar voren te laten brengen. Een land met veel liberalen dus in verhouding wat meer stemmen zou hebben, meer recht van spreken zou krijgen dan een land met wat minder liberalen. Daar zijn verschillen varianten op gevonden, er is een voorlopige oplossing die in Stuttgart dus nog moet worden uitgewerkt, maar inderdaad aan Uw verlangen is tegemoetgekomen. De bedoeling is dat de eerste dag zal worden begonnen met een opening. Het is geen besloten zitting zoals gedacht werd. De pers is erbij en het is een openbare gelegenheid, de traditie is of zal worden dat het ontvangende land ook de gastheer levert en zo zal de minister van buitenlandse zaken in Duitsland Genscher, de voorzitter van het eerste congres zijn en nadat er een aantal begroetingstoespraken zijn gehouden die ik U nu maar niet zal opnoemen zal hij ook de grote rede houden waarin hij een liberale visie op een Europese politiek voor de toekomst zal gaan uiteenzetten. Aan de hand van verschillende zeer actuele punten. Daarna is de bedoeling om een soort algemene declaratie vast te stellen, een allereerste basisdocument van wat het liberalisme inhoud. U weet als U zich dat nog kunt herinneren dat de oorspronkelijke uitnagpunten voor wat liberaal volgens dit ontwerp waren het aanhangen van een declaratie uit Oxford, waar een tweetal bijeenkomsten is geweest, dit is daarvan de uitwerking. In de middag wordt dan gediscussieerd over de juiste statuten en daarna zal dus iedere partij dienen te verklaren of zij definitief meedoet of niet. Het staat nu alwel vast dat de meeste partijen die bij de oprichting zijn betrokken dat al zullen verklaren. Ik heb begrepen dat de Belgische liberale partijen dat zullen doen. De V.V.D. is daartoe gemachtigd door U, de Duitse F.D.P. evenzeer. In Denemarken is de partij die heet Venstreslandesorganisation die ook al een definitief besluit heeft genomen. Een tweede liberale partij de Radicalvenstre heeft het wel genomen maar onder voorbehoud van goedkeuring alsnog door hun congres. Hetzelfde is ook het geval met de Britse liberale partij. Wat dat betreft zal dus nog niet helemaal hun toetreding definitief zijn, maar de bedoeling is dat zij voor november dus niet op dat congres maar voor november zeggen ja wij bekrachtigen onze toetreding en daarmee zijn zij dan ook oprichtende leden geworden. In Italië is de liberale partij ook definitief akkoord. In Luxemburg de Parti Democratique en dan zijn er uit Frankrijk drie partijen nu in totaal die hun belangstelling hebben doen blijken maar die nog niet officieel hebben gezegd dat ze meedoen. Dat is de Republicain Independant zoals U misschien weet de partij waar de huidige Franse minister president lid van is en voorman en dan verder de Parti Radicale waar ookeen van de voormannen minister in het huidige kabinet van Frankrijk is en dan verder een derde radicale partij. En verder is nog in Italië ook een tweede partij naast de Parti por Liberale ook een Partito Repubblicano die ook nu mee komt luisteren, mee komt praten misschien met een al ja zegt, maar in elk geval dat dan in het najaar definitief kan doen. Wat verder nog in Stuttgart gebeurt en dat is het belangrijkste wat de inhoudelijke kant betreft, dat is dat daar onder een vijftal onderwerpen al werkgroepen, werkkommissies zullen worden benoemd en aan de gang worden gezet met de bedoeling om al in november een aantal resoluties, stelling programmapunten hoe U het noemen wilt aan het congres wat dan gehouden wordt te presenteren door dat congres te doen behandelen en aanneemt. Eventueel amenderen en dan hopelijk aannemen. Die onderwerpen zijn, ik noem U dat even omdat dat nog niet bekend was in willekeurige volgorde, de instellingen van de Europese unie en de mens en hun burgerrechten, dus al die dingen die er op het ogenblik groeiende zijn van parlement, Europese commissie, het Europese Hof van Justitie e.d. Er is een onderwerp voedselvoorziening en landbouw, een onderwerp economische en monetaire unie. Een onderwerp regionale politiek en een onderwerp buitenlandse politiek en defensie. Deze onderwerpen zijn zo in gemeenschappelijk overleg een vooroverleg van verschillende politieke leiders als de meest belangrijke, de meest in aanmerking komende misschien ook de meest geschikte voor besluitvorming op korte termijn genoemd en in Stuttgart zullen daarvoor commissies worden benoemd, waar ongetwijfeld ook vanuit Nederland personen aan zullen deelnemen. Dan is het zoals al gezegd de bedoeling dat in het najaar het congres wordt gehouden waar ook het eerst gewerkt wordt. Waar dus ieder land vertegenwoordigd is met het aantal gedelegeerden dus ook stemmen wat in de statuten zal worden vastgesteld.



Voor Nederland zal dat of 14 of 16 zijn, dat getal is nog niet precies bekend. En inderdaad is er een verzoek gedaan of dat in den Haag zal kunnen plaatsvinden. U begrijpt dat financieel het nog wel even moeilijkheden geeft en dat niet alleen onze penningmeester maar het hele bestuur daar toch wel even over moet nadenken. Anderzijds is het zo dat bij toerbeurt die congressen toch eenmaal in Nederland zouden komen en in dat licht is het natuurlijk bijzonder waardevol dat na de oprichting in Stuttgart het eerste echt werkcongres, het eerste congres waar wat van uitgaat in inhoudelijke zin in ons land kan plaats vinden en dat dachten wij dus als bestuur en dagelijks bestuur heeft alleen nog maar kunnen bekijken toch een waardevolle zaak. Daar kunt U dus allemaal bij zijn, het is ook dat een voordeel dat in ons land is, dat U niet de verre reis allemaal hoeft te maken wat natuurlijk ook een vervelend bezwaar is in tijd of in kosten. U kunt daar dus in ruime mate van gebruik maken. Dat is wat ik op dit moment over dit onderwerp kan zeggen. U krijgt nog nader bericht van het vervolg, uiteraard zo gauw als dat geweest is na Stuttgart een verslag in ons partijblad.

Mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter, gedeeltelijk of misschien al met uitzicht op het volgende onderwerp de motie van de afdeling Leusden en ook het in zekere zin wat de afdeling Woudenberg naar voren heeft gebracht in de motie die ze dan niet zonder meer konden tafelen een paar korte dingen over propaganda en public relations. Doen we het zo slecht? Ik geloof we kunnen het met zijn allen beter doen, daar ben ik van overtuigd, maar doen we het zo slecht, mijnheer de voorzitter, u hebt er op gewezen en ik wil er hier toch nog eens op deze plaats op wijzen, wij hebben van 1972 tot nu zijn wij gestegen van 38.000 leden tot 86.000 leden dat in de eerste plaats. In de tweede plaats wijzen enquettes en de voorzitter heeft er zeer verstandig aan gedaan daar zeer voorzichtig mee om te gaan maar ze zijn een goede thermometer. De voorzitter heeft er op gewezen dat die enquettes uitwijzen dat van de statenverkiezingen af voortdurend volgens die thermometer in aanhang in Nederland vooruit gegaan zijn. Voor 19% bij de statenverkiezingen tot 21.3-21.5-22.3 en zo gaat U maar door tot 25%. Nogmaals we moeten er voorzichtig mee zijn, maar doen we het zo slecht als dit blijkt uit die enquettes. Wij houden ook dames en heren zelf intern enquettes met het bureau Lagendijk om te weten hoe ziet die aanhang van ons waar U een vertegenwoordiger van bent zoals U hier zit, hoe ziet die er in werkelijkheid uit. En dames en heren een van die uitslagen is dat die aanhang van ons in de eerste plaats weergeeft dat meer dan de helft van die aanhang jonger is dan 35%. Wij zijn de jongste grote partij in Nederland. Doen we het zo slecht? In de tweede plaats dames en heren is gebleken uit die enquettes dat 43% van die aanhang die we hebben dat die bestaat uit handarbeiders of niet leidinggevende employés. Dames en heren uit dit soort aanhangsanalyse blijkt dat de V.V.D. een sterk groeiende sterk verbredende partij aan het worden is met de wortels in het hele volk. En daarom geloof ik we kunnen het steeds beter doen en we kunnen onze zoals het PR in goeds Nederlands heet reputatiebehartiging we kunnen onze reputatie nog beter behartigen met U allen en ik geloof dat we ook moeten zeggen dat degenen die het al zo goed gedaan hebben daarbij kom ik nog even terug op dat voortreffelijke teamverband wat door de afgevaardigde van Woudenberg naar voren gebracht is, het is namelijk niet een Ajaxteam wat we hebben maar het zijn er 2 want er zijn 22 kamerleden en het worden er vast 3 want we krijgen misschien wel 33 kamerleden en ik geloof dames en heren als de heer Wiegel zou getransporteerd worden naar Barcelona dan wordt hij de man van de 6 miljoen. 6 miljoen kiezers dames en heren. Nogmaals wij zijn uiteraard niet op deze plaats om alleen maar te zeggen hoe goed wij het doen, want we kunnen het beter doen en ik kan U zeggen dat de kamerleden die wij nu hebben dat die proberen te trainen met bijvoorbeeld professionele televisietraining. En ik zal U niet zeggen wie ons daarbij helpen, maar dat zijn bekende medewerkers van radiorubrieken die ons niet altijd welgezind zijn of televisierubrieken. Ik kan U zeggen dat wij gaan ervan uit dat als wij onze kamerleden goed trainen dan is het een goed liberaal principe dat zij dan verder zelfstandig op eigen kracht de zaken ook gedeeltelijk verder moeten kunnen uitdragen. Onze achterstand, de voorzitter heeft er op gewezen in de nieuwsvoorzieningen is aanwezig daar geloven we nog zeker, zeker t.a.v. een belangrijk medium als de televisie. Wij waren bijzonder blij met zoveel aandacht, we moeten ons goed realiseren dat in Nederland worden er 16 miljoen t.v.uren worden er dagelijks gekeken.



En als je maar even daartussen zit, tussen die 16 miljoen uren doordat je een paar minuutjes op die tv heb, dan moet je daar gebruik van maken. En dames en heren dat proberen wij ook te doen met die tien minuten die wij een keer in de drie maanden hebben en ik kan U zeggen dat bijvoorbeeld bij de laatste tv uitzending die wij hadden 616 mensen op een avond lid geworden zijn van de partij. En gedurende die hele week waren het er duizend. En ik kan U nog wat anders zeggen. Het feit dat wij daarin toch wel goed boeren blijkt dat andere partijen ons nadoen. De CHU bijvoorbeeld. En weet U de CHU heeft onlangs nog gezegd wij hebben een voortreffelijk resultaat met tv uitzending gekregen. Wij hebben gekregen op een avond 30 nieuwe leden. Dames en heren ik wil U alleen maar zeggen. Wij proberen met de middelen die wij hebben te doen wat wij kunnen, wij kunnen het beter en ik vraag Uw medewerking, met name vraag ik de medewerking van de afdelingen, want het is de afdeling en het zijn de leden die het uiteindelijk moeten doen. Geen partijideologen maar de leden zullen het moeten doen en ik geloof dat deze avond zoals we vanavond die hier gehad hebben, de beste publiciteit was die we maar konden krijgen. En ik moet U nog wel zeggen, dat degene die toen ik net uit de zaal was die me dat vroegen of we dat georganiseerd hadden daarboven die interruptie was niet georganiseerd dames en heren, maar het was een hele goede stunt. En dat pakje shag dan.

Hartelijk dank.

We gaan nu over tot de replieken. Ik ben alleen maar, behalve tot wat ik vergeten ben in ieder geval nog vergeten de heer Ronteltap te antwoorden op zijn vraag hoe het zit met het rapport van de commissie binnengemeentelijke decentralisatie. Het rapport is verschenen en gepubliceerd in provincie en gemeente, het maandblad van de vereniging van staten- en raadsleden van december 1975 en de fout die gemaakt is is dat wij dat niet duidelijk hebben aangekondigd in V en D. Wie van de sprekers van vanmiddag wil hier het woord. Ik zou U willen vragen stelt U zich op. opdat we dat zo snel mogelijk zonder vertraging kunnen afwickelen. Mag ik wel vragen of U zo kort mogelijk, alleen de heer van Vessem die kan ik nog geruststellen, de brief waarop hij doelde ligt nu in fotokopie voor mij, die was van een van de medewerkers van de 2e kamerfractie en die mag op het papier van zijn baas schrijven.

Voorzitter, de tweede vraag heeft U geloof ik over het hoofd gezien, voor zover die dan als nummer 2 op het papier staat en dat ging over in feite een toezegging. Bouwstenen die aanvaard zijn worden bediscussieerd en van de zijde van het partijsekretariaat heb ik vernomen dat dat in dit geval toch niet was omdat het thema al op 1 november zou zijn behandeld namelijk het onderwijs. En dat valt dat net tussen schip en wal. En schip terwijl de betreffende bouwsteen toch op 12 augustus is geproduceerd of in ieder geval dateert en bijvoorbeeld door kamercentrale Rotterdam als genoemd geapprecieerd, schriftelijk bevestigd op 8 september wat ik spoedig aan het sekretariaat heb laten weten. Dus hier kan niets van nalatigheid of tijdsverlies sprake zijn. En verder was er een vierde vraag, die staat niet op het papier welliswaar, maar er is de suggestie gegeven dat het hoofdbestuur spoedig bekend zou maken vroegtijdig wanneer zij het tijdstip ziet naderen waarop iets gedaan kan worden aan de betrekkelijke ranzigheid van het taal voornamelijk maar ook wel wat aan de opstelling van het beginselprogramma 1966 nadat er in 68 zo het een en ander gebeurd is en in 72 met publicatie van het rapport van de club van Rome ook. Er is wel aanleiding om op de lange duur daar wat aan te doen.

En dan die derde vraag. Ik bestrijd dat partijpolitieke gebeurtenissen terecht horen op parlementair papier. Als U klaar bent zal ik proberen antwoord te geven. Het is zo dat de deelcongressen die bespreken met de partij de bouwstenen die door de commissies zijn ingediend. Het is duidelijk dat het niet mogelijk is alle denkbare onderwerpen in deelcongressen te behandelen. Het blijft een keuze. We hebben geprobeerd de zo belangrijk mogelijke onderwerpen eruit te halen en in een deelcongres te bespreken. Maar het blijft een keus datgene wat niet wordt besproken tijdens een deelcongres kan worden behandeld bij de eindvaststelling van het verkiezingsprogramma. Dat geldt dus ook voor de bouwstenen van commissies die niet in deelcongressen worden behandeld en voor zover ik weet zijn er geen anderen bouwstenen dan die van de commissies. Dan is het zo U heeft gevraagd wanneer het hoofdbestuur denkt de procedure te beginnen tot herschrijving van het beginselprogramma.



Ik heb die vraag niet beantwoord omdat die schriftelijk is beantwoord in het laatste nummer van V en D. Wij hebben namelijk medegedeeld dat wij ons daar op zeer korte termijn over zullen uitlaten, nadat wij eerst hebben kunnen zien of je kunt volstaat met een gedeeltelijke aktualisering of dat je bij het nagaan daarvan tot de conclusie komt dat je eigenlijk verplicht bent om het helemaal te schrijven. Het probleem is bij gedeeltelijke aktualisering geef je te kennen dat je die artikelen waarin je niets veranderd dat je daar nog voor 100% achter staat en het lijkt ons niet onwaarschijnlijk dat als je naar het beginselprogramma kijkt dat je zegt het moet eigenlijk helemaal worden herschreven. U noemt het ranzig, dat vind ik een niet zo prettige term, maar het geeft dus wel aan dat U ook blijkbaar vindt dat het helemaal herschreven moet worden, maar ons antwoord krijgt U op het ogenblik dat wij ons daar een oordeel over hebben kunnen vormen. Dank U zeer.

Dan ga ik nu over tot agendapunt 20 dat is het voorstel motie van de afdeling Leusden.

Mijnheer de voorzitter, ik wou toch ook nog even repliek plegen. U bent verwonderd geweest over mijn vraag over de ondernemingsgewijze produktie en ik was weer verwonderd over Uw antwoord. Ik heb namelijk niet gevraagd om een instelling van een werkgroep ik heb geconstateerd dat de Telderstichting een werkgroep instelt. En ik wilde U vragen alleen om de afdelingen in dat werk van die ~~afdelingen~~ Telderstichting in dit rapport te betrekken. Zoals ik eigenlijk over het algemeen de afdelingen wat meer zou willen betrekken in wat de Telderstichting doet. Dat was mijn vraag.

Het hangt erg van de inhoud van het rapport af of het een rapport is dat aanleiding geeft tot discussie binnen de partij. Ik moet U zeggen het landbouwrapport is dus uitvoerig bediscussieerd. Dar hebben we een congres over gehouden in Marum. Het moet ook passen in het kader van het vaststellen van het verkiezingsprogramma, dus een concrete toezegging dat dit rapport wel of niet bediscussieerd zal worden kunnen wij op dit ogenblik eenvoudigweg niet doen. Dat hangt ervan af hoe het rapport eruit ziet, wat we verder op het programma hebben, maar ik dacht toch vanmiddag duidelijk gemaakt te hebben, dat het de lijn is van dit bestuur om de partij op het gebied van mogelijkheden van onderlinge gedachtenwisseling en discussie niets tekort te laten komen.

Ja voorzitter ik zou nog graag, van Nooijen uit Eindhoven.

Ik wou nog graag even repliek geven op Uw antwoord wat ik vanmiddag gegeven heb over de kwestie van de vermaatschappelijking van de V.V.D. Ik heb duidelijk gesteld dat dit geen kwestie is van een aanval op het beleid van het hoofdbestuur, dat is ook niet hard te maken, ik heb aangehaald de woorden van de heer Geertsema dat wij als partij meer sociaal bewogen moeten worden. Dat dat inderdaad nodig is moge blijken uit de cijfers die de heer de Korte net gegeven heeft. Hij heeft verteld dat 38 of 42% van onze kiezers komen uit de groep van handarbeiders en het lagere kader. Welnu als ik nou hier de hele zaal rondkijk, ze mogen dan wel op ons stemmen maar ze zijn vanavond nog hier niet aanwezig, dat bedoel ik met de vermaatschappelijking van de V.V.D.

En dat is wat ik wil zeggen. Daar komen wij nu niet 1,2,3 uit. Dat is gewoon een kwestie met ons programma daar zijn we het allemaal over eens. Wij moeten met dit programma ons meer naar buiten uit verkopen en dan geloof ik beslist dat die mensen ook lid gaan worden. Dank U wel.

Ik ben er nog helemaal niet zo zeker van dat ik precies zou weten wie er wel en niet in de zaal zitten, want ik zie alleen de voorste rijen, maar het is mogelijk dat U daar beter inzicht in hebt. Ik wil er dit van zeggen, wij zijn er volstrekt van overtuigd dat wilt U bereiken wat U noemt dat dat inderdaad op het gebied van de afdelingen en de centrales moet gebeuren. Je kunt het beste beleid voeren in de fractie en in het hoofdbestuur en daar kun je hele grote groepen kiezers mee aantrekken maar wil je de mensen in het werk bij de partij betrekken, dan moet dat gedecentraliseerd gebeuren. En vandaar dat ik nogmaals een beroep doe en ik doe dat heel duidelijk op de afdeling Eindhoven, wat meer afdelingen op te richten in het gebied waarin deze afdeling zich bevind.

Rita Blom, ook afdeling Eindhoven. Mijnheer de voorzitter ik had het gevoel dat mijn woorden niet helemaal waren begrepen. Zoals ik bedoeld had. Wel dat van de wegwijzers, de kreten dat is uiteraard een taak van de afdeling.



Van de mensen aan de ondergrond. Maar ik wil het nou een beetje grof zeggen. Ik heb willen zeggen er is behoefte aan ethisch gevijs. Het is zo dat wat het hoofdbestuur en wat de politieke hoofdfiguren doen, ik kan dat vergelijken met het midden van een spinnweb, het zijn de zijdraden die de constructie geven, maar waar men het ethisch gevijs wil zien dat is in de buitencirkel, in de buitenranden het gesprek en gepraat tussen de gewone leden en nou is het zo dat als het hoofdbestuur daar niets aan doet, dan gaat dat altijd van een mens tot een ander of misschien in een kringetje van 3 of 4. Maar wanneer deze 3 of 4 daar toe komen om hun woorden en gedachten op papier te zetten dan zou het een taak van het hoofdbestuur zijn om ergens of een rubriek te openen of op andere wijze toch de uitingen van die kleine commissies van gewone leden om die wat meer tot het orgaan van de partij door te dringen om daarmee in discussie op te werken, want dat moet uiteindelijk het fundament zijn waarop gedachten over de toekomst, verder dan dit jaar maar over tien jaar.

Maar mevrouw begint U nu eens dit in Uw eigen afdelingsbestuur te bespreken. Want wat U noemt dat is een kwestie zuiver van wat er in de afdeling eorganiseerd moet worden. U kunt niet verlangen dat het hoofdbestuur gaat organiseren van wat er in de afdelingen Donia Werstal, want wij hebben er ook een gebeuren moet. Dat moet die afdeling en dat mag in een liberale partij de afdeling zelf doen en het ligt niet op onze weg om dat te organiseren. Het ligt wel op onze weg, daar hebben we het vanmiddag al uitvoerig over gehad om het materiaal te verstrekken waarover die discussies kunnen plaatsvinden. En dan vinden wij het van essentieel belang dat er alle mogelijke onderwerpen die de liberale politiek betreffen aan de orde komen. Wij zorgen daar voor allerlei mogelijkheden maar ik zou wel een willen trachten te inventariseren hoeveel afdelingen nu eigenlijk wel de verplichte vergadering hebben gehouden ter voorbereiding van deze vergadering. Dat is niet een verwijt dat ik tot de hier aanwezige richt. Want in die afdelingen daar zijn afgevaardigden benoemt die hier zitten. Maar wij kunnen dat vanuit den Haag niet doen, maar U kunt wel vanuit Uw kamercentrale en vooral ook vanuit Uw ondercentrale activeren dat iedere afdeling haar plicht doet, dat is van groot belang. Wij hebben daarvoor het netwerk opgezet, wij hebben daarvoor vorig jaar die ondercentrales in het leven geroepen, juist om ervoor te zorgen dat de plaatselijke organisaties beter zijn uitgerust om de taak te vervullen die zij vervullen moeten.

Wij hebben elkaar nog niet helemaal gevonden, mijnheer de voorzitter, maar dat komt nog wel eens.

Dat zal niet lukken, vrees ik, want ik begrijp ook niet wat U nu precies bedoelt wanneer U zegt dat er over andere dingen gepraat moet worden, dan waarover gepraat wordt.

Mijnheer de voorzitter, ik kom toch nog even terug op Uw antwoord net betreffende die Telderstichting, ik begrijp het niet. Het ontgaat mij volledig. Die Telderstichting die maakt een commissie, die commissie die gaat aan het denken die gaat aan het werk, daar komt een plan uit zoals we al vele boekjes van die Telderstichting hebben ontvangen. Maar ik begrijp dan niet de relatie met de V.V.D. Wanneer wordt door U of door wie ook in de partij bepaald wat die Telderstichting uiteindelijk in die partij als inbreng kan geven. Dat wil dus zeggen dat wat de Telderstichting publiceert uiteindelijk door de partij als zodanig zal moeten worde besproken. Ik heb net begrepen dat U een commissie, of in eerste instantie een commissie hebben gevraagd en in tweede instantie hebben gevraagd of wij als partij mee mogen denken met die Telderstichting. Dat heeft U afgewezen. U heeft gezegd dat zullen we wel eens bekijken als die Telderstichting dan zover is of het belangrijk genoeg is. Ik dacht dat de vraag die de afdeling Haarlem in deze had gesteld inderdaad belangrijk genoeg was om daar een concreet antwoord op te krijgen en ik zou graag van U vernemen wanneer U als hoofdbestuur dus inderdaad zegt, de Telderstichting heeft iets gepubliceerd, maar dat is dan niet voor de partij, zegt U dan ook duidelijk naar buiten uit, daar staan wij niet achter. Dat heb ik nog nooit vernomen. Dat zou ik nu eens van U willen vernemen.

Nou, de Telderstichting onderneemt een aantal studies. Partijkommissies ondernemen een aantal studies. De commissies van de partij als die een studie hebben verricht vragen bij ~~herhaling~~ herhaling of daarover een congres kan worden gehouden.



Er zijn er ook die zeggen dit is een discussienota, daar hoeft niet een congres over te worden gehouden. Dan gaat het hoofdbestuur daarover een besluit nemen. Die zegt in dit concrete geval wordt er wel een congres gehouden en in dat andere geval niet. Daarover beslist het hoofdbestuur dat voor deze organisatorische zaak verantwoordelijk is. En als het hoofdbestuur dat in een concreet geval niet goed doet, dan kan het hier op deze vergadering ter verantwoording worden geroepen. Met betrekking tot de Telderstichting is het zo, dat als de Telderstichting zou zeggen of de desbetreffende groep zou het hoofdbestuur hierover een discussie in de partij willen organiseren, dan zullen wij dat natuurlijk in welwillende overweging nemen. En het kan ook zijn zoals het bij het landbouwrapport geweest is dat die Telderstichting niets gevraagd heeft en ook de commissie het niet gevraagd heeft maar dat wij aan de ontvangst die dat rapport in de partij kreeg, dat wij daaraan aanvoelen als hoofdbestuur dat het verstandig is om daarover een congres te houden. Dat was in dat geval ook door het noorden aangeboden om dat te doen. In dat concrete geval heeft het hoofdbestuur beslist hierover worden een congres gehouden. En als dat we of niet een goede beslissing is dan komt het vandaag aan de orde. En wanneer er nu een commissie van de Telderstichting over het ondernemingsrecht een studie gaat maken, dan zullen wij zodra die studie aan de gang is en die studie volgende kunnen nagaan aan de hand van concrete feiten of wij als hoofdbestuur van mening zijn of er wel een congres over gehouden moet worden of niet en als er verzoeken komen uit de partij om aan de hand van die gegevens dat congres te organiseren dan zullen wij daar op dat ogenblik als hoofdbestuur een beslissing over nemen. Maar ik moet U eerlijk zeggen, vanavond heb ik niet de bevoegdheid om U namens het hoofdbestuur mee te delen wat wij terzijntijd zullen gaan beslissen. Want de beslissing van het hoofdbestuur is er niet. Maar ik heb gezegd wij zullen dat bekijken en concreter kan ik niet zijn. Ik weet wel dat ik op een aantal punten als voorzitter weleens iets meer moet zeggen en toegeven of doen of toezeggen dan wij allemaal met elkaar in het hoofdbestuur hebben besproken maar op dit punt voel ik mij eenvoudigweg niet vrij om als voorzitter een verdergaande toezegging te doen zonder met het hoofdbestuur te hebben gesproken. Dank U wel. Ik had eigenlijk gehoopt dat U zou zeggen dat U het welwillend ter overweging zou willen nemen. Dat zou heel goedkoop zijn geweest, want die welwillendheid zou dan de mijne zijn, maar ik spreek hier namens het hoofdbestuur. Nog iemand over dit punt. Mag ik even voorzitter, ik wilde even kort reageren op het antwoord wat U mij hebt gegeven. Ik ben van der Stoel uit Bergen op Zoom. Ik heb vanmiddag gesproken namens de kamercentrale Tilburg en ik heb gezegd dat dat unaniem was. Ik heb daarin gezegd namens de kamercentrale Tilburg die mij dat heeft gevraagd, ik ben er zelf niet mee aangekomen daar, dat de antwoorden die het hoofdbestuur geeft op de amendementen in V en D wat paternalistisch over kwam. Ik heb andere woorden gebruikt, maar daar kwam het op neer. En ik heb daar mee willen zeggen, dat wij van het HB wat meer respect zouden willen zien, althans uitgedrukt zouden willen zien op het harde werken van de mensen in de achterban. Het zijn V.V.D.ers. En blijkens Uw antwoorden bent U toch niet zo doordrongen van de bedoeling die erachter zat. Ik moet eerlijk zeggen dat ik een beetje de indruk hebt, dat U het toch een beetje belachelijk hebt gemaakt, maar ik vind het hier nu niet de tijd en de plaats om daar een half uur over te gaan debatteren alleen wilde ik toch wel zeggen U hebt op een gegeven moment argumenten gebruikt de plaatsruimte en het moet kort zijn. Dan wil ik als motto boven mijn antwoord graag tot U zeggen kort hoeft nog niet onvriendelijk te zijn. En ik heb U vanmiddag ook gezegd om duidelijk te maken wat de kamercentrale Tilburg bedoelde. De wijze waarop U vanmiddag de mensen bij de amendementen, de behandeling benadrukt hebt, is wel de wijze zoals wij die bedoelen, maar ik heb uit Uw antwoord niet begrepen dat U dat verschil bij U is overgekomen. Dank U wel. Nee ik ben altijd ook gevoelig voor de complimenten, maar ik wil nog een keer proberen duidelijk te maken wat ik net heb gezegd. Ik heb gezegd wij hebben alle waardering en en respect voor het werk dat gedaan is bij het opstellen van die amendementen. Het is heel zeker dat ik dat vanavond duidelijk heb gezegd, dat wij dat hebben en ik heb ook gezegd, dat wij bij het formuleren van de antwoorden die wij zo kort mogelijk proberen te houden ook ons best zullen doen om het zo te zullen laten doorklinken als men dat wil.



Ik heb ook gezegd, dat vroeger werd volstaan met te zeggen ja of nee en dat er tegenwoordig in ieder geval met elkaar praten, maar wij zijn graag bereid om bij een volgende keer na te gaan of er in dit opzicht nog meer moet worden herzien. Een dergelijke waarschuwing als vanmiddag door U gegeven is echt bij dit hoofdbestuur niet aan dovemansoren gesproken. Ik hoop dat U zich daarvan overtuigd wil houden.

Nu durf ik het niet te zeggen maar ik wou overgaan tot de behandeling van punt 20 van de agenda de motie Leusden.

Wil Leusden de motie toelichten.

Bergsma, afdeling Leusden. Mijnheer de voorzitter, dames en heren ik zou even willen beginnen met te zeggen dat na het gloedvolle betoog van onze algemen voorzitter van de fractievoorzitter van de 2e kamer het erg moeilijk is om naar wat profanere zaken af te dalen. Ik heb ook het gevoel dat als alle leden van de V.V.D. of zo mogelijk zelfs de stemmers op de V.V.D. volledig kennis konden nemen van de sfeer van zo'n avond dat deze motie van de afdeling Leusden niet op tafel was gekomen. Ik moet anderzijds zeggen mijnheer de voorzitter, dat ik een beetje teleurgesteld bent dat een dergelijke motie waar nog al wat amendementen op zijn ingediend op dit moment van de avond nog aan de orde komt. En ik had hier een motie van orde willen voorstellen om dit punt morgen opnieuw aan de orde te stellen.

Ik zou mij daar natuurlijk niet tegen verzetten, maar ik wil U wel waarschuwen dat U dan morgen waarschijnlijk weer in het gedrang dreigt te komen, met bespreking beleid kamerfrakties. Wij hebben duidelijk op de agenda gezet punt 20 nu. Iedere spreker heeft voor alles de tijd gekregen. Maar we komen nu bij elkaar, ik zou toch echt nog willen doorgaan. Ik zeg niet dat we dit punt bepaald moeten afhandelen vanavond, maar we moeten toch de discussie nog zijn gang laten gaan naar mijn idee. Mijnheer de voorzitter als U inderdaad toestaat dat dit punt vanavond niet wordt afgehandeld maar morgenochtend eventueel wordt afgemaakt, dan wil ik gaarne doorgaan. Als het nodig is wordt het morgen afgemaakt. Ik vermoed wel dat die kans erin zit, maar ik wou even de loop van de discussie afwachten.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren dan zou ik even mijn inleiding af willen maken. Mijn motie is duidelijk geen kritiek op hetgeen de fractie doet, ook niet op hetgeen het bestuur doet. Het is veel meer om wat wij in de afdelingen zo duidelijk hier en daar missen. Juist in die explosieve groeisituatie. Onze motie is ingegeven door de vaststelling dat onze doelgroepen dat zijn enerzijds de leden en anderzijds de V.V.D.stemmers, niet leden onvoldoende geïnformeerd worden over actuele V.V.D. punten en activiteiten. Naar de leden toe zou dit wellicht kunnen worden verbeterd via ons orgaan V en D. Naar de leden en niet leden door professionele te begeleiden enerzijds, waardoor het nieuws wellicht doordringt in de bestaande media en door zelf de oprichting van een liberale omroep te stimuleren. Dat deze communicatiekwes- tie leeft blijkt uit de moties van o.a. de afdeling Groningen, de kamercentrale Leiden, de afdeling Hengelo, de afdeling Rijswijk, onze afdeling, de afdeling Hilversum en afdeling Baarn. Allen over een facet van dit communicatieprobleem dat wil zeggen 7 van de 11 niet huishoudelijke voorstellen. Punt C zou ik conform het bestuursvoorstel willen laten liggen tot agendapunt 23. T.a.v. punt a zegt het hoofdbestuur dat geen geld beschikbaar is. De stelling ten principale vecht zij niet wezenlijk aan. Ik heb het gevoel en dat blijkt ook uit de antwoorden op de moties van o.a. Hilversum en Baarn dat het hoofdbestuur in de mening verkeert dat zij deze zaken dan ook zelf moeten uitvoeren- Dames en Heren ik heb de indruk dat dit volledig onjuist is. Het hoofdbestuur bepaalt en zo hoort het ook het beleid, De vakmensen de professionals moeten het uitvoeren. En met alle waardering ter zijde, echte professionals op dit terrein dacht ik missen wij in onze organisatie. Blijft over het argument geen geld. De afdeling is van mening dat een post van circa 80 tot 100.000 gulden te verkrijgen tot een opslag voor het doel van deze speciale activiteiten op de contributie wellicht een volgend jaar haalbaar zou zijn. Ook gezien de kennelijke behoefte hieraan. T.a.v. punt B zijn wij het niet eens met het antwoord van het hoofdbestuur. Technisch is het zeer wel mogelijk getuige de congresbijlage. Wij hebben niet gevraagd om een uitbreiding maar een andere indeling. Wij zijn overigens blij dat het bestuur te dien aanzien het amendement van de afdeling Leiderdorp overneemt. Dit is reeds een eerste stap naar de ons voorgestelde duidelijke informatie over actuele standpunten. Ik moet U eerlijk bekennen dat de nieuwe leden die bij ons in de afdeling binnen komen over het algemeen zeer weinig op de hoogte zijn van wat het liberlismewerkelijk voorstelt. Dat zou een zeer goede zaak zijn als er regelmatig via een 1 -2 paginas in V en D een beknopte samenvatting van ons standpunt over bepaalde zaken kon worden gevonden Dank U wel mijnheer de voorzitter.



Van Wijk, afdeling Amstelveen.

Mijnheer de voorzitter, de afdeling Amstelveen steunt het voorstel van de afdeling Leusden van harte. Er is in het laatste jaar bepaald verbetering gekomen in onze propaganda en onze kommunikatie. En wij zijn van mening dat er nog meer gedaan kan worden om deze nog effectiever te maken. Gezien de politieke situatie die in ons land verkeert is het hard nodig. Daarom moet er een optimaal gebruik gemaakt worden van de inbreng van onze leden. Niet alleen als het gaat om de uitvoering van propaganda maar ook als het gaat om beleidsvoorbereiding. Er zijn heel wat leden die werkzaam zijn in marketingfuncties in de publiciteit in de public relation. Zij maar niet alleen zij kunnen een bijzonder waardevolle bijdrage leveren aan de voorbereiding en uitvoering van het propagandabeleid. Laten we in ieder geval toch zoveel mogelijk gebruik maken. Ons standpunt moet niet uitgelegd worden als kritiek op onze landelijke propagandakommissie. Want U doet het bepaald niet slecht. Integendeel, wij hebben bijzonder veel waardering voor het werk van deze kommissie. Maar laten we onze landelijke propagandakommissie steunen daar waar het kan. Om het nog beter te kunnen doen. Want we kunnen van de leden van de propaganda-kommissie niet verwachten dat ze regelmatig persoonlijk contact hebben met alle afdelingen en ondercentrales. Daarom moeten er naar onze mening meer mogelijkheden gecreeerd worden dat de inbreng uit de partij ook inderdaad op een effectieve manier ingebracht kan worden. Ik dank U wel.
Wie nog meer.

Mijnheer de voorzitter, Ronteltap van de kamercentrale Amsterdam. Mijnheer de voorzitter dat er zoveel propagandapunten opgenomen zijn in de agenda van deze vergadering dat heeft U gelukkig aan U zelf te danken. Een aantal jaren terug bent U begonnen en Uw voorganger heeft dat met veel verve gedaan om een paar extra blauwe draden in het beleid in te weven door met voortdurende en herhaling erop te wijzen dat we actief moeten zijn om ons standpunt naar buiten over te brengen. En dat heeft succes. U ziet dat aan allerlei agendapunten die aangebracht zijn om de propaganda nog weer veel meer te verbeteren dat het nu gelopen is en wat de heer de Korte met concrete cijfers ons kan aangeven. Maar ja het lastige van agendapunten is dat het dan ingediend moet worden in de vorm van moties die natuurlijk ergens tot iets concreets moeten leiden en dat concrete leiden tot iets wordt dan vertaald in regeltjes aannemen. Regel dat er eens in de zoveel tijd vergaderd moet worden. Regel dat er dit of regel dat er dat moet gebeuren. Maar ik geloof dat er daar eigenlijk helemaal het accent hoeft te liggen. Duidelijk komt de voorkeur van de partijafdeling naar voren om onze propaganda nog duidelijker te doen overkomen. Nou allemaal hebben we vertrouwen erin dat het bestuur daar veel aan doet en dat het bestuur bereid is om daar nog weer veel meer aan te doen. Dus het lijkt mij dat de korte antwoorden die het advies van het hoofdbestuur inhielden op de betreffende agendapunten zijn vervolgd kunnen krijgen in een wat uitgebreider van de voorzitter waarin hij hopelijk dan ook een concreet voorstel kan doen om die publicatie die vele mensen graag willen hebben om wat professionalisering in de marketing van onze partijonderwerpen te krijgen om dat dan duidelijk te maken aan de partij dat die communicatie ook inderdaad gegeven zal worden. Dan zou dus ook een concreet idee kunnen zijn om alle kamercentralevertegenwoordigers in de landelijke propagandakommissie nu eens te versieren met de opdracht om binnen een bepaalde tijd van hun kamercentrale uit al die ideeën verzameld te hebben en die dus wederom binnen een bepaalde tijd tot besluiten te laten komen tot adviezen voor U als hoofdbestuur te laten komen in de landelijke propagandakommissie.

Maar dan zijn wij af van alle moeilijkheden om precies alles in regels te gaan vastleggen hoe het nou beter moet gaan worden. Dank U wel.

Mijnheer de voorzitter, Schuier afdeling Zoetermeer.

Ook de afdeling Zoetermeer kon in grote lijnen meegaan met de tendens van de motie van de afdeling Leusden en de afdeling Zoetermeer had dan ook het gevoel dat te weinig facetten van onze politiek en van wat onze kamerleden naar voren trachten te brengen niet altijd even goed overkomen. Wij zouden graag zien dat er vanuit de partij om de een of andere manier toch meer middelen als dat nodig is beschikbaar worden gesteld om deze propaganda in de toekomst beter te laten geschieden. Ik begrijp best dat U momenteel vanavond niet kunt zeggen dat doen we meteen. U zegt dat geld niet, maar ik kan met wel voorstelle dat U op wat langere termijn zegt we moeten die kant op en in die richting gaan denken, Dank U zeer



Dames en heren, ik stel voor nu de beraadslagingen te schorsen.

Mijnheer de voorzitter, Meijer uit Naarden. Ik wou mij met ons derde voorstel van Naarden volledig aansluiten bij de vorige sprekers.

Dank U.

Ik wilde voorstellen dat de vergadering nu wordt geschorst. Morgen om precies 10 uur wordt heropend met de voortzetting van dit agendapunt, waarbij dan het woord is aan het hoofdbestuur, daarna re- dupliek, stemming. Ik zou er wel op willen aandringen dat U zich vannacht beraad op het zo mondig mogelijk formuleren, waarbij het hoofdbestuur het U niet zal kwalijk nemen als het dan op een enkel punt wat onvriendelijker misschien zou overkomen.

Morgen zal ook de rondvraag aan de orde komen, die ik inderdaad dreigde te vergeten vergaderingstechnische is het misschien inderdaad het beste om die aan het eind te houden. Dames en heren ik schors de vergadering en wens U een prettige avond.

V.V.D. congres 13 maart 1976 - KLEINE ZAAL.

Dames en heren, ik heropen de vergadering.

Aan de orde is de verdere behandeling van het voorstel Leusden. Het voorstel Leusden is gisteren toegelicht. Het hoofdbestuur zou het volgende willen mededelen. Voorstel Leusden valt in 3 onderdelen uiteen. In onderdeel A wordt gevraagd aanstelling van een of meer deskundige adviseurs die de stellingname van de V.V.D. in het algemeen en t.a.v. actuele zaken in het bijzonder een grote bekendheid kan geven. De tweede kamerfractie heeft in de persoon van de heer Rijsburger U allen wel bekend een professionele voorlichter. Een belangrijk deel van het werk van de heer Rijsburger bestaat hierin dat hij wetenschap die hij door het bijwonen van de fractievergaderingen opdoet dat hij daarmee gewapend alle mogelijk contacten heeft met journalisten en natuurlijk met name de parlementaire en politieke redacteuren die in den Haag zitten. Op het algemeen sekretariaat is het zo dat ook de heer ten Brugge-Cate en mevrouw van Aartsen vrij regelmatig contacten hebben met journalisten. Het verzorgen van public relations is niet iets wat men volgens een strak schema kan doen, waarbij men kan zeggen nu gaan we dit en dat presenteren en dan komt het zo en zo in de pers, want we hebben dat ook in de toelichting gezegd, de journalisten maken zelf uit, beslissen zelf welke hen aangeboden feiten als nieuws worden gepresenteerd. Het zal U duidelijk zijn dat ook voor het hoofdbestuur en het dagelijks bestuur en met name ook voor de leden van de 2e kamerfractie het een voortdurende zorg voor hen is om te zorgen dat de V.V.D. zo goed mogelijk overkomt. U bent gisterenavond zelf getuigen geweest van wat er hier in de vergadering is gebeurd. Er is gezegd als U vanochtend hebt geluisterd naar de weergave die daarvan werd gegeven in achter het nieuws van de VARA door de heer Bon, dan zult U hebben gehoord dat de V.V.D. gisteren weer had vergaderd en dat de heer Wiegel heeft meegedeeld dat bijdragen aan de bezuinigingen uitsluitend moesten komen van de werkelozen, van degene die ziek waren en van de W.A.O.trekkers. Nu kunnen we proberen om nog iemand aan te stellen om de heer Bon om te turnen, maar ik vraag me af is dat niet boter aan de galg gesmeerd. Ik wil U dit zeggen, het hoofdbestuur is met U van mening dat wij nog meer dan in het verleden moeten proberen te zorgen dat het beeld van de V.V.D. in de publiciteit zo goed mogelijk overkomt. Wij hebben daarom ook gisteren zelf voorafgaande aan deze vergadering een persconferentie gehouden hier in de Doelen om een aantal punten die vandaag aan de orde kwamen te bespreken en om ook de gelegenheid te geven ons vragen te stellen. Dit was een eerste maal dat een dergelijke persconferentie werd gehouden en wij hebben er zelf een positieve indruk aan over gehouden. Ik zou U dit willen zeggen, wij zijn het met Naarden eens dat hier bijzonder hard aan gewerkt moet worden. Wij zijn het alleen niet met Naarden eens dat de oplossing zou kunnen worden bereikt door nog iemand te gaan aanstellen. Wij hebben, wij zijn het alleen niet met Leusden eens dat wij daarvoor iemand zouden moeten aanstellen naast de mensen die al werkzaam zijn op dit gebied. Wij zijn wel van mening, maar daarover hebben wij onlangs ook besprekingen gevoerd dat er op een aantal punten wat meer coördinatie moet zijn tussen de voorlichter van de 2e kamerfractie en het algemeen sekretariaat. Daar is dus aan gewerkt, dat zal hoop ik ook in de resultaten merkbaar worden. U moet verder weten dat wij in de propagandakommissie en in een aantal andere adviseurs beschikken over deskundigen die bereid zijn hun kennis aan ons tendienste te stellen.



Die adviezen geven, onze tv uitzendingen om maar iets te noemen. Over smaak valt niet te twisten, misschien vindt U ze wel of niet mooi, maar duidelijk is wel dat ze de meest effectieve zijn, van alle politieke partijen, gelet op het aantal leden dat wij per uitzending werven. Ook daarbij worden wij professioneel geadviseerd uit de kring van de partij. Wij zouden het daarbij willen laten, niet daar nog iemand voor willen aanstellen, maar U uitdrukkelijk willen toezeggen voor zover U daaraan mocht twijfelen dat dit probleem ons misschien nog vaker nog veelvuldiger bezig houdt en dat we er ook proberen iets aan te doen, dan het de afdeling Leusden heeft beziggehouden.

Punt B van het voorstel Leusden is opname van een losbladig catern waarin enerzijds de gegevens van informatiedienst en anderzijds chronologisch de activiteiten van de V.V.D. worden vermeld. Wij geloven dat de informatiedienst iets aparts moet blijven waarop het kader zich kan abonneren. Die informatiedienst is grote belangstelling voor. Maar wanneer je dit allemaal aan alle leden gaat verstrekken dat wordt dat toch een erg kostbare zaak. Er is in de laatste vergadering van de redaktieraad van V en D uitvoerig gesproken over meer voorlichting over de 2e kamerfractie en voorlichting want ik kan daar helaas niet spreken over meer want er was niks, en over voorlichting over de 1e kamerfractie in V en D en ik neem aan dat op dit punt de heer Lachapelle straks bij het bespreken van het beleid ook nog wel iets zou willen zeggen. Wij hebben er van onze kant op aangedrongen en ik heb geen enkele reden om eraan te twijfelen dat aan dat verzoek door V en D gevolg zal worden gegeven maar die losbladige catern niet. Nu is er een amendement ingediend waarin staat daar moet nog eens zo'n uitgave komen van V.V.D. nu, dus zo'n krantenbijlagen in V en D. Ik kan U de toezegging doen dat wanneer zou blijken dat er belangstelling bestaat voor de gisteren gehouden redevoeringen dat die dan niet in het eerstkomende nummer maar in het daaropvolgende nummer als bijlage zal worden bijgevoegd of apart zal worden toegezonden, dat hangt ervan af welke methode het minst kostbaar is. Mag ik aan Leusden vragen of Leusden op deze wij vindt dat het hoofdbestuur op voldoende wijze tegemoet komt aan het voorstel.

Ten dele zijn wij gerustgesteld, ten dele nog niet. Ik wou U duidelijk zeggen dat wij op de hoogte waren en zijn dat de V.V.D.fractie begeleid wordt door een professionele P.R.man bij de kontakten met de pers. Ik ben het ook met U eens dat je wat dat betreft geen overmatige verwachtingen moet hebben van de mogelijkheden om de keuze van de pers te beïnvloeden. Waar wij veel meer aan dachten is de verbreiding van het standpunt van het hoofdbestuur van de standpunten van de V.V.D. op de actuele zaken en wij hebben het gevoel dat als de zaken die wel in deze bestuursorganisaties aan de dag komen bij onze leden en stemmers niet leden eigenlijk onvoldoende over komen en wij zijn van mening dat als je een professionele man misschien meer zou betrekken bij de voorbereiding van deze standpunten. Het is vaak zo dat het moment waarop en de manier waarop bepaald of het nieuws is of niet en dat een gecoördineerde aanpak van deze materie er vaak toe leidt dat je meer aandacht zou kunnen krijgen. Dat is wat betreft punt 1, wat betreft V en D mijnheer de voorzitter, wij hebben wel eens een keer als antwoord een brief gekregen in onze afdeling van de redaktie van V en D waarin gesteld werd dat het technisch zo moeilijk was. Ik was blij te constateren dat het gezien de congresbijlage echter wel mogelijk is. Ik moet U zeggen dat ik nog steeds van mening blijf dat juist voor die nieuwe leden, de nieuwe aanwas die vaak zo weinig weten van het liberale beginsel dat het goed zou zijn om op een of twee paginas in het midden van V en D een samenvatting te geven en dan regelmatig op die manier opgebouwd tot een overzicht te komen wat het liberalisme op dit moment voor de nieuwe leden kan betekenen. En met die zin handhaven wij onze motie. Dank U wel.

Ik zou dit willen zeggen, als er momenten zijn waarop het hoofdbestuur vond dat het met bepaalde onderwerpen bijvoorbeeld straks met het ontwerp verkiezingsprogramma bij de pers komt, dan wil ik U de toezegging doen dat wij dat in nauw overleg met de adviseurs waarover wij kunnen beschikken en dat bedoel ik dus ook buiten degene die werkzaam zijn bij fractie of algemeen sekretariaat, maar in de kring van de mensen die de partij toch al adviseren in de propagandakommissie bij de radio en t.v., dat wij daaraan advies zullen vragen om te zorgen dat de presentatie daarvan zo goed mogelijk overkomt. Het lijkt ons niet nodig om dan daarvoor de frequentie te gering is om daar iemand apart voor aan te stellen. Op de momenten waarop het hoofdbestuur met dit soort punten naar buiten komt, dan zullen wij zeker dat advies vragen.



Ik kan U zeggen dat er op dit punt echt wel iets gebeurt als bepaalde hoofdbestuurleden of kamerleden een spreekbeurt vervullen en ze zijn van mening dat ze daar iets bijzonders te zeggen hebben wat inderdaad echt als nieuwsfeit naar voren moet komen, dan plegen wij al per telex van te voren een press-sheet rond te sturen aan de kranten. Dat komt dan ook vaak in die vorm waarin wij het hebben uitgezonden komt dat over. Dus van de mogelijkheden die er zijn wordt echt wel gebruik gemaakt. De nieuwe leden krijgen juist om hen iets mee te delen over het huidige liberalisme bij hun welkomsbrief de tegelijkertijd toegestuurd dagboekje waar een soort ABC van de V.V.D. in staat. Natuurlijk is dat maar summier, maar er kan niet alles in staan, maar wij zenden hen dat rechstreeks toe. Het is dus ook gericht, iedereen heeft dat boekje. Wanneer je in V en D telkens als bijlage iets over dat liberalisme anders dan wat er al in V en D staat zou gaan opnemen dat kom je ook iedere keer weer terecht bij het oude ledenbestand en dat is dus op zichzelf een betrekkelijk kostbare vorm van communicatie omdat je het dan ook toestuurt aan mensen die dat al lang hebben. Degene die lid worden van de partij, krijgen werkelijk behoorlijk voorlichting over hoe de V.V.D. in elkaar zit en wat men wil, maar wat voor de niet leden natuurlijk het allerbelangrijkste is, dat is dat juist zij door hun afdelingsbesturen worden aangemoedigd om naar de informatiecursussen te gaan. Daar is op het ogenblik geld voor omdat dat gesubsidieerd wordt. en dat betekent dat wij voor die informatiecursussen veel meer kunnen doen dan we in het verleden hebben kunnen doen. En als U de artikelen van de heer Taalhammer in V en D regelmatig hebt gelezen plus de tabellen waar de cursussen worden gehouden en waarover ze gaan dan mag U ervan verzekerd zijn dat wij hier alles aan doen wat ook maar enigszins mogelijk is. Wanneer wij nu na deze vergadering weer zo'n bijlage maken V.V.D. nu met redevoeringen van fractievoorzitter en van mij dan komt dat ook weer bij alle nieuwe leden van het laatste jaar terecht. In die zin zou ik dus de suggestie van Leusden willen opvolgen, maar ik zou de vergadering willen verzoeken niet verder te gaan. Wil Leusden de motie in stemming gebracht zien. Op alle onderdelen. Leusden verzoekt aanstelling van een of meer deskundige adviseurs die de stellingname van de V.V.D. in het algemeen en t.a.v. actuele zaken in het bijzonder een grotere bekendheid geeft. Het hoofdbestuur is dus van mening dat dit wel moet gebeuren maar niet in de vorm van een deskundige adviseur die speciaal moet worden aangesteld. Mag ik vragen wie stemt voor de motie Leusden. Op punt A. En wie tegen. Is Leusden ervan overtuigd dat dit laatste een meerderheid was. Dan is punt A verworpen. Dan punt B opname van een losbladig catern in V en D waarin enerzijds de gegevens van de informatiedienst, anderzijds chronologisch de activiteiten van de V.V.D. worden vermeld. Ik zal als Leusden dat goed vindt, die chronologische activiteiten erbuiten willen laten omdat dat behoort tot het beleid van de redactie. Ik zou tegen Leusden tegen de vergadering willen zeggen, wij willen met een zekere frequentie proberen van die bijlage V.V.D. nu wanneer er redevoeringen zijn geweest, bijzondere aandacht trekken om die aan de leden te geven maar om daar een vast punt van te maken met een bijvoorbeeld minimum aantal wat niet door Leusden ook wordt voorgesteld, dat gaat ons te ver. Dan bent U akkoord, dank U zeer.

Dan gaan we over naar het voorstel van de afdeling Hilversum. Ook dat voorstel valt in twee dingen uiteen. In hoeverre is het mogelijk dat V en D te laten uitgroeien tot een algemeen landelijk wekelijks verschijnend liberaal magazine. De afdeling Hilversum heeft het woord. Wil Hilversum het toelichten, Hilversum leest nog de andere weekbladen. Dames en heren, het hoofdbestuur heeft U toegezegd hierover enige gegevens te verzamelen. Wij hebben dat gedaan. Wil men een weekblad in de Kiosk ten verkoop aanbieden dan moet dat gebeuren door tussenkomst van een grossiersorganisatie die voor die verspreiding zorgdraagt. Er zijn in Nederland ruwweg drie grote grossiersorganisaties die dat werk in handen hebben. Een daarvan is een onderdeel van de V.N.U. die bladen als Libelle, Panorama, Nieuwe Ruvue e.d. uitgeeft. Niet waarschijnlijk is het dat wij als min of meer dan concurrerend blad tussen deze V.N.U. grossiersorganisatie in bij hun kunnen aanleunen. Gevraagd hebben we dat niet. Waarom we dat niet gevraagd hebben hoop ik U straks te zeggen. Dan is er Bruna die speciaal gespecialiseerd is op de stationskiosken en een aantal andere kiosken, maar daarmee kom je niet in de gewone Kiosken en in de boekhandel die tijdschriften verkoopt. Er is nog een derde grossiersorganisatie in Amsterdam, de verenigde leatuurbedrijven. En die zou eventueel benaderd kunnen worden. Maar wat zijn de condities.



Van ieder blad dat wordt verkocht gaat 45% van de opbrengst naar de grossiersorganisatie. Om met een redelijke dekking te komen moeten wij beginnen met 6.000 exemplaren ter verspreiding aan te bieden. Die 6.000 exemplaren, daarvan moet men rekenen en dan heb je een tamelijk geslaagd blad dat er in de aanloopperiode van minimaal een jaar 45% van terugkomt. Dus dat betekent dat je van die 6.000 er zo'n kleine 3.000 iedere week weer kunt gaan terughalen en van die ruim 3.000 die er dan wel verkocht zouden zijn, dan hou je zelf als partij maar 55% van de opbrengst van over. Nu is het zo dat een dergelijk blad als wordt voorgesteld onder B dat kost als ik kijk naar vergelijkbare magazines minimaal 85 cent tot 1 gulden per stuk, dat zou betekenen dat het bedrag van 11,25 wat U nu in Uw lidmaatschap betaalt voor V en D zou moeten worden verhoogd tot zeker een bedrag van 40 gulden, dus de contributie van de partij zou van 50 naar 90 gulden stijgen. Want het is niet mogelijk om de eigen abonnees een al te grote korting te geven vergeleken bij de prijzen waarvoor men het in de winkel kan kopen en die prijs die zal ook zeker nodig zijn, want het huidige redaktieteam kan natuurlijk een dergelijk weekblad niet gaan verzorgen. Wij zouden moeten hebben en dan kom ik echt met het woord professioneel. Wij zouden een volledig professioneel redaktieteam moeten hebben die dat tot een volledige taak gaat maken en nou is het U dan een beetje gaat rekenen, dan begrijpt U dat dit een zaak is die tonnen en tonnen gaat kosten. En die wij met de reserves die wij niet hebben dus totaal niet kunnen gaan beginnen. Er zijn 2½ jaar geleden tegelijkertijd twee nieuwe weekbladen op de markt verschenen. Het is Story en het andere heet deze week. Deze week was na 6 of 7 verschijningen volledig van de kaart. De betrokken uitgevers hebben daar beide fabelachtige bedragen in laten zitten. Het waren niet zomaar wat onprofessionele mensen die dachten wij gaan eens een blad uitgeven, want het was een samenwerking tussen de uitgever van Elsevier en de nederlandse dagbladunie, dus beiden wisten wat ze begonnen, maar blijkbaar toch onvoldoende, want het heeft beide maatschappijen een zeer groot bedrag gekost. Dit is iets, een risico dat onze partij niet op zich kan nemen en de hoofdredakteur heeft mij ook meegedeeld, dat hij met het werk dat hij nu voor het weekblad doet ook geen kans ziet om dat te blijven doen in een dergelijke nieuwe opzet. Wij zouden dus verzeild raken in het uitgeven van een totaal nieuw weekblad en dat ligt naar onze mening niet op de weg van een politieke partij.

Mag ik vragen wie stemt voor het voorstel van Hilversum. Wie is tegen.

Dank U zeer dan is dat verworpen.

Dan komen we op punt. Het amendement Hoevelaken. Op H lversum was nog een amendement Wil Soest, Soesterberg dat nog toelichten. Nee. Heeft de vergadering nog behoefte aan de commissie na de voorlichting die het hoofdbestuur al gegeven heeft.

Mag ik aannemen. Wie steunt Soest, Soesterberg. Niemand, dan is dat verworpen.

Dan is er nog het voorstel van de afdeling Roden. Punt A is kwestie voor het beleid van V en D, want dat is een andere indeling van de spreekbeurten, de V.V.D. van A tot Z. Het hoofdbestuur heeft tegen het volgen van het voorstel geen enkel bezwaar, maar het is een kwestie die de redactie aangaat. En het opnemen van een register is ook een kwestie die de redactie aangaat. Er is zeer veel voor te zeggen. Tenslotte gaat ook de redactie aan of de kamerleden in staat blijken en bereid zijn om een eigen kolom te vullen. Dus kan Roden er zich mee verenigen dat die punten aan de orde komen bij bespreking van het beleid van de redactie. Dan blijft nog over de rondvraag die in de vergadering van gisteren had moeten worden behandeld. Mag ik vragen wie wil in de rondvraag het woord voeren. Een spreker. Gaat Uw gang. Mijnheer de voorzitter, Koskinski afdeling Haarlem.

Uw repliek gehoord hebbende op onze vragen betreffende de Telderstichting. Gisteren avond heeft het bestuur van Haarlem zich daarover beraden. Het is voor ons teleurstellend dat antwoord. Wij zouden U willen vragen bij deze om U uit te nodigen om samen in een gesprek met het bestuur van Haarlem hier mader op in te gaan. Wij vinden namelijk dat het bestuur zich hier dermate vrijblijven heeft opgesteld dat bij ons daaromtrent verontrusting is opgetreden.

Ik pleeg de tournee van de leden van het dagelijks bestuur langs de kamercentrales waarbij wij dus met de afdelingsbesturen over alle mogelijke onderwerpen spreken die afdeling op het hart hebben om dat zelf ook bij te wonen. En wij zijn onlangs in Haarlem geweest en de bedoeling van die tournee is dat dan juist alle punten die in de kamercentrales en de afdelingen die tot die centrales behoren dat die daar dan aan de orde komen zodat we dan met het dagelijks bestuur op kunnen reageren.



Wij doen die tournee graag. Die tournee kost natuurlijk wel veel tijd, veel inspanning, maar we doen dat met plezier. Het betekent dat doordat we die tournee houden dat er alle mogelijke uitnodigingen van afdelingen om spreekbeurten te houden, dat we die moeten afzeggen. Ik betreur dat in hoge mate, want het houden van een spreekbeurt is iets dat mij persoonlijk altijd erg aantrekt, maar ik zit hier niet te hengelen om uitnodigingen, want ik zei al helaas moeten we ze vanwege de vele andere werkzaamheden voor de partij veelvuldig worden afgezegd. Maar als we dan die tournee houden, dan geloof ik ook dat het nuttig is dat bij die gelegenheid alle mogelijke onderwerpen die besturen verontrusten aan de orde komen om dan apart nog eens met bepaalde afdelingsbesturen te gaan spreken dat wordt een erg moeilijke zaak. Ik dacht dat het standpunt dat het dagelijks bestuur t.a.v. de discussie over de studie van de Telderstichting heel duidelijk dit was dat wij hebben gezegd, wij staan daar helemaal niet afwijzend tegenover om die discussie te houden maar wij zijn op dit ogenblik niet vrij en ik ben als voorzitter zonder ruggespraak met het hoofdbestuur en met het curatorium van de Telderstichting niet vrij om een definitieve toezegging te doen, dat deze discussie n.a.v. dat rapport zal plaatsvinden. Wij staan daar helemaal niet afwijzend tegenover. Maar het moet kunnen passen in de rest van het programma. Wij moeten op tijd klaar zijn straks met het verkiezingsprogramma, wij hebben over o.a. ondernemingsrecht een speciale partijraad gehouden. Als er rapporten zijn van de Telderstichting die duidelijk laten zien dat er behoefte staat in de partij daar nader over te discussieren zo heb ik gezegd dan zal die discussie ook plaats vinden. Maar ik ben op dit ogenblik niet vrij om daar verder op in te gaan en ik stel voor dat als het in het hoofdbestuur aan de orde geweest is het hoofdbestuurslid voor de kamercentrale Haarlem met het bestuur van de afdeling contact opneemt.

Ik dank U voor deze toezegging aan de andere kant wil ik U wel duidelijk er op wijzen dat er bij Uw rondreis door Nederland U de kamercentrale Haarlem heeft aangedaan U daar deze vragen van mij ook persoonlijk weer heeft gekregen, maar de hele statencentrale Haarlem-Velzen geen behoorlijk antwoord heeft ontvangen. Vandaar deze verontrusting dat ik het nu toch nog weer een keer op terug kom. Vandaar ook mijn persoonlijke uitnodiging om met U hierover verder nog een van gedachte te wisselen. Want we praten toch wel een tikkeltje langs elkaar heen. Dank U wel.

Ja het spijt mij erg want U was ook niet op die bijeenkomst.

Dat is onjuist, U moet geen dingen vertellen die niet juist zijn. Ik heb U die vragen zelf gesteld.

Bij de bijeenkomst van de kamercentrale Haarlem was U niet aanwezig. Mijnheer de voorzitter, Honig afdeling -S-Gravenland. Het punt 9 van de agenda daar is behandeld de kwestie van de af of nietverplichte tweede jaarvergadering. Die zaak is afgehandeld maar de onderliggende vraag in hoeverre er eigenlijk belangstelling bij de leden bestaat voor een partijpolitiek jaarcongres is een beetje blijven liggen. En ik zou het hoofdbestuur willen vragen, een suggestie aan de hand willen doen om door middel van het hand opsteken eens te peilen in hoeverre er behoefte bestaat aan een partijcongres wat jaarlijks gehouden wordt en waarbij alleen politieke zaken aan de orde gesteld worden. Dat was mijn vraag. Ik dacht dat onderwerp gisteren bij dat agendapunt wel degelijk aan de orde was geweest en de rondvraag is dacht ik niet bedoeld om in herhaling te vervallen, maar ik wil U nu vast de toezegging doen dat U een van degene bent die de letterlijke tekst van dat onderdeel toegezonden krijgt.

Dan ga ik over tot agendapunt 22.

Mijnheer de voorzitter, Heilig uit Velzen. Zo gehoord hebbende de voorstellen t.a.v. V en D krijg ik de indruk dat men bezorgd is over de verpakking. Waarin het artikel V.V.D. verkocht moet worden. Daar ben ik het ten dele mee eens. Ik onderschrijf dat het goed verkocht moet worden. En ik heb daarom een voorstel op de omslag van het magazine we zijn eerst gegaan van het krantje naar de magazine, op de omslag van dat magazine niet wat professioneler er kan uitzien.

Dit behoort bij het beleid van de redactie. Vindt U het goed dat mijnheer La Chapelle straks die vraag beantwoordt.

Dan kom ik aan punt 22 van de agenda waar we eigenlijk een half uur geleden hadden moeten beginnen. Verkiezing van drie leden van het dagelijks bestuur. Wegens periodieke aftreding van de Heer W.J.A. van den Berg te Doorn, Die zich herkiesbaar heeft gesteld, moet in de vakature van algemeen sekretaris worden voorzien.



Als enig kandidaat is gesteld de heer W.J.A. van den Berg te Doorn aangezien geen tegenkandidaten zijn gesteld ben ik bevoegd om hem hierbij te benoemen. Dit applaus luid dan de eerste volle ambstperiode van de nieuwe algemeen sekretaris in.

Hetzelfde geldt voor het volgende punt t.a.v. de heer Taalhammer wegens periodieke aftreding van de heer Taalhammer te Waalre en de heer Vogelie te Hengelo beide sekretaris voor de organisatie moeten twee vakatures in het dagelijks bestuur worden voorzien. De heer Taalhammer heeft zich herkiesbaar gesteld, de heer Vogelie heeft laten weten niet voor een herbenoeming in aanmerking te willen komen. Als enig kandidaat zijn gesteld in deze twee vakatures de heer Tallhammer te Waalre en de heer P.M. Blauw te nieuwe Pekela. Aangezien tegenkandidaten niet zijn gesteld ben ik bevoegd zowel de heer Talhammer her te benoemen als de heer Blauw benoemd te verklaren.

Dames en heren, het vetrek van de heer Vogelie is aanleiding om tot hem enige woorden van afscheid te spreken, maar ik zou daar bovendien nog een groot aantal andere leden van het hoofdbestuur die afgetreden zijn in het afgelopen jaar bij willen betrekken. Het is namelijk zo dat als gevolg van de reorganisatievoorstellen die op 31 mei zijn behandeld er in het hoofdbestuur zeer veel mutaties hebben plaatsgevonden. De heer Vogelie treed nu af, maar in het afgelopen jaar zijn afgetreden de heer Pegel voor de centrale Tilburg, de heer Haagsma voor de centrale Nijmegen, Van Rossum voor centrale Rotterdam, van Boven voor de centrale den haag, Overwater voor Dordrecht vandaag, Bast voor Amsterdam, Ris voor den Helder, van Droge voor Haarlem, van Ulsen voor Leeuwarden, Muntendam voor Zwolle, Goeman-Bogesius ook vandaag voor Groningen, Evenhuis voor Assen, Feij voor Maastricht en mevrouw Hansen van der Linden voor de vrouwen in de V.V.D. Dat betekent dat wij in het hoofdbestuur heel veel nieuwe gezichten er in het afgelopen jaar bij hebben gekregen en een van de nieuwe gezichten die wij er vandaag bij krijgen en die ik ook zou willen vragen om dat gezicht achter de tafel te gaan vertonen dat is de heer Blauw. Wij zijn in het dagelijks bestuur bijzonder verheugd dat het Noorden van het land ons vanouds een hecht bolwerk van de partij, relatief qua kiezersaanhang niet meer zo sterk als vroeger, maar voor wat betreft de organisatiegraad het aantal leden op het aantal kiezers altijd nog een van de best functionerende gedeelten van de partij. Wij zijn blij dat dat deel nu ook weer rechtstreeks in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd is. Maar die vreugde wordt een klein beetje getemperd door het vertrek van de heer Vogelie die jarenlang als sekretaris van de organisatie het nodige heeft bijgedragen om de zaken goed te laten lopen. Hij heeft daarbij een periode gehad dat hij de verantwoordelijk was voor de kadercursussen. En wie vandaag de dag ziet hoe geweldig die organisatie van de kadercursussen loopt die mag daarbij bedenken dat mogelijk is geworden dankzij het feit dat daarvoor een aanzienlijke overheidssubsidie wordt verstrekt, maar de heer Vogelie was nog de ouderwetse dwaze zelfdoener, die moest het zonder al die middelen zelf stellen. En in die tijd was het organiseren van kadercursussen aanzienlijk moeilijker dan nu. Hij had minder professionele steun op het algemeen sekretariaat en was ook minder materiaal voorhanden waarmee gewerkt kon worden, maar de basis van de organisatie die nu in het afgelopen jaar kon worden opgebouwd is juist voornamelijk door hem geleid. Wij zijn hem daarvoor bijzonder recentelijk. Er gebeuren in het dagelijks bestuur meer dingen. Wij zijn een college dat met elkaar overleg pleegt en U weet dat onze huidige penningmeester in de tijd van haar voorzitterschap een grote befaamdheid heeft gekregen vanwege de tientjesakties. Die zijn geweldig geslaagd en ik zal aan haar aandeel in die tientjesakties niet willen afdoen, maar gisteren is gevraagd hebben jullie weleens goast-writers. Het tientje zelf is een uitvinding van de heer Vogelie.

Het is op zich zelf een duidelijke zaak dat in een hoofdbestuur en in een dagelijks bestuur leden komen en leden gaan. Piet wij wensen je in de partij veel succes en hopen je in alle mogelijke bijeenkomsten zoals deze maar ook andere nog vaak terug te zien.

Ik heb U ook de andere hoofdbestuurleden genoemd die in het afgelopen jaar of vandaag zijn afgetreden. Ook hen wil ik graag danken voor alle activiteiten die zij hebben verricht. Dat zijn niet alleen de activiteiten in de vergaderingen van het hoofdbestuur waarin zij bedragen tot de gedachtewisseling. Een belangrijke taak van de hoofdbestuursleden ligt ook op het gebied van de kommunikatie met de achterban.



Met de centrale en met de besturen van de afdelingen. Wij zijn van mening, dat die taak van het hoofdbestuur met name nog verder moet worden uitgebreid maar van degene die ik nu genoemd heb, kan ik wel zeggen dat zij allemaal in de periode van een hoofdbestuurslidmaatschap altijd voor gezorgd hebben dat wij op de hoogte bleven wat er in de centrale leefde en dat de centrale op de hoogte was van wat er in de hoofdbestuur aan zaken speelden. Ik noem U dan tenslotte de nieuwe hoofdbestuursleden die voor hen in de plaats zijn gekomen, dat zijn de heer Koole voor den Bosch die in de vakature is getreden die is ontstaan doordat de heer Taalhammer lid van het dagelijks bestuur werd. De heer van der Goes van Natos voor de centrale Tilburg, de heer Rietsemaa voor Nijmegen, Dortland voor Rotterdam, van Ommeren voor den Haag, den Ouden voor Dordrecht, Ham voor Amsterdam, Slootweg voor den Helder, van Giesen voor Haarlem, de Haan voor Leeuwarden, Sparreboom voor Zwolle, Daminga voor Groningen, van der Linden voor Assen en Combé voor Maastricht. En dan is er telefoon voor de heer Logger uit Beverwijk.

Aan de orde is de motie van de afdeling Baarn, het woord is aan de afgevaardigde van Baarn. Mag ik vragen of degene die over dit onderwerp en over de daaraan toegevoegde onderwerpen het woord willen voeren zich nu vast opstellen bij het spreekgestoelte.

Mijnheer Tromp-Meesters uit Baarn gaat Uw gang.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren. Het nader toelichten van de motie Baarn is in zoverre geen eenvoudige zaak dat dit gemakkelijk leidt tot filosoferen over partijideologie en hoe wenselijk dit ook is ten grondslag van ons liberale produkt is dit mijns inziens niet het geeigende tijdstip en zal ik mij trachten te beperken tot een zakelijke benadering. De heer Heindert zal mijn betoog ondersteunen en toespitsen. Ik ga er daarbij vanuit dat U dames en heren zowel de verkate toelichting op onze motie alsmede tussen de regels door het gelezen wat ook de afdeling Baarn laboreert aan het V.V.D.eigen lief zijn voor elkaar. Maar mijnheer de voorzitter was sich liebt das neckt sich. Dit moge blijke uit het zetduiveltje dat het U ongetwijfeld goedgezinde V en D hierin weer heeft kans gezien reeds in de vierde regel een door ons zorgvuldig geformuleerd uitgangspunt te ondergraven door te stellen dat de V.V.D. er voldoende i.p.v. onvoldoende in slaagt haar liberale doelstellingen zowel intern als extern zodanig uit te dragen dat zij het vertrouwen wint van grote bevolkingsgroepen. Anders dan de cijfermatige en melodieuze benadering van dokter de Korte gisterenavond. Hij deed mij denken aan Colijns gaat U maar rustig slapen. Zijn wij uitgegaan van de 20 laatste regels. De 20-80 regel dat wij hebben verder motiveren en hoe kunnen wij grip krijgen op deelname van de resterende 80%. Wat zijn de gevaren van de huidige koers en methode en wat kunnen wij bijdragen tot een verbetering op midden en lage termijn. Vangt U mij niet mijnheer de voorzitter op een disputabele formulering want dan smoort U ook dit wat ik overleg zou willen noemen te gemakkelijk in de kiem. Met respect voor Uw ragiele geest maar mijns inziens vergeet U soms dat wat U denkt in de kiem te smoren U integendeel immuniceert daardat het toch weer de kop opsteekt op een latere datum. Ik vraag mij veeleer het positieve in verreweg de meeste op- en aanmerking te helpen canaliseren voor zover U dat zich kunt permitteren want er is ons inziens een mate van ongerustheid bij meerdere ook kaderleden en als dat zo is dan moeten wij dat niet trachten te verbloemen. Er zijn immer zoveel positieve feiten en factoren die daarnaast staan en aan de inzet vooral door onze vertegenwoordigers en vertegenwoordigsters en van het kader van hoog tot laag ligt het niet. Er is reeds veel van hetgeen er tussen de regels van onze motie staat ter tafel gebracht. Niet het minst door U zelf. Het lijkt mij voorts overbodig in te gaan op de gedachte vervat in het advies van het hoofdbestuur dat wij in onze motie het hoofdbestuur verantwoordelijk zouden willen stellen voor de door ons gesuggererde actie- En dus reaktie het schijnt bijna een misverstand, maar vergeeft U onze stijlfouten. Het vasthouden, dames en heren aan een neutrale publiciteit en massamedia zoals bijvoorbeeld de nationale omroep en t.v. is ons inziens voor Hans irreel en dat moet worden onderkend na de slag op de omroepwerp. Onder motto van Immers als de B.B.C.achtigeontzuiling zou worden gerealiseerd kan dat zeer wel ook van binnen uit en zouden wij de eerste zijn die daarin zouden opgaan.



Herbeziening op ons beginselprogramma aktualisering daarvan, zonder onze beginselen wezenlijk aan te tasten moet mogelijk zijn terwijl neen ook een antwoord is mits gefundeerd. De VARA betekent goud voor de PvdA, is een recente zegswijze. Dat wij ons met vreugde scharen achter de verhoging van het ledental van de V.V.D. behoeft geen twijfel, maar kritische bezinning is nooit weg, want bijvoorbeeld 43% handarbeiders bij de V.V.D. is relatief hoog, maar absoluut een druppel van de door dr. de Korte bedoelde deelmarkt of bijvoorbeeld de groei van paddesteolpartijen zoals D 66, DS 70 boerenpartij etc. schieten door naar 5-8%. Decidente politieke partijleden van elders. Als ik de onvriendelijk heb om deze weg te denken van ons percentage stabiliseren wij dan weer na de storm over de kinderbijslag op circa 18-20%. Wij zijn het hartgrondig eens met U mijnheer de voorzitter, dat wij vooral aan de basis moeten zorgen voor het vastmaken van nieuwe leden in deze stormachtige en onzekere tijden. Maar de motivatietouwen moeten niet door het hoofdbestuur alleen maar door de partij in haar geheel geleverd worden. Dat zou mogelijk ook een stuk motivatievernieuwing zijn waarvoor de heer Andriessen niet opzij zou kunnen gaan. Huisvaderlijk beheer c.q. bezuiniging van vele miljarden is mogelijk juist maar wie treffen c.q. trekken wij daarmee op dit moment. Als we weer mede aan het stuur staan zien wij wel hoever er bezuinigd zou kunnen worden. Het gaat om de knikkers en niet om het spel. Wij moeten weer mee aan het stuur. Ten laatste mag ik U er op wijzen dat wij in onze conclusie die als aangever is bedoeld aan het einde van elke motie maar niet als letterlijk te volgen eigenwijsheid wij slechts menen te hebben verwoord wat mevrouw van Somere op het partijcongres in Breda naar ik meen heeft gesteld. Indien wij onvoldoende in de gelegenheid zijn via publiciteit en massamedia duidelijk over te komen dan zouden wij ons gedwongen kunnen zijn zelf stappen te ondernemen om aan de trog te komen. Over die trog een enkel woord van de heer Heindert indien U dat toestaat, zonodig kom ik en zo gewenst kom ik graag in 2e instantie bij U terug- Ik dank U wel.

Volgende spreker.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren. Mijn naam is Heindert van Baarn. U heeft dus net gehoord van de heert Tromp-Meesters, dat wij dus wij hebben het er dus gisteren al over gehad dat er dus 21% dat we dus op het ogenblik hebben. Wij hebben dus gemerkt een laatste opinie-peiling dat het dus 25% zijn geworden die hebben we echt niet aan onze eigen propaganda te danken die hebben we te danken aan de domheden en stomiteiten van de huidige regering. Maar dat zijn allemaal kortverbanden. En ik geef U de verzekering als we volgend jaar aan de regering komen en die kans die zit er in dan zult U ineens tot de conclusie komen dat dat U impopulaire maatregelen moet nemen. Dat hebben we al gehoord van de heer Wiegel gisteren. En dan zult U merken als U die impopulaire maatregelen neemt, dat de televisiemedia dan in handen van de tegenpartij in de oppositie, ze zijn het nu en ze zijn het straks in de oppositie. En dan bent U al Uw kortverbanders en dat rekent dat ongeveer 8% van de stemmers is die bent U allemaal kwijt. En waar gaan ze heen dat hoeft ik U niet te vragen. Dat is een van de redenen. Ik wil nog even inhaken op het feit wat de heer Tromp-Meesters zei dat de vorige partijvoorzitter heeft medegedeeld op een vorige vergadering als zij niet de gelegenheid krijgen om onze meningen naar buiten te brengen op een behoorlijke manier dat we dan zelf aan de bak moeten. Ik wil U nog zelfs het volgende zelf bij zeggen we hebben een aantal jaren zelf op de bres gestaan om Veronica dus de hand boven het hoofd te houden. En waarom zullen wij dan op het ogenblik niet aan ons zelf denken. We mogen toch zelf ook zeker onze meningen vrij uiten. Als U dus hoort ik weet het niet veel V.V.D.ers luisteren allen maar naar hun radio en tv die op hun kraam te pas komen, maar U moet eens luisteren wat er bij de VARA en de VPRO naar voren wordt gebracht. En hoe er met vuil wordt gegooid. Ik kom nu op het volgende en ik praat hier uit eigen ervaring. Baarn ligt dicht bij Hilversum we weten dus iets van de TV af. Vele mensen, vele V.V.D.ers denken dat ze dus door infiltratie wordt het wel genoemd de AVRO en de TROS een beetje naar de V.V.D.kant kunnen krijgen. Ik geef U de verzekering vergeet u Het maar. De AVRO heeft zich op 6 december al volkomen gedistantieerd, en ik kan U uit eigen ervaring medelen dat de TROS er niet aan denkt, dit zijn dus mensen die dus zuiver zakelijke overwegingen een TV leiden en ze hebben dus alleen maar op heel andere gronden willen ze de V.V.D. erbij halen. En nou wil ik U het volgende zeggen. U heeft dus de laatste maanden gemerkt, dat zowel de AVRO als de TROS dus meer aandacht besteden aan de V.V.D. en dat is het E.O. effect.



Ik zal U vertellen wat het E.O. effect is. Een aantal jaren geleden begon de NCRV naar de linkse kant te gaan. Er zijn dus een aantal ontevreden leden uitgegaan, die hebben de Evangelische Omroep hebben ze opgericht. En wat zag U die begon dus inmiddelijk op te komen met leden die werd al vrij gauw een Comroep hebben op het ogenblik 160 -170.000 leden en U ziet de NCRV is weer netjes naar het midden gedraaid. Dit effect hebben wij op het ogenblik met de AVRO en de TROS. Als de tv en die dreiging voor de AVRO en de TROS eruit is dan staan we weer precies zoals we steeds waren.

Ik kom op het volgende punt. Wat kan die TV betekenen. En dan hoeft U alleen maar naar de PvdA te kijken en dan ziet U dus dat er aantal mensen die zijn dus op de TV zijn die dus precies voor de kiezers zijn ze gereed gemaakt. U ziet een van der Louw, U kunt zich allemaal voorstellen, hij heeft dus jaren aan die image gewerkt, hij loopt daar met zijn leren jasje aan, met zijn pijp en met zijn haagsnor, nou dat is dan voor de kiezers in Rotterdam. En dan heeft U een beetje de perelant van Tijn. Nou in Amsterdam, daar kunnen dus de PvdAers die niet op van der Louw willen stemmen die kunnen dus op van Tijn stemmen. Dan hebben we nog een heel progressieve, nou daar hebben we dus mevrouw van der Heuvel. Ook netjes op de TV is ze dus gereed gemaakt. Wij hebben dus voor de rechtse ook nog de heer van der Stoel en als die 's avonds voor U naar bed gaat nog gezegend wil worden dan stemt U op den Uyl. Maar wij hebben alleen maar Wiegel. Wij hebben alleen maar Wiegel en als die wat overkomt dan vraag ik me af of de V.V.D. tegen bedrijfsschade is verzekerd. Wij hebben nog wat. Wij hebben een politiek kwartiertje. Dames en heren een wegwerpkwartiertje. U weet het niet maar de waarderingcijfers zijn dermate bedroevend er is alleen maar een politiek kwartiertje wat goed is en dat is als U eens in een Europacup-kwartier valt in de pauze. Dan trekt U de toto-prijs, maar heeft U die weleens getrokken. Vergeet het maar. Ik wil U wel nadrukkelijk bij zeggen dat TV is iets voor TVmakers. Dat zijn dus beroepsmensen en directeuren er wordt ook helemaal niet gevraagd aan de VVD of aan het hoofdbestuur, jullie moeten maar even een TVomroep gaan oprichten en doe dat maar even. Daar komt wel wat anders bij kijken, maar het is wel wat anders dat we die richting uitgaan en dat het bestuur van de VVD de beleidslijnen uitstippelt. Laat het verder aan de beroepsmensen en aan de specialisten. Ik wil het niet eens deskundigen noemen, ik zeg specialisten. Dan kom ik nog tot het laatste. Daar heeft niemand over gepraat. Wij hebben er nog niet over gepraat. En er is ook niets van in de toelichting verschenen en dat is het geld. Dames en heren ik heb enige cijfers. Er wordt krachtens de omroepwet door ons alle in Nederland wettelijk 320 miljoen gulden, dat is waarschijnlijk op het ogenblik al iets hoger bijgedragen voor de TV en radio. Als wij rekenen dat 25% van deze bedragen dus 80 miljoen gulden door VVD sympathisanten en leden wordt bijgedragen en dit terecht komt bij omroepverenigingen die dus naar ons met vuil gooien dan vraag ik mij langzamerhand af of we gek zijn.

Ik kan U er dit bij zeggen, als C omroep krijg je voor het uitzenden van je programma krijg je 6 miljoen gulden per jaar, als B-omroep ligt dat bij de 14 miljoen gulden, dan moet je wel 250.000 leden hebben en als A-omroep dan krijg je dus 21 tot 25 miljoen gulden. De VAR^A krijgt ongeveer 24 miljoen gulden en daar betalen wij 8 miljoen gulden van.

Maar dan zijn we er nog niet, want dan de programmas hoeft U technisch niet uit te sturen, dat doen dus de NOS. Nou de NOS dat zijn ook onze vrienden dat kan ik U wel vertellen. Die krijgen dan nog 2 keer zoveel geld en dan wordt het technisch wordt het dus rondgemaakt dat Uw programma dat wordt dus uitgezonden. Wat U dus zelf wel moet bekostigen en dat lijkt mij zoals wij als VVDers als een 2e partij in Nederland lijkt mij dat dus helemaal een punt waar we dus echt wel aan kunnen zetten dat is Uw eigen bureau en uw organisatie. Uw programmas die worden betaald, Uw artiesten die worden betaald, want ik ga dus niet denken aan VARA-imitaties. Dat moeten wij als VVDers zeker niet doen en Uw uitzending wordt betaald. En dit was even dus wat ik de toelichting van de motie van Baarn wou vertellen. Dank U. Koetsier uit Gorkum. Mijnheer de voorzitter, de suggestie in de motie van de afdeling Baarn dat is een verbeterde marketing van de liberale doelstellingen zou kunnen worden bevorderd door de oprichting van een liberale omroep is op zijn minst gemakzuchtig en voorbarig te noemen.



De hand in eigen boezem steken en je afvragen wat de nieuws waarde is, het te vaak herhalen van standpunten lijkt eerder op onze weg te liggen. In journalistieke kring hoor je nog al eens de opmerking dat er uit de verhalen van de V.V.D. politici zo weinig echte nieuwe zaken te distilleren zijn.

De afdelingen Baarn en Leusden nu willen deze voorname oorzaak van de geringe publiciteit als het ware omzeilen door de oprichting van een eigen omroeporganisatie. Ik zeg dat is doodzonde van de energie, de tijd en het geld. Temeer zonde omdat het bij deze minister van Doorn bij voorbaat vechten is voor een verloren zaak. Bovendien acht ik het streven onjuist omdat de V.V.D. haar geloofwaardigheid geweld aandoet. Omdat ze jarenlang pleidooien heeft gevoerd tegen de verzuiling in ons omroepbestel. Maar ook een praktische zin vindt ik het ondersteunen van de poging tot een aparte omroep te komen hoogst onverstandig. Door de zuigkracht op het ledenbestand en met name de positie van een AVRO aangetast. Verzwakking van de positie van deze omroep toch al slachtoffer van de vernietigingsdrang van minister van Doorn, denkt U maar eens aan de vermindering van de zendtijd per 1 januari met 20% verzwakking van de positie van de AVRO betekent in feite op indirecte wijze versterking van politiek indoctrinerende omroepen als VARA, VPRO en NCRV.

Ook in een zaak als deze moet naar mijn mening versnippering van krachten vermeden te worden. Ik geloof dat beïnvloeding van bestuursorganen van de AVRO bij de beantwoording van de vraag wat voor deze omroep de meest wenselijke positie is in het omroepbestel een zinnigere en dus betere weg is. Het is jammer dat de heer Keizer vanmorgen hier niet aanwezig is. Een betere weg dan die welke de afdeling Baarn en Leusden willen inslaan. Op onze partijgenoten en oud-staatssecretaris Keizer de voorzitter van de AVRO doe ik een dringend beroep, heb een open oog en oor voor wat er in onze partij leeft. Bezint U zich met Uw mede bestuursleden op de taak van de AVRO. Een taak die uitstekend werd geformuleerd in Elseviers Magazine van 3 januari namelijk het stemgeven aan degene die anders niet of nauwelijks in de ether-stem zouden hebben. Einde citaat. Anno 1976, mijnheer Keizer hoort daar heel nadrukkelijk ook de V.V.D. bij. Voorzitter ik verzoek de vergadering de motie Baarn en punt C van de motie Leusden niet te ondersteunen. Dank U.

Mijnheer de voorzitter dames en heren, mijn naam is van Vliet en ik kom uit Woudenberg.

Ik heb begrepen dat het mogelijk was om vanmorgen onze motie nieuw in behandeling te brengen en mijn taak is dus uitsluitend om de woorden van de voorzitter, mevrouw de Rijk die gisterenavond hier gestaan heeft enigszins aan te vullen. Zij heeft, wij hadden dus in Woudenberg bezorgdheid over het feit dat het gezicht van de VVD uitsluitend werd bepaald door de heer Wiegel, overigens een voortreffelijke man, daar kan ik helemaal niets op tegen hebben, maar dat willen wij zometeen in de regering zijn dat er anderen mensen toch het regeringswerk zullen moeten doen, zo hebben wij dat ongeveer gedacht en dat het van belang was voor de niet-kiezers en zeker voor de wel-kiezers dat men nu al wist wie dat zo met de naaste bij zouden zijn. En wij meenden dan ook dat de VVD haar gezicht over een breder front zou moeten uitstrekken en de voorzitter heeft daar het voorbeeld gekozen van de voetbalclub Ajax, wel bekend in den landen en de heer Johan Cruyff zodra Johan Cruyff weg was, was Ajax er ook niet meer. En dit is dus eigenlijk zo ongeveer het betoog van de voorzitter van gisterenavond wat ik graag bij deze nog eens zou willen onderstrepen. Dank U zeer.

Mijnheer de voorzitter, Bergsma van de afdeling Leusden.

Het meeste van wat punt C van onze motie behelst is al in zeer duidelijke mate door de heer Tromp-Meesters en de heer Heindert verteld. Ik zou er graag nog een paar kanttekeningen bij willen maken. Wij als afdeling realiseren ons zeer goed wat de V.V.D. zich tot dusver zich altijd heeft willen opstellen als een objectieve partij die met alle omroeporganisaties goede betrekkingen onderhield. Dat wij ook in principe tegen de verzuiling zijn.

Ik erken deze motieven. Ik wil daar ook duidelijk bij zeggen dat op dit moment de praktijk wellicht tot een andere conclusie zou kunnen leiden. En ik wil dan meteen ingaan op hetgeen de spreker voor de vorige spreker heeft gezegd. Ik geloof dat het een illusie is dames en heren dat die van de AVRO en de TROS een meer dan welwillend neutraal standpunt kunt verwachten.

Ik wil gewoon zeggen dat deze omroeporganisaties nooit meer dan 25% VVDleden kunnen hebben en op grond van de verhouding 1/4-3/4 van het ledenbestand is het ondenkbaar dat zij meer dan normale aandacht aan ons zullen besteden.



En ik moet U zeggen en daar horen we dacht ik allemaal dat de indoctrinatie en ik geloof ook niet dat we dat bedoelen en dat we dat moeten imiteren van die andere partijen ons continue toch wel duidelijk irriteert en ik geloof dat op dit moment elke andere benadering van de grotere massa die via een weekblad niet mogelijk is, misschien wel mogelijk is als we gebruik maken van de financiële mogelijkheden die de omroepwet ons biedt en ik zou U toch in overweging willen geven en als U onze motie goed leest staat er ook niet in de oprichting en de stimulering en bevordering van een liberale omroep die natuurlijk en dat erken ik in die zin ga ik ook volledig met het bestuur mee nooit onder direkte verantwoordelijkheid van het bestuur kan vallen. Dank U wel.

Erika Verkerk uit 's-Gravesande. Mijnheer de voorzitter, de eerste 2 sprekers hebben een pleidooi gehouden over meer verkoop van de V.V.D. via de omroepen. Ik geloof dat dat iedereen zou omschrijven in de zaal, maar ik geloof dat we niet alleen hier de mensen moeten vragen om de motie niet aan te nemen. Ik geloof dat het heel gevaarlijk is dat wij als VVD onze naam en onze binding rechtstreeks leggen bij een liberale omroep. Ik geloof dat we. Ik zou U willen vragen mijnheer de voorzitter of de vergadering niet alleen tegen de motie zou willen uitspreken maar ik geloof zelfs dat de vergadering verder zou moeten gaan en zich apert zou moeten uitspreken tegen een rechtstreekse binding van de VVD tegen de liberale omroep. Dank U wel. Remkes.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren het beantwoorden van de vraag of de VVD vandaag banden moet gaan aanknopen met de liberale omroep of zelf initiatieven in deze richting moet nemen lijkt mij in de eerste plaats een politieke vraag en dan pas een organisatorische. Vanuit beide invalshoeken wil ik wel zeggen dat ik zelf en met mij die J.O.V.D. van mening is dat dit vandaag niet zou moeten geschieden. Het hoofdbestuur constateert in haar reactie op het voorstel van de afdeling Baarn terecht dat een partij gebonden liberale omroep in strijd is met de visie van de beginselverklaring zoals die is neergelegd in artikel 23 en dat op basis daarvan het huidige omroepbestel moet worden afgewezen. Het voorstel van afdeling Baarn betekent dat wij als partij dan meer zouden gaan doen in een onbesteld wat door de VVD expliciet is afgewezen en dat bovendien gehandeld wordt in strijd met het eigen verkiezingsprogramma. Het advies van het hoofdbestuur om bijvoorbeeld voorstel 13, waarin zij zegt en ik citeer het hoofdbestuur acht het niet juist incidentele wijzigingen aan te brengen in het beginselprogramma lijkt mij dan ook onverkort van kracht op dit voorstel van afdeling Baarn. Daar komt nog bij mijnheer de voorzitter, dat een van de argumenten van afdeling Baarn, waarin zij zegt dat de VVD er onvoldoende inslaat haar liberale doelstellingen zodanig uit te dragen dat zij het vertrouwen wint van grote bevolkingsgroepen mij gezien de uitslag van verschillende opiniepeilingen de laatste tijd niet bepaald steekhoudend lijkt. Voor het blijven veroveren van de nieuwe markt zoals de afdeling Baarn zegt en het blijven vasthouden van deze nieuwe kiezers zijn naar mijn gevoel andere zaken nodig dan een liberale omroep. Als wij er maar voor zorgen dat de presentatie en de inhoud van datgene wat gepresenteerd wordt voldoende aantrekkelijk is dan zullen wij vanzelf over meer publiciteit en aantrekkingskracht niet te klagen hebben.

In dit verband, mijnheer de voorzitter, lijkt het mij gewenst om bijvoorbeeld in het verkiezingsprogramma goed duidelijk te maken welke fundamentele maatschappelijke ontwikkelingen de VVD voorstaat en welke maatschappelijke bakens zij voor zichzelf heeft uitgezet om daarop aan te koersen. Mijnheer de voorzitter, liberalen hebben zich altijd een tegenstander betoont van maatschappelijke en politieke verzuiling, dus ook verzuiling in omroepland. Ik roep daarbij een uitspraak en die uitspraak werd ook aangehaald in het betreffende artikel in Elseviers magazine in Uw herinnering van dr. J.F. van Roijen, waarin hij zegt, liberalen verwerpen het befaamde zuilenstelsel als een uitholling van de geestelijke vrijheid en als een aantasting van een daarachter verdraagzaam open en eerlijke coëxistentie diverse groepen in onze samenleving. Ons oordeel over de liberale omroep, mijnheer de voorzitter zal niet gebaseerd mogen zijn op pragmatische argumenten maar zal gebaseerd moeten zijn op de zojuist genoemde uitspraak die mij ook in 1976 nog onverkort van kracht blijkt te zijn. Wij zullen in ons standpuntbepaling dit slechte voorbeeld van socialisten en de VARA niet mogen volgen.



Ik wil U indit verband wijzen op een uitspraak die de heer van Dijk heeft gedaan in het VARaprogramma de Rooie Haan, ik neem aan dat dat programma bij U allen bekend is, waarin hij ondermeer zei en daarmee doelende op het programma, wij hebben geen behoefte aan een applausclub als de rooie haan is. Dat mijnheer de voorzitter deel ik en dat is voor ons ook de argumentatie om de vergadering af te raden om vandaag achter het voorstel van de afdeling Baarn te gaan staan. Ik dank U wel. Goudriaan, Capelle a.d. IJssel.

Mijnheer de voorzitter, om de vorige psreker met artikel 23 te laten zien wat er werkelijk staat, aan te tonen dat wat hij zegt volstrekt in strijd is met zoals hij het uitlegt, zal ik dit artikel om te beginnen voorlezen. Ook op het gebied van radio en tv keert de partij zich tegen ieder streven naar het vestigen of handhaven van een monopolistische positie. Daartoe verlangt zij regeling op nationale basis die rekening houden enerzijds met de behoefte aan geestelijke culturele wetenschappelijke uitzendingen en het verlangen naar ontspanning anderzijds met de beginselen van geestelijke vrijheid en van gelijk recht voor alle stromingen. Ik moet zeggen dat aandachtige lezing niet aantoonde dat wat de L.R.T.O. en de motie Baarn en Leusden willen dat dat in strijd is met dit artikel 23. Als ik dan ook daarbij haal wat er in de inleiding staat bij de uitleg voor de omroepwet, dan zeg ik ook wij hebben alle kans om ons middels een onafhankelijke omroep want laat ik ook dat duidelijk stellen er is niet de bedoeling van L.R.T.O. om een organisatie binnen de V.V.D. te vormen. Middels die L.R.T.O. dat stuk aan onze organisatie, maar dan onafhankelijk toe te voegen wat wij als snelgroeiende politieke partij hard nodig hebben. Het is gisteren foutief door de heer de Korte gezegd, dat wanneer wij van Ajax 1 en 2 naar Feijenoord 3 gaan, dat en in deze stad lijkt mij dat niet zo verstandig wanneer wij naar Feijenoord 3 gaan met andere woorden 33 kamerleden, dan wordt die organisatie veel veeleisender. Dan hebben wij dat sluitstuk op onze kroon nodig en die kroon is een professioneel geutiliteerd lopend publiciteitsorganisatie waar wij echt behoefte hebben en ik herhaal het aan professionele tvmakers. Wij kunnen dat niet afdoen met AVRO en TROS, want wij weten dat zij in hun statuten hebben staan dat ze onafhankelijk neutraal willen blijven, daar kunnen wij niet op rekenen en ik raad U ten sterkste af op die noemer te gaan zitten. Wanneer ik dan vervolgens kom op de enquettes dan moet het U toch ook duidelijk zijn dat bij vergaderingen van afdelingen waar de L.R.T.O. ter plaatse is geweest er vooral bij de back onder de V.V.D. de niet zo actieve leden en anderen bijzonder groot enthousiasme heerst en dat het bijzonder makkelijk is om hen te overtuigen van het nut van een onafhankelijke liberale radio- en tv omroep. Eigen cijfers uit Rijnmond, mijn ervaring kan ik aan de partij toetsen hier tonen aan dat het binnen drie maanden mogelijk is om een 500 - 600 begunstigers te krijgen waar je een jaar bezig bent om 100 VVDers bij elkaar te krijgen als nieuwe leden. En ik wil maar zeggen, die komen niet alleen uit de VVD die komen ook uit het zuiden van het land, Limburg, Brabant, de hele Rijnmond, Zeeland enz. En ik zou het bijzonder betreuren wanneer U dit initiatief van een aantal enthousiaste jonge VVDers zoals U dat op dit moment en nog steeds helaas doet, ik wil niet zeggen de nek breekt, maar dan toch met een publiciteit omgeeft die dat niet ten goede komt als U dat zou willen voorzetten. Ik raad U dan ook aan en dit lijkt mij onze laatste kans want wanneer de 40.000 drempel wordt veranderd in de 100.000 drempel onze laatste kans om voor open doel, wij hebben gisteren ook over voetbal gesproken, om voor open doel deze kans erin te schieten en ik mag U dan toch op zijn minst verzoeken wees positief, kraak de moties niet, laat de L.R.T.O. zijn gang gaan. Daar zou ik het bij willen laten. Dames en heren, beginselen in een politieke partij zijn van heel groot belang, maar wij moeten ons er ook voortdurend op bezinnen of eenmaal geformuleerde beginselen vandaag de dag nog wel opgaan. Ik herinner U aan het feit dat liberalen in het verleden hoewel wanneer men daar een diepere studie van maakt blijkt toen ook het liberale denken al genuanceerd te zijn geweest, maar liberalen stonden in het verleden bekend als de voorstanders van het openbaar onderwijs en zij wezen het bijzonder onderwijs af. Nu zeggen wij en daar staan wij volledig achter, het is gisteren ook nog eens bevestigd, dat het de vrijheid van de ouders moet zijn om het schooltype voor hun kinderen te kiezen en wij erkennen volledig de vrijheid en de financieel gelijkstelling voor bijzonder onderwijs. Niet alleen het bijzonder neutrale, ook het bijzonder religieuze. onderwijs. En het zou weleens kunnen zijn dat ook ons denken m.b.t. het omroepstelsel zich gaat ontwikkelen in die richting dat wij zeggen een algemene omroep zoals dat door sommige in het beginselprogramma wordt gelezen is misschien toch niet de laatste liberale waarheid.



Met al onze bezwaren die wij hebben tegen verzuiling is het denkbaar dat zich in liberale kring ook daar een ontwikkeling voordoet in die zin, dat wij zeggen ach als in Nederland ook vandaag de dag nog blijkt dat een groot deel van de bevolking zich wel bevindt bij een systeem van omroepverenigingen die gebaseerd zijn op een aantal aanhangers en dan wanneer het getal beslist heeft volgens die objectieve criteria zullen worden toegelaten tot de ether is het dan misschien niet liberaal gedacht om te zeggen, wie aan dat criterium voldoet moet dan ook worden toegelaten, want het is klaarblijkelijk een behoefte die in ons volk bestaat. Er is sedert de formulering van artikel 23 in de jaren 63 tot 66 namelijk wel het een en ander veranderd. Er is nadien tot stand gekomen en gaan werken de nieuwe omroepwet en wij hebben gezien wat velen op dat ogenblik niet hadden verwacht dat die drempels die in die omroepwet zijn gelegd dat die door een aantal nieuwe zendgemachtigden zijn overgestapt, zelfs met gemak zijn overgestapt. De E.O. is genoemd, de TROS is genoemd, het zijn inderdaad nieuwe zendgemachtigden, het zijn die intussen kans hebben gezien om zich van voldoende aanhang te verzekeren ook voor de Veronica-omroeporganisatie geldt dat en zouden wij als liberalen dan niet moeten zeggen, welnu als die behoefte bestaat om dit in vrije organisatie tot stand te laten komen dan moeten wij dat als liberalen niet gaan tegenhouden. Daarmee zou ik willen zeggen, laten wij proberen om elkaar niet met artikel 23 van het beginselprogramma om de oren te slaan om te zien wie nu het ware liberalisme in pacht heeft, laten wij de ontwikkeling die op dit punt aan de gang is met aandacht blijven volgen om te zien of dan een van de artikelen die te zijner tijd misschien worden bijgesteld, misschien niet dat artikel 23 is, wij zitten op dit ogenblik heel duidelijk met een wet die welliswaar met onze tegenstand tot stand is gekomen, maar die op dit ogenblik functioneert en waarbij gebleken is dat nieuwe zendgemachtigden een kans maken. En dan is ook voor het hoofdbestuur volstrekt begrijpelijk dat dan ook in liberale kring er mensen zijn die zeggen let op het feit dat in veel van de zendgemachtigden de anti-VVD gezindheid heel sterk aanwezig is, zou voor ons een reden moeten zijn of een reden kunnen zijn om van onze kant te zorgen dat er ook een liberale omroep komt. Als U mij wilt volgen, dat wij zouden zeggen, zolang deze wet er is zullen wij de ontwikkelingen die zich onder die wet voordoen met grote belangstelling volgen en zien of wij onze denkbeelden daaraan niet moeten aanpassen of bijstellen, dan zou U mij ook kunnen volgen door te zeggen als er dan een liberale omroepstichting is opgericht uit vrij initiatief en dat is dan op dit ogenblik de L.R.T.O., dan moet die inderdaad de wettelijk gegarandeerde kans krijgen om daar van te maken wat er onder de huidige regels van te maken is. Maar een heel andere zaak is. Moet de partij als zodanig aan het hoofdbestuur of aan een commissie, maar moet de partij als zodanig de opdracht geven dat wij als partij een eigen liberale omroep gaan stichten. Daar komt het voorstel Baarn op neer en wij hebben toen gezegd er is een nieuw element inmiddels in de discussie gekomen doordat de liberale omroepstichting die er op het moment van indienen van de motie Baarn nog niet was er inmiddels wel is. Wij hebben gezegd wij zijn van mening dat het niet op de weg van de partij rust om een dergelijke omroep te gaan bevorderen, want daarmee neemt men ook de verantwoordelijkheid voor die omroep op zich. Mij is uitdrukkelijk gevraagd door de heer Tromp-Meesters om niet te proberen hem op woorden te vangen. Ik dacht dat uit de wijze waarop wij gisteren vergaderd hadden wel duidelijk gebleken is dat het verre van het hoofdbestuur is om te proberen enig punt, maar zeker niet een zo belangrijk punt als dit te proberen op een dergelijke manier in de discussie af te doen. Het is inderdaad een uitermate belangrijke zaak die ons bezig houdt en bij het hoofdbestuur leeft dus ook in sterke mate het begrip voor die liberalen die zeggen wij willen van de wettelijke mogelijkheden gebruik maken. Maar dan moet dat naar onze overtuiging inderdaad voortkomen uit het eigen initiatief van diegene die zich daarop willen en naar wij dan ook moeten hopen kunnen werpen en die van een dergelijke omroep een succes kunnen maken.



Ons is verweten dat we in de publiciteit de L.R.T.O. zouden tegenwerken. Ik moet eenvoudigweg erkennen dat door een aantal, gelukkige, ongelukkige onstandigheden in de eerste publicatie fouten zijngeslopen die wij hebben trachten te herstellen, en dan wek je daarmee al gauw de indruk dat het met onvoldoende zorgvuldigheid onzerzijds zou zijn gebeurd. Ik hoop dat U van mij wilt aanvaarden, dat dat verre van ons was, want het is niet de bedoeling om dit belangrijke punt te proberen met handigheidjes te winnen of iets dergelijks. Wij willen hier inderdaad een open discussie over. En vandaar ook dat het op ons verzoek van het hoofdbestuur is, van het dagelijks bestuur is gebeurd dat de gastkolom in V en D is opengezet voor de heer van der Meij om daarin nog voor deze vergadering een artikel te schrijven en ik moet U zeggen dat is de enige keer van licht ingrijpen in het hoofdredactionele beleid die wij ons juist m.b.t. die L.R.T.O. hebben veroorloofd om te vragen kan de redactie ervoor zorgen dat dat artikel voor de vergadering verschijnt, want mosterd na de maaltijd stelt bijzonder slecht zijn. Ik hoop dat U daarom van ons wilt aanvaarden, dat wij helemaal niet proberen met ongunstige publiciteit om hoe dan ook de L.R.T.O. in de wielen te rijden, maar wij hebben wel als standpunt ingenomen en dat is het standpunt wat ik vandaag bijzonder graag door deze vergadering bevestigd zou willen zien dat het niet op de weg van de partij als politieke organisatie ligt om zelf met deze omroep zich te gaan belasten om de partij erbij in te zetten, dat deze omroep op de juiste wijze van de grond komt. Wij zijn van mening dat zowel de TROS, zoals de E.O., zoals de V.O.O. de kansen hebben gehad natuurlijk iedere andere organisatie en dus ook de L.R.T.O. die kans mag proberen te grijpen, maar wij zijn evenzeer van mening dat wij als partij ons moeten houden tot bij onze taak. Dat is dat wij politiek bezig zijn en niet moeten proberen te infiltreren in de media als politieke partijen daar hebben wij verschillende redenen voor aangevoerd. Wij kunnen als politieke partij eenvoudigweg en als liberale partij de verantwoordelijkheid niet op ons nemen voor een journalistiek medium omdat naar onze liberale overtuiging een jouranlist zelf in vrijheid moet kunnen werken binnen de formules van de organisatie waarin hij werkt. Maar als wij als politieke partij en als liberale partij die formules zouden moeten gaan opstellen voor diegene die rechtstreeks of indirect voor ons gaan werken, dan zouden wij ons als liberale partij op een bijzonder hellend vlak gaan begeven, want dan zou het erop gaan lijken dat wij de vrijheid van meninguiting die wij hoog houden zouden gaan beperken door een bepaalde richting voor te schrijven. Het staat iedereen vrij om onder welke formules dan ook een krant op te richten of een omroepmedium te stichten maar het staat juist naar onze overtuiging een politieke partij niet vrij om dat te doen omdat een politieke partij niet in concurrentie moet treden met de journalistiek of het nu de dagbladjournalistiek is, de weekbladjournalistiek of de radio of tvjournalistiek. Wij zijn daarvoor als partij niet geschikt om ons daarin te begeven dat moet uit vrijheid opkomen en als Baarn heeft voorvoeld dat wij veel leden de wens leefden om met een liberale omroep te komen dan kunnen wij alleen maar zeggen, dat heeft Baarn in zoverre juist gezien dat het initiatief dan ook intussen genomen is, maar een zaak voor de partij is het volstrekt niet. Wij hebben met het bestuur van L.R.T.O. een gesprek gehad en daarbij is duidelijk komen vast te staan dat ook de L.R.T.O. van mening is dat de V.V.D. als zodanig niet een actieve steun moet gaan geven. En men vraagt om passieve steun, dat wil betekenen dat wij hen niet tegenwerken. Zomin wij een andere omroepvereniging zullen tegenwerken als politieke partij, netzomin zullen wij de L.R.T.O. tegenwerken. En het staat ieder lid van onze partij vrij om zijn kinderen naar de school te sturen die zij willen en het staat ieder lid van onze partij vrij om lid te zijn van de omroepvereniging waarbij hij of zij zich het meest thuisvoelt. Er is veel gesproken in dit verband over AVRO en TROS en alsof wij zouden moeten proberen de richting van de omroepen te gaan beïnvloeden. Ook dat zullen wij als V.V.D. niet moeten doen. Ook daar is in ieder individueel lid vrij om in een bestuur te trachten te komen door verkiezing om daarmee richting te geven aan de omroep. Wij weten dat in het bestuur van de AVRO naast politiek anders denkenden ook liberalen zitting hebben. Ik veronderstel dat ook in het bestuur van de TROS naast politiek anders denkenden ook liberalen zitting hebben. Ik zeg ik veronderstel wij hebben als politieke partij wel de mogelijkheid om het na te gaan, maar het gaat ons eigenlijk geen bliksem aan. Maar met de groei van ons kiezers- en ledenbestand staat voor mij vast dat wij ons als VVD niet moeten blindstaren op AVRO, TROS of VOO ik ben ervan overtuigd dat veler onze op religieuze gronden lid zullen zijn van bijv. KRO en NCRV.



En als de partij zo blijft groeien als dat nu het geval is dan zal die groep steeds groter worden. En dat is dan het punt dat hierbij op de achtergrond blijft spelen en wat eigenlijk de hele oorzaak is van deze discussie. Het gaat niet alleen om het oplossen van achterstand die wij menen te ontdekken in de publiciteit over de VVD door middel van het oprichten van omroepverenigingen. Wij moeten ook zelf als VVD'ers waar wij ook inde partij werkzaam zijn voortdurend op bedacht zijn dat wij proberen ons en onze beginselen zo in de publiciteitsmedia naar voren gebracht te krijgen als wij het graag zouden zien. Maar daarbij blijft de keus van datgene wat nieuws is en datgene wat gepresenteerd wordt altijd in de eerste plaats aan de radio en tv en de krantenjournalisten. Zij zijn ervoor om het nieuws te presenteren. Aan ons is het om te zorgen dat dat nieuws er is.

En nu weet ik wel dat vele het enigermate verontrust dat alles op een kaart zou worden gezet. Er is gesproken is het dan alleen Hans Wiegel, voor ons als hoofdbestuur staat volledig vast, dat er gelukkig veel meer is dan alleen Hans Wiegel hoe blij wij ook met het fenomeen zijn. Maar wij kunnen niet organiseren dat wanneer een aktualiteitenrubriek aan Hans Wiegel om commentaar vraagt, dat het dan een ander kamerlid wordt. De aktualiteitenrubrieken hebben de keus. Ik heb zelf wel eens een ogenblik gedacht laat ik eens nagaan hoeveel andere partijvoorzitters wel in aktualiteitenrubrieken komen t.o.v. mijzelf. Ik kan U vertellen ik ben er dus niet in geweest, maar mevrouw van de Heuvel vele malen en ik heb de oplossing ook gevonden wanneer je een paar hele stomme dingen zegt maak je een heel goede kans. Dames en heren, we hadden het niet over mevrouw van den Heuvel, maar over de liberale omroep. Ik zou U dit willen zeggen, wij laten van onze kant de L.R.T.O. uiteraard vrij, maar wij moeten ons als partij ervan onthouden om ook maar de indruk te wekken dat wij hier bezig zijn om actief de ehter te infiltreren. En ik verzoek U in die zin Uw stem straks uit te brengen.

De repliek.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, wij hebben al vaak vandaag en gisteren gesproken over het feit dat wij onze zaak goed moeten verkopen. Het is een goede zaak en als je maar goed overkomt dan kunnen we nog veel sneller groeien. Ik Ben erg blij Mijnheer de voorzitter met alles wat U heeft gezegd en ik heb ook nauwelijks twijfel over de stemming die straks in de zaal. Ik wilde alleen graag aan U vragen om U de mogelijk ziet organisatorisch om behalve dus de stemming over de motie zelf iets verder te gaan en bijvoorbeeld in een opinie van de VVD-vergadering in een soort verklaring ook duidelijk naar voren en naar buiten te laten komen. Zo'n verklaring zou kunnen zijn de volgende. De VVD in algemen vergadering bijeen stelt zeer positief tegen alle en iedereen die de liberale gedachten van de VVD willen uitdragen. Zij wenst de liberale omroep dan ook veel succes. De VVD wenst evenwel uitdrukkelijk te verklaren dat de liberale omroep geen partijgebonden organisatie is of kan zijn.

Dank U zeer. Mijnheer Tromp-Meesters.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren. Ik geloof dat ik vrij kort kan zijn over na alles wat er hier over dit onderwerp is gezegd. Ik zou in de eerste plaats nog even willen herinneren aan neen is ook een antwoord, dat zou dan vrij aardig overeen komen met mijn voorgangster op dit spreekgestoelte. Dan moet U zich wel realiseren wat U zegt. In de tweede plaats zou ik er ook nog op willen wijzen, dat wij in onze formulering aan het einde van onze motie hebben gezegd dat wij het hoofdbestuur zich zo snel mogelijk oriënteert over de mogelijkheden om te komen tot de creatie van de geeigend omroepmedium. Wij hebben daarmee in het midden gelaten en ook uitdrukkelijk willen laten of dat vanuit de VVD zou moeten komen. En er even vanuit gaande dat dat op verschillende gronden niet het geval zou kunnen zijn dan is dat helemaal niet uitgesloten dat wij ons positief neutraal opstellen t.o.v. diegene die zich hiermee zouden willen belasten en bereid hebben belast. Ik zou als laatste punt nog een kleine schönheitsfehler willen wegwerken. Als wij over een B-omroep praten en ik dacht dat wij dat deden mijnheer de voorzitter, dan praten wij uiteraard wel over eveneens een minderheid en trachten wij niet te monopoliseren. Ik zou U willen adviseren dames en heren zich wel degelijk te bezinnen op deze vraag. Ik neem aan dat het niet zo vaak mee voor zal komen dat wij ons hierover kunnen uitspreken. Een definitief neen in alle opzichten vrees ik dat ook diegene zullen torpederen die zich bereid zijn in te zetten voor een apparaat dat tenminste neutraal zoniet positief t.o.v. de VVD c.q. liberalisme gaat staan in etherland. Ik dank U.



Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de afdeling Leusden heeft mede in acht genomen Uw antwoord na beraad met een aantal andere afdelingen gemeend op grond van de rode draad die door een aantal moties heenloopt en die eigenlijk allemaal te maken hebben met het overbrengen en het beter overbrengen van onze doelstellingen. Het punt C van haar motie in te trekken en te vervangen door een motie van de volgen de strekking. Leden van de VVD in vergadering bijeen kennis genomen hebbende van de voorstellen en moties van de kamercentrales Leiden en Utrecht alsmede de afdelingen Baarn, Hilversum, Hoevelaken en ~~XXXXXXXX~~ Leusden, Naarden, Soest. Soesterberg en Woudenberg en naar uit de discussies bleek meerdere afdelingen. Uit de inhoud van welke voorstellen en moties duidelijk het onbehagen naar voren is gekomen dat de doelstellingen van de partij alsmede het daaruit voortvloeiende beleid van haar vertegenwoordigers niet of niet voldoende in beeld woord en geschrift via de daartoe aanwezige media nog binnen nog buiten de partij overkomt. Verzoek het hoofdbestuur een werkgroep te formeren bestaande uit op dit terrein deskundige partijleden die tot taak krijgt voor medio 76 de marketing en public relations m.b.t. de liberale doelstellingen te analyseren en te verbeteren. Een verzoek aan het hoofdbestuur tevens de voor de uitvoering van dit plan benodigde geldmiddelen ter beschikking te stellen.

Ja, mijnheer Schuttevaar, maar U was in eerste instantie er niet bij. De eerste ronde, Ik ben Schuttevaar, geen vertegenwoordiger van iets, oud dienstbaar geweest bij de kamercentrale Utrecht, als sekretaris en voorzitter van de VVD statenfractie tot werkeloosheid gedoemd, aler reedsdoor bepalingen uit het reglement doordat je boven je 70e jaar nergens meer mag inzitten.

Maar daardoor is mijn denkvermogen naar ik hoop althans ogenschijnlijk nog ten dele ongebroken gebleven. Toen er gisteren met name door een vertegenwoordiger van de afdeling Eindhoven, ik heb deze stem ook uit Tilburg beluisterd, toch een zekere onrust werd uitgesproken over als ik het zo mag zitten een gemis aan geestelijke diepgang op bepaald punten in en bij onze partij, daar zijn de individuele mensen hier natuurlijk niet bij betrokken. En toen ik zelf toch ook heb gemeend dat naar de pen te moeten grijpen en dat is gehonoreerd n.a.v. het wat weinig diepgaande artikel liberaal zijn wij bijna allemaal. Niet aldus mijnheer de voorzitter. Toen was er ook al degelijk bij mij en anderen nog voor dat de L.R.T.O. bestond een poging gewaagd om een uitdrukkelijk niet politieke omroeporganisatie van de grond te doen komen. Ik zeg dat niet op dit moment om hier reclame te maken voor de nieuwe vrijzinnige omroep. Want dan zeggen ze vrijzinnig wat is dat, dat is alleen tolerant tegenover anderen en anders dan deze althans op dit moment nog liberale omroep beschikt onze omroep klein in getal maar groot in gedachtenwereld toch over een aantal aanhangers uit verschillende politieke denkwerelden. Dat is de kracht. U zult zeggen in deze overvloed nog meer. U vergeet dan dames en heren en niemand van U heeft hier iets over gezegd dat in 1968 op 14 december formeel de VPRO ontkracht is, de statuten zijn omgebouwd de zaak is zo geworden dat er niets meer van gebleven is en dat heeft een grote leegte veroorzaakt in radio- en tvwereld. Mijnheer Schuttevaar een ding, maag ik U even onderbreken. U hebt gevraagd om op de rand van het strafschoepgebied iets te mogen zeggen, maar dat maakt U extra kwetsbaar. Ik geloof dit, dat wij in onze partij de vrijheid van meningsuiting hoog moeten houden omdat wij toch zoals wij aan de afdelingsbesturen hebben laten weten dat wij het niet juist vinden dat de VVDafdelingen forum zouden zijn van het aanprijzen van de L.R.T.O. Dat ik nu moet oppassen dat U nu niet bezig bent om van deze vergadering een forum te maken van iets dat misschien zeer de moeite waard is, maar waarvan ik zeg dat is niet iets waarvoor de partij zich dienstbaar mag maken. Zoud U daarmee rekening willen houden.

Daar zal ik mee rekening houden en ik zal in een zin mijn betoog afbouwen. U hebt volkomen gelijk mijnheer de voorzitter, ik wilde alleen zeggen onze omroep is niet dermate in de publiciteit gekomen als de omroep van de heer Goudriaan en de zijnen maar toch wel want er heeft in de Haagse Courant en in andere blade heeft gestaan bij een interview met mijnheer van Someren met de heren afgenomen hebben jullie contact met de N.V.O. en toen is hier geantwoord ja. Zijn ook geestverwanten. Kijk, daar wil ik even voor oppassen opdat niet later wordt gezegd er is ook al zo een ander concurrerend klubje wij werken op eigen golflengten met alle plus- en minpunten. Ik zeg het alleen omdat U zelf ook hebt gerectificeerd in Uw blad de oorspronkelijk onvolledige informatie zo wordt dat langs deze weg ook even gedaan hebben en verder beveel ik mij graag minzaam in Uw aandacht aan. Dank U zeer.



U zit nu op de golflengte van de VVD en dat is toch niet de juiste. Mijnheer de voorzitter ik heb een vraag, die ik in een zin kan afdoen dacht ik. Ik zal het heel kort maken omdat ik in eerste instantie ook niet het woord gehad heb. U hebt gezegd wij zullen als Hoofdbestuur wel neutraal positief t.o.v. de L.R.T.O. gaan staan. - Neutraal passief- Wat houdt dat in t.a.v. Uw advies aan de afdelingen i.v.m. het forum zijn voor de L.R.T.O.

Wij hebben gezegd dat onze overtuiging was dat de VVD als zodanig niet een van de middelen zou moeten zijn, in welke omroepvereniging of welk weekblad of welke krant, dan ook een voorkeurspositie te geven binnen de partij. Dus als in die zin een uitspraak wordt gedaan dan zou het advies aan de afdelingen om niet uitdrukkelijk de gelegenheid te geven aan de bestuursleden van de L.R.T.O. hun omroep in een afdelingsvergadering meer bekendheid te geven zou dan onverkort gehandhaafd blijven.

Dames en heren er zijn twee moties ingediend. En er is de motie Baarn. De motie Baarn is het eerste ingediend die is tegenstrijdig aan de anderen, dus ik geloof dat wij daarover zullen moeten stemmen. Ik zou aan de voorstellers, mevrouw Verkerk van de motie die daar voor U ligt het volgende willen vragen. Wij zijn als hoofdbestuur, nou laat ik zeggen het dagelijks bestuur is bereid de aanvaarding van die motie aan te bevelen op het ogenblik dat de motie Baarn mocht zijn verworpen. Maar wij zeggen, vinden dat in die motie toch enigszins misstaat de zin, zij wenst de liberale omroep dan ook veel succes. Dat staat ieder lid volstrekt vrij om dat te doen, maar ik geloof dat wij ons als partij zouden moeten onthouden van hen dat toe te wensen. Kunt U zich ermee verenigen dat wij die zin eruit halen. Mijnheer de voorzitter, ik begrijp waar Uw bezwaar ligt, eigenlijk vond ik dat dit wel genoemd moest worden omdat we het nu specifiek over de liberale omroep hebben, en omdat we toch ook een positief geluid moeten laten horen t.o.v. die harde werkers die daaraan zijn gaan trekken. Aan de andere kant kan ik mij voorstellen dat U zegt van die L.R.T.O. moet je dat dan nu met name noemen. Wellicht dat er, ik ben het met U eens je zou het eruit kunnen laten, maar misschien zouden we het ook kunnen doen dat we zeggen we wensen de L.R.T.O. en de V.P.R.O. en de TROS en de AVRO veel succes.

Wij gunnen iedereen de 100.000.

Maar het lijkt mij dat dat een positief geluid is. Ik zou het graag ter overweging willen geven.

Ik stel toch voor om de zin eruit halen.

Mag ik een voorstel doen om er iets anders voor in de plaats te zetten.

Mag ik eens even kijken naar hand opsteken over de motie Baarn. Wie is daarvoor. Wie is daartegen.

Toen ik naar de vergadering toeging dacht ik dat het een schriftelijke stemming werd, maar is Baarn het met mij eens dat het niet zo is. Dat is verworpen. Dank U. Dan krijgen we de motie van de afdeling 's.Gravenzande. Laten we eerst de stemmen over het amendement van het dagelijks bestuur om die zin eruit te halen.

Mag ik daar nog een zin voor in de plaats voorstellen, mijnheer de voorzitter. Doet U een voorstel.

Mijn naam is Meijeran, ik spreek op dit moment privé. Het zou iets in de geest kunnen zijn van zij hoopt dat die liberale gedachte in de omroep en tvwereld meer zal worden uitgedragen dan tot nu toe het geval was. Of woorden van dergelijke strekking.

Ja, we hopen dat wel. Ik weet niet, wij zijn bezig om hier standpunten te bepalen. En we hopen ook dat we nog verder gaan dan die 20 of 25%, maar op die manier kunnen we aan de gang blijven. Ik zou nu in stemming willen brengen het amendement van het hoofdbestuur om de motie in stemming te brengen zonder de wens aan het adres van de liberale omroep.

Mijnheer de voorzitter mag ik nog even iets zeggen. Dames en heren ik vind, mijnheer de voorzitter dat wij, wij kunnen er niet omheen. Iedereen in Nederland weet van de liberale omroep en men verwacht gewoon van die VVD en dan kom ik toch weer terug op het verkopen van onze zaak, men verwacht van ons dat wij niet alleen vaag iets gaan formuleren maar dat we de zaken bij namen noemen.

En ik geloof dat we heel duidelijk moeten zijn, die L.R.T.O. daar kunnen we niet omheen die moeten we noemen en ik geloof dat we heel duidelijk moeten zijn die L.R.T.O. daar kunnen we niet omheen die moeten we noemen en waarom zouden we dan niet wellicht dat de mensen die het lezen daar dan ook een glimlach mee kunnen op het gezicht toveren en misschien nog denken dat die VVD niet alleen zo ernstig is.



Waarom noemen we nou eens niet al die omroepen op een rijtje.

Ik zou daar toch dit bezwaar tegen willen maken, ik heb gezegd daarstraks in onze grote aanhang bevinden zich overtuigde leden en natuurlijk waarschijnlijk nog meer leden die alleen een programmablade willen hebben, maar er bevinden zich ook overtuigde leden van AVRO, TROS, KRO, NCRV, VPRO huidige stijl zijn er ook, ik vind het onverstandig om hier al die mensen te noemen. Het lijkt mij volstrekt duidelijk waar het om gaat. Wij spreken dat is de rode draad, de blauwe draad zou ik liever willen zeggen die door een aantal voorstellen heenspeelt. Wij zouden het op prijs stellen wanneer het liberale geluid meer door de ether kan klinken. Dat wordt in de eerste en in de laatste zin heel duidelijk gezegd. In de eerste zin dat wij vinden dat dat moet gebeuren in de laatste zin dat wij vinden dat wij dat niet zelf moeten doen en ik zou daarom iedereen aanprijzen willen ontraden. Vindt U goed om daar nu over te stemmen. Wie stemt voor het amendement van het dagelijks bestuur om de zinsnede zij wenst de liberale omroep veel succes om die weg te laten. Wie is daartegen.

Mijnheer de voorzitter, zou het mogelijk zijn dat de zin, want U wil op dit moment de zin schrappen maar ik dacht toch dat het de kern is, wij discussieren over de L.R.T.O. misschien is een amendement op de zin in deze wensen zij de .R.T.O. veel succes en misschien zinvolle bijdrage.

In dit opzicht wenst zij, ik geloof niet dat het dagelijks bestuur het dan nodig vindt om dan het amendement te handhaven.

Dan breng ik nu de motie in stemming en die luid als volgt. De VVD in algemene vergadering bijeen staat zeer positief tegenover allen en iedereen die de liberale gedachten van de VVD willen uitdragen. In dit opzicht wenst zij de L.R.T.O. dan ook veel succes. De VVD wenst evenwel uitdrukkelijk te verklaren dat een liberale omroep geen partijgebonden organisatie is of kan zijn. Kan de voorstelster ermee akkoord gaan. Aangenomen.

Wie is tegen. Op het ogenblik is het zo dat wij de enige zijn die de liberale gedachten naar voren brengen als politieke organisatie. in Nederland.

Wie is voor. Aangenomen. Dan de motie Leusden. De herziene motie Leusden, ik zou er dit over willen zeggen, dat de motie. Ik zal de motie voorlezen want hij blijkt niet te vertonen, wat iets anders is dan ontoonbaar. Leden van de VVD in vergadering bijeen enz. Kennis hebbende genomen van de voorstellen en moties van de kamercentrales Leiden en Utrecht en afdelingen Baarn, Hilversum, Hoevelaken, Leusden, Naarden, Soest, Soesterberg, Woudenberg en naar uit de discussies bleek meerdere afdelingen uit de inhoud van welke voorstellen en moties duidelijk het onbehagen naar voren is gekomen dat de doelstellingen van de partij alsmede daaruit voortvloeiende beleid van haar vertegenwoordigers niet of niet voldoende in beeld, woord en geschrift via de daartoe aangewezen media noch binnen noch buiten de partij overkomt verzoekt het hoofdbestuur een werkgroep te formeren bestaande uit op dit terrein deskundige partijleden die tot taak krijgt voor medio 76 de marketing en public relation m.b.t. de liberale doelstellingen te analyseren en te verbeteren en verzoek het hoofdbestuur tevens de voor de uitvoering van dit plan benodigde geldmiddelen ter beschikking te stellen en gaat over tot de orde van de dag. Ik zou daar dit over willen zeggen. Geen partij in Nederland heeft in de afgelopen periode van 3 jaar zo een onstuimige groei van kiezersaanhang en ledental meegemaakt als juist de VVD. Uit de antwoorden van het hoofdbestuur heb ik getracht naar voren te brengen dat ook ons en dan meen ik dat heel serieus ons een voortdurende zorg is, het zorgen voor een zo goed mogelijke publiciteit naar buiten en een zo goed mogelijke communicatie binnen de partij. Ik heb U gewezen op wat er in de partij gebeurt aan kadercursussen. Aan deelcongressen aan openbare partijraderen en dergelijke. Wat wij doen aan de informatie van het kader. Naar buiten toe hebben wij U gewezen opdat wij werkelijk proberen met grote ernst om onze denkbeelden zo goed mogelijk naar voren te brengen. Door persconferenties te houden, door nauw overleg met de voorzitter van de 2e kamerfractie. Als U deze motie zou aannemen doet U naar onze overtuiging in de eerste plaats onrecht aan de onstuimige groei die de partij heeft gemaakt en in de tweede plaats moet ik U zeggen dat hier toch de indruk wordt gewekt door het aannemen van deze motie dat kamerfractie en hoofdbestuur tekort zouden schieten. Ik wil graag aannemen dat het niet de bedoeling is van de voorstellers van de motie om dat tot uitdrukking te brengen, maar niettemin als deze motie wordt aangenomen dan staat er heel duidelijk in dat er veel en veel meer zou moeten gebeuren.



Wij hebben dat al toegezegd dat we dat zouden doen, In die zin hebben wij aan de motie geen behoefte en om te zeggen dat het onvoldoende doorklinkt. Op dit ogenblik waar de partij qua kiezers- en ledenaanhang groter is dan ooit tevoren maakt op ons een vreemde indruk.

Oldeman-Tuin, Soest, Soesterberg. Het is zo dan in overleg met de aanwezige leden en afgevaardigden van de afdeling Soest, Soesterberg wij de ondertekening van de motie bij deze terugtrekken in verband met de gedane toezeggingen. Dank U.

Dames en heren.

Mijnheer de voorzitter ik zou graag even na dit antwoord van U heel duidelijke willen zeggen en ik geloof dat U dat verdient en ook de fractie dat verdient deze motie is perse niet ingegeven door een zekere mate van ontevreden over de activiteiten van het hoofdbestuur. Ik zou alleen willen zeggen dat wij er behoefte aan hebben dat het interne beraad over de manier waarop en het moment waarop al die activiteiten die U doet naar buiten worden gebracht en dat is eigenlijk noem het maar de commercieele visie van de marketing van een gedachte van een idee dat dat eens een keer noem het maar deskundige mensen die hebben wij voldoende. Als er een partij is die die mensen heeft zijn wij het. Maar ik heb de indruk mijnheer de voorzitter dat in de propagandakommissie maar een man is die zich werkelijk actief op het terrein van reclame en propaganda beweegt. Dank U wel.

Ja, dan moet ik U toch zeggen dat die indruk niet geheel juist is. Er zijn juist een groot aantal adviseurs op de achtergrond die zeer regelmatig worden geraadpleegd hun meningen meedelen. Maar ik begrijp dus dat de intrekking door Soest, Soesterberg dat die ook geld voor Leusden. Moet die in stemming komen. Goed dan breng ik die motie in stemming. Wie is voor de motie Leusden zoals voorgelezen. Wie is daartegen. Verworpen. Dames en heren ik was juist gaan zeggen dat het de bedoeling was geweest om uiterlijk 12 uur te gaan beginnen met de bespreking van het beleid van de tweede kamerfractie door het stellen van de vragen. Ik ben er mij van bewust dat het beleid van V en D nog aan de orde komt, maar ik wou nu aan de orde stellen bespreking van het beleid van de tweede kamerfractie. En ik verzoek-kamerfrakties herstel, Dames en heren voor de vragenstellers de gelegenheid te geven hun vragen naar voren te brengen open ik anders dan gebruikelijk de beraadslagingen bij dit agendapunt met een verklaring. Een verklaring die ik afleg mede uit naam van de voorzitters van de eerste en de tweede kamerfractie. Na de aankondiging van het besluit van het kabinet een kommissie van onderzoek in te stellen i.v.m. de tegen zijne K.H.Prins Bernhard geuite beschuldigingen heeft de voorzitter van onze tweede kamerfractie bewezen, dat wijze terughoudendheid is geboden. Temeer daar de Prins ontkent zich aan laakbare handelingen te hebben schuldig gemaakt en de beschuldigingen zelf afkomstig zijn van lieden die zich volgens hun eigen verklaringen hebben schuldig gemaakt aan dubieuze praktijken. Wij wachten met vertrouwen in de Prins der Nederlanden en in de kommissie Donner de bevindingen van de kommissie af. Mede namens de beide fractievoorzitters dring ik vandaag op die wijze terughoudendheid aan. Een opmerking moet ons echter van het hart. Wij spreken onze verontwaardiging en afkeuring erover uit dat enkele journalisten in enkele bladen de gelegenheid hebben gegrepen om met de meest onbehoorlijke achterklap over de Prins te komen. Een hetze tegen de Prins die zich krachtens zijn bijzondere positie niet kan verweren en dus weerloos is. Wij verachten dit misbruik dan van de persvrijheid wordt gemaakt.

Dames en heren Uw vrijheid van meningsuiting heeft nu lang genoeg geduurd. De eerste spreker is de heer Hopman uit Amsterdam.

Dank U wel, mijnheer de voorzitter, namens de afdeling Amsterdam wil ik graag de volgende vraag aan de tweede kamerfractie stellen. Wij hebben deze vraag al eens een keer eerder op een van de algemene vergaderingen naar voren gebracht en dat gaat over de wetgeving waarbij op het moment zoveel mogelijk binnen raamwetten bij algemene maatregel van bestuur gebeurd. Wij zijn daarover bijzonder verontrust en wij zijn achten dit een uitholling van de democratie. Wij zijn erg benieuwd of de fracties dit met ons van mening zijn. Dat is een. Een tweede vraag mijnheer de voorzitter dat is dat wij op het gebied van onderwijs, wij hebben vernomen dat op korte termijn de M.O.opleidingen zullen worden opgeheven. Is de fractie niet met mij van mening dat dit een schadelijke ontwikkeling in het onderwijs zal zijn. Ik dank U wel en ik bewonder Uw korte en kernachtige wijze van vragen stellen.



De volgende mag zonder nadere permissie op het podium.

Van der Grafhorst afdeling Voorburg.

Mijnheer de voorzitter, Voorburg is een wat kleinere gemeente en wij worden daar geconfronteerd met diverse uitkeringen die op basis zijn van de grote van de gemeente. Nu is dat in sommige gevallen terecht in andere gevallen is dat schrijnend.

Ik zou gaarne de aandacht willen vragen voor de uitkeringen voor gewoon lager Onderwijs. Dat zijn uitkering, doeluitkeringen waaruit de gemeentes geacht worden de kosten te kunnen bestrijden. Deze uitkering kan men vergelijken voor die gemeentes op diverse groottes. Ik geloof dat het een probleem is dat zich in alle gemeentes voordoet. Komen wij er al dan niet mee uit. U zult mij vergeven dat ik een vergelijking voor Voorburg heb met de nabijliggende gemeente den Haag, maar zoals gezegd dat probleem doet zich ook in andere gemeentes voor.

Dames en heren mag ik U vragen in de zaal niet te roezemoezen. Er is hier vrij veel ruimte om de zaal heen.

Ik heb een overzicht zoals gezegd. Ik heb gisteren mevrouw van Everdingen al een exemplaar van dit overzicht gegeven, ik hoop dat het inmiddels de fractie bereikt heeft, maar ik heb nog wel een exemplaar bij me. Ik zal niet het hele overzicht voorlezen. Ik zou echter bij wijze van voorbeeld op een van de meest extreme gevallen willen wijzen en dat is de exploitatiekostenvergoeding voor de gymnastieklokalen. Die is in de gemeente den Haag ruim 100% hoger dan in Voorburg. U zult begrijpen dat wij in Voorburg moeilijk voor de helft van de kosten van den Haag een gymnastieklokaal kunnen bedrijven. Ik heb begrepen dat er op het ogenblik een commissie is die de normen gaat herzien. Ik zou willen vragen aan de fractie of de fractie bereid is te willen bevorderen dat de kostenverdeling zodanig wordt, dat de kostentoerekening zodanig wordt dat het inderdaad reëel is en niet zo'n misgroei als er op het ogenblik is. Dat is mijn vraag.

Siebesma, Coevorden,

Mijnheer de voorzitter wij hebben vernomen dat de PvdA een verzoek heeft gedaan aan onze fractie om gemeenschappelijk met haar een gemeenschappelijk wetsontwerp over de abortus in te dienen. Als dat wetsontwerp aangenomen wordt, en als minister van Agt dat niet wil ondertekenen en als er een kabinetscrisis komt dan komen wij in een vreemde situatie te zitten lijkt mij. Dan moet de verkiezingscampagne aan de kant van de PvdA tegenover de confessionele over het abortuswetsontwerp. Het lijkt mij een onmogelijke situatie en ik zou graag willen weten wat de opvatting van de fractie in deze kwestie is. Dank U wel.

Hezemans, ondercentrale Waterland. Afdeling Landsmeer.

Mijnheer de voorzitter in september 1971 heeft de VVD het standpunt bepaald t.a.v. legalisering van de soft-drugs. In de afdeling Landsmeer ook in de ondercentrale Waterland zijn tegen de formulering hiervan ernstige bezwaren gerezen. En het was onze bedoeling om in afwachting van het wetsvoorstel van minister Vorrink per motie te trachten uit standpuntsbepaling van de VVD te kunnen ombuigen. Doordat in de kamer het voorstel al aan de orde is geweest en de kaarte zijn geschud heeft dit helemaal geen zin meer. Wel wilde ik er nog de aandacht op wijzen i.v.m. toekomstige plannen tot verdere legalisering dat er in de jaren na 1971 erg veel onderzoek is gedaan, dat alle kamerleden van rapporten een afschrift hebben gehad, dat is georganiseerd door de Rotaryclub. Hier stond belangrijke informatie in en heeft de nadruk gelegd op de gevaren die er aan zitten. Desondanks is door de VVDfractie slechts door 6 personen tegen het voorstel van de minister gestemd en ik zou graag van mevrouw Veder toch willen horen hoe de reactie verder geweest is. Dank U zeer.

Snapper den Haag.

Mijnheer de voorzitter, in de zomer van 1974 kwam de defensienota Vredeling uit. Deze nota is door de VVD en door de meerderheid van de kamer aanvaard. Hierdoor zou een alleruiterst minimum aan defensievoorzieningen zijn gegarandeerd waardoor de gemeenschappelijk NAVOverdediging nog net niet in gevaar kwam, ware het niet dat er een zwarte piet is ingebouwd voor het volgende kabinet, aangezien die investeringen in 1978 met een sprong zouden stijgen. De motie Scholten om deze investeringen gelijkelijk te verdelen door de kamer aanvaard waardoor de regering niet uitgevoerd. Gisteren heeft de heer Wiegel gezegd dat op alle departementen moet worden bezuinigd. De erbarmelijke toestand van de overheidfinancien is veroorzaakt door het kabinet den Uyl, wat op onverantwoordelijke wijze vele uitgaven heeft verricht op andere gebieden dan defensie.



En die onverantwoordelijke uitgaven waren uiteraard volledig overbodig. Derhalve vraagt thans de haagsche afdeling van de VVD aan de heer Wiegel met alle begrip voor de materiele en volle medebewegingsvrijheid die hij moet hebben en voor de uiteindelijke formulering van het verkiezingsprogramma of hij er zich voor wil inzetten dat de VVD slechts aan een regering zal deelnemen die in het kader van de sanering van de overheidsfinancien voldoende financiële middelen ter beschikking zal stellen om de defensievoorzieningen volgens de nota Vredeling te realiseren, voorzieningen opgesteld onder verantwoordelijkheid van socialisten die dergelijke voorzieningen tot op het bot toe uitbenen. Ik dank U zeer.
Lommestein, Eindhoven.

Doorgaande om wat de vorige spreker naar voren bracht zou ik nadat ik geconstateerd hebt met genoegen de opstelling van de tweede kamerfractie bij de behandeling van de defensienota en nadat ik met genoegen gisterenavond heb kunnen constateren dat er daar waar het het departement van defensie betreft meer aandacht besteed werd dan in het verleden ooit gebeurd, zou ik mijnheer de voorzitter willen vragen aan voordat ik dat later niet meer kan, met name aan senator van Riel of hij zou willen antwoorden en bij voorkeur op de hem zo eigen wijze of hij met mij van mening is dat onze krijgsmacht nog aan haar NATOverplichtingen kan voldoen en zo ja dan zo neen wat kan de VVD daaraan doen om dat weer recht te trekken. B of hij van mening is dat het inderdaad bijzonder onverantwoordelijk is om nog meer krijgsmachtonderdelen af te stoten en zo ja wat kunnen wij er dan aan doen. En C is het daar waar het de krijgsmacht betreft niet goed om evenals dat het geval is in het bedrijfsleven te investeren vooral in gezonde bedrijven en als ik dan allerwege meen te horen dat gezonde bedrijven dat het beste krijgsmachtonderdeel dat wij bezitten, het korps Mariniers is is het dan niet beter om in dit korps vanwege het rendement te investeren omdat ik althans denk dat dit korps het beste rendement geeft A voor ons geld en B voor onze vrijheid.

Van Veen, Rijswijk.

Defensie staat vandaag wel in de belangstelling, mijnheer de voorzitter, want ook mijn vraag heeft betrekking op het departement van defensie. Ik zou namelijk graag enige opheldering willen hebben over de opstelling van de tweede kamerfractie tijdens de behandeling van de defensiebegroting in januari. Ik wil voorop stellen dat ik de grootste waardering heb voor de wijze waarop de heer Ploeg en Kea het standpunt van de V.V.D. m.b.t. de defensiebeleid naar voren hebben gebracht. Dit is een ding dat mij echter en niet alleen mij naar ik heb begrepen wel bevreed heeft en dat is het volgende. Aan het eind van zijn rede in tweede termijn heeft de heer Ploeg gezegd, onze fractie heeft zeer vele bezwaren tegen dit defensiebeleid. Zij zal er zich nog over beraden of zij haar steun aan deze begroting zal geven. Die uitspraak mijnheer de voorzitter heeft er voor gezorgd dat er een aantal toehoorders toch wel even rechtop gaan zitten, want nu dachten ze nu komt het. Maar dat bleek al gauw een vergissing te zijn, want bij de stemverklaringen de week daarna heeft de heer Ploeg gezegd, wij zullen afwachten hoeveel ondersteuning deze motie krijgt. Dat was de motie die betrekking had op de voorgesteld bezuinigingen van tweehonderzoveelmiljoen op de defensiebegroting. Wij zullen afwachten hoeveel ondersteuning deze motie krijgt, maar hoe dat ook uitpakt zou stemmen tegen begroting en uiterste instantie kunnen inhouden dat geen gelden voor defensie meer ter beschikking komen. Daarom zullen zij niet tegen deze begroting stemme. Deze argumentatie, mijnheer de voorzitter lijkt mij niet steekhoudend. Iedereen weet toch dat de VVD wel de laatste partij zal zijn die zou weigeren gelden voor defensie ter beschikking te stellen. Bovendien iedereen die ook maar enigszins politiek geschoold is begrijpt dat stemmen tegen de defensiebegroting onder die omstandigheden uitsluitend een politieke achtergrond zou hebben en geen praktisch van een financiële. En bovendien mijnheer Ploeg had toch voldoende politieke ervaring om te kunnen weten dat ook al zouden de VVD tegen gestemd hebben deze defensiebegroting het zonder meer zou halen. Maar zelfs al zou deze argumentatie steekhoudend zijn, mijnheer de voorzitter, dan had dat het ook geweest op het moment dat mijnheer Ploeg dit dreigement misschien een beetje te groot woord gezien de bewoordingen waarin het gevat was. Als had hij dat niet uit mogen spreken, want dreigen met iets wat je van te voren weet dat je het later niet zal kunnen of willen waarmaken brengt ons in een uitermate vervelende positie want dan krijgen wij hetzelfde verwijt te horen dat wij dikwijls aan de confessionele partijen voorgoien.



Ze dreigen wel maar als het puntje bij het paaltje komt doen ze het toch niet. Om ieder misverstand te voorkomen mijnheer de voorzitter, ik zeg niet dat de VVD-fraktie tegen de begroting had moeten stemmen. Die verantwoordelijkheid wil ik graag laten waar ze thuishoort, namelijk bij de fraktie. Ik heb alleen bezwaar tegen de argumentatie die gebruikt is om ondanks het ~~reglement~~ dreigement toch niet deze begroting te stemmen. Dank U.

Mijnheer de voorzitter, Logger Beverwijk.

Gaarne wil ik eerst tot uiting brengen de erkentelijkheid voor het vele en het goede wat zowel in de tweede als in de eerste kamer wordt gedaan. Dat het niet altijd juist naar het volk zijnde niet kamerleden dus overkomt is mijn innige overtuiging. Wij hebben nu niet alle medias mee, neutrale een juiste weergave te brengen via die organen waarvoor men werkt, maar de journalisten, de redakties van die journalisten die schijnen tegenwoordig toch een bepaald niveau te hebben wat ons niet ligt. Gelukkig zijn er nog medias die dat nog wel in hun banier voeren, maar helaas worden deze steeds zeldzamer. Maar mijnheer de voorzitter, ik ben niet gekomen om alleen maar mijn bescheiden oordeel over de weergave te geven mijnsziens juiste techniek van onze frakties goed te keuren, voornamelijk alles op zijn melitus te beoordelen en niet tegen te zijn om het tegen etc. Ik wil toch wel onder de aandacht brengen en speciaal de tweede kamerfraktie veel heeft trachten te bereiken althans in de bres te springen voor bedrijfsleven en wel voor de kleine ondernemers in het bijzonder. Helaas ons huidige kabinet is nog steeds niet doordrongen van het feit dat juist een goed bedrijfsklimaat ook gunstig werkt voor het gehele werknemende bevolking. En daar deze samen hand in hand moeten gaan. Ofschoon hier in Rotterdam een clublied dienaangaande de juiste richtlijn wel aangeeft en zelfs voor de huidige regeringspartners goed acceptabel zou zijn. Namelijk hand in hand kameraden. Ik zou willen stellen mijnheer de voorzitter laten de frakties door blijven hameren om de belangen van het bedrijfsleven en die van de kleine ondernemers in het bijzonder trachten met nog meer althans dat gebeurt naar voren te brengen. Laat men de mogelijkheid open houden voor de ondernemers om zelf te beslissen wanneer zij dicht willen gelimiteerd binnen door het gestelde aantal uren namelijk 55 en geen dwingende eisen stellen voor een zaterdagmiddag-sluiting. En moet er een tijd van sluiting bepaald worden dan zeker deze niet vroeger te bepalen dan 5 uur. Dan mijnheer de voorzitter nog een steentje als mogelijke bijdrage voor mevrouw Ginjard in het bijzonder, namelijk de problematiek van stagieres. Deze zijn namelijk in het onderwijs nergens geregeld. Ik bedoel namelijk de uitzending vanuit het onderwijs van leerlingen naar het bedrijfsleven. Om aldaar praktische ervaring op te doen. Deze plaatsing van stagieres loopt namelijk steeds moeilijker. Het kost in de meeste gevallen het bedrijfsleven handen met geld om deze mensen bij hun onder te brengen. Eerst deed men het nog wel uit eigen belang om eventueel schoolverlaters voor haar of zijn bedrijf voor dien te interesseren. Dat mede of beter gezegd in hoofdzaak de vaststelling van het minimumloon en de achteruitgang van de economische toestand in haar geheel is deze stagiering oninteressant geworden. voor het bedrijfsleven. Om nu toch de leerlingen praktijk te laten krijgen komt het mij voor dat je toch een deel van het onderwijs op zich moet zijn en blijven. Door de goede economische toestand in het verleden zijn er bedrijven geweest die zelfs geld toegaven op ofwel aan de leerlingen wat ik absoluut onjuist vind ofwel aan de school bijvoorbeeld 5 gulden perdag. Die dan aan het einde van het jaar met die leerlingen een excursie of een camping organiseerde. Doch thans is het een chaos. En de bedrijfsleider mijns inziens door de betalingen heeft geen interesse meer. Mogelijke oplossing om thans de bedrijfsleven voor het praktisch onderwijs te betalen. Doch wie ben ik om hierover te oordelen. Ik leg U dit probleem voor maar tracht een basis een soort regeling in deze te krijgen. Over het tekort uren in het vakonderwijs daar hoef ik niets meer over te zeggen, want ik dacht dat dat reeds bij de fraktie bekend was. Ik dank U.

Zijlstra, afdeling Groningen.

Ik stel deze vraag namens mijzelf en enkele verontruste medeleden. Ik zou U willen vragen wat de fraktie ertoe bewogen heeft om een houding aan te nemen ten aanzien van de drinkwaterfluoridering zoals is gebeurd. Als liberaal VVDlid en als medicus heeft het mij zeer verontrust dat de VVD een dergelijke eenvoudige maatregel heeft laten schieten met een grote preventieve werking daar waar de winst gemakkelijk binnen zou zijn te halen geweest. Bewust laat ik de argumenten voor en tegen buiten beschouwing ze zijn genoegzaam bekend en ik zou er gemakkelijk de hele middag mee kunnen vullen, dat lijkt mij niet de bedoeling.



Ik zou alleen de argumenten willen weten waarom de fractie deze houding heeft ingenomen, dank U,

Volgende spreker.

Eenhoorn, Assen.

Voorzitter een korte vraag. Het gaat over de stemmingsplanprocedure. Er is op het ogenblik een discussie gaande in de ruimtelijke ordening met betrekking tot de bestemmingsplanprocedure of die ingekort moet worden met betrekking tot het beroep instellen bij de Kroon. Ik meen dat het een goede zaak is, dat die discussie op het ogenblik gevoerd wordt. Anderzijds dacht ik dat wij niet te makkelijk moeten besluiten om deze procedure in te korten. Ik meen dat het van groot belang is dat wij de burger in deze zaken niet te kort doen. Ik zou graag van de fractie willen horen of er wat dat betreft van die kant al over gedacht is en hoe die gedachtenontwikkeling is geweest.

Mijnheer Combé.

Mijnheer de voorzitter, namens de vice-voorzitter van de kamercentrale Limburg zou ik graag het antwoord van de heer Berkhouwer als Europees parlementarier willen vernemen op de vraag wat is ons standpunt m.b.t. tot toetreding van Griekenland en Spanje tot de E.E.G. Dank U zeer.

Bussemaker, den Helder.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren er zijn nog meer ongeruste mensen in ons land en dat zijn in dit geval de vissers van den Helder. Zij zijn bedroefd over de genomen quoteringsmaatregelen maar nog meer zijn zij bedroefd over de reactie en het beleid van de kamerleden van de VVD. Onze vraag is dan ook gericht aan de heren Waalkens en Tuinman. De vragen zijn, zijn genoemde kamerleden bereid hun beleid nader toe te lichten. Zijn zij beried de rechtvaardige verlangens van de vissers te ondersteunen en ter adstructie daarvan bereid met hen een gesprek te hebben opdat de problemen over en weer worden toegelicht. Zijn genoemde kamerleden bereid bij hun beleid ter zake de nodige felheid te betrachten teneinde de gevoelens van lauwheid welke door de vissers worden geconstateerd weg te nemen.

Wat is de visie van de heer Waalkens op de door de visserij voorgesteld quoteringsmaatregel inhoudende de vistijdbeperking tot 16 dagen per maand. Bent U met ons van mening dat Nederland met de uitvoering van en de controle van de maatregel loopt waardoor de belangen van de nederlandse vissers wezenlijk worden geschaad. En ten zesde. Mandelijks wordt in de staatsvourand de quotering voor de komende maand gepubliceerd. Maar dit ad-hocbeleid van de minister is er in het geheel geen sprake van een lange termijnplanning. Kunt U nu reeds Uw invloed aanwenden teneinde daar zo spoedig mogelijk verandering in aan te brengen opdat het voor de vissers wederom mogelijk wordt een beleid op lange termijn te voeren. De nadere adstructie wil ik U nog geven een bericht uit de den Helderse krant van 10 maart 1976.

Waarin minister van der Stee aangeeft dat er geen gasoliesubsidie zal worden gegeven aan de visserij. De minister heeft geantwoord op vragen van kamerleden komende uit DS70, van Rossum SGP, Hartmeijer PvdA, Terbors KVP, Tomans CHU en de Boer ARP. Onze vissers missen in deze de V.V.D. Dank U zzer.

Ik ben Paul Schmidt van de afdeling Eindhoven en ik wilde graag van U weten waarom de VVD vorig jaar een vertegenwoordiging heeft gestuurd naar de demonstratie in Utrecht die zich solidari verklaarde met 5 spanse misdadigers, die wegens moord op spanse politiekagenten tot de door veroordeeld waren en indien de VVD principieel tegen de doodstraf is waarom heeft ze dan nog nooit eerder geprotesteerd tegen de doodvonnissen in de oostbloklanden. Dat gebeurt dus niet op grond van misdadige activiteiten, maar op grond van het uiteten van de persoonlijke mening geexecuteerd werden. Dank U wel.

Jan Wervers, afdeling Eindhoven.

Onderkend fractie van de VVD een stijging gedurende de laatste jaren van de criminaliteit. ONDERKENT de fractie een stijging van de jeugdmisdaad en van straat-terreur. Onderkent de fractie een zekere bij de bevolking als hun hulp gewenst is ten behoeve van slachtofeers van misdaden. Een toelichting hierop. Als iemand op straat in elkaar wordt geslagen en de laatste tijd gebeurt dat steeds meer dan kom je nog dikwijls een houding tegen van ik bemoei mij er niet mee daar blijf ik buiten, dus iedereen staat zogenaamd toe te kijken. Vraag 4. Onderkent de fractie van de VVD een zeker onbehagen bij het volk, waar per slot voor rekening in de tweede kamer zitten. Dus een onbehagen inzake die criminaliteit.



En dan onderkent de fractie dat terreur, misdaad dat soort dingen in ernstige beperking inhoud voor de vrijheid. Vraag 6. Welke pogingen en in welke vorm ondernam de fractie van de VVD onder toenemende criminaliteit te bestrijden. Vraag 7. Zou de lagen strafmaat in Nederland oorzaak zijn van de toenemende criminaliteit. Dank U zeer.

Van Bergen, Breda.

Graag wil ik met U instemmen mijnheer de voorzitter, het verzoek doen aan de fractie van de eerste kamer, de heer van Riel nog eenmaal de gelegenheid te geven op dit congres mee te nemen langs de centra van de wereldpolitiek en haar machtsconcentratie. Dit in verband met de ogenschijnlijke afname van de spanning internationaal. Dank U.

De VVD is toch weer het reisbureau zoals gisteren.

Polman-Tuin.

In eerste instantie wil ik de fractie van de 2e kamer met de behandeling van de diensttijdverkorting voor het leger een pluim op de hoed steken dat zij toen onderkend hebben dat diensttijdverkorting eigenlijk wel een goede zaak zou zijn, dat daardoor een groter deel van Nederlandse bevolking die daarvoor verplicht is in dienst te komen ook in dienst komt. Maar dat zij ook onderkend hebben dat diensttijdverkorting meer inhoud dan alleen maar diensttijdverkorting instellen.

Wat is namelijk het gevolg geweest, ik kan dat op dit moment uit eigen voorbeeld, van mijn eigen kazerne naar voren halen. Diensttijdverkorting houdt in dubbele lichtingen, dubbele lichtingen houdt in dat wij dus veel en veel meer mensen opeen kazerne per lichting krijgen dan eigenlijk de capaciteit van de kazerne kan inhouden. Bij de volgende lichting, de lichting van mei zal het geval zijn dat wij een 70 man waarschijnlijk in pubtentjes onder de vlaggenmast moeten gaan leggen omdat een politieke beslissing het leger, het werken onmogelijk heeft gemaakt. En mijn vraag is wat zijn hier de konsekwenties van voor de politiek, is hier nog wat aan te doen. Want het lijkt mij een bijzonder kwalijke zaak als wij hier de V.V.D.M. en misschien ook een andere organisatie die ook in het leger de belangenbehartiging doet en hier een wapen in handen geven om te laten zien dat het leger wel en niet kan.

Fransen uit Nederhorst den Berg.

Mijnheer de voorzitter er is in de laatste ledenvergadering van onze afdeling heel lang gesproken over de installatie van de heer Waalkens die gisterenavond ook door de heer Wiegel is gememoreerd en ook op zeer juiste wijze door mevrouw van Someren deze week in Elseviers Magazine naar voren is gebracht. De indruk die bij die interpellatie is achtergebleven is een heel juiste interpellatie geweest maar aan de andere kant ook dat ons totale beleid en onze totale opvattingen t.o.v. de ontwikkelingssamenwerking onvoldoende duidelijk naar buiten komen als we zien met wat voor een kracht minister Pronk zijn denkbelden naar voren brengt. De kracht die uit de afdelingsvergadering naar voren is gekomen is of de fractie er naar zou willen streven dat in de komende tijd met zoveel mogelijk middelen alle standpunten die wij tegenover die van mijnheer Pronk stellen naar voren kunnen worden gebracht afgezien van het feit dat wij in ons nieuwe verkiezingsprogramma ook aan dit onderdeel de nodige aandacht zullen besteden en mede gelet op het feit dat in een mogelijke onderhandeling over de vorming van een nieuw kabinet met de CDA partijen met name dit punt voor hen van zeer essentieel gewicht is. Zou de fractie aan dat onderdeel veel aandacht willen besteden.

Slijpe, ik spreek zuiver persoonlijk hier. Ik heb twee vragen aan mijnheer van Riel. Zou mijnheer van Riel zijn persoonlijke visie kunnen geven omtrent het abortusvoorstel van de VVD. En zou mijnheer van Tiel ook zijn met nadruk zijn persoonlijke visie kunnen geven omtrent zwenking naar de PvdA in dit voorstel van de VVD wat abortus betreft. Dank U wel

Verkaaij, Ermelo. Wij willen nadere uitleg hebben over artikel 280 wat nodig geschrapt moet worden in het wetboek van strafrecht. Wij achten dit het verwijderen van artikel 280 uit het wetboek van strafrecht in strijd met artikel 16 sub 3 van de universele verklaring van de rechten van de mens. Daar staat in het gezin moet een natuurlijke en fundamentele groepseenheid van de maatschappij en heeft recht op bescherming door de maatschappij en de staat.



Het verwijderen van 280 is in strijd met het beginsel 9 van de verklaring van de rechten van het kind. Het kind moet beschermd worden tegen alle vormen van verwaarlozing, wreedheid en uitbuiting. Zijdelijks daarvan is de P.v.d.A. bezig o.a. de heer van der Louw om een Eros-centra te legaliseren dan moet verwijderen artikel 260. Wij zij doodsbenauwd als 280 weggaat plus 250 en de kinderen momenteel al op aanbod weg kunnen lopen via het JAK wat gesubsidieerd wordt, dan sluiten wij jeugdprostitutie niet uit. Dank U.

Mijnheer de voorzitter, mijn naam is Dijkstal afdeling Wassenaar.

Wij maken ons grote zorgen over de toenemende invloed van de overheid op diverse sectoren van de maatschappij. Dat is al eerder gememoreerd bij de vragenstellerij de wetgeving raamwetten algemeen maatregelen van bestuur. Ik denk ook aan de economische sector. Toppunt is natuurlijk dat dit kabinet schuldig is aan een hoop faillissementen en dan de helpende hand wil reiken maar wel op haar voorwaarden. Graag in algemene zin een reactie van de fractie daarop. Ik wou de vraag ook toespitsen op het ministerie van CRM. Wij krijgen sterk de indruk dat in het subsidiebeleid voor stichtingen en allerlei andere instellingen de overheid bezig is zich een nog hoger grotere greep op die stichtingen en instellingen te verschaffen en dat baart ons met zorg. Misschien kunt U daar ook op reageren. Dank U wel.

Mevrouw de Lever, afdeling Rijswijk.

Mijnheer de voorzitter, het onderwijs is altijd bij de VVD een bijzonder onderwerp van zorg geweest en de belangstelling daarvoor, dat is ook gisteren weer gebleken is altijd bijzonder groot. Wij zouden graag willen weten opdat ook de achterban die bijzondere belangstelling heeft voor dit onderwerp goed geïnformeerd wordt wanneer het blauwe boekje waarin het beleid van de VVD en het antwoord van de VVD op de middenschool van minister Kemenade zal worden neergelegd, wanneer dat beschikbaar zal zijn. Dank U wel.

Van der Schaar.

Voorzitter uit het deze week verschenen jaarverslag van de nederlandse middenstands bank citeer ik U het volgende. Ook het overheidsbeleid houdt zich in ruime mate bezig met conjunctuurpolitiek. Waarbij het opvallend is dat in het werkbestrijdingsbeleid relatief weinig aandacht wordt besteed aan de actuele positie van het midden- en kleinbedrijf. De ondernemingen die tot deze categorie behoren delen dan ook niet evenredig in de werkgelegenheidsgelden aan individuele bedrijven die vrijwel uitsluitend de grotere industriële bedrijven ten goede blijken te komen. Onderstaande tabel laat zien dat de kleinere en middelgrote bedrijven 11% van de totale crediet som uit de extra werkgelegenheidspot hebben gekregen die in het sedert 1975 terwijl deze bedrijven 37% aan totale werkgelegenheid in de industrie bijdragen. Voorzitter de middenstandsbank noemt dit verschijnsel opvallend. In mijn artikel vorig jaar in liberaal Reveil schetste ik dat deze ontwikkeling was te verwachten. Ik heb nu de heer vertegenwoordiger voor de middenstandsorganisaties in de fractie gevraagd deze passage toe te lichten met name aan de hand van een aantal stukken die ik hem verder heb verstrekt, waarin ik mede heb gesuggereerd eventueel te komen tot een speciale afsplitsing van het middenstandsvraagstuk in het departement van economische zaken dan wel op andere wijze te voorkomen dat deze overheid doorgaat. Het concurrentievervalsing met name uit die categorie ondernemingen voort te zetten. Dank U wel.

Gillebaart, namens de afdeling Lienden.

De afdeling dankt U voor deze gelegenheid tot het stellen van een vraag. Die vraag richt zich tot onze fractie in de tweede kamer. Zij vergt een korte toelichting. Wij beleven deze week de berechting van de kapers in Beilen. Dat is een heel goed ding. Het voert de gedachten terug naar september 1974 toen ons land een smadelijk ogenblik moest beleven, Drie soldaten van het japanse rode leger hebben toen vijf dagen lang in Nederland de dienst uitgemaakt. De minister-president van het Koninkrijk ging als hun loopjongen naar Parijs om een vliegtuig. Een van de jappers schoot twee agenten neer. Wij hebben hen vrij laten gaan met een premie toe. De regering heeft toen de rechtsorde niet gehandhaafd. De afdeling heeft de fractie gevraagd dat gebrek aan regeringsoptreden af te keuren. De fractie heeft dat toen niet over zijn hart kunnen krijgen. Zij voerden daarvoor aan dat Handhaving van de rechtsorde op dat ogenblik voor haar niet opwoog tegen de levens van 11 gijzelaars, waarvan zij aannam dat die zouden moeten worden ingeleverd.



De afdeling meent dat die veronderstelling onjuist is. Om twee redenen in de eerste plaats feitelijk omdat het gijzelkamer bevatte vijf ramen. Dat betekent dat tegelijkertijd vijf mariniers op een onverwacht moment konden binnenvallen. Dat betekent niet 1 gijzelaars dood, dat betekent hoogstens enkele levens verloren. Dat brengt de tweede reden aan onze aandacht. Namelijk de vraag is dan het behoud van onze rechtsorde als het noodzakelijk is geen mensenlevens waard. Tellen dan ineens niet meer de levens van neergeschoten agenten. Het dieptepunt is overwonnen, de regering heeft latere vuurproeven wat dit betreft goed doorstaan. Scheveningen zelfs met glans. Het is dan ook de vraag van de afdeling aan de fractie of zij misschien nu bereid zou zijn haar mening van vorig jaar te herzien. Dank U.

Sprangers Eindhoven en omstreken.

Mijnheer de voorzitter ik heb begrepen dat minister Pronk zijn steun aan Cuba blijft steunen omdat hij zegt dat hij de politiek niet wil betrekken in de ontwikkelingshulp. Betekent dit nu ook dat de hulp aan Chili zal worden hervat. Dank U wel.

Dames en heren, dit waren de vragen over het beleid van de kamerfrakties. Het volgende er was een vraag die eigenlijk moet worden beschouwd als een vraag aan het hoofdbestuur. Dat was de vraag van de afdeling Rijswijk wanneer het blauwe boekje over het onderwijsbeleid, antwoord op de middenscholen uitkomt. Het is zo dat de tekst daarvoor in eerste instantie is voorbereid door een groep onder leiding van mevrouw Ginjard, de tekst is nu in handen van de landelijke onderwijskommissie en gelukkig bevestigt de heer Vonhoff dat. Wij nemen aan dat de landelijke onderwijskommissie die tekst op binnenkort zal komen met de tekst bij het hoofdbestuur, dat dan over de publicatie daarvan beslist. Dat was een vraag waarvan het ons voorkwam dat die niet op de weg van de kamerfrakties lag om te beantwoorden. Er is nog iets wat ik moet zeggen. Wij zijn de beraadslagingen geopend met een verklaring die ik heb afgelegd mede namens de fractievoorzitters. In die verklaring waren geennamen genoemd van journalisten. c.q. kranten die wij op het oog hadden toen wij zeiden dat enkele naar onze mening misbruik maakten van de persvrijheid. U ziet hoe moeilijk het is om je perscontacten goed te leggen want we hebben hier uitvoerig over gesproken wel of niet aanvankelijk stonden de namen er wel in naderhand niet. Maar we hebben verkeerd beslist, blijkbaar gelet op de reactie van hier aanwezige vertegenwoordigers van de pers, die zeggen als je het naamloos doet tref je ons allemaal. Ik zal daarom zeggen welke namen wij uitdrukkelijk hadden willen noemen en ook bedoelen het is de serie van de heer Klinkenberg en het is het artikel van Ivo Cornelisse in vrij Nederland van vorige week.

Dames en heren, wij hebben beloofd dat wij alle tijd en aandacht zullen geven aan de bespreking van het beleid van de tweede kamerfractie. Wij zitten nu nog met de bespreking van het beleid van de redactie van V en D. Ik zou het zo willen proberen te doen dat wij voor de lunch de vragen stellen, dat we dan om twee uur eerst de hoofdredakteur het woord geven en dat dan de rest van de middag heel duidelijk compleet ter beschikking staat van de voortzetting van dit punt. Mag ik even inventariseren. Wie wenst vragen te stellen over het beleid van de redactie van V en D. Gaat Uw gang vast mevrouw. Willen de sprekers en spreeksters zich vast opstellen.

Mijnheer de voorzitter, de ledenvergadering.

Mevrouw van Scherpenberg, Rijswijk.

De ledenvergadering van Rijswijk heeft mij verzocht voor dit agendapunt het volgende mede te delen en ik zal dat graag doen. Wij zijn van mening dat ons huidige partijblad V en D met haar vormgeving met de rubrieken met inhoudelijk nieuws zoals dat tegenwoordig gevraagd wordt en met de partijberichtgevingen bijzonder goed tegemoet komt aan de moderne eisen van deze tijd. Wij zijn van mening dat de redactie in haar opzet met zoveel mogelijk berichten en nieuws te geven naar onze leden goed geslaagd is, terwijl wij natuurlijk beseffen dat door de grote ledenaanwas het steeds moeilijke wordt om de ledenaantal dicht bij de informatiebronnen te houden en dat zal ook de bijzondere aandacht van U vergen. Wij hebben veel waardering voor onder meer het geregelde commentaar van de heer La Chapelle voor het kamerjournaal en voor de handige praktische uitneembaarheid van de congrespassages.



Wij nemen zelfs graag aan dat er wel een technische reden voor zal zijn dat er in het laatste nummer de amendementen ondanks onze verwoede pogingen niet uit-scherubaar waren. En zoals gisteren de voorstellen van Hengelo en Hilversum al in deze een compliment waren voor de redactie van V en D wil de afdeling Rijs-wijk de redactie en de redaktieraad complimenteren en wensen en de redactie en de redaktieraad heel veel succes toe. Dank U wel. De volgende spreker of spreek-ster.

Mijnheer de voorzitter dames en heren. Tromp-Meesters uit Baarn.

Ik zou wille pleiten voor een kleine ombuiging indien mogelijk met alle voor-zichtigheid van deze van het advertentiebeleid in ons weekblad. Als wij 43% van handwerkers en daaromtrent hebben in onze partij dan is dat mooi, Ik vrees dat met de advertenties die op het ogenblik in ons blad voorkomen deze nauwelijks worden aangesproken het zijn bijna allemaal advertenties met suggesties en aanverwanten van boven de twee ton. Ik kan me voorstellen.

Maar het komt iedere keer weer want niemenad kan het kopen.

Ik ben blij dat U mij kortelings begrijpt.

Heeft de heer La Chapelle nog moed om nu toch te antwoorden en mag ik de re-dactie dan vragen om ook mee te nemen de suggesties die in andere voorstellen lagen in die naar onze overtuiging op het terrein van het partijorgaan lagen.

Mijnheer de voorzitter mag ik een korte opmerking nog maken.

Ik ben Dijkstal uit Wassenaar.

Het zou mij wel zijn als de toon in het blad af en toe iets nuchterder is, je wordt er zo droevig van als je het uit hebt.

Zodra we in de regering zitten.

Mijnheer de voorzitter het spijt mij dat de laatste spreker droevig wordt van de toon uit het blad. Ik hoop dat die niet droevig wordt van hetgeen ik hem dan nu zal zeggen. Dames en heren wij zijn nu ruim een jaar bezig met het VVD blad in de magazinevorm. 1 januari 1975 zijn wij daarmee gestart. Ik mag U in herinne-ring brengen de foto op de couver van de eerste magazine de heren van Riel, Wiegel en mevrouw van Someren. Mag U ook in herinnering brengen het commentaar dat daarop in de partij is gekomen en dat was niet altijd een positief commen-taar. Het doet mij daarom toch wel genoeg om aan het begin van mijn korte interventie te mogen vaststellen dat die foto hoe men daar ook verder over denken mag de zilvere camera heeft gekregen dat is de hoogste onderscheiding die wij in Nederland kennen voor fotos.

Dames en heren en dan nu een paar concrete zaken. Om te beginnen wou ik iets zeggen over het voorstel van de afdeling Roden dat verder niet in discussie is ge komen maar wat dan toch wel om een antwoord vraagt. Dat voorstel dat vraagt aan de redactie en aan het hoofdbestuur een drietal zaken. In de eerste plaats vraagt Roden of het mogelijk is de aankondiging van afdelingsactiviteiten op te nemen per kamercentrale of per groep van kamercentrales. Commentaar van de redak-tie daarop is dat zij daar geen enkel bezwaar tegen heeft of we ze nou op de ene manier groeperen of op een anderen dat zal ons populair gezegd een zorg zijn, maar we willen er wel een paar opmerkingen over maken. Deze rubriek wordt samen-gesteld door het algemeen sekretariaat en het zou dus het algemeen sekretariaat moeten zijn dat die indeling naar regio's, kamercentrales of wat ook maakt. Dat vereist voor degene die zo'n rubriek samenstelt niet alleen een goede topogra-fische kennis van de vele kleine plaatsen waar zo langzamerhand in ons land VVD-afdelingen zijn gevestigd het vereist daarnaast ook een wetenschap in welke, tot welke kamercentrale bepaalde afdelingen behoren. Het kan natuurlijk allemaal wel maar het kost ontegenzeggelijk wat meer tijd. De tweede plaats vraag ik mij af of men er met een dergelijke indeling zou zijn. Als ik, ik woon zelf in Hilver-sum, bijvoorbeeld bedenkt dat de afdeling Hilversum behoort tot de kamercentrale Haarlem en de afdeling Maartensdijk een paar kilometer verderop tot de kamer-centrale Utrecht dan kan ik mij toch indenken dat die in Maartensdijk woont eerder geïnteresseerd is in wat in Hilversum gebeurt althans ook geïnteresseerd is wat in Hilversum gebeurd, althans ook geïnteresseerd is wat in Hilversum gebeurd en niet alleen wat in Utrecht plaats vind. Dergelijke scheidingen blijft men altijd houden. Was het nu zo dat die rubriek paginas in beslag neemt dan kan je zeggen ja maar je moet toch die scheiding maar aanbrengen, hij is tenslotte betrekkelijk beperkt, Twee hooguit drie paginas per nummer.



De plaatsen staan alfabetisch genoemd, ik vraag mij af of dat nou wel zo nodig is om dat te veranderen. De redaktie vindt het best, maar de noodzaak zie ik persoonlijk nou niet direkt in. Tweede punt van de afdeling Roden is het register. Daar kijk ik wel wat anders tegenop. Men wil een register waarin men dan kan nagaan welke artikelen, welke onderwerpen zo in de loop der tijden in het blad zijn behandeld, Kijk als men daarbij doelt op een register een keer per jaar van wij hebben die en die artikelen in het blad gehad, dan wil ik U dat graag toezeggen. Maar als men zou bedoelen een register in de zin van het woord starfighter is in 26 artikelen voorgekomen en je vindt ze in die en die nummers op die en die paginas dan zeg ik dat gaat mij te ver. Een beperkter register in de zin van we hebben de afgelopen periode aandacht geschonken aan de volgende onderwerpen en dat kun je zo ongeveer daarvinden, daar kan ik mij wel in vinden als daar behoefte aan is, maar een uitvoerig naslagwerk zou ik van ons bald niet willen maken. Ik voel me overigens gevlijd door de gedachten die blijkbaar in de afdeling Roden heerst, dat men al die nummers zo lang bewaard. Ik kan mij voorstellen dat velen dat niet doen. Dan is het laatste punt van de afdeling Roden de vraag of er niet een kolom voor kamerleden kan komen waarin zij hun visie geven op bepaalde zaken of uitleggen waarom zij op een bepaalde wijze een zaak hebben behandeld in de 2e kamer. Op dat punt wil ik ten koste van Uw lunchtijd iets uitvoeriger ingaan omdat ik weet dat deze vraag ook in de kamerfractie zelf leeft. De redaktie streeft ernaar om het blad zo veelzijdig mogelijk samen te stellen. Zij meent daarbij dat niet alleen aandacht besteed moet worden aan het kamerwerk maar ook aan tal van andere zaken. Beperkingen in allerlei opzicht zijn daarom noodzakelijk ook t.a.v. de verslaggeving van het kamerwerk. In het algemeen volgt de redaktie daarbij deze gedragslijn. Wij kiezen uit de veelheid van onderwerpen die zich in de kamer voordoen in de afgelopen periode van twee weken meestal twee en een enkele keer een onderwerp wat waaraan wij royaal aandacht besteden in de vorm van artikelen die onze parlementaire redakteur verzorgt. Alles wat over blijft wordt samengeveegd in het kamerjournaal. Natuurlijk gebeurt het daardoor dat er weleens belangrijke zaken kort afgedaan worden in dat kamerjournaal. En dat is een kwestie van keus. U kunt zeggen ik vind die keus niet altijd gelukkig, maar ergens moet men gelet op de beperkingen een dergelijke keus maken. Dan is er nog een derde manier waarop wij aandacht besteden aan het werk van de kamerleden, dat is dat wij regelmatig met hen een interview maken of hen in de gelegenheid stellen een zelf geschreven zrtikel te doen publiceren. Het is misschien toch wel goed om U voor te houden dat bijvoorbeeld in het jaar 1975 toe 21 nummers van V en D zijn verschenen dat daar toen 13 maal een kamerlid zelf aan het woord is geweest of geïnterviewd is in een uitvoerig artikel over allerlei soorten onderwerpen wie het interesseert, ik heb de lijst van die onderwerpen hier bij mij. Ik geloof dus dat voor een deel al wordt waargemaakt wat Roden vraagt, namelijk dat de kamerleden gelegenheid krijgen om hun visie op bepaalde zaken te geven of uit te leggen waarom zij bepaalde zaken hebben behandeld. Er is nog een ander punt wat ik ook onder Uw aandacht mag brengen. Stel dat wij zouden zeggen, goed elk kamerlid krijgt ten volle deze vrijheid, dan zullen wij ongetwijfeld in de problemen komen met name in die tijd dat de kamer erg druk, ik denk aan de periode van begrotingsbehandelingen. Dan zal elk kamerlid en terecht graag het liefst zijn intergrale speech in het blad afgedrukt zien, dat kan nu een keer niet. Waar de redaktie wel toe bereid is en wij hebben het daar ook mijnheer de voorzitter in de redaktie raad over gehad dat is om in overleg met de kamerfractie elk kamerlid bij toerbeurt de gelegenheid te geven om een pagina in ons blad te vullen over een onderwerp dat haar of hem op dat moment na aan het hart ligt. Ik wil er dan wel op wijzen dat nu onder de omstandigheid van vandaag de kamerleden aldus eenmaal per jaar aan bod komen. En dat ik de VVD althans toewens dat dat bij een volgende gelegenheid eenmaal per twee jaar het geval zal zijn. Dan dames en heren wil ik graag een enkele opmerking maken naar aanleiding van een paar zaken die gisterenavond en ook gedeeltelijk vanmorgen aan de orde gekomen zijn. Er is gesproken over bijlage in de gesst als VVD nu. Het hoofdbestuur heeft toegezegd om dergelijke bijlage te produceren zo daar reden voor is. En met name heeft U mijnheer de voorzitter als voorbeeld aangehaald de redevoering die de heer Wiegel en ik mag aannemen ook U zelf gisterenavond hebben gehouden. Welnu in het blad dat deze week verschijnt zullen grote delen van die redevoering in letterlijke tekst reeds afgedrukt staan.



En ik vind dat men bij het beoordelen van de vraag of er dus behoefte is aan de intergrale tekst van A tot Z eerst moet afwachten hoe de verslaggeving van deze vergadering verloopt. Het zou kunnen zijn dat de heer Wiegel en Uzelf, maar wellicht ook velen uit deze vergadering zeggen nou ja het belangrijkste van die reden stond er toch wel heel duidelijk in. Een ander punt betreft de verslaggeving van deze vergadering in zijn geheel. Daar is gisteravond door verschillende afgevaardigden enige kritiek op geuit in deze zin dat men zei ja dat huishoudelijk gedeelte daar moet toch meer een besluitenlijst van gepubliceerd worden, heeft men ook voorbeelden aangehaald van de wijze waarop dat het vorig jaar in ons blad is gebeurd. Om alle misverstand weg te nemen dames en heren wil ik nadrukkelijk stellen dat de manier waarop tot dusver de algemene vergadering in ons blad verslagen werd een journalistieke aanpak is geweest en dat daar het hoofdbestuur in geen enkel opzicht ook maar enige invloed op heeft gehad. Het is onjuist om te zeggen dat het hoofdbestuur de besluitenlijst in het blad niet juist heeft doen publiceren, dat verwijt moet U richten tot de redactie. Wij zitten daar gedurende de hele vergadering iedereen aan te horen en als U zich zelf met een of twee zinnen in het verslag terugvindt dan betekent dat dat hetgeen U gezegd heeft bij ons op de een of andere manier is doorgedrongen en vind U zichzelf niet terug dan betekent dat eenvoudig dat dat bij ons als journalisten niet is doorgedrongen. Dat wil niet zeggen dat het daarom waardeloos is wat U gezegd heeft, maar wanneer men toe wil naar een soort notulering in welke vorm dan ook dan leg ik de verantwoordelijkheid daarvan inderdaad bij het hoofdbestuur en niet bij de redactie als het hoofdbestuur meent dat er een besluitenlijst van de vergadering in het blad moet komen, dan komt die er natuurlijk in maar samengesteld opgesteld dat wil ik duidelijk zeggen niet door de redactie, maar door daartoe door U aan te wijzen mensen. Ik ben overigens gevlijd dat V en D zoveel aandacht deze keer heeft gekregen in het bijzonder uiteraard dankbaar voor de waarderende woorden die uit Rijswijk gesproken zijn en dan ben ik ook nog een kort antwoord schuldig alhoewel ik de interruptie van U mijnheer de voorzitter een volstrekt afdoende antwoord vindt aan Baarn over het advertentiebeleid. Om te beginnen ben ik er niet verantwoordelijk voor, gelukkig niet wil ik maar zeggen. Er is een zeer strikte scheiding tussen wat de redactie doet en de advertenties die in het blad staa. Ik wil er alleen op wijzen dat het bijzonder moeilijk is om voor een zo duidelijk politiek gericht orgaan als onze advertenties te krijgen en dat men buitengewoon voorzichtig moet zijn met het inbouwen van allerlei obstakels die deze toch niet onbelangrijke bron van inkomsten zouden kunnen doen verdrogen. Tot slot mijnheer de voorzitter heb ik U een suggestie te doen. U mag daar tijdens de lunch over denken, maar toen ik zojuist een grote rij van sprekers hoorde vragen stellen over het beleid van de kamerfrakties, is bij mij de gedachte opgekomen of U ter bekorting van deze algemene vergadering niet voor een volgende gelegenheid zou kunnen overwegen om een ieder die meent bij die gelegenheid het stellen van vragen aan de kamerfrakties het woord te moeten voeren een week tevoren of 14 dagen tevoren te bedenken wat die zal gaan zeggen, dat rechtstreekt te zenden naar de redactie van ons blad die zonder enige voorkennis van wie dan ook deze vragen kan afdrukken, dat heeft een tweeledig voordeel. In de eerste plaats weet U dan van tevoren wat er gevraagd zal worden en in de tweede plaats kost het een grote groep mensen een half uur of drie kwartier minder. Ik dank U.

Ik zou op enkele punten kort willen reageren. Ik heb zelf begrepen dat wat door de afdeling Roden werd bedoeld met de index dat dat meer is in de geest als de achterste pagina van de consumentengids, dan wat het inderdaad zou moeten zijn een verwijzing op welke bladzij het woord starfighter zou kunnen worden gevonden.

Dus ik dacht dat U met die korte index zou kunnen volstaan en dat dan geheel tegemoet wordt gekomen aan de wensen die is geuit. Wij zullen met het algemeen sekretariaat bespreken of wij een functionele indeling kunnen vinden waarbij Maartensdijk in het juiste gebied wordt ingedeeld, maar de hoofdredakteur heeft terecht een probleem hier aangeduid omdat er ook bij iedere grens die je trekt zijn er plaatsen die aan de ene en aan de andere kant van die grens kunnen liggen. Wat betreft de besluitenlijst hebben wij heel duidelijk begrepen dat de verantwoordelijkheid daarbij is gelegd bij de algemeen sekretaris en het algemeen sekretariaat. De voor ons neergelegde bal zullen wij zo deskundig mogelijk hopen te spelen.



De algemeen sekretaris deelt mee dat hij daar ook erg goed in is.

Dames en heren ik dank de hoofdredakteur voor zijn uiteenzettingen, ik sluit de beraadshgingen over dit onderwerp, ik schors de vergadering tot twee uur precies.

Heb alleen nog mededelingen. De congressangers kunnen lunchen in de feestzaal, die is op deze verdieping. Er zijn borden buiten de zaal geplaatst ik dank dat dat niet zijn de borden om van te eten maar richtingborden. Dagelijks bestuur kamerfraktie algemeen sekretariaat worden verzocht met de pers zich te begeven naar de Harminie.

Dames en heren. Ik heropen de vergadering met mijn verontschuldigen aan al diegene die bij de VVD alweer aan het materiele tekort zijn gekomen omdat het voor een aantal van de hier aanwezige blijkbaar niet voldoende gelukt was te organiseren dat zij op tijd het dagelijks brood ontvingen.

Dames en heren aan de orde is het antwoord van de kamerfraktie op de vanochtend gestelde vragen. U kent de gebruikelijk procedure anders dan in ons staatsrecht gewoon is komt op de vergadering de eerste kamerfraktie als eerste aan bod en daarna de leden van de tweede kamerfraktie. Anders dan andere jaren zal de tweede kamerfraktie niet in alfabetische maar in onalfabetische volgorde spreken. Wij beginnen met de heer Waalkens, waarna de voorzitter van de tweede kamerfraktie de antwoorden zal afluiten. Er is enige aanleiding om vandaag in het bijzonder stil te staan bij de beantwoording van de gestelde vragen door de frakties.

Sinds eind 1958 begin 1959 was en is vandaag voorzitter van de eerste kamerfraktie Mr. H. van Riel. Hij zal zoals ook andere jaren gebruikelijk als eerste spreken. Hem is vanochtend gevraagd om antwoorden te geven op vragen betreffende de defensie en de buitenlandse politiek. Het waren die onderwerpen die hem met name in de periode van het voorzitterschap van de eerste kamerfraktie en van het lidmaatschap van de eerste kamerfraktie sinds 1956 altijd in het bijzonder hebben beziggehouden. De Heer van Riel heeft uitdrukkelijk de wens te kennen gegeven om niet ter gelegenheid van een algemene vergadering te gaan aftreden, maar toch weten wij goed geïnformeerd als wij worden, dankzij de pers dat wij ernstig rekening moeten houden met de mogelijkheid dat in de volgende jaarvergadering voorzitter van de eerste kamerfraktie een ander is dan de heer van Riel. Dat is voor ons aanleiding geweest om dezelfde liberaliteit die wij getracht hebben hebben te betonen op de ogenblikken dat U als afgevaardigde het woord voeren, we hebben geen spreektijdbeperking hoeven in te voeren om te trachten diezelfde liberaliteit in acht te nemen met betrekking tot de heer van Riel van wie dus aangenomen mag worden dat hij de laatste keer in de ons zo vertrouwde hoedanigheid van voorzitter van onze eerste kamerfraktie vandaag het woord voert in de jaarlijkse algemene vergadering van de VVD. De heer van Riel heeft mij toevertrouwd dat al een van de vragen die hem gesteld was namelijk het maken van een tour de rusion over de buitenlandse politiek en de al dan niet aanwezige ontspanning hem stof zou leveren voor een gehele middag. En ondanks de liberaliteit te uwer opzichte in acht genomen, heb ik mij dus genoodzaakt gezien maar gelukkig in goed overleg zoals dat in onze kring mag ik toch wel zeggen spreekwoordelijk is met hem af te spreken dat hij daarvoor ruimschoots de tijd kreeg. Wij zijn het volledig eens geworden op een half uur. En ik vind dat hoe belangrijk het ook is dat iedereen vandaag volledig aan zijn trekken komt dat wij de voorzitter van de eerste kamerfraktie in de laatste keer dat hij voor deze algemene vergadering optreed ook al is hij zelf niet van plan dat als een afscheid te zien hem hier de volle mogelijkheid te geven zijn denkbeelden over de hem gestelde vragen over buitenlandse politiek, over defensie voor U uiteen te zetten.



Het woord is aan Mr. Harm van Riel.

Had U niet gesproken mijnheer de voorzitter, dan ware ik toch niet in de voetstappen van de heer Mao getreden. Ik vindt niet dat leeftijd het recht geeft om vijf uur achter elkaar aan het woord te zijn. En het tweede prealable punt is dat ik over die foto van de drie van Breda buitengewoon verheugd was. Een aantal jaren geleden sprak ik in Soest en toen was er een mijnheer Kwella en die stond op en die zei ik was het inhoudelijk met U eens, maar ik vindt mevrouw van Someren wel veel knapper dan U om te zien.

-Applaus-

Dat hebt U op deze foto wederom kunnen waarnemen. Er was nog een derde facet Wij zien tegenwoordig tot mijn groot genoegen wat minder conventioneel geklede mensen. Ik mocht dus op die morgen een tegenbod doen en een grijze dophoed opzetten. Ik bedoel iedereen representeert datgene waar hij voor staat. Er waren een paar kleine vragen mijnheer de voorzitter buiten defensie om. Over de soft drugs heeft de eerste kamerfractie als fractie nog geen standpunt bepaald. Wij proberen alles te lezen wat er over geschreven wordt natuurlijk. Maar verder en datzelfde geldt dus voor die abortus waar ik nog wel even op kom. Dit is een zaak van het individuele inzicht en het individuele geweten. En absolute medische zekerheden bestaan hier niet al wordt dat soms gesuggereerd en ieder lid van de fractie zal gelijk dat in de tweede kamerfractie ook gebeurd is zijn eigen standpunt naar zijn eigen particuliere liberale inzichten bepalen. In zulke gevallen rekenen op fractiedwang zou ik op zijn minst genomen niet toejuichen. Mijnheer de voorzitter heeft ook nog iemand iets over een bepaalde demonstratie op het Domein gezegd. Het woord daaromtrent is uitsluitend aan de Heer Wiegel. Ik had bij die gelegenheid niet de eer aanwezig te zijn en ik heb dus ook niets te verdedigen als ik de vragensteller goed heb begrepen. Maar de Heer Wiegel zal er geloof ik graag nog iets over zeggen. Hulp aan Chili hervatten een zaak met veel kanten. Ik heb liever dat men daar de Cubanen wegzend. Ik zou die hulp aan Chili voorzover het niet de Stevingroep is die het zelf doet, dat vind ik schitterend. Maar die hulp aan Chili heeft dan wat polariserende tendens op een iets overbodig ogenblik en ik geloof namelijk dat er internationale ondernemingen genoeg zijn die bereid zijn voor Chili te werken als ze de zekerheid hebben dat hun rekening betaald wordt. Ik dacht niet dat men daar nou een inzet van zou moeten maken. Cubanen weg, schitterend. Chilenen bewust Nederlandse ontwikkelingshulp geven, ik zou het niet forceren. Mijnheer de voorzitter hetzelfde wat ik over de drugs gezegd heb, geld voor de fluoridering. Ik persoonlijk en een aantal andere leden van mijn fractie prefereren het element om persoonlijke vrijheid, andere hebben tandheelkundige specialisten onder hun relaties en zijn wetenschappelijk overtuigd van het grote nut van de fluoridering. Ieder beslisse voor zichzelf. Interpretatie van het vrijheidsbegrip dat ons allemaal heilig is, is een individuele zaak en de stroming die een paar jaar geleden in de partij bestond, die mijnheer Altes terstond de kop ingedrukt heeft om voor een ander te gaan uitmaken wat hij wel en wat hij niet geloven mag. Of wat hij vrij mag vinden en niet vrij mag vinden, die stroming is als ik vandaag goed geluisterd heb geheel tot bedaren gekomen. En de kwestie, ook een vrijheidskwestie, het beroep op de Kroon bij uitbreidingsplannen. Ik ben als gedeputeerde altijd dankbaar voor die beroepsmogelijkheid geweest omdat dat de activiteiten van enkele van mijn collega's die veel vertrouwen in hoofdamttenaren koesterden iets afremde. De Heer Scherpenhuis zijn vak is het, zelf een hoofdamttenaar geweest. En hij kan dus de zaak van alle kanten nauwkeurig belichten terwille van het half uur onthou ik mij ervan. Het is ook niet nodig. Wat de visserij betreft heeft de Heer van den Helder over sprak, heeft mijnheer Louwers een prachtig verhaal in de eerste kamer gehouden, waarvan hij blijk gaf van even grote deskundigheid als de heer Waalkens wel deed. De heer Louwers is een geregeld lezer van de Frankfurter Allgemeine Zeitung en had zijn visbiologische kennis daaruit aanzienlijk opgefrist, daar hebben wij die middag ook van geprofiteerd. Mijnheer de voorzitter ik geloof dat ik hiermee die nevenpunten stellig niet tot tevredenheid heb afgewerkt, maar ja nu kom ik even op het punt van mijn vertrek, overigens geen zaak van enig belang. Ik laat in mevrouw van Someren iemand achter, zij zal mij opvolgen, met een buitengewone politieke ervaring en bovendien dan een grote charme van optreden die mij ontbreekt. Ik draag dat voorzitterschap aan haar over in de overtuiging dat ze het voortreffelijk met de heer Wiegel zal kunnen vinden.



Dat is namelijk uiteindelijk in de politiek de enige zaak van wezenlijk belang. Het gaat er niet om hoe ontzettend knap of hoe weinig knap of hoe helemaal niet knap iemand is. Het gaat er om dat iemand de harten van zijn medemensen weet te vinden en dat hebben zowel mevrouw van Someren als mijnheer Wiegel getoond te kunnen doen. Zij hebben bovendien een zo voortreffelijk persoonlijk contact, dat men ik geloof nooit getroubleerd is geweest dat ik aanneem dat de leiding van de beide fracties in nog grotere harmonie zal kunnen gaan samenwerken als de heer Wiegel en ik dat gedaan hebben. Overigens over dat weggaan mijnheer de voorzitter. Men weet het ik vond het eigen abortusinitiatiefontwerp onaanvaardbaar in die zin dat ik verder geen parlementaire verantwoordelijkheid wilde aanvaarden.

-Applaus-

Overigens onderschrijf ik persoonlijk volledig dat men in een politieke partij op politiek zakelijke basis samenwerkt en in die hele abortuszaak niet wat mij ertoe brengen zou als lid van de partij te bedanken, want dan zeg ik weer mevrouw Veder en mijnheer Geurtsen hebben net zoveel recht op hun standpunt als ik dat heb. Maar ik wens er niet voor aansprakelijk te zijn, maar als gewoon partijlid ben ik voor niets aansprakelijk. Voordat je als lid, je kunt dus wel zeggen dat je ergens tegen bent, dat is vandaag ook wel gebeurd, maar och daar houd het dan ook mee op. Mijnheer de voorzitter i.v.m. de opvattingen van Beverwijk, de belangen van het bedrijfsleven krijgen een bijzonder grote aandacht. Groot, middel en klein, maar men moet toch even er aan denken dat een al te geconcentreerde belangstelling voor het bedrijfsleven wel tot nieuwe extra tegenkracht tegen onze partij leiden kan. Persoonlijk zou ik daar nooit voor opzij gaan. Maar je moet een klein beetje voorzichtig zijn met er specifiek op aan te dringen, want er wordt nog al veel over het bedrijfsleven gepraat in de V.V.D.-kamerfracties en mijns inziens nooit anders als in positieve zin. Er zijn vragen over die abortus gesteld. Ik kan daar verder niet anders van zeggen dan dat het mijn geweten was, dat mij mijn weg voorschreef. Natuurlijk zullen er ook staatkundige en ~~praktische~~ taktische en misschien andragogische aspecten aan vast, maar aangezien het voorstel allerminst uit de eerste kamer afkomstig is zou het onverstandig zijn wanneer de eerste kamerfractie daarop inging. De Heer Wiegel zal bereid zijn die aspecten toe te lichten, dan wel de toelichting aan mevrouw Veder of aan mijnheer Geurtsen over te laten. Ik doe daar geen mond over open, want dan zou ik op een terrein komen, dat mij niet past. Ja dus U weet het ik moet er niets van hebben. Ik heb dat in Tilburg precies gezegd. Ik heb mijn motieven daarbij gegeven en ik heb ook een oplossing gesuggereerd, maar dat zal niet die van de meeste V.V.D.-ers zijn. Maar wanneer de voorzitter het verschillend denken of voelen over zulke zaken betekent niet dat men als fractievoorzitter in de eerste kamer het recht heeft daar een kwestie van te maken die tot tegenstellingen in de partij leidt. Daarom vond ik het ook verstandiger om te vertrekken. Ik wenste hierover geen kristallisatiepunt van verzet te worden, omdat ik zeker in een jaar waarin wij verkiezingen te wachten hebben dat eenvoudig onnuttig vond, niet verstandig, niet wijs. Wij moeten zien dat wij zoveel mogelijk stemmen krijgen. Wij moeten niet eventuele oppositie in bepaalde delen van het land door onze woorden aanmoedigen en ik zal dat dus vanmiddag ook niet doen. Bovendien ook het abortusvraagstuk is weer zo ontzeten ingewikkeld, medisch, feitelijk en ethisch dat men daar colleges over geven moet en dat het zich nauwelijks leent voor een uiteenzetting binnen een periode van enkele minuten, dat leidt altijd tot vergroving tot ongeoorloofde simplicatie en daardoor tot het nodeloos aanzetten van tegenstellingen die niet zouden ontstaan wanneer de dingen in het puur wetenschappelijke vlak gehouden werden. De misdaad mijnheer de voorzitter. Persoonlijk heb ik het vak criminologie sinds mijn zeventiende jaar gevolgd. Ik ben er helemaal niet van overtuigd, dat harde straffen afschrikken. Ik geloof dat destatisieken uitwijzen, dat in de tijd dat in Engeland nog druk gehangen werd, veel meer dan voor 1876 in Nederland ooit gebeurd is. Daar heeft mijnheer Lakely heel interessant over geschreven, dat het niet helpt. Het helpt maar voor een ding, je ziet de betrokkene niet meer terug. Als misdadiger. En mijnheer de voorzitter, het gaat MIJ BUS, voor die doodstraf voel ik niets, want er is een ander middel, men moet de mensen wezenlijk isoleren en dat is ook altijd weer een zaak van kiezen. Kiezen tussen het recht van de misdadiger variant van de mens. Voor mij speelt gerechtigheid daarbij geen rol. Ik acht mij volledig onbevoegd om over het al dan niet gerechtigd zijn van andere mensen te oordelen. Het gaat mij maar om een zaak, dat de ordentelijk normale burger in zijn leven een eigendom definitief beveiligd wordt.



En dat bereikt men niet door mensen uit reclasseringsoogpunt of psychiatrisch oogpunt met proefverlof te sturen omdat het zo nodig tijd is dat ze mevrouw eens terug zien, dat niet terug zien van mevrouw is een maatschappelijke konsekwentie. En ik denk niet alleen aan moordenaars. Ik denk aan de overvallers van oude mensen. Over de mensen die bij recidieve inspraak bij nacht plegen, over de overvallers van benzinstations. Ik kom direkt nog op de defensie en de buitenlandse politiek. Maar wie nu gevolgd heeft wat zich om Prins Bernhard heeft afgespeeld, ik sluit mij volledig bij de woorden van mijnheer Altes aan, wil dat ook nog uitdrukkelijk doen. Heeft mij alleen ontzaggelijk genoeg gedaan dat die in tweede instantie de naam van twee typische figuren genoemd heeft, men moet die dingen liever niet in het anonieme laten. Laten we gerust weten over wie we het hebben. Maar in een dergelijke wereld waarin het mogelijk is, waar bewuste aanvallen op het hele patroon van ons leven worden gepleegd, waar duidelijk mensen aanwezig zijn, ik noem de naam van mijnheer Brugsma, overigens een heel respektable man, die nog al eens een kolom in de Haagse Post schrijft en die zegt ja misschien is het wel verstandig, het zal je een beetje geld kosten als je met de Russen gaat samenwerken, dat wordt natuurlijk een beetje duur, maar och dan krijg je geen oorlog, je moet je zo snel mogelijk uit de NATO verwijderen, waar zulke gedachten ontstaan, mijnheer de voorzitter ontstaan een toestand van nationale zelfverdediging, de twee drenkelingen op het ene vlot. Of wilt U de woorden kiezen van wijlen dr. Henry Polak, geen partijgenoot van ons, die voor de oorlog al gezegd heeft, geen genade voor de genadelozen. En nu ben ik altijd voor genade, maar de tijd van genade voor de genadelozen is mijns inziens in Nederland los van alle filosofien over heropvoeding op dit ogenblik voorbij. Wat weten wij tenslotte van de mensen die in de oorlog geheel volgens de Nederlandse wet voor de vuurpelotons komen, twee keer is het op de Grebbeberg gebeurd. Misschien niet eens helemaal terecht. Maar wat weten wij van de slechtheid of niet slechtheid van die mensen af, niets. Misschien een ongelukkige jeugd, misschien gewoon bang dat kan aan hun karakterstructuur liggen. Maar op dat ogenblik oordeelt de gemeenschap met de uiterste straf en de uiterste scherpste en U hoeft geen pessimistisch filosoof te zijn om te zien dat dat moment nu in Nederland aangebroken is waarbij wij de doodstraf volledig kunnen vermijden als we de gevangenisstraffen werkelijk konsekwant uitvoeren, de mensen scherp geïsoleerd houden in gebouwen waar niemand uitkomt, waar de tralies van het beste zweedse staal zijn en er veel bewaking is, geen proefverloven meet gegeven moeten worden. Experimenteren kan men met alle mensen die voor een keer gappen, die zich misdragen etc. Daar heb ik helemaal niets op tegen, dat vind ik alleen maar prachtig, maar wie zich een vijand toont en nog wel een geweldadige vijand van de nederlandse samenleving, voor hem geld geweld wordt met geweld gekeerd, anders wordt de samenleving onmogelijk.

-Applaus-

Het is puur zelfbehoud, geen persoonlijk idealisme of liberaal idealisme wat mij drijft, maar ik zie die noodsituatie voor mij en dat kan ik niet helpen, dat ligt ook niet aan mijn leeftijd ik doe dat al jaren omdat ik de ontwikkeling vrij nauwkeurig volg. De Nederlandse defensie, mijnheer de voorzitter, inderdaad zijn de mariniers volledig onmisbaar. En dat zijn ze niet vanwege de amfibische landingen. Dat wordt nu van de kant van de P.v.d.A. gezegd. Er komen misschien geen amfibische landingen meer. Nee, mijnheer de voorzitter, de mariniers zijn een voortreffelijk getraind korps beroepssoldaten, een uitgangspunt voor toekomstige ontwikkelingen binnen Nederland. Mensen waar men op kan rekenen en dat kan niet van alle soldaten op het ogenblik worden gezegd. Als U het blad van de V.V.D.M. tot Uw verdriet zoals ik iedere week lezen moet, daar ben ik dan na medio juni ook af. Mijnheer de voorzitter, maar dat betekent niet dat de koninklijke Marine bestaat voor het overgrote deel uit beroepssoldaten, maar we hebben de Landmacht en de Luchtmacht netzo nodig. De Luchtmacht is een kwestie van materieel. Het heeft mij bijzonder verwonderd over de uitlating in eerste instantie van Dr. Kruizinga dat wij met de Lockheed geen zaken moesten doen. Mijnheer de voorzitter men koopt geen gevechtsvliegtuigen vanwege de braafheid van fabrieksdirekties. Daar zal vermoedelijk als systeem al sinds honderd jaar alles aan gemankeerd hebben.

-Applaus-

Men koopt vliegtuigen die misschien 15 tot 20 miljoen per stuk kosten om ernee te kunnen vechten. En eventueel om oorlog te kunnen voorkomen, zodat de tegenstander weet dat wij terugvechten zullen, maar dan met een goed vliegtuig, dat tegen geen enkel opzicht het mindere van hun vliegtuig is.



En hoe fantsoenlijk of hoe onfantsoenlijk en dat is ook nog al weer moeilijk te beoordelen dat hangt van de nationale gewoonte af en wat men noemt de brancheusanties. Wanneer U gezien heeft dat variettes tussen een kistje sigaren, wat zelfs fantsoenlijke mensen aannemen en grotere bedragen dat is eenvoudig wat de mensen gewoon zijn te doen en bij het aankopen van dit soort verdelgingsmaterieel, want het is natuurlijk uiteindelijk een afschuwelijke zaak, zijn altijd sinds het eind van de 19e eeuw weet ik het provisie afgevallen. Wie de Telegraaf gekzen heeft, weet dat uitermate respectabele mensen dat ook gedaan hebben omdat ze dat in het concrete belang van Nederland achten. Vergeet U dat nooit, het is zo ontzettend makkelijk om een krant wat te kletsen over omkoperij, zulke stukken. U moet een fabrieksdirekteur zijn met 20.000 arbeiders en een slecht gaand bedrijf, dan bent U in een konflikt van plichten gevangen dat volstrekt niet makkelijk oplosbaar is. Wanneer U dan weet dat U in een land zaken doet, waar U met een grote leverantie en het ging daar geloof ik over een paar honderd miljoen bij Werkspoor, niet binnen komt als U wijlen mevrouw Perron niet gunstig voor U stemt, dan moet U maar eens denken wat U als fabrieksdirekteur gedaan zou hebben. Dames en Heren al deze verhalen staan voor mij op een lijn, met de bekende mededeling, wat men dan zei wat de pastoor deed als een mijnheer er over klaagde dat hij niet meer kinderen mocht hebben van mevrouw maar het toch wel aardig vond, dan ga je maar op zolder slapen. Dames en Heren het is de ethiek van de machtelozen en degene die geen verantwoordelijkheid dragen die naar het schijnt op het ogenblik in hoge mate de aandacht trekt. Ik herinner mij dat ik eens een aantal minder hebbelijke opmerkingen van de J.O.V.D. heb gekregen omdat ik had gezegd, dat in Indonesie een aantal belangen speelden en ons als liberalen niet aantrok, de aanwezigheid van het kamp op Boeroe. Dat had totaal anders moeten worden geformuleerd door een liberaal. Maar mijnheer de voorzitter ik ben niet helemaal zonder verantwoordelijkheid en ik dacht, wat de orders van Indonesie voor de middelgrote scheepsindustrie in Nederland, die het bijzonder moeilijk heeft zouden kunnen betekenen en daarom niet uit gemis aan liberaal instinct koos ik de woorden dat het ons niet aangenaam aandeed en vermeed zorgvuldig om gepointeerd of onhebbelijk te worden. Mijnheer de voorzitter, weest U buitengewoon voorzichtig te oordelen over zaken, dat slaat niet op U persoonlijk maar op leden in de zaal te oordelen over zaken die U en details niet kent, wanneer U zelf niet een even grote praktische verantwoordelijkheid draagt. Geen Leider van een grote onderneming, een zeer hoge staatsambtenaar ontkomt eraan om ooit onrecht te doen terwille van het geheel. Dat accepteert men, maar wanneer Werkspoor 25 jaar geleden gemeend heeft in het belang van Nederland te moeten handelen als het deed, met toestemming van de Graaf van den Bosch, die gezegd heeft dat het nog mocht ook, dat wil zeggen dat omkopen over de Nederlandse Bank niet goed te vinden, alleen de deviezen vast zet. Kijkt U dan uit, wie bent U dat U over die problemen vanuit Uw leunsteel uit oordelen zou. Het gaat om de werkgelegenheid vaak van duizenden en duizenden mensen en om de economische positie van Nederland in de wereld. Ik animeer niemand om om te kopen, ik ben nooit omgekocht het is nooit geprobeerd en ik heb nooit iemand omgekocht, maar ik wens alleen niet dat er geoordeeld wordt over mensen die een totaal andere verantwoordelijkheid dragen dan ik draag. Daar gaat het mij om.

-Applaus-

Tenslotte mijnheer de voorzitter, ik hou mij precies aan de afspraak, ik zal U een minuut toegewen. Tenslotte mijnheer de voorzitter, Nederland, de defensie en de wereldpolitieke situatie. Het is duidelijk dat Rusland een bewuste imperialistische politiek voert. U weet hoe zwak de economische positie van Rusland buiten de zware industrie, lees de oorlogsindustrie, om is. Hoe groot het tekort aan consumptieartikelen, hoe groot de dwang en de onderdrukking, hoe groot de graan tekorten die alleen door de Verenigde Staten van Noord-Amerika kunnen worden opgevangen en toch bouwt men steeds nieuwe onderzeeers. Zoekt naar steeds nieuwe steunpunten in de wereld. Ik neem zonder meer aan dat de leiding van de Sowjet Unie het ook goed met haar burgers meent, maar deze mensen worden gedreven door tweedingen, het marxistisch ideologie, die het voor hen duidelijk maakt dat de wereldheerschappy van de Sowjet Unie is. Dat is een even moreel standpunt van hun uitgangspunten uit, als dat van principiële pacifisten. Het is felle dogmatiek, het is totaal onliberaal maar men moet rekenen met de aanwezigheid van dat soort gevoelens.



Het weede punt is dat al zijn de besparingsoverschotten van de Chinese volksrepubliek klein, zij nu al 900 miljoen inwoners telt, dat is bijna vier keer zoveel als de Sowjet Unie en dat zullen er binnen niet al te lange tijd vijf keer zoveel zijn. De Sowjet Unie kan zich tegenover de Chinese Volksrepubliek nooit handhaven zonder de economische hulpbronnen van het Westen en de researchcapaciteiten van de westelijke universiteit. Het is geen gemeenheid, was het dat maar mijnheer de voorzitter, het is bittere innerlijke noodzaak die de Sowjet Unie er toe drijft om ons te overheersen. Ik breng daar geen morele of motieven in. Ik zal nooit zeggen dat de Sowjet Unie immoreel handelt, zij handelt volgens de maatstaven die voor alle wereldmachten indertijd inklusief de republiek der zeven provinciën en nu de Verenigde Staten van Amerika gelden. Kijk eens even terug. De republiek heeft oorlogsschepen geleverd om La Rochelle in de handen van de katholieke koning van Spanje te brengen om diens steun tegen Spanje te verkrijgen. Ook wij waren machtshongerig en machtspolitiek geïnteresseerd toen we meer oorlogsschepen als andere mensen hadden. Het is niet aan sommige volkeren ingeboren, het is alle mensen ingeboren. Maar precies zoals ik U daarnet gezegd hebt, het gaat mij niet om gerechtigheid, wie ben ik om over de gerechtigheid van een moordenaar te oordelen, het gaat mij erom dat de menselijke gemeenschap beveiligd wordt. Onze menselijke gemeenschap met haar opbouw zoals zij is en noodzakelijkerwijs zich ontwikkelen zal. Maar waarbij een element op de voorgrond staat, de handhaving van de vrijheid ook de vrijheid om anders te denken, de vrijheid om te emigreren, de vrijheid om binnen de grenzen dien mijnheer Altes aangegeven heeft onze eigen affaires in commerciële zin ook te drijven. Nederland heeft 13 miljoen mensen. Een bevolking ten dele onwillig om offers voor de defensie te brengen. Maar godzijdank ligt voor ons de Bondsrepubliek Duitsland die ook met een socialistische regering wel bereid is om die offers te brengen- Applaus- Maar begrijpt U goed dames en heren elke nieuwe duitse pantserdivisie is een nieuw stukje onder de duitse suppressie in Europa die zich zonder Adolf Hitler en zonder enig geweld voltrekken zal want het duitse legen wordt steeds sterker en de andere Europese landen worden steeds sterker van Duitsland afhankelijk. Nu zijn zij nog bescheiden, maar betrekkelijk, maar men betaalt een zeer hoge prijs in de eenvoudige intereuropese politieke zin, door zich militair volledig afhankelijk van de Bondsrepubliek te maken. Ik kan daarom nu het laatste is wat ik tot U zeggen zal, maak U landsverdediging sterk en ik ben dat eens met iemand die daarover gesproken heeft, pakteer nooit met de vijanden van de landsverdediging, hou nooit inconcrete verhalen als mijnheer Aantjes de vorige week in Nederlandse gedachten gedaan heeft, dat was huiveringwekkend. Als men aan de geschiedenis van de A.R.P. in Nederland denkt, wij betalen geen hoge prijzen, wij zijn altijd tot overleg bereid, maar ondanks de suggesties van mijnheer Andriessen voegen wij onze woordkeuze niet naar die van het eventueel te ontstane C.D.A. Zeker op het gebied van de landsverdediging, marine, leger en luchtmacht hebben wij ons standpunt dat mijnheer Wiegel op voortreffelijke wijze heeft onderlijnd en de overste ploeg die veel meer weet dan ik straks verder onderlijnen zal. Wat mij persoonlijk en dat weggaan betreft zoals gezegd een zaak zonder enig belang. Ik dank aan het gedicht van Speenhof, ook aan tante komt een eind.

-Applaus-



Het woord is aan de heer Waalkens.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren. Besef heel goed dat het op dit moment dat prozaisch aandoet om weer over te gaan tot de orde van de dag en met name om een aantal vragen die de fractie gesteld zijn eensdeels over de visserij en anderdeels over de ontwikkelingssamenwerking. Ik wou graag eerst beginnen met een vraag die door de afdeling den Helder is gesteld, schriftelijk gelukkig al een paar dagen geleden. En nog eens toegelicht door de Heer Bussemaker uit den Helder. Mijnheer de voorzitter, ik zou graag daarmee willen beginnen. En een stukje wat algemene benadering. Ik hoop dat kort te doen. De afdeling attendeert met vragen en toelichting dat de fractie niet met de nodige inzet en aandacht de probelemen van de quoteringsmaatregelen in de zeevisserij behartigt. Wat is het geval. Heel in het kort. In begin 1975 heeft de nederlandse regering zich in internationaal verband verplicht mee te werken aan een vangstbeperking voor bepaalde vissoorten en met name voor de tong. De minister draagt in de loop van 1975 maatregelen op tot uitvoering van die vangstbeperking aan het produktschap, hij sticht een ontwikkelings- en saneringsfonds stopt daarin 30 miljoen met het doel om 20% van de vlootcapaciteit te beperken en als derde maakt hij de rijksgroep zegeling zelfstandigen toegankelijk voor diegene die de gevolgen van deze vangstbeperking betreft. Bij de begrotingsbehandeling in december van de begroting van landbouw en visserij heb ik felle kritiek geuit op het beleid van de minister. De minister die uiteindelijk verantwoordelijk is voor allerlei maatregelen. De opeenvolgende regelingen die het produktschap heeft uitgevaardigd worden niet nageleefd. Dat saneringsfonds is voor bijna zijn hele doel besteed, maar het blijkt dat daarmee de vangstcapaciteit niet in dezelfde mate is verminderd en ik heb in feite gezegd dat het falende beleid van 75 een les moet zijn voor 76, dat dacht ik ook nogal voor de hand lag. Daar komt dan in dit voorjaar nog bij en ik zal dat er gelijk maar aan toevoegen dat de minister aankondigt dat de oliesubsidieregeling krachtens de EEGbepalingen niet gecontinueerd kan worden. Mijnheer de voorzitter, dames en heren wij zijn ons er terdege van bewust dat het in deze gaat om voortbestaansmogelijkheden van de nederlandse tonvisserij en misschien van nog meer sectoren in die zeevisserij als de quoteringsmaatregelen als die ook voor hen verscherpt gaan worden. Dat is niet alleen de zorg van de afdeling den Helder. Maar ook van onze fractie. In tegenstelling tot de heer Louwers die uiteraard ook zijn brede informatie uit de Franfurter Allgemeine heeft geput zijn de heer Tuinman en ik in de loop van 75 in de nazomer een hele dag geweest in den Helder en op het eiland Texel om over deze problemen juist van deze sektor te spreken. Ik heb zelf regelmatig overlegd met de voorzitter van de nederlandse vissersbond die op 5 kilometer afstand van mijn woonstede huist. En zijn de heer Tuinman en ik actief in de kommissie, vaste kommissie voor de visserij om op zo kort mogelijke termijn tot aanvaardbare oplossingen voor deze financieel zwaar zittende vissers te komen. Het gaat hier en dat is dacht ik het punt dat het fundamenteel is dat hier de overheid, de gemeenschap een stuk produktiebeperking legt aan zelfstandige ondernemers die juist uit dat stukje produktiebeperking hun verteerbaar inkomen, hun aflossing en hun rente zullen moeten betalen. En als de gemeenschap die beperking oplegt, dan vinden wij en dat vind ik zelf ook dat aan die ondernemers een redelijke tegemoetkoming een redelijke compensatie moet worden gegeven. Mijnheer de voorzitter, de spreker heeft een zestal exacte vragen gesteld. Ik zou daar kort op willen antwoorden. Eerste vraag was of wij bereid zijn ons beleid nader toe te lichten, dat is voor een deel gebeurd en zal uit het komende nog volgen. Daar zijn wij uiteraard dus mee akkoord. Zijn de genoemde kamerleden bereid de rechtvaardige verlangens van de vissers te ondersteunen en ter adstructie daarvan met hen een gesprek te hebben die de problemen over en weer toe te lichten. Ik dacht dat dat altijd mogelijk was. En het spijt mij alleen dat de communicatie met deze afdeling juist over deze pblematiek tot nu toe dan blijkbaar toch nog onvoldoende uit de verf gekomen is ondanks ons gesprek in den Helder. Derde, zijn de genoemde kamerleden bereid hun beleid ter zake met de nodige felheid te verdedigen teneinde de gevoelens van lauwheid welke door de visser worden geconstateerd weg te nemen. Mijnheer de voorzitter ik wil graag nagaan of we dus in de communicatie onze verbindingen en onze informatie kunnen verbeteren opdat zij ook weten dat niet alleen bij een begrotingsbehandeling in de kamer maar veelvuldig in de vaste kommissie in overleg met de minister en de heer Tuinman en ik doen dat graag samen om daar te bevorderen dat hier een zo goed mogelijke regeling uit de bus komt.



Vierde, wat is onze visie op de voor visserij voor gesteld quoteringsmaatregel inhoudend dat er 16 dagen per maand wordt gevist. Ik zou daar graag van willen zeggen dat wij beiden en daarmee ook de fractie voorkeur uitspreekt voor die regeling die het bedrijfsleven zelf vindt dat nodig is. Daar geven wij verre de voorkeur aan voor een maatregel die door de overheid van boven af wordt opgelegd. En daar gaan we dan van uit dat in deze maatregel door de vissers zelf opgeworpen dat die ook inderdaad voldoende affectief heeft. Dan vijf, bent U met ons van mening, dus de vraagstellers, dat Nederland voorop loopt bij de controle op maatregelen en dat de belangen wezenlijk worden geschaad van de nederlandse vissers. Ik durf daar ja op te zeggen. Wij lopen inderdaad voorop met die controlemaatregelen, maar ik wil er toch wel graag bijzeggen, dat ook Nederland voor wat betreft zijn tongvisserij ver voorop loopt in de methodiek en in de hoeveelheden tong die gevangen wordt. Gelukkig is dat zo. Maar het ontslaat ons niet van de verplichtingen om in internationaal verband te doen wat wij moeten, maar dan verlangen wij ook dat de overheid erop toeziet dan andere landen dat ook doen. Er wordt nog in de zesde vraag gezegd dat er helemaal geen sprake is van een lage termijnplanning en of wij onze invloed willen aanwenden om dat gestalte te doen krijgen. Er is mede op ons verzoek en de heer Tuinman en ik hebben daar intensief vooroverleg gehad, nu men door de vaste commissie van visserij aan de minister gevraagd om een nota op zo kort mogelijke termijn waarin de hele zaak, maar dan ook met al zijn facetten een moeten worden belicht om daaruit beleidsmatige consequenties te trekken en een beleid van de minister op tafel te krijgen. Wij doen dat inderdaad met alle facetten omdat er vele aan verbonden zijn. En op dat moment zullen wij onze houding en standpunt bepalen en dat ligt dan helemaal in de lijn zoals ik hier zojuist heb gezegd. Daar kan de afdeling den Helder absoluut op rekenen. Een tweede vraag uit den Helder betreft en dat sluit een beetje aan bij de vorige, waarom of de VVDfractie niet heeft meegetekend met de schriftelijke vragen door vele fracties i.v.m. de olie-subsidieafpraak waar ik zojuist op doelde. Ik kan U zeggen afdeling den Helder dames en heren, dat het hier een fout betreft van de staatsdrukkerij. Het is nou toevallig geen uitvlucht maar dat is gewoon realiteit. Die fout is inmiddels hersteld. De heer Tuinman en ik waren tweede ondertekenaar maar die gewoon uitgevallen. De staatsdrukkerij heeft dat inmiddels hersteld, maar U zult zich kunnen voorstellen dat dat de krant niet haalt. Mijnheer de voorzitter ik kom dan op een tweetal vragen betreffende de nederlandse ontwikkelingssamenwerking. De eerste vraag is van de heer Franssen uit Nederhorst den Berg. Waarin naar voren komt dat het nederlandse standpunt en het standpunt van de VVDfractie met name weinig naar buiten komt en ik moet zeggen dat ik het daarmee eens ben. Ook wij kunnen niet juichen over de weergaven die in zijn algemeenheid over onze opstelling die nogal fundamenteel afwijkt van de standpunten van minister Pronk naar voren komt en het heeft mij ook bijzonder getroffen dat in het artikel wat de heer Andriessen in ons partijblad heeft geschreven dat hij daar in een enkele zin de ontwikkelingssamenwerkingsopstelling van ons afdoet met de mededeling dat wij er alleen maar op uit zijn om de begroting daarvan te verlagen. Ik teken daar protest tegen aan. Want het is niet waar. Wij hebben de laatste keer terwijl de begroting drastisch was verhoogd niet tegen het totaal gestemd, wel hebben we aanwijzingen gegeven dat er een andere richtingsbestemming van die bedragen moet zijn. Ik kan de vraagsteller medelen en ook U dames en heren dat alle standpunten van de VVDfractie eigenlijk een liberale visie op de ontwikkelingssamenwerking binnenkort in een publicatie van de Telderstichting waarin in een aantal hoofdstukken die visie belicht. Een van die hoofdstukken zal zijn de liberale kritiek op het beleid van het huidige kabinet. U kunt ook lezen van minister Pronk. Wij hebben, dat wordt in deze publicatie daarom belicht, omdat in die gewoon in de daadwerkelijke praktijk zal blijken dat het fundamentele verschil van aanpak. Overigens komt uiteraard ook mettertijd het verkiezingsprogramma en in deze materie duidelijk zijn plaats zal krijgen. Dan een laatste vraag over de van de heer Spangers van Eindhoven inzake de stopzetting van de hulp aan Chili en de voortzetting van de hulp aan Cuba. De heer van Riel heeft daar al iets over gezegd. Ik zou het in die zin van mijn kant graag willen aanvullen met erop te wijzen dat het hier gaat om de beoordeling van het overheidsbeleid in deze en dat het wel blijkt dat de criteria die voor de hulpverlening op bijzondere concentratie landen en dat zijn deze beide, die daarvoor zijn opgesteld.



Dat de heer Pronk deze duidelijk met een politieke voorkeur van zijn kant behandeld. Ik geloof dat ons beleid consistent is. Wij zijn namelijk akkoord gegaan met de bevrozing van de hulp aan Chili zolang er niet uitdrukkelijk vaststaat dat daar weer een normaal bestuur is en dat de rechten van de mens geeerbiedigd worden maar wij vinden aan de andere kant ook dat alle criteria ten behoeve inzake de hulp aan Cuba geschonden zijn opdat CUBA heeft voorgewend geen geld te hebben voor bepaalde projecten in dit geval gezondheidsprojecten en naderhand blijkt voldoende geld te hebben om overal in de wereld en met name in Angola daarmee ron te strooien en ze daar aan te wenden. Dat pikken wij niet en daarom vinden wij dat ons beleid consistent is. Dank U. Het woord is aan mevrouw Veder.

Voorzitter, dames en heren, op mijn weg ligt de beantwoording van de vragen over het drugbeleid van de afdeling Landsmeer. Die heeft twee vragen gesteld die ik heel kort zou kunnen beantwoorden maar waar ik toch wel wat aan toe wil voegen. Allereerst kan van de aanneming van de wet tot wijziging van de opiumwet door de tweede kamer een verdere legalisering van de hennepproducten verwacht worden. We zullen moeten afwachten wat de eerste kamer doet. Mocht daar ook de stemdwang voor de regeringspartijen doorzetten, dan krijgt minister Vorrink wel wat wapens in handen, maar het hangt er maar van af hoelang zij nog aan het bewind blijft. Of zij dit pad verder kan gaan bewandelen. Waarom hebben 6 leden van de fractie tegen het wetsontwerp gestemd en de andere niet. Dat is heel eenvoudig te beantwoorden, omdat het wetsontwerp ook een aantal andere elementen bevat waar weinig aandacht op gevestigd is omdat die niet controversieel waren namelijk een strafregiem t.a.v. de heroïnehandel en alles wat daar aan vast zit. En ook het brengen van amfetamine onder de wet. Maar misschien is het goed dat ik toch iets zeg over wat de tweede kamerfractie vindt en heeft gemeend te moeten doen met die hennepproducten de hasj en de marihuane zoals U weet. We hadden niet veel gegevens uit de partij in handen omdat het verkiezingsprogramma zegt als die blijken onschadelijk te zijn dan. Maar daar is geen bewijs voor want er is erg veel wetenschappelijk materieel over de werking van die hennepproducten maar het is in grote trekken tegenstrijdig en het is dus niet concludent. En dat is ook maar een van de aspecten die van al die hennepproducten vastzitten. Er was wel een rapport van de werkgroep van de commissie volksgezondheid van de VVD en dat was een heel voorzichtig rapport, maar dat monde er toch wel in uit bekijk eens of je niet het gebruik en het bezit voor eigen gebruik van hennepproducten moet laten worden worden een overtreding i.p.v. een misdrijf. En dat standpunt heeft ook de fractie vertolkt. Er zit wel van alles vast aan die hennepproducten. Men kan zeggen dat ze misschien niet schadelijk zijn of alleen bij chronisch en zeer intensief gebruik schadelijk, waarom zou je dan de mensen niet zelf laten beslissen wat ze willen doen. En dat standpunt kan door een liberaal heel goed worden verdedigd. Maar er zijn andere aspecten aan verbonden en daar hebben we in de fractie herhaaldelijk zeer grondig over gesproken en die zijn toch ook wel van erg veel belang. Wij weten toch wel dat het gebruik van hennepproducten de motoriek beïnvloed, dat het de geheugenfunctie beïnvloed. Dat het leidt tot bijvoorbeeld zwakkere motoriek wat betekent meer gevaren in het verkeer. Al dat soort dingen zijn ook door de regering zijn ook door minister Vorrink erkend. Wat wij ook weten dat is dat in heel Europa ook de hennepproducten verboden zijn. Dat het hele drugbeleid in Europa en in Aziatische en in Arabische landen heeft geleid tot verboden. Dat we in VNverband een hele bestrijdingsorganisatie kennen en dat anders dan andere genotmiddelen en verslavende middelen dit nog niet in het west europees cultuurpatroon is opgenomen. En een moeilijk punt is en daar gaat het heel veel om in de gedachtenwisseling, wat is het verband tussen het hennepgebruik en het eventuele overgaan op andere middelen. Wij hebben ons als fractie zo wetenschappelijk en zo zuiver mogelijk opgesteld en we hebben gezegd het is niet farmacologisch bewezen dat als je met het ene stof dat je automatisch daarom op de andere overgaat. Maar we weten wel dat een heleboel mensen die eenmaal aan het druggebruik beginnen dat die allerlei middelen door elkaar gebruiken. En we weten ook dat van de ernstig verslaafde 70-80% begonnen is met lichtere middelen. Dat is een belangrijk punt dat wat je ook zou vrijgeven aan bezit en gebruik dat volgens de internationale verdragsverplichtingen de handel en de import niet is toegestaan. Dat kan ook niet worden toegestaan.



En dat betekent dat je aan een kant de vraag zou gaan stimuleren terwijl aan het aanbod niet kan worden voldaan en dat betekent dat je de vele jongere gebruikers eigenlijk drijft in de richting van de illegale handel. En in een sfeer met alle moeilijkheden en alle verdriet vandien. En dat is dan ook in heel wat gezinnen te constateren. En ik mag misschien wel zeggen dat is ons midden ook als gast zijn een stichting die zich bezighoudt met de hulpverlening aan vermiste kinderen. En die zich daar geweldig voor inspannen. Laatste aspect en niet het geringste dat Nederland is geworden door allerlei factoren door zijn ligging door het feit dat het een transportcentrum is, dat Nederland een van de centra is van de internationale drughandel. Dat heeft het buitenland ons ook wel laten weten. En is het in die positie, in die kwetsbare en in die verantwoordelijke positie verantwoord om je regiem aanmerkelijk vrijer te maken. De fractie heeft met alle kracht geprobeerd om via amendementen die voorstellen van minister Vorrink te verbeteren. Ik zal niet over uitweiden. Drie van onze amendementen o.a. om die 30 gramgrens eruit te halen en om de binnenlandse handel op de oude strafmaat te laten zijn verworpen. Gelukkig het amendement van de heer Drees is aangenomen. En ik moet U zeggen hij heeft dat heel clean behandeld, hij heeft dat niet in het persoonlijke vlak besteed. Maar onze drie andere amendementen zijn verworpen en toen kwam de fractie voor de keus moet je daarmee het hele wetsontwerp verwerpen waar ook goede elementen inzitten en die kans om t.a.v. de gevaarlijkste drugs wat neer te doen en dat was een kwestie van afwegen. En dames en heren dat gaat in de fractie zo, dat mag iedereen in zo'n gewetenszaak voor zich zelf doen. Dank U wel.

Het woord is aan de heer Tuinman.

Dan is het woord aan mevrouw Smids.

De heer Scherpenhuizen.

Mijnheer de voorzitter, de heer eenhoorn heeft een vraag gesteld over de beperking van de tijdsduur bij de inspraak en voorbereiding bij bestemmingsplannen. Het heeft de laatste nogal wat aandacht getrokken in de pers, maar in de kamer hebben we er al weer wat langer over gesproken. Collega de Beer, bij de volkshuisvesting ik zelf bij ruimtelijke ordening. Wij zijn bezorgd over de lange duur waardoor de zaak bij gemeente lang in de klem kwam. Een motie van mijn hand mede ondertekend door de heer de Beer hierover is aangenomen. Hetzelfde hebben wij een aantal voorstellen gedaan. Namelijk dat de snelheid bij gemeente zelf opgevoerd ging worden dat de beslissingsperiode van gedeputeerde staten verkort zouden worden en we hebben vooral gevraagd of het niet mogelijk was dat de Kroon ook aan een tijdsperiode gebonden werd. In die situatie mijnheer de voorzitter zei de heer Gruyters o.a. dat hij nog te weinig ambtenaren had om bepaalde voorbereidende werkzaamheden op zijn eigen departement te doen. Bij een later debat bleek dat hij ze nog niet aangesteld had. Wel vond hij toen we spraken over een inkorting van deze procedures dat we niet de weg moesten gaan van beperking van de mogelijkheden van mensen die bezwaren zouden kunnen aantekenen. U weet iedereen kan in het kader van de wet op de ruimtelijke ordening bezwaren aantekenen tegen ruimtelijke plannen. Hij vond dat we dus de weg van die beperking niet moesten aangaan. Maar naarmate zijn bouwbeleid ging falen werd er een zondebok gezocht, er werden meerdere zondebokken gezocht, en begon de heer Gruyters over de gedachte van inperking van de bezwaarschriften, begon daar toch oren naar te krijgen. En het is nu dan van de Raad van advies voor de ruimtelijke ordening, en de heer Gruyters schijnt daar wel interesse voor te hebben een voorstel om te komen tot die situatie dat niet zakelijk gerechtigden nauwelijks althans niet meer tot de Kroon kunnen doorgaan met hun bezwaarschriften. Een gunstige zaak staat daar tegenover dat hij dus vindt dat de inspraak verbeterd moet worden. Ook een zaak die niet alleen in liberaal op nieuwe wegen staat, maar wij ook in de kamer al diverse malen bepleit hebben. Maar mijnheer de voorzitter was is in feite die situatie van moment. Er zijn natuurlijk querulanten die elke mogelijkheid aangrijpen om zich tegen ruimtelijke plannen te verzetten. Ik denk eraan dat wij net in de vaste kamerkommissie voor volkshuisvesting en ruimtelijke ordening een motie gekregen hebben van ik meen de gemeente Borssele, waar men met algemene stemmen op 2 na de minister en de kamer verzocht te zorgen dat die inspraakmogelijkheden beperkt zouden worden. Waarom omdat de PvdA, PPRfractie in die gemeenteraad in het verleden tegen alles bezwaar indienden en aangekondigd heeft dat in de toekomst van hun nog meer bezwaren te verwachten waren.



Dus zuiver obstructie niet naar de letter van de wet, maar wel naar de geest van de wet. Maar een andere feitelijke situatie bestaat natuurlijk ook t.a.v. de milieugroeperingen. Milieugroeperingen die in het verleden bezwaren aange tekend hebben. En dat vaak op een juist moment en t.o.v. juiste zaken gedaan hebben. Maar die voor zichzelf veel verpest hebben. Veel verpest hebben in de zin van groot tamtam te maken en hin eigen rol danig te overtrekken. Waarbij het geheel moet je toch gaan bekijken of het beroep heeft of het zin heeft om beroep in te stellen. En dat betekent namelijk als je de cijfers gaat zien dat meer dan in de helft van het aantal gevallen waarin beroep bij de kroon gevraagd werd, dat men zijn zin gekregen heeft. Dat is dus nog een getal wat je tot denken moet zetten. Het betekent dus gewoon dat men bij de gemeente de voorbereiding niet geod geweest is en daar konden dus inderdaad de hoofdamttenaren van de heer van Riel, waar ik zelf ook bij een gemeente bezig geweest bent, die zich dan maar eens gaan afvragen of je die plannen inderdaad niet beter moet voorbereiden. De gemeente kermen erg over de ophouding maar ik vind dat ze dus wel de aanwijzing uit het aantal gevallen waarin beroep toegestaan wordt, althans de klager gelijk krijgt dat men zich dat moet gaan aantrekken. Voorzitter, wat is nu de echte situatie. Als je bepaalde groeperingen gaat uitsluiten, dus gaat beperken tot zakelijk gerechten dan is eigenlijk maar een minimale winst. Dan zal het ongeveer betekenen dat 15-16% van het aantal bezwaarschriften zal minder worden. Belangrijste vraag voor mij op dit moment is, moet je nu beginnen met de rechtszekerheid van de burger aan te tasten. Moet je verkregen rechten die in de wet op de ruimtelijke ordening zitten en die er niet voor niets inzitten aantasten of moet de overheid eerst zelf maar eens gaan kijken waar zij zelf de termijnen kan beperken. En dan geeft ik de voorkeur aan dat de overheid de hand in eigen boezem steekt. Maar ik wil van deze vergadering gebruik maken voorzitter om over de hoofde van U dames en heren de milieugroep uit te nodigen om verstandig en redelijk gebruik te maken van de mogelijkheden die de wet op de ruimtelijke ordening kent. Overdaad schaad en kan op zich goed recht van iedere burger aantasten.

Henk Koning.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren uit de bijdragen van de heer Loggers te Beverwijk sprak onrust over de positie van het midden- en kleinbedrijf. Onrust over de positie van het beleid en het klimaat met name t.a.v. het bedrijfsleven. Er spreken in de kamerfractie over dat klimaat herhaaldelijk de leden die in het bijzonder daarmee belast zijn, behalve de fractievoorzitter, dat zijn de heer van Albenne, de heer Joeke, de heer Rietkerk en ondergetekende en als ik dan zeg dat dit alles zich met name toespitst op het midden- en kleinbedrijf dan zeg ik iets wat bijzonderlijk bekend is en waarbij ik ook zeker zou willen vermelden de geestelijke noog waarin de kleine zelfstandige komen door alle aanvallen die ze gedaan worden op het zelfstandig werken in deze maatschappij. Speciaal van socialistische huize. En eigenlijk ook de gedachten die voortdurend naar voren komen dat men het niet goed doet als zelfstandigen. Dat men voortdurend door de overheid moet worden begeleid, althans in de ogen van sommige. Dat men geen investeringen zelf meer mag verrichten, dat men dat allemaal door de overheid moet laten komen. Dat alles heeft dat klimaat tot uitermate slecht bestempeld. Ik ben blij dat uit de bijdrage van de heer Loggers het begrip blijkt voor de positie die onze kamerfractie temidden van dat geheel heeft. Wij doen voorstellen die meestal worden verworpen en die dan later of door anderen worden ingediend en dan aangenomen of door de regering ook nog weleens een keer worden gevolgd. Dat is op verschillende malen gelukkig gebeurd. Maar fundamenteel is er eigenlijk niets veranderd. En met het hele systeem van een steeds stijgend aantal overheidsuitgaven en een stijging van belastingdruk met name op de sector van de zelfstandigen een feit waartegen wij zullen blijven vechten, waarbij het roer heel duidelijk om moet en waarbij wij dat roer om eigenlijk niet verwachten binnen de mogelijkheden die het kabinet den Uyl daarvoor heeft. Dus intergratie van het beleid t.o.v. het midden- en kleinbedrijf in het hele beleid is geboden, wij hebben daar steeds voor gevochten, wij zullen daar voor blijven vechten en daar komt eigenlijk weinig van terecht bij dit kabinet. Bei die intergratie is natuurlijk nodig elk onderdeel van het beleid heel naarstig te volgen.



Zeer aktueel daarbij is en gelukkig heeft de heer Loggers daar ook over gesproken het punt van de winkelsluitingstijd. Het nieuwe systeem van de winkelsluitingswet bepleit door de middenstandskommissie van de VVD gedurende een aantal jaren is meer vrijwilligheid. Binnen een aantal grenzen bij dat wetsontwerp werd al een nota van wijziging ingediend die dat systeem ontkrachtte t.o.v. de koopavond. En nu hebben we volgende week de definitieve behandeling en daar komen aan de orde allerlei pogingen om de zaterdagmiddag aan te tasten. Wij zullen er voor blijven vechten dat de zaterdagmiddagopenstelling tot zes uur in het belang van het midden- en kleinbedrijf van de rest van de detailhandel van de consumenten en ook van de werknemers mijnheer de voorzitter, dames en heren zal worden gehandhaafd.

En dat is nu eens een goed voorbeeld dat wij bij onze belangenbehartiging in evenwicht heel duidelijk onze belangenbehartiging ook richtte op de belangen van de niet zelfstandige, de werknemers in deze sector. Mijnheer de voorzitter, de heer van de Schaar die het goed kan weten heeft een vraag gesteld aan degene die de middenstandsorganisaties in de fractie vertegenwoordigd. Die persoon bestaat niet en daarom zal ik maar als belangenbehartiger van het midden- en kleinbedrijf in de fractie een begin maken met de beantwoording van zijn vragen. Hij heeft gesproken over besteding van de werkgelegenheidsgelden en hij heeft ook eigenlijk gesproken ook andere hebben dat gedaan over individuele steun aan het bedrijfsleven. Dat is een moeilijke zaak. Bij de criteria die de minister van economische zaken heeft weergegeven was er een waarbij stond als we dat doen dan moeten we zorgen dat de andere, de bestaande bedrijven niet in een ongunstige concurrentiepositie komen. Eigenlijk per definitie is dat een moeilijkheid van die steunverlening en wij zullen dat ook zeer naarstig blijven volgen. Dat is een punt dat ook speelt t.o.v. het midden- en kleinbedrijf en daar komt in het bijzonder bij dat uit het verslag van de nederlandse middenstandsbank blijkt dat en dat is wat gespreid over verschillende provincies bijvoorbeeld de midden- en kleinbedrijven in Groningen, noorderlijk provincies, wat meer mogelijkheden hebben gehad bij de werkgelegenheidsgeldenbesteding dan kleinere bedrijven in bijv. Zuid-Holland waar die steun meer ging naar grotere bedrijven. Ik geloof dat wij oog moeten hebben voor die facetten, ik meen ook dat de organisatie op het departement van economische zaken meer ingesteld door een apart bureau dat op dat gebied is ingesteld om deze zaak goed te bekijken en wij zullen zeker ook als fractie deze eventuele discriminatie t.o.v. het midden- en kleinbedrijf trachten te vermijden en zoveel mogelijk alles in evenwicht trachten te brengen. Ik zou willen besluiten met dit te zeggen. De intergratie van dat midden- en kleinbedrijf en het beleid t.o.v. daarvan in het totale beleid is essentieel. Omdat wij namelijk van mening zijn dat De zelfstandigen in midden- en kleinbedrijf zodanig essentieel onderdeel vormen van de nederlandse maatschappij dat als wij vechten voor dit midden- en kleinbedrijf dat wij vechten voor de nederlandse maatschappij.

Het woord is aan de heer Ploeg.

Voorzitter, dames en heren. Na het betoog van de heer van Riel, het gedragen betoog van de heer van Riel is de verleiding groot om maar niet meer over defensie te spreken omdat de heer van Riel altijd een paar punten in Uw zaal legt die het overdenken meer dan waard zijn. Maar er zijn nog enkele concrete vragen blijven liggen en daar moet ik wel op antwoorden. Ik zou in de eerste plaats dit willen zeggen alvorens op de vraag in te gaan dat ik volkomen onderschrijf het betoog dat de heer van Riel gehouden heeft n.a.v. een vraag van de heer Blommestein over het korps mariniers. De heer van Riel heeft daaraan toegevoegd dat het niet alleen de marine en de luchtmacht zijn. Maar ik zou daarom ook nog graag een lans willen breken voor die dienstplichtige waar dikwijls wat denegerend over gesproken wordt. Immers het is niet aan de dienstplichtigen te wijten, maar het is aan het huidige beleid te wijten dat die dienstplichtige met name bij de landmacht dikwijls in de kou staan en ik ben daarom uiterst verheugd dat het ledenaantal van de VVDM drastisch afneemt.

En ik zou daarbij ook een ding op willen merken dames en heren maar daar kunnen wij zelf ook veel aan doen dat het met name met de voorlichting van de defensie van die krijgsmacht bijzonder slecht gesteld is. En zo langzamerhand is een situatie ontstaan waarbij je zou kunnen zeggen dat de krijgsmacht een storende factor in de maatschappij dreigt te worden.



Althans wanneer ik socialistische voorlieden erover hoor praten en ik geloof dat wij daaraan veel kunnen doen. Dames en heren de heer Snapper heeft een vraag gesteld namens de afdeling den Haag of de VVD slechts aan een regering zou willen deelnemen die als uitgangspunt heeft en ik citeer de heer Snapper nu maar letterlijk de overheidsfinancien te saneren en tegelijkertijd de financiële middelen te vinden om de defensievoorziening volgens de nota Vredeling te realiseren. Ik wil daar een enkele kanttekening bij maken. De heer Snapper maakt een fout. Als hij zegt dat de defensienota van de heer Vredeling door de VVD of door welke andere partij ook is aanvaard. Dat is niet waar. Die nota is door ons voor kennisgeving aangenomen. Wij hebben duidelijk en onomwonden dacht ik tijdens de behandeling van die nota onze bezwaren kenbaar gemaakt en die verhoord in een zestal moties die althans voor een groot gedeelte niet zijn aangenomen, helaas. O.A. tegen de onevenredige verdeling van de investeringskosten in de periode 1973-78 en de vier jaar daarna. Deze defensie nota is door ons bij de laatste defensiebegrotingsbehandeling het minimum genoemd als basis voor een defensiebeleid voor de komende jaren. Het kabinet heeft gezegd door monde van de heer Vredeling om budgetaire redenen moeten er enige financiële bijstellingen verricht worden. In normaal nederlands heet dat er moet bezuinigd worden. Ik heb daarbij mogen zeggen in de kamer dat ik zie waarom die budgetaire overwegingen bij defensie wel tot die bijstellingen nopen maar waarom bijvoorbeeld niet bij ontwikkelingshulp die wel met een miljard omhoog kan gaan. Daartoe diende een bezuiniging van 256 miljoen. Er is toen bij ons een motie ingediend ik heb gezegd het is natuurlijk mogelijk om een aantal amendementen in te dienen, maar dat blijft gerommel in de marge. Als wij zeggen dat de defensie nota voor ons het minimale uitgangspunt is dan moet je ook die bezuiniging die dit jaar door het kabinet noodzakelijk werd geacht op defensie proberen teniet te doen. En voor ons U heeft dat gisteren van de heer Wiegel kunnen horen geeft het huidige defensiebeleid een gevoel van grote onrust. Wij zien defensie niet als een sluitstuk maar als belangrijkste collectieve voorziening. En ik moet de heer Snapper duidelijk zijn dat wij een andere prioriteitenkeuze voorstaan dan het huidige kabinet. Met name voor wat betreft de defensie. De heer Snapper heeft gevraagd of wij bereid zijn een aantal maatregelen te nemen wanneer de VVD tot regeringsverantwoordelijkheid zal worden geroepen en hij heeft daarbij gezegd, hij heeft daarbij gewezen op een strofe in het verhaal van onze fractievoorzitter, waarin aangekondigd werd dat wanneer wij onze departementen zullen gaan doorlichten alle departementen daar flink tot zullen moeten betalen. Met andere woorden dat voelt U toch duidelijk in het verhaal van de heer Snapper, dat wil dus zeggen dat er ook op defensie zal moeten worden bezuinigd. Aangezien, mijnheer de voorzitter, dit een politieke zaak is waarbij de fractievoorzitter zelf gaarne het een en ander zou willen zeggen zou ik willen verwijzen naar datgene wat de heer Wiegel ongetwijfeld straks nog aan toe te voegen heeft. Maar ik kan de heer Snapper bij voorbaat geruststellen. De afdeling Rijswijk heeft gevraagd waarom wij niet tegen de defensiebegroting hebben gestemd. De heer van Riel weet dat ik tijdens de behandeling van de begroting gezegd heb dat het voor de VVDfractie nog een open zaak zou zijn of wij onze steun aan deze begroting zouden kunnen geven. Dat is geen dreigen geweest mijnheer de voorzitter, maar het openhouden van de discussie. Wij hebben daarover een fractieberaad gehad en de fractie heeft besloten ondanks het feit dat we t.a.v. de amendementen en de motie onze zin niet kregen om voor de defensiebegroting te stemmen. De belangrijkste overwegingen daartoe waren in de eerste plaats dat wij een zakelijke constructieve oppositie willen voeren en het stemmen tegen een begroting dat het laatste middel is. Wij hebben daarbij heel duidelijk gemaakt dat wij het met dit beleid niet eens zijn. Wij hebben op alle onderdelen gezegd waar wij bezwaren tegen hadden. Ik heb gewezen op de salamitaktiek van deze minister en tenslotte zou ik dit willenzegeen tegen de begroting stemmen, dat heb ik ook in de kamer gezegd, zou in feite inhouden dat je gaan geld ter beschikking stelt voor onze defensie. Tenslotte is een begroting een machtiging tot het beschikbaar stellen van financiële middelen zij het dan naar onze mening ook te weinig. Voor deze begroting stemmen heeft derhalve niet ingehouden dat wij het met het beleid eens waren integendeel. En het houdt ook niet in dat wij in de toekomst bij verdergaande bezuinigingen bij verdergaande besnoeringen met onze steun aan volgende begrotingen en ik hoop dat dat er niet al te veel meer zullen zijn zullen geven.



En ik zou daarom in ditzelfde verband nog even aan de heer van Riel dit willen zeggen, hoewel elke vergelijking mank gaat, dat weet ik wel. Maar toen wij gesproken hebben over de starfightertervervanging er een 130 vliegtuigen vervangen moesten worden heeft dit kabinet besloten er slechts 102 te vervangen. Daar hebben wij onze ernstige bezwaren tegen uitgesproken. Uiteindelijk zijn dat er 84 geworden met dan een mogelijke optie voor enz. Toch hebben wij de gelden ter beschikking gesteld. Ook daar hebben wij gezegd, dat moet gebeuren, wij vinden het jammer, wij spreken onze bezorgdheid erover uit, dat het er slechts 84 zijn, want het is een verminderen van onze luchtmachtinspanning van bijna 50%. Tenslotte namens de heer Kea ook, mijnheer de voorzitter is er gesproken door de afdeling Soest, de heer Polman-Tuin heeft er iets over gezegd over de deinsttijdverkortung. Ik kan er eigenlijk heel kort over zijn. Hij is eens met onze opstelling in de kamer, de diensttijdverkortung zal aanzienlijke financiële konsekwenties met zich meebrengen, heeft zijn repercussies op de geoefendheid dubbele lichten heeft hij gezegd, zijn eigen ervaring, houd in dat er thans zoals hij dat zelf naar voren bracht, soldaten op het kazerneterrein in pubtentjes gelegerd moeten worden omdat in de gebouwen niet voldoende plaats meer is. Wij hebben de minister gewezen op de konsekwenties t.a.v. de infrastructuur. Als hij mij zegt of hij vraagt mij wat kunnen we eraan doen, ik kan hem slechts een advies geven uiteindelijk zal de heer Vredeling zelf die problemen opknappen maar nodigt U de heer Vredeling uit om die vlaagemast te verplaatsen waar straks die soldaten onder moeten slapen. Dat geeft geen enkele oplossing, dat realiseer ik mij zeer wel. Werkelijke oplossing zal er pas zijn wanneer een ander beleid gevoerd wordt en wij zijn daartoe gaarne bereid. Dank U wel.

Het woord is aan de heer Koning.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren de afdeling Voorburg heeft een ingewikkeld en moeilijk probleem aan de orde gesteld met haar vragen over de kosten van leslokalen bij het lager onderwijs. Hoe ingewikkeld en moeilijk dat is zal ik

U aantonen met het feit dat hier de woordvoerder voor U staat die bij de begroting voor het gemeentefonds bij de kamer het woord voert en niet degene die dat doen bij de begroting voor onderwijs. Wat het betreft uiteindelijk onderwijsactiviteiten. Onderwijs hier voor het lager onderwijs dat heel merkwaardig op dit ogenblik nog loopt door het gemeentefonds heen terwijl de uitkeringen voor de andere onderwijssectoren dus buiten het lager onderwijs om rechtstreeks uit de begroting van onderwijs en wetenschappen komen. Het vraagstuk is ingewikkeld eht vraagstuk is ook onlogisch zoals het er ligt. Wat de verschillen de afgevaardigde uit Voorburg naar voren heeft gebracht verschillen tussen den Haag en Voorburg lijken inderdaad onlogisch. Die zijn ook bekend en vaandaar ook dat de regering in het leven heeft geroepen de kommsie Londow die deze normuitkering op dit ogenblik bekijkt en daar aandacht aan besteed. En ook de vaste kommsie voor onderwijs en wetenschappen mevrouw Smidt zal daar het woord voeren zal aan dat vraagstuk van die normuitkering de komende tijd aandacht besteden, binnenkort in een mondeling overleg met de bewindslieden. De afdeling Voorburg kan er verzekerd van zijn dat wij derhalve aan dit vraagstuk veel aandacht in de toekomst zullen besteden Dit geeft mij gelegenheid om een enkele opmerking te maken over de gemeentefinancien. De gemeentefinancien zijn belangrijk voor de lagere publiek rechtelijk lichamen die de gemeente zijn. Hun totaliteit is groot, ongeveer 40% van de dagelijkse uitgaven van de gemeente, 40% van de rijksuitgaven in zijn totaliteit van de gemmenteuigaven. Investeringsuitgaven van de gemeente bedragen ongeveer hetzelfde bedrag als de investeringsuitgaven van het rijk. Vandaar ook dat evenals t.a.v. de rijksuitgaven een voorzichtig beleid moet worden gevoerd voor die gemeenteuigaven. En wat dat betreft, wij allen weten hoe slecht het kabinet den Uyl het doet en hoe graag wij dat kabinet vandaag nog zien vandaag vetrekken dan morgen. Maar een ding constructieve oppositie brengt mee dat ook geprezen wordt, waar geprezen moet worden. Staatssekretaris Polak voert een voorzichtig en terughoudend beleid een beleid wat in feite een voortzetting is van het beleid van minister Boersema. Ik heb hem dan ook in de kamer mijn waardering niet menen te moeten onthouden. Hij was daar niet gelukkig mee. Hij voelde zich het graf in geprezen. Dat was niet op zichzelf de bedoeling maar als daarmee het kabinet verdwijnt is mij dat wel. Ik zei al constructieve oppositie brengt mee dat als het kabinet te prijzen valt die waardering moet worden gegeven.



Datzelfde geld en daarmee kom ik op de vraag van de afdeling Lienden t.a.v. de gijzelingsakties t.o.v. het beleid wat het kabinet en in het bijzonder de minister van justitie van Agt heeft gevoerd bij de gijzelingen. Wij hebben het daarover in februari in de kamer met de regering van gedachten kunnen wisselen. Hoofdpunten van het beleid van het kabinet zijn. Als er gijzelingen plaatsvinden, als er terroristische akties gebeuren het ongedaan maken van de inbreuk op de rechtsorde. Dat houdt in dat niet wordt gezwicht voor politieke eisen. Dat houdt in dat als er gijzelaars zijn gemaakt die gijzelaars het grondgebied van Nederland niet mogen verlaten. Dat houdt tevens in dat als er doden zijn gevallen bij die akties ook de terroristen het land niet mogen verlaten. Het tweede hoofdpunt van beleid is dat zoveel mogelijk de levens van de gijzelaars moeten worden gespaard. Ook dat is in dit beleid steeds uitgangspunt geweest, maar het is zo dat deze twee hoofdpunten van beleid niet altijd met elkaar te verenigen zijn. In dat geval gaat de handhaving van de rechtsorde boven alles. Nu de kwestie van de gijzeling in de franse ambassade waarvoor er uit Leinden de aandacht is gevraagd. Als wij die leggen naast deze beleidspunten die ik U zojuist hebt geschetst, dan blijkt in de eerste plaats dat er geen doden zijn gevallen. De afgevaardigde van Lienden wekt met zijn uitdrukking neergeschoten agenten de gedachte dat de agenten zijn overleden, gelukkig niet. Een is weer volledig in dienst, de ander ondervind helaas nog de gevolgen, maar er zijn geen doden bij die aktie gevalle. Daardoor kon het kabinet toestemming verlenen dat de terroristen naar het buitenland zouden mogen gaan. De tweede plaats is onjuist. De opmerking van de geachte afgevaardigde voor Lienden, dan de minister-president als een loopjongen is gaan vragen om een vliegtuig en expres daarvoor naar Parijs is gegaan. Hij heeft met de franse president over het punt van de gijzelingen gesproken, maar dat is gebeurd omdat hij toevallig in Parijs moest zijn ter gelegenheid van een overleg van de regeringschefs van de EEGlanden. Mijnheer de voorzitter overzien wij het beleid van het kabinet. Het beleid van het kabinet t.a.v. de gijzelingsakties waarmee de VVDfractie heeft ingestemd dan is het beleid wat is gevoerd bij de franse ambassade geen inbreuk op dat beleid. Dank U zeer. Het woord is aan mevrouw Capijnen.

Dames en heren mag ik een ogeblik een voorspelling gaan doen over de verder orde van de vergadering. Want ik begin een zekere onrust te merken. Ik, we streven ernaar dat met een zo kort mogelijke re- en dupliek waarover ik straks nog iets zeg, de vergadering om half vijf is geëindigd.

Ik zal proberen mijn antwoord zo te doen luiden, dat daarop geen repliek noch dupliek nodig zal zijn. Ik moet allereerst een vraag beantwoorden van de heer Hofman uit Amsterdam en de heer Dijkstal uit Wassenaar over de uitholling van de wetgevende macht doordat de kroon hoelanger hoe meer eigenlijk algemene regels gaat geven bij algemene maatregelen van bestuur. Het is zo dat algemene maatregelen van bestuur eigenlijk nadere uitwerkingen zijn van een wet waarin dat allerlei details moeten worden geregeld die het kader van die wet niet te buiten mogen gaan. In de praktijk blijkt het zo dat in die algemene maatregelen van bestuur veel meer wordt geregeld dan in de wet zelf en dat onduidelijk de regering op verschillende manieren. Een mogelijkheid is dat men een zogenaamd blanco artikel opneemt en men zegt dat alles wat verder nodig is ter uitvoering van een wet dat dat wordt geregeld bij algemene maatregel van bestuur zonder dat daar de inhoud van wordt aangegeven. Iedere keer als ik zoiets in een wetsontwerp tegenkom dat ik moet behandelen dien ik een amendement in om een dergelijke bepaling eruit te krijgen. Helaas trof ik dat ook in het wetsontwerp in het initiatiefvoorstel van mijn collega de heer Koning over de pensioenen voor verzetsmilitairen maar dat was zo'n succesnummer dat ik het daar niet heb gedaan want er was toch geen speld tussen te krijgen. Maar veel ernstiger is dat alles aan algemene maatregelen van bestuur wordt overgelaten in het verleden hebben wij dat bij de vennootschapsbelasting ook al bestreden, bij de milieuwetgeving komen wij dat ook regelmatig tegen. De heer Tuinman en mevrouw Veder dienen daar ook amendementen op in. Ik kom dat nu weer tegen bij het wetsontwerp over de openbaarheid van bestuur, waar met de ene hand door de wet allerlei openbaarheid in het vooruitzicht wordt gesteld en met de andere hand weer teruggenomen en hoe dat dan moet worden geregeld. Dat gaat men dan later doen als algemene maatregel van bestuur. Wij hebben daar ernstige bezwaren tegen en wij zullen telkens proberen met amendementen dat tegen te gaan en wij zullen ook zoveel mogelijk eisen dat als die algemene maatregelen van bestuur komen dat ze dan van tevoren worden gepubliceerd voordat ze in werking treden opdat wij ook als kamer dan nog naar kunnen kijken en eventueel onze kritische opmerkingen daarover kunnen maken.



Maar in zijn totaliteit is er geen kruid voor gewassen, moeten we iedere keer kritisch zijn en eventueel amendementen indienen. Het tweede punt waar de heer Dijkstal ook nog over heeft gesproken was eigenlijk eenzelfde vrees voor de grote-greep die de overheid krijgt met name op het gebied van het partikulier initiatief. En dat is bij CRM dat o.a. aan stichtingen hoe langer hoe meer voorwaarden worden gesteld alvorens zij subsidie mogen ontvangen en die ook uitgeven. Dat vervult ons enerzijds met zorg aan de andere kant staan wij daar sympathiek tegenover. En ik zal U uitleggen waarom. Ik ben weleens in deze vergadering en ook bij spreekbeurten een zeker tot nog toe ongearticuleerd enthousiasme waar te nemen voor bezuiniging op de begroting van CRM. Wij hebben daar als fractie ook wel onze ideeën over maar het betekent wel dat de subsidies die in het kader van CRM aan die stichtingen worden gegeven dat die beter moeten worden gecontroleerd. En dat betekent dus ook dat het verdere voorwaarden aan die stichting moeten worden gesteld. Dus aan de ene kant vinden we dat dat wel moet gebeuren er moet meer controle zijn op de kwaliteit van het werk op een deskundigheid op de mensen die dat werk verrichten en ook meer controle op wie er allemaal bij betrokken zijn, wie er van de voorzieningen genieten en ook die voorzieningen inderdaad terecht komen bij de mensen voor wie ze bedoeld zijn. Maar het mag niet zover gaan dat volledige werk van die stichtingen helemaal wordt voorgeschreven door de overheid en dat ze verder geen stap zelf meer mogen verrichten. Er is nu een commissie in het werk een commissie van der Burg die zich beraad over aanbevelingen van democratisering van stichtingen. Dat betekent dat er wellicht ook voorwaarden gesteld kunnen worden hoe het personeel wat in die stichting moet werken of er inspraak moet zijn bij het werk, of de klanten meer inspraak moeten hebben. Ik vind dat op zichzelf helemaal geen gekke gedachte, maar tegenwoordig is het meestal andersom want de professionele werkers bepalen het werk zelf en de besturen van de stichting hebben eigenlijk niks meer te vertellen. Dus in feite heeft die democratisering allang zij het weleens eenzijdig plaatsgevonden. Maar wij wachten die maatregelen maar af tot die commissie met haar definitieve rapport komt en ik verzeker U dat er dan in de kamer een behoorlijke discussie over zal zijn. Het belangrijkste is echter dat de overheid geen regels mag geven over de inhoud van het werk zelf en daar zien wij hoe het kabinet den Uyl via de zogenaamde projectmatige aanpak iedere keer gaat zeggen voor welke groepen het werk bestemd moet zijn en daar de stichting geen enkele vrijheid meer inlaat. De confessionele partijen beginnen op dit punt nu eindelijk een beetje wakker te worden, want ze zien dat ze er gewoon uitgesubsidieerd worden als U begrijpt wat ik bedoel. En wij moeten daar erg voor waken omdat daarmee het particuliere initiatief eigenlijk volledig in de grond wordt geboord en dingen alleen maar mogelijk zijn wanneer het door het rijk wordt goedgevonden. Daar wordt niet alleen het partikulier initiatief mee de nek omgedraaid maar daar wordt ook feitelijk de gemeentelijke autonomie waar nog zo weinig van over is, wordt ook geheel om zeep geholpen. En wat wij er als kamerfractie aan kunnen doen dat zullen we doen. Ik hoop dat U als gemeenteraadsliden en als belangstellende leden in het partikulier initiatief ook Uw volle aandacht daaraan wilt geven. Dank U.

Het woord is aan mevrouw Ginjard.

Het woord is aan de heer Geurtsen.

Mijnheer de voorzitter, graag eerst nog een aanvullende opmerking aan het adres van de heer van der Schaar. Niet in de kwaliteit die hij mij blijkbaar toedacht de heer Portijnen heeft er geen misverstand over laten bestaan dat de maatschappelijk organisaties in de VVDfractie geen kwaliteitzetel bezitten. Voorzover dat algemene organisaties zijn zouden ze ook niet anders wensen. De heer van der Schaar mijnheer de voorzitter heeft ons voorlezend uit een passage uit het verslag van de middenstandsbank de aandacht gevestigd op de problemen rond de individuele steunverlening aan bedrijven. De steunverlening die met name twee gevaren in zich houdt. Gevaren van een steeds toenemende overheidsinvloed in het bedrijfsleven en het gevaar van een toenemende concurrentievervalsing. Het is niet voor niets dat de VVD die beide afwijzend zich sinds jaar en dag op het standpunt heeft gesteld dat het nemen van algemene maatregelen ter bevordering van de positie van het bedrijfsleven de voorkeur verdient boven het nemen van gerichte maatregelen.



Als ik het in volksgezondheidstermen zou mogen zeggen, mijn collegas uit die branche vergeven mij dat wel. Niet het accent moet liggen op EHBOwerk, het werk moet liggen op de preventieve gezondheidszorg. De passage uit het verslag van de middenstandsbank vestigt de aandacht op een speciaal facet van die concurrentievervalsing door te wijzen op het achterblijven van het midden- en kleinbedrijf bij de toewijzing van de werkgelegenheidsgelden met name in het westen van het land. Midden- en kleinbedrijf dat een belangrijk aandeel van de werkgelegenheid in de nijverheidssector voor zijn rekening neemt, maar een daarmee niet evenredig aandeel van de werkgelegenheidsgelden ontvangt. Dat is geen bezwaar voor zover dat gaat om kredieten beneden de 250.000 gulden waar de middenstandsbank zelf over beslist. Waar de middenstandsorganisaties op het beleid een grote invloed hebben. Wel een bezwaar voor zover het om groter kredieten gaat die hoe langer hoe meer via de nederlandse herstructureringsmaatschappij worden geleid. Waarin dat bedrijfsleven een onvoldoende invloed heeft. Zoals dat de oplossing voor dat vraagstuk moet zijn tweerlei vanuit dat bedrijfsleven zelf dat moet zijn invloed in de NEHEM zien te versterken. Het verheugt de middenstandsorganisaties dat zij zich daarbij gesteund weten door de voorzitter van de vaste commissie voor het midden- en kleinbedrijf de heer Portijnen vanuit welke gezindheid dat gebeurt daarvan heeft hij zelf op uiterst welsprekende wijze zojuist uiting gegeven. Mijnheer de voorzitter dan kom ik op de vragen van de heer Burgers van de afdeling Eindhoven over de criminaliteit. Wie niet met oogkleppen op door Nederland rondloopt die ziet om zich heen dat er een toenemend onbehagen in de samenleving over de criminaliteit is. En aangezien wij getraind worden door allen in onze omgeving door het afleggen van onze oogkleppen zou het verwondering wekken als ook de VVDfractie dat onbehagen niet zou hebben geconstateerd. Maar dat is natuurlijk niet voldoende. De vraag is wat doe je er dan aan en is daar wat tegen te doen. Ik moet voorop stellen mijnheer de voorzitter dat ik naar schatting zo'n 20 jaar later dan de heer van Riel begonnen ben met het volgen van de criminologie. Dat ligt enerzijds aan het leeftijdsverschil, anderzijds aan het feit dat ik op wat latere leeftijd dan de heer van Riel blijkbaar met het volgen van dat vak ben begonnen. Dat maakt dat na de opmerkingen die hij hierover zojuist naar voren heeft gebracht mijn bijdrage uiterst bescheiden kan zijn. Ik zou wel graag voorop willen stellen dat als wij letten op het optreden tegen de criminaliteit met name voor zover dat gaat om de hoogte van opgelegde straffen en om de behandeling van misdadigers. Ik zou graag voorop willen stellen dat wij ons daarbij niet moeten laten leiden door het wel meest gerucht makende deel van het aantal misdadigers in onze samenleving. Maar procentueel het geringste deel namelijk dat van de werkelijk onverbeterlijken de maatschappijgevaarlijken. De grote massa van de misdadigers in Nederland mijnheer de voorzitter betreft nog altijd diegene die incidenteel zij het dat dat incidenteel weleens een aantal malen kan plaatsvinden incidenteel hebben gefaald. Ik zou graag zien dat we bij de vraag hoe deze mensen behandeld moeten worden voor ogen willen houden dat we ons daarbij bevinden op de grens van de afweziging van het individuele belang en het collectieve belang. Dat is dacht ik een grens waar liberalen ook op andere gebieden van het leven niet helemaal onvertouwd mee zijn. Op die grens mijnheer de voorzitter zul je zorgvuldig moeten wegen, zorgvuldig je positie moeten bepalen. Zul je vooral niet de doorslag moeten laten geven door een of andere preoccupatie door een of ander automatisme. Met andere woorden geen onverantwoord optimisme, zoals dat aan de kant van de gedragswetenschappers nogal eens aantreffen, maar ook geen onverantwoord en bevooroordeeld afwijzen van alle perspectieven die in degene die het betreft toch nog aanwezig zouden kunnen zijn. Wij moeten blijven afwegen het individueel belang tegenover het collectief belang. Dat sluit natuurlijk niet uit dat er fouten gemaakt worden. Maar het betekent wel dat je rekening blijft houden met het belang van de gemeenschap, maar het individu in zijn naar zijn eigen waarde blijft beoordelen. Dan tenslotte het belangrijkste vraagstuk van criminaliteit is nog altijd niet de vraag wat doe je met de misdadigers, maar de vraag hoe voorkom je dat er misdadigers ontstaan. Wij zullen ons daarbij niet allereerst moeten laten leiden door de wat al te overdreven enthousiaste stellingen ter linkerzijde dat als je maatschappij nou maar veranderd hebt, dat op dat moment ook de misdadigheid uit de wereld verdwenen is. Wij zullen ons wel moeten realiseren dat in onze samenleving een aantal omstandigheden zich voordoet die op zijn minst gezegd niet criminaliteit bestrijdend en waarschijnlijk hier en daar criminaliteit bevorderend zijn.



Wij zullen ook als liberalen er voor moeten inzetten die maatschappelijke oorzaken weg te nemen. Maar daar kan het niet bij blijven alleen al omdat wij daar niet op kunnen wachten. In die tussentijd, mijnheer de voorzitter, zullen wij nodig hebben versterking van de politie, zullen wij nodig hebben een consequent vervolgingsbeleid. Ik stel omtrent deze beide punten vast, dat over het beleid dat de heer van Agt dien aanzien voert de VVDfractie geen aanmerkelijke klachten naar voren heeft te brengen. Dan tot slot mijnheer de voorzitter artikel 280 van het wetboek van strafrecht, de onttrekking van minderjarigen aan het wettig over het gesteld gezag, ik mag niet zeggen aan de ouderlijke macht omdat artikel 280 ook betreft het gezag van voogdijinstellingen. Er is door een voor mij niet helemaal verklaarbaar misverstand vorig jaar in V en D een bericht verschenen waarin vermeld werd dat de fractie zich gesteld had achter het ontwerp van mevrouw Haas en de heer Roethof hadden ingediend m.b.t. een wijziging niet een schrapping maar de wijziging van dat artikel 280 van het wetboek van strafrecht. Een wijziging die er als het heel grof mag zeggen en ik ben mij ervan bewust dat ik ze daarmee niet helemaal recht doe maar anders wordt het al te uitgebreid. Een wijziging die ervan uitgaat dat als kinderen zich onttrekken aan het wettig gezag dat dat de schuld is van het wettig gezag en dat de kinderen daarover geen verwijt valt te maken. Een uitgangspunt mijnheer de voorzitter dat duidelijk even onjuist is als het andere uiterste dat het gezag feilloos zou zijn en dat het altijd het kind zou zijn dat zich ten onrechte onttrekt aan dat wettig gezag, standpunt van de VVDfractie is dat het onttrekken van kinderen aan het wettig gezag alleen dan niet strafbaar moet zijn als het heeft plaatsgevonden in het kennelijk belang van dat kind zelf. De heer Roethof en mevrouw Haas willen dat oordeel overlaten aan de alternatieve hulpverlening degene die zichzelf deskundig geacht hebben om de hulpverlening te verlenen. Het departement wil het overlaten aan een speciale ambtenaar bij de raad voor de kindbescherming die dat moet uitmaken. Beide standpunten acht de VVD juist. Wij willen wel wijziging van het artikel 280 van het wetboek van strafrecht, maar dan in die zin dat wie zich in het kennelijk en uitdrukkelijk belang van de minderjarigen aan het onttrekken van die minderjarigen van het wettelijk gezag heeft schuldig gemaakt dat diegene zich zal kunnen beroepen op strafuitsluitingsgrond. Wij hebben in Nederland een rechter die in geschillen tussen burgers het laatste woord heeft ook t.a.v. deze zaak dient naar ons oordeel het laatste woord aan de onafhankelijke rechter te zijn.

Dank U zeer mijnheer Geurtsen.

Het woord is aan de heer Evenhuis.

Mijnheer de voorzitter, de heer Hofman uit Amsterdam heeft terecht de vraag opgeworpen of het waar is dat de oude MO-opleidingen zullen worden afgebouwd. Het gaat in dit geval om de opleidingen voor de 2e en 3e graads opleidingen voor onderwijsakten die als avondopleidingen plaatsvinden. Vroeger heette dat dan LO akten en MOAakten. De minister die heeft daarvoor een ontwikkelingsplan bij de kamer ingediend en het is de bedoeling dat er nieuwe part-timeopleidingen komen aan de een paar jaar geleden gecreeerde nieuwe lerarenopleidingen. Lerarenopleidingen die onder experimentele vlag tot stand zijn gekomen. De bedoeling daarvan is dat professioneel opgeleide leraren in het voortgezet onderwijs werkzaam zijn en deze opleidingen bestonden dan niet voor het voortgezet onderwijs, alleen voor het lager onderwijs denk aan de PA en dergelijken. Met ingang van 1 augustus 1977 mogen de oude opleidingen, instellingen geen nieuwe cursisten of studenten meer inschrijven. Wij hebben daartegen mijnheer de voorzitter grote bezwaren. Waarom. Omdat je de experimentele lerarenopleidingen op dit moment nog in een zeer experimenteel stadium verkeren. Dat blijkt ook uit berichten uit die opleidingen. Men is er bepaald niet aan toe om de avondcursussen van de nieuwe part-timeopleidingen op korte termijn te verzorgen. Bovendien achten wij het nodig dat er een kwalitatief onderwijs plaats vind naar de aard van die nieuwe opleidingen. Bovendien mijnheer de voorzitter zijn er een aantal bezwaren van praktische en principiële aard die je kunt maken tegen de voorstellen die de minister heeft ingediend. Ik zou het zo willen samenvatten dat je de conclusie daaruit moet trekken dat die nieuwe part-timeopleidingen waarschijnlijk een zeer bloedarmoedig bestaan zullen gaan leiden. De minimum-leeftijd bijvoorbeeld om die cursussen te kunnen gaan volgens is 21 jaar. Bovendien moet de overgang van oude naar nieuwe opleiding financieel neutraal zijn.



Als je dan bedenkt dat de kosten van een student in de oude opleiding ongeveer 1500 gulden was, dat dat in de nieuwe opleiding ongeveer 8500 gulden is, dan kunt U zelf wel begrijpen welk effect dat op de toelating en de leefbaarheid van deze opleiding zal hebben. Bovendien gaat de minister verplichten dat er voorgeschreven twee vakken in die opleidingen zullen moeten gaan komen. Hij zegt die vakken moeten verwant zijn. Maar als je nu praat over de verwantschap van bepaalde vakkencombinaties dan zeggen de echte deskundigen daarvan dat de combinatie die de minister nou voorstelt net niet die verwantschap hebben die hij die vakken geeft. Bovendien zullen die opleidingen slechts op tien plaatsen in het land plaatsvinden. Als je dan bedenkt dat op dit moment bijna alle pedagogische akademies een MOopleiding hebbe en dat er 18 opleidingen voor de MOA of voor de tweede graads zijn, dan betekent dat ook een duidelijke beperking van het geheel. Een en ander zal er toe leiden mijnheer de voorzitter, dat het sluizend zal gaan werken op de toelating tot deze opleidingen een numerus fixus wordt verplicht gesteld ook voor deze part-time opleidingen. Een numerus fixus is daarom onaanvaardbaar voor deze avondopleidingen omdat mensen die op een latere leeftijd voor het onderwijs kiezen dan hier toch niet in volledige mate aan toe zullen kunnen gaan komen. Onderwijsgeevenden uit het lager onderwijs die nog een opleiding willen volgen voor het voortgezet onderwijs zullen ook niet aan hun trekken kunnen komen en op deze manier wordt het tweede kans onderwijs dat we juist moeten stimuleren nog eigenlijk voor dat het georganiseerd van de grond is gekomen al in de kiem van de ontwikkeling gesmoord. Ook de mensen die die oude opleiding volgen en niet de bedoeling hebben en dat zijn er nogal wat om niet in het onderwijs werkzaam te gaan, maar dat gebruiken om zich een betere startpositie in de maatschappij te verschaffen, om zich ook nog een keer te herorienteren in de maatschappij, die mensen krijgen ook onvoldoende kans. 20% van de studenten van een MOopleiding bijvoorbeeld die gaan die samenleving in en niet naar het onderwijs 35% van de mensen in het technisch onderwijs die hun opleiding volgen in de technische opleidingen die gaan ook niet naar het onderwijs maar gaan zich verder maatschappelijk oriënteren. Kortom mijnheer de voorzitter, ook dat betekent een niet te aanvaarden belemmering voor talloze die nog eens een nieuwe kans willen wagen. Samenvattend, de kwaliteit van de nieuwe opleidingen is duidelijk, de voorwaarden zijn te strak er zijn te grote belemmeringen voor de mensen die de tweede weg willen volgen. Dinsdag over een week zal de fractie een standpunt moeten gaan innemen en ik hoop voordat de fractie zal eisen dat er betere voorwaarden op tafel zullen moeten komen en dat ze zal besluiten om de startdatum van de opbouw van die nieuwe part-time opleidingen niet op 1 augustus 1977 ingang te doen vinden. Dank U.

De heer Dees.

Mijnheer de voorzitter, de heer Zijlstra heeft mede namens een aantal andere leden van de afdeling Groningen aangedrongen op een wat andere standpuntsbepaling t.a.v. de drinkwaterfluodering. Ik wil t.a.v. dit vraagstuk opmerken dat binnen de tweede kamerfractie van onze partij niet alleen de afgelopen weken, maar ook de afgelopen jaren uitvoerig en uitdrukkelijk is stilgestaan bij de vele pros en contras die aan dat vraagstuk van de drinkwaterfluodering zijn verbonden. Moet U wat dit betreft zeggen en ik zal proberen om dat aan de hand van een aantal korte punten te formuleren moet ik U in de eerste plaats zeggen dat voor onze fractie vaststaat dat de toediening van fluoride een doeltreffend middel is bij de bestrijding van tandcaries. Medisch tandheelkundig gezien is het afgezien van de wijze waarop die maatregel plaats vindt een goed middel. Maar ik moet daarbij wel aantekenen dat toediening van fluoride niet als een wondermiddel kan worden beschouwd om primair een slechte mondhygiene en slechte voedingsgewoonten zijn die leiden tot aantasting van het gebit. Medisch tandheelkundige aspect samenvattend zou ik willen zeggen dat tandcaries in verbreiding en omvang dermate is toegenomen dat het zowel terwillen van de algemene volksgezondheid als terwillen van kostenbeperkingen in de tandheelkundige zorg bestrijding behoeft. Tweede punt wat in de discussie naar voren is gekomen zijn de vraagstukken rondom de schadelijk van fluoride gebruik. In het debat in de tweede kamer hebben daarover nadere vragen gesteld. En ik moet in algemene zin zeggen dat wij als fractie onder de indruk zijn, zeer sterk onder de indruk zijn van de vele wetenschappelijke publicaties die leiden tot de conclusie dat gebruik van fluoride in een dosering van 1 milligram per liter dat dat geen schadelijke gevolgen heeft.



Maar tegen die stelling zijn meestal zijn in het algemeen toch wel een tweetal opmerkingen te maken. Een eerste opmerking is en de heer Zijlstra zal dat ook in handboeken in farmacologische handboeken kunnen ontdekken. Een eerste punt is dat het bij een dosering van een milligram per liter zo is dat de marge tussen werkzame dosis en een dosis waarbij een niet wenselijk effect in de vorm van gevlekt tandglazuur kan optreden dat die marge aan de kleine kant is. En in de tweede plaats zou ik er op willen wijzen dat zuiver wetenschappelijk gezien onschadelijkheid nooit voor de volle 100% is te bewijzen. Dit dus als kanttekening bij het vraagstuk van de schadelijkheid. Wat het voorliggende wetsontwerp betreft moet ik zeggen dat van de zijde van onze fractie grote kritiek is uitgeoefend op de wetgevende grondslagen van dit wetsontwerp. Het zal U bekend zijn dat ook de raad van State het is door een uitgelekt advies naar buiten gekomen, dat ook de raad van staten t.a.v. de wetgevende aspecten van dit wetsontwerp grote kritiek heeft uitgeoefend. Wat is de redenering van de regering. Wat is de redenering van de indieners van dit wetsontwerp. De redenering is dat daar waar de hoge raad in een arrest van 22 juni 1973 heeft geconstateerd dat drinkwaterfluoridering zonder wettelijke basis verboden is, daar zeggen dan de indieners dus moeten we een technische correctie, dat zijn de woorden van minister Vorrink dus moeten we een technische correctie in de waterleiding wet aanbrengen dus moeten we een lancune in de wet opvullen zodat drinkwaterfluoridering mogelijk wordt gemaakt. Wij hebben tegen die opstelling fundamentele bezwaren. Wij vinden dat daar waar de hoge raad heeft vastgesteld dat een besluit over de drinkwaterfluoridering bij formele wet en niet bij delegatie tot stand moet komen dat op het niveau van die wetgeving in de discussies alle pros en contras aan de orde moeten komen. Minister Vorrink zegt, want dit is een tijdelijke wet, want alle vraagstukken van ethische aard van principiële aard die moeten nu niet aan de orde komen die komen pas aan de orde wanneer we over een jaar of drie of een definitieve wettelijke maatregel gaan praten. Wij delen dat standpunt niet, wij vinden dat nu alle vragen aan de orde moeten komen. En is dan ook wel erg bedroevend om te moeten constateren dat minister Vorrink onze standpuntsbepaling heeft benaderd met de opmerking dat wij wel wat erg hoge waarde toekennen aan uitspraken van de hoge raad en ik heb dan ook minister Vorrink in de tweede termijn gevraagd wat de regering dan en wat zij als vertegenwoordigster van de regering dan eigenlijk wel vindt van uitspraken van de hoge raad. Ons standpunt is dat daar waar de hoge raad heeft geconstateerd dat een wettelijke basis ontbreekt, dat drinkwaterfluoridering alleen maar mag wanneer die wettelijke basis er is daar vinden wij dat alle aspecten in de beschouwingen moeten worden betrokken. Het wetsontwerp voldoet niet aan deze eis. Vervolgens mijnheer de voorzitter en dat is het vierde punt hebben wij gemeend om de wetsontwerp te moeten toetsen aan een aantal verschillen criteria een eerste punt daarbij was de vraag in hoeverre de maatregel van drinkwaterfluoridering ontkoombaar zou zijn voor diegene die bezwaren tegen drinkwaterfluoridering hebben. Dat kunnen bezwaren zijn van ethische aard die zijn ontleend aan een godsdienstige overtuiging of ontleend zijn aan een visie op mens en samenleving, dat kunnen ook medische bezwaren zijn. Wij hebben in dat debat uitdrukkelijk naar voren gebracht, daar waar in andere wetgeving op het gebied van de gezondheidszorg bepaalde maatregelen volgens het stelsel van drang naar voren worden gebracht dat de vaste lijn in onze wetgeving is geweest dat rekening wordt gehouden met de positie van bezwaarden. Niet alleen in formele zin maar ook in materiele zin. En dan moet me van het hart op te merken dat die minister onze kritische vragen op dit punt niet heeft beantwoord, ze is er nauwelijks op ingegaan. Tweede punt wat speelt is de vraag of als dit wetsontwerp zou worden aangenomen de wet uitvoerbaar is. Ook wat dat betreft heeft de minister t.a.v. de nevenvoorziening van gebotteld niet gefluorideerd drinkwater geen nadere garanties kunnen geven. Hij heeft gesteld dat het op dit moment bezwaarlijk is om nu reeds garanties te geven dat per regio voldoende verstrekkingspunten voor niet gefluorideerd drinkwater aanwezig zullen zijn. Maar het kan wat dit betreft ook nog niet op mijnheer de voorzitter als we zien dat de vereniging van waterleidingbedrijven heeft gezegd dat zij moeilijk in staat is om twee kwaliteiten water te leveren. Samenvattend zou ik willen zeggen dat wij legislatief uit wetgevend oogpunt dit wetsontwerp een krakkemikkerig wetsontwerp vinden omdat het voorbijgaat aan de bezwaren van principiële en ethische aard.



In de tweede plaats zou ik willen zeggen dat de positie van de bezwaarden in dit wetsontwerp volstrekt onvoldoende is gegarandeerd.

Het woord is aan de heer Berhouwer.

Mijnheer de voorzitter als men in het buitenland komt wordt men steeds meer geconfronteerd met de vraag wat is er bij jullie gaande. Vanwege het beleid dat wij voeren op het stuk van de buitenlandse betrekkingen. Dat men zou kunnen kenschetsen door een volmaakt onbewustzijn van het feit dat Nederland meer van de wereld afhangt dan de wereld van Nederland.

Mijnheer de voorzitter, de toetreding van Griekenland en Spanje tot de EEG, de Europese verkiezingen en het Europa van de burger aan de hand van het rapport Tindemans. Mijnheer de voorzitter, uit het begin van de dertiger jaren dateert het associatieverdrag met Griekenland dat wij tijdens het kolonelsbewind in de ijskast hebben gezet. Toen de kolonels verdwenen en Karamanlis aan het bewind kwam het was dus onze plicht om die ijskast open te doen en ik heb het voorrecht gehad zelf voor een deel tesamen met Karamanlis die deur open te maken.

Mijnheer de voorzitter, het feit dat ook Turkije eventueel later tot de gemeenschap zal moeten kunnen toetreden mag niet afdoen aan het feit dat het gezien de zwakheid van de flanken in het zuiden van Europa, denkt U aan Portugal en Italië dat Griekenland een waarachtige democratie is en dat is het zich bezig te ontwikkelen. De Europese poorten voor dit land moeten worden opengezet en dat kan men alleen maar betreuren dat er geen grotere eensgezindheid bestaat in Europa opdat Europa ook een rol zou kunnen spelen in de beslechting van het conflict tussen Griekenland en Turkije. Mijnheer de voorzitter t.a.v. Spanje geld min of meer hetzelfde. U heeft gerefereerd aan mijn bezoek in Spanje. Ik heb dat bezoek gebracht om te tonen dat Nederland niet alleen maar Uyen Aries en Ine rondlopen. En daarbij mijnheer de voorzitter is in alle toonaarden gesteld dat in de mate waarin zich in Spanje een waarachtige parlementaire democratie verwezenlijkt ook voor dat land de poorten van Europa zullen moeten opengaan. In die mate waarin zich dat voltrekt stel in uitdrukkelijk en heb ik ook uitdrukkelijk bij die gelegenheid gesteld. Mijnheer de voorzitter de Europese verkiezingen die zijn plechtig overeengekomen bij de top van Parijs om plaats te vinden in 1978. Mijnheer de voorzitter, de tijd van mooie woorden is voorbij.

Het gaat er nu om dat waarachtige nationale soevereiniteiten worden opgegeven en daarom gaat de zaak in Europa op dit moment zo stagnerend en dan zijn het niet altijd dezelfde dwarsligger, we zullen nu 1 en 2 april in Luxemburg zien te overwinnen het tegenliggende krachten uitgesproken op dit moment in Frankrijk waar communisten en goalisten zich verenigen tegen de directe verkiezingen en die zullen mede onze liberale bewindslieden die naar Luxemburg gaan ik denk aan onze vrienden Thorpe kenture onder wiens laatste voorzitterschap deze vergadering plaatsvindt, moeten zien te doorbreken. Slotpunt mijnheer de voorzitter het Europa van de burger, rapport Tindemans. Ik moet U zeggen wat het rapport daarover zegt is eigenlijk niet veel, het is erg formalistisch. Eigenlijk is het op dit moment in Europa zo mijnheer de voorzitter dat de christen democraten een pas op de plaats maken, de socialisten zich meer en meer gaan ontwikkelen tot nationalist en dat de liberalen de voortrekkers zullen moeten zijn die de Europese lichten brandende houden. Mijnheer de voorzitter, het is in wezen een liberale zaak om zoveel mogelijk mensen in Europa met hun geestelijke en hun materiele goederen vrij te kunnen laten bewegen over een zo vrij en groot mogelijk gebied van dit continent. Ik dank U.

Dames en heren wij hebben bij deze vergadering vanochtend zeer veel gelegenheid gehad, meer dan anders gelukkig om de vragen te stellen en toe te lichten. De fractie heeft ook meer tijd gekregen dan anders om de antwoorden te geven. Wij realiseren ons dat het misschien toch nog wel zo is dat een aantal van de antwoorden aanleiding geven tot nadere vragen maar ik zou er op willen aandringen dat de vergadering er zich mee verenigt dat als die nadere vragen er zijn, dat die aan de betrokken fractieleden worden gesteld en na deze vergadering worden afgedaan. Ik wil niet iemand die zegt ik ben op een bepaald punt echt niet aan mijn trekken gekomen nu het woord ontnemen, maar ik zou toch wel heel sterk er op willen aandringen dat U probeert U zoveel mogelijk te beperken gelet op het feit dat wij helaas niet op een centraal punt konden vergaderen en een aantal onze weg zullen moeten.



De heer Wiegel zal nog de antwoorden in zijn slotbetoog vier punten en die punten zijn de betekenis van defensiebeleid bij een kabinetsformatie. De demonstratie in Utrecht, de abortus en de greep van de overheid op de samenleving. Dus degene die daarover vragen hebben gesteld krijgen in elk geval nog antwoord, mag ik U vragen kan ik het woord nu aan de heer Wiegel vragen of is het nodig dat er nu op bepaalde punten wordt ingegaan. Dan geef ik met grote voldoening het woord aan de heer Wiegel.

Mijnheer de voorzitter, de heer Ploeg heeft al een eerste antwoord gegeven op de vragen van den Haag en van Eindhoven over de defensie. Ik heb er behoefte aan daar nog iets aan toe te voegen omdat natuurlijk ook de hoogte van de defensie-uitgaven in de toekomst bij komende kabinetsformatie een rol gaat spelen. Juist daarom hebben wij ook gesteld dat wij bij de bezuinigingsoperatie die noodzakelijk is in beginsel geen enkel departement willen uitzonderen, maar dat betekent in concreto ook dat wij zullen moeten zien en dat nu ook al moet worden gekeken ook naar de verhouding tussen de verschillende kostenposten binnen elk ministerie. Ook dus binnen het ministerie van defensie. En als ik het dan zo in die enen zin samenvat dan is dat wellicht duidelijk. De nederlandse soldaat is de soldaat met de hoogste wedde, maar mag niet de soldaat worden dat als het ooit tot een oorlog waarvan we hopen dat het er niet van komt zou komen met wapens zou moeten vechten waarvan hij de zekerheid zou hebben dat hij dan die oorlog per definitie zou moeten verliezen. Dat is de afweging van de prioriteit. En tegen de afgevaardigde van de afdeling den Haag zeg ik en ik zeg hem op zijn vraag concreet dit toe dat uiteraard wij slechts bereid zullen zijn mee te helpen dragen de regeringsverantwoordelijkheid als een komend kabinet met de VVD er in een beleid t.a.v. de defensie kan gaan voeren dat ons vertrouwen hebben kan. Een beleid kan voeren dat past ook binnen de activiteiten van onze bondgenoten en dat wij een adequaat beleid achten. Want ik heb gisteravond gezegd mijnheer de voorzitter, dames en heren onze vrijheid is het waard om verdedigt te worden. En ik noem vandaag ook de naam van de vice-voorzitter van de fractie van de anti-revolutionairen in de 2e kamer, mevrouw van Leeuwen die U hebt daar wellicht via de publiciteitsmedia kennis van kunnen nemen zich verzet tegen bepaalde ontwerppassages in het nieuwe program van het CDA, omdat zij van mening is dat als die passages zo ook in het definitief programma komen te staan daarmee Nederland geen geloofwaardig defensiebeleid meer kan voeren. Ik geloof dat we mevrouw van Leeuwen er dankbaar voor kunnen zijn. En onze opvatting is dat wij in ieder geval ons best zullen doen ervoor te zorgen dat een komende regering een geloofwaardig defensiebeleid gaat voeren. Dan de tweede vraag. De vraag over de demonstratie in Utrecht en de vraag over de beoordeling van moord. En van onderdrukking van vrijheid overal in de wereld. Op een gegeven ogenblik werd ik, het was na middernacht voor de demonstratie opgebeld door de minister-president met de mededeling dat de regering voornemens was die demonstratie in Utrecht te organiseren en met de uitnodiging daarbij aanwezig te zijn. Ik heb hem toen gewaarschuwd voor het feit dat sommige van zo'n demonstratie misbruik zouden kunnen maken. De heer den Uyl zag dat niet zo zitten. Het is wel gebeurd. Ik verwijt hem dat op dit moment niet, dat is het helemaal niet het tijdstip voor, maar onze vrees is uitgekomen. De heer Vonhoff die daar in zijn functie van burgemeester aanwezig was en achter wiens brede rug ik mij af en toe heb verscholen en ik mijnheer de voorzitter hebben kunnen zien hoe onverdraagzaam sommigen die daar aanwezig waren reageerden op onze aanwezigheid. Dat is misschien nu ook juist een van die verschillen tussen liberalen en sommige anderen in de samenleving. Wij strijden altijd tegen onrecht. Wij strijden altijd tegen onderdrukking, wij bestrijden elke rechtsverkrachting. En ik zeg dat met name daarom ook omdat de geachte vragensteller van de afdeling Eindhoven erbij heeft gezegd, ja kijk eens hoe kijk je dan aan en hoe zit het dan met je veroordeling van wandaden die gepleegd worden door regiems van achter het ijzeren gordijn. Wij betrachten nooit selectieve verontwaardiging. Overal waar mensenrechten worden aangetaast, en mijn fractiegenoot de heer de Koster is daar zeer attent op steeds in de kamer als dat waar dan ook in de wereld gebeurd. Overal als dat gebeurt springen wij op de ketting ook dat is een verschil, dat niet selectief zijn in je verontwaardiging. Tussen ons en sommige andere, namen van andere partijvoorzitters dan die van onze partij hoef ik niet te noemen.



Derde vraag die is gesteld mijnheer de voorzitter betreft de abortus. En betreft het initiatief dat de heren Roethof en Lamberts deze week hebben genomen. Zij hebben zich gewend tot mijn fractiegenoten mevrouw Veder en de heer Geurtsen met het verzoek of het niet mogelijk zou zijn elkaar te vinden. Er bleek uit hun benadering een zekere koersverlegging. Mevrouw Veder heeft een eerste antwoord gegeven. In dat eerste antwoord staat centraal dat wij altijd bereid zijn tot elk overleg. Het is ook duidelijk gezegd dat wij in de eerstkomende fractievergaderingen ons zullen beraden. Nadere mededelingen van mijn kant hier zouden vooruitlopen op het antwoord wat wij te zijner tijd definitief zullen geven. Alleen deze opmerking, de benadering van het vraagstuk van de abortus, de heer van Riel heeft daar ook over gesproken is een zaak van persoonlijk geweten van iedereen. Ook van persoonlijk geweten, misschien wel juist van persoonlijk geweten want iedere liberaal en politieke opmerking die ik er aan vastknoop is deze dat ik hoop dat zo snel mogelijk, dat zeg ik tegen elke andere groepering, zo snel mogelijk dit vraagstuk van de abortus uit de politieke strijd gehaald wordt. Vierde vraag, mijnheer de voorzitter betreft de greep van de overheid op de samenleving, daar is gisteren mijnerzijds uitgebreid over gesproken, die greep en de vergroting daarvan vreezen we. En we zien die vergroting van de greep ook op een reeks van terreinen. Als de overheid haar aandeel in het nationaal inkomen vergroot betekent dat een versterking van de greep. Als zij bepaalde bedrijven steunt in ruil voor een zekere zeggenschap binnen die bedrijven betekent dat ook een vergroting van de greep van de overheid op de samenleving. Zoals het huidige kabinet de vermogensaanwasdeling in het vat wil gieten is dat idem dito. Een versterking van de invloed van de overheid. En over de greep van de overheid op het onderwijs en op de media is gisteravond en is meermalen door ons in eerste en tweede kamer ik denk ook aan de betogen van mevrouw van Someren uitgebreid gesproken. En de vrees die de geachte afgevaardigde van de afdeling Wassenaar beklemmt is misschien het best nog wel samen te vatten. Ik heb dat ook mogen doen tijdens de laatste algemene beschouwingen in de bewoordingen die prof. Stevers, lid van het curatorium van de Wiardi Beckmanstichting heeft gebruikt. Hij heeft gezegd ik vrees de greep van de overheid, van de ongrijpbare molog. Die zorg die wij hebben, een zorg voor de toekomst van onze samenleving een zorg ook dacht ik die wordt onderschat door een heleboel andere politici, die zorg moeten wij posotief vertalen, want ik geloof dat er in een maatschappij als de huidige en met de huidige ontwikkelingen die zichtbaar zijn dat juist in zo'n maatschappij dat zo'n samenleving een extra scheut liberalisme nodig heeft. Zo'n extra scheut liberalisme dat is geen afgeleefde leus, het liberalisme is in wezen in de harten ook van heel velen die niet op onze partij stemmen gebakken. De liberale kenmerken van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale rechtvaardigheid. Diezelfde kenmerken leven niet alleen in onze harten ook in de harten van velen. Die tot nu toe op de PvdA hebben gestemd. In de harten van velen die op de confessionele partijen stemmen. En sommige hebben vanuit de praktische politieke ontwikkeling de conclusie getrokken op dit ogenblik om naar ons te komen. Dat doen ze niet omdat voor hen doorslaggevend zijnde stomiteiten zoals dat door een van de geachte afgevaardigden vanochtend is gezegd van het kabinet den Uyl. Toen oud-minister Langman om commentaar op die gedachte die meer wordt gehoord gevraagd werd, hij heeft gezegd daar is geen sprake van als de VVD wint komt dat vanwege het feit dat die VVD voorstaat blijkbaar bij de mensen aanspreekt. En dat is ook exact mijnheer de voorzitter, dames en heren de achterliggende gedachte op de kritiek op ons. Het feit zoals dat vanochtend in de Volkskrant door een van de politieke commentatoren zo werd geschreven namelijk dat wij er in slagen meer dan alle anderen brede lagen van de bevolking te benaderen. Dat geeft politiek anders denkende angst. Angst voor de verbreding van onze partij. Verbazing misschien ook wel over onze strijdbaarheid. En dat uit zich in goedkope kritiek. Dat uit zich in een poging om tweedracht in onze kring te zaaien. Men gunt ons alles behalve succes. Deze algemene vergadering heeft aangetoond de solidariteit in onze kring en behoort ook van onze zijde aan te tonen dat wij aan dat soort verhalen die aan ons adres worden gericht dat wij daarop niet antwoorden zoals diegene die ons benaderen ons beantwoorden. Wij staan daar boven. De eerste kentekenen voor de komende politieke strijd zijn op dit moment zichtbaar. En daarom zeg ik vandaag wij gaan die komende strijd in met een sober met een principieel program.



Wij moeten die strijd in met een evenwichtige kandidatenlijst en met op de achtergrond niet met een fotootje in de krant maar op de achtergrond een aantal potentiële bewindslieden. Wij gaan die strijd in onafhankelijk niet gebonden aan anderen. Net een program dat geen dikta is, met een program op basis waarvan wij eerlijk willen onderhandelen met anderen met respect voor elkaar. In verdraagzaamheid en vanuit de grondslag dat wij bereid politiek anders denkenden te vertrouwen. Wij willen de sameleving hervormen. Want de maatschappij van vandaag is waard om verdedigt te worden. Wij willen de samenleving hervormen. Want de maatschappij is waard om verdedigt te worden. Wij willen het verleden niet verloochenen. Wij hebben vertrouwen in de toekomst en diezelfde gedachtengang leeft in heel veel harten van mensen die conventioneel stemmen, leeft in heel veel harten van mensen die tot nu toe hebben gestemd op de PvdA, naar hen steken wij onze hand uit. Daarom doen wij niet aan gekissebis, daarom vragen wij aan iedereen die ons land, die ons volk, die onze toekomst een goed haart draagt om met ons de handen ineen te slaan.

Mijnheer de voorzitter, ik heb daarmee de vragen beantwoord. Ik wil nog een paar persoonlijke opmerkingen maken aan het adres van mijn collega in de eerste kamer.

En ik zal het kort maken want ik weet dat hij dat wil al heb ik hem dat niet gevraagd. Wij zullen hem allemaal missen. De eerste kamer zal hem missen, onze partij zal hem missen, ik zelf als fractievoorzitter in de tweede kamer zal hem ook missen. Voor de adviezen die hij steeds heeft gegeven. Hij heeft steeds zijn mening gegeven, hij heeft nooit zijn mening opgedrongen aan mij en ik ben hem dankbaar voor de steun die ik heb gekregen in de moeilijke momenten die nu eenmaal een fractievoorzitter kunnen overkomen. Bovenal maar dat is een strikt persoonlijk woord wil ik hem danken voor de hartelijkheid waarmee hij mijn vrouw en mij altijd heeft benaderd en voor de vriendschap die ook na zijn weggaan tussen ons zal voortbestaan. Daarvoor ben ik hem dankbaar.

Dames en heren gisteren hebben wij U gezegd onze partij is groot geworden, onze partij is groot geworden in aantallen kiezers, in aantallen leden, door deze vergadering is gebleken dat onze partij ook ijzersterk is geworden. Door deze vergadering is gebleken dat wij onderling kunnen discussieren, uitgaande soms van ogenscheinlijk tegenstrijdige uitgangspunten, elkaar vindend in verdraagzaamheid die het bindend cement, het bindend element is van het liberalisme van onze VVD. Voor Uw medewerking om de vergadering zo te laten verlopen als zij verlopen is is het hoofdbestuur U uiterst erkentelijk. Wij hebben er niet van te voren op aangedrongen om er een demonstratieve bijeenkomst van te maken, maar zoals U met het hoofdbestuur deze twee dagen hebt vergaderd staat voor iedereen vast dat het drijven van een wig door deze partij niet tot de mogelijkheden behoort.

Er zijn door de vergadering heel duidelijk tekenen gegeven gezegd, duidelijk gezegd, minder duidelijk, maar alle tekenen die U aan het hoofdbestuur hebt gegeven die gaan over wat er aan de publiciteit schort, wat er aan moet gebeuren. Ik geef U de verzekering die tekenen hebben wij verstaan, wij zullen in de periode die voor ons ligt en die zo belangrijk is omdat in die periode de verkiezingen zullen voorbereid en naar wij alle hopen ook zullen plaatsvinden. Wij zullen die tekenen opvolgen. Van onze kant spreek ik de hoop uit dat U als afgevaardigden van de afdelingen in het komende jaar Uw verantwoordelijkheid en dat is een zware volkomen zult kunnen waarmaken. In de kandidaatstelling is datgene wat de afdelingen te zeggen hebben, de lijsten die de afdelingen bij democratische stemmingen aanstellen, de lijsten die vervolgens de kamercentrales bij democratische stemming opstellen die zijn van essentieel belang om te komen tot die evenwichtige fractie waar Hans wiegel om heeft gevraagd. Wij doen een dringend beroep op U om door de dorre bepalingen van de reglementen heen te kijken en te zien wat die reglementen beogen te regelen namelijk dat de hele partij meeleeft, meedenkt en meebeslist als het om de belangrijke punten gaat als het opstellen van de kandidatenlijst en het vaststellen van het verkiezingsprogram. Het zal beiden werkstukken moeten zijn van hele partij, daarvoor zijn de afdelingen onmisbaar en ik doe een dringend beroep op U om naast Uw drukke taak die U al heeft Uw inzet voor het liberalisme in Uw afdeling te geven. Dames en heren wij sluiten altijd met een reeks van dankwoorden. Ik zal het in dit geval heel kort maken. Onze dank aan U heb ik al onder woorden gebracht, aan het algemeen sekretariaat voor alle voorbereidingen van deze goedverlopen vergadering, aan de afdeling Rotterdam die ons ontvangen heeft. Wij hebben nog iets ontvangen. Totnogtoe niet eerder tijdens de A.G. van de de VVD, een telegram waarvan ik U de inhoud voorlees. H.M. de Koniging zegt U hartelijk dank voor het telegram met de daarin tot uitdrukking gebrachte gevoelens. De vergadering is gesloten.